

1364

Π. ΝΙΡΒΑΝΑ - Δ. ΖΗΣΗ - Δ. ΔΑΜΑΣΚΙΝΟΥ

Φύσις και Ζωή

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ
Δ' ΤΑΞΕΩΣ

ΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ Α.Ε. - ΑΘΗΝΑΙ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΦΥΣΙΣ ΚΑΙ ΖΩΗ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ

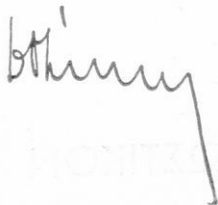
Διὰ τὴν τετάρτην τάξιν τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου

ΕΚΔΟΣΙΣ Α΄

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ Α.Ε. ΑΘΗΝΑΙ-ΑΛΘΑΙΑΣ 4

1937

Πᾶν ἀντίτυπον φέρει τὴν ὑπογραφὴν ἑνὸς τῶν συγγραφέων.

PRINTED IN GREECE 1937
ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ Α. Ε.

Η ΔΥΝΑΜΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣΕΥΧΗΣ

Τὸ ἑλληνικὸν πλοῖον «Ἄφοβος» ἔταξίδευε κάποτε εἰς τὸν Ὀκεανόν. Εἶχε μεταφέρει ἐμπορεύματα εἰς ξένας χώρας καὶ τώρα ἔπλεε πάλιν πρὸς τὴν Ἑλλάδα. Ἔσχιζεν ὑπερήφανον τὸν Ὀκεανόν με ἀπλωμένα τὰ ἱστία του.

Αἴφνης ἐσκοτείνιασε. Φοβερὰ τρικυμία ἠγέρθη εἰς τὴν θάλασσαν, ἡ ὁποία διήρκεσε πολλὰς ὥρας. Τὸ πλοῖον ἐπάλασε πρὸς τὰ τεράστια κύματα, ἀλλ' ἡ τρικυμία ἦτο τόσο μεγάλη, ὥστε ἦλθε στιγμή, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐκινδύνευσε νὰ καταποντισθῇ. Ὅλοι, ὅσοι

εύρισκοντο εις αὐτό, ἀπηλπίσθησαν. Ἐνόμιζον, ὅτι ἀπὸ στιγμῆς εις στιγμήν θὰ βυθισθῆ αὐτανδρον. Ὁ ἄνεμος ἐμαίνετο καὶ τὰ κύματα ὑψώνοντο ὡς βουνά. Πότε τὸ ἀνεβίβαζον ὑψηλά, πότε τὸ κατεβίβαζον χαμηλά εις μίαν ἄβυσσον.

Αἶφνης, εις ἓν σφοδρὸν φύσημα τοῦ ἀνέμου, ἠκούσθη ἓν δυνατὸν «κράκ!» εις τὴν κορυφὴν τοῦ μεσαίου ἱστοῦ. Εἶχε λυθῆ ἢ σταύρωσις καὶ ἔπρεπεν ἀμέσως νὰ δεθῆ καὶ νὰ στερεωθῆ καλά, ἄλλως ὁ κίνδυνος θὰ ἦτο ἄμεσος.

Ποῖος ὅμως μέσα εις αὐτὴν τὴν μεγάλην θαλασσοταραχήν, μέσα εις τὴν μανίαν τοῦ ἀνέμου, ἡ ὁποία παρέσυρε τὸ πᾶν, θὰ ἠδύνατο ν' ἀναβῆ ἐκεῖ ὑψηλά; Αὐτὸ βέβαια ἦτο ἀδύνατον. Ὅστις θὰ ἐτόλμα ν' ἀναβῆ ἐκεῖ ἐπάνω, ἔπρεπε νὰ διαγράψῃ τὸν ἑαυτόν του ἀπὸ τοὺς ζωντανούς. Ὁ θάνατός του θὰ ἦτο ἄφευκτος.

Ἐν τούτοις ἔπρεπε μὲ κάθε θυσίαν νὰ δεθῆ ἢ σταύρωσις. Καὶ ὁ πλοίαρχος δὲν ἐδίστασε. Μὲ δύο ξηρὰ λόγια διέταξεν ἓν ναυτόπουλον ν' ἀναβῆ ἀμέσως ἐπάνω εις τὸν ἴστον καὶ νὰ τὴν δέσῃ.

Τὸ ναυτόπουλον αὐτό, ἓν παιδίον δεκατεσσάρων ἐτῶν, ἦτο τὸ μονάκριβον παιδίον μιᾶς χήρας. Ἡ πτωχή αὐτὴ χήρα δὲν κατώρθωνε νὰ κερδίῃ τὸν ἄρτων καὶ διὰ τοῦτο εἶχε τοποθετήσῃ τὸ παιδίον της ὡς «μοῦτσον» εις τὸ ἱστιοφόρον ἐκεῖνο.

Τὸ ναυτόπουλον, μόλις ἤκουσε τὴν διαταγὴν τοῦ πλοίαρχου, ἔρριψεν ἓν βλέμμα ὑψηλά εις τὴν κορυφὴν τοῦ μεγάλου ἱστοῦ καὶ ἔπειτα ἓν ἄλλο βλέμμα εις τὰ κύματα, τὰ ὁποῖα ἐκτύπων ἐπάνω εις τὸ κατάστρωμα

καὶ τὸ ἐγέμιζαν νερά. Ἦκουσε τὰ δυνατὰ τοῦ ἀνέμου σφυρίγματα, εἶδε τὴν ἀφρισμένην θάλασσαν. Δὲν ἐδίστασεν ὅμως. Ἐγνώριζε καλά, ὅτι ἂν δὲν ἐδένετο ἡ σταύρωσις, ἦτο φόβος ν' ἀνατραπῆ τὸ πλοῖον.

Χωρὶς κανένα δισταγμὸν λοιπὸν ἀπαντᾷ εἰς τὸν πλοίαρχον:—Ἀμέσως, καπετάνιε μου!

Μὲ μεγάλην σπουδὴν κατέβη εἰς τὴν καμπίναν του καὶ εἰς δύο λεπτὰ τῆς ὥρας ἀνῆλθε πάλιν εἰς τὸ κατάστρωμα καὶ ἀνερριχήθη ἀποφασιστικὰ καὶ γρήγορα εἰς τὸν ἴστον τοῦ πλοίου.

Οἱ ναῦται ἐκοίταζαν φοβισμένοι τὸ ναυτόπουλον, ἐνῶ ἀνερριχᾶτο. Εἰς μίαν στιγμὴν ἐσταμάτησε εἰς τὸ μέσον τῆς ἐκ σχοινίου κλίμακος. Θὰ ἐξάλισθη φαίνεται

Κάποιος ἐκ τῶν ἐπιβατῶν τοῦ πλοίου ἠρώτησε τότε τὸν πλοίαρχον:

—Διατί, καπετάνιε, ἔβαλες τὸ μικρὸ αὐτὸ ναυτόπουλο ν' ἀνεβῆ ἐκεῖ ἐπάνω; Βέβαια δὲν θὰ καταβῆ ζωντανόν.

—Οἱ μεγάλοι πέφτουν! ἀπήντησεν ὁ πλοίαρχος. Τὰ παιδιὰ εἶναι εὐκίνητα καὶ μποροῦν νὰ σκαρφαλώνουν. Νά, δές τον αὐτόν! Σκαρφαλώνει σὰν ἀγριόγατος!

Καὶ ἀλήθεια, τὸ μικρὸν ναυτόπουλον ἐξηκολούθει ν' ἀναβαίνει γρήγορα γρήγορα.

Εἶχεν ἀνέλθει μέχρι τῆς κόφας τοῦ ἴστοῦ. Ἐκρέματο ἄφοβα ἀπ' ἐκεῖ καὶ ἐπροσπάθει ν' ἀναβῆ ὑψηλότερα. Ἡ τρικυμία ἐδυνάμωνε περισσότερον καὶ ὁ ἀνεμος ἔπνεε μὲ μανίαν, ὡς νὰ ἤθελε ν' ἀρπάσῃ τὸ παιδίον καὶ νὰ τὸ ἐσφενδονίσῃ εἰς τὸ πέλαγος. Τὸ πλοῖον ἐκλινεν εἰς τὸ πλευρὸν τόσον πολὺ, ὥστε ἐφαίνετο,

ὅτι ὁ ἰστός ἐπλησίαζε νὰ ἐγγίση τὰ ἀφρισμένα κύματα. Τὸ ναυτόπουλον ὁμως ἐκρατεῖτο σφιγκτά. Ἐπέρασαν οὕτω δέκα, δεκαπέντε λεπτά τῆς ὥρας. Ἡ σταύρωσις ἐδέθη καλὰ καὶ τὸ ναυτόπουλον γελαστόν καὶ χαρούμενον κατῆλθεν εἰς τὸ κατάστρωμα.

Ὅλοι τὸ ἐκοίταζαν μὲ θαυμασμόν καὶ τὸ ἐκαμάρωναν!

Ὁ ταξιδιώτης, ὁ ὁποῖος πρὸ ὀλίγου εἶχεν ἐρωτήσει τὸν πλοίαρχον, ἐπλησίασε τότε τὸ ναυτόπουλον καὶ τὸ ἠρώτησε, ἂν ἐφοβήθη.

—Βέβαια, ἐφοβήθηκα! ἀπαντᾷ τὸ ναυτόπουλον.

—Τὸ ἐκατάλαβα, εἶπεν ὁ ταξιδιώτης, διότι πρὶν ἀναβῆς στὸ κατάρτι, κατέβης κάτω εἰς τὴν καμπίνα σου, διὰ νὰ τὸ καλοσκεφθῆς.

—Ἄ! ὄχι! Δὲν κατέβηκα δι' αὐτό. Ἄμα μ' ἐπρόσταξε ὁ καπετάνιος, τὸ ἐπῆρα ἀπόφασι. Ἦθελα ὁμως νὰ κάμω τὴν προσευχή μου πρῶτα καὶ νὰ φιλήσω τὴν φωτογραφία τῆς μητέρας μου. Ἐσκέφθηκα, ὅτι δὲν θὰ κατέβαινα βέβαια ζωντανὸς καὶ δι' αὐτὸ ἔπρεπε νὰ κάμω τὴν προσευχή μου. Μόλις ὁμως προσευχήθηκα, ὁ φόβος μου ἔπαυσε πιά. Δὲν ἐλησμόνησα ποτὲ ἐκεῖνο, ποῦ μοῦ εἶχεν εἰπῆ ἡ μητέρα μου, ὅταν ἔφευγα ἀπὸ τὸ σπίτι:

«Παιδάκι μου, νὰ κάμνης πάντοτε τὴν προσευχή σου καὶ ὁ καλὸς Θεὸς δὲν θὰ σ' ἀφήσῃ νὰ πάθῃς κανένα κακό! Τὸ ἴδιο θὰ κάμνω καὶ ἐγὼ καὶ θὰ παρακαλῶ τὸν Θεὸν διὰ σένα». Αὐτὰ ἐθυμήθηκα, κύριε, καὶ ὁ φόβος μοῦ ἐπέρασε. Ἦμουν βέβαιος πιά, ὅτι θὰ κατέβαινα κάτω γερός. Ἡ προσευχή μοῦ ἔδωσε δύναμι.

ΤΟ ΝΑΥΤΟΠΟΥΛΟ

Τὰ νέφη ἀστράφτουν στὸ βουνό,
βροντοῦν καὶ μπουμπουνίζουν,
ἐσκέπασαν τὸν οὐρανό,
τὸ κῦμα φοβερίζουν.

Ὁ νέος ναύτης τραγουδεῖ
καὶ τὸ πανί του σιάζει:
—'Εγὼ εἶμ' Ἑλληνικὸ παιδί
τὸ νέφος δὲν μὲ σκιάζει!

Ἄγέρας πέφτει στὰ πανιά,
τὰ σκίζει καὶ τ' ἄρπάζει,
καὶ συνταράζει τὰ σκοινιά
καὶ τὸ κατάρτι σπάζει.
Ὁ νέος ναύτης τραγουδεῖ,
παρῶν ὅπου προστάζουν:
—'Εγὼ εἶμ' Ἑλληνικὸ παιδί,
ἄνεμοι δὲν μὲ σκιάζουν!

Ἡ θάλασσα λυσομανᾶ
καὶ κυματεῖ κι ἀφρίζει,
τὸ πλοῖο του καταπονᾶ,
τὸ σκᾶ καὶ τὸ σκορπίζει.
Ὁ νέος ναύτης τραγουδεῖ
καὶ μιὰ σανίδ' ἄρπάζει:
—'Εγὼ εἶμ' Ἑλληνικὸ παιδί
φουρτούνα δὲν μὲ σκιάζει!

Τὸ ἓνα κῦμα τὸν πετᾶ
καὶ τ' ἄλλο τόνε χάρτει
κι ἡ μαύρη θάλασσα ζητᾶ
νὰ καταπιῆ τὸ ναύτη.
Μ' αὐτὸς ἀκόμα τραγουδεῖ
καὶ κολυμπᾶ καὶ πάει:
—'Εγὼ εἶμ' Ἑλληνικὸ παιδι
κι ὁ Πλάστης μὲ φυλάει!

Γ. Βιζυηνός.

Ο ΓΙΑΝΝΗΣ Ο ΑΝΟΙΧΤΟΚΑΡΔΟΣ

Ἄν ὑπάρχη κανεῖς, ποὺ δὲν γνωρίζει τὸ Γιάννη «τὸν Ἄνοιχτόκαρδο», θὰ τοῦ τὸν παρουσιάσω ἐγώ, διὰ νὰ κάμη τὴν γνωριμίαν του.

Τὸ οἰκογενειακὸν του ὄνομα δὲν ἦτο Ἄνοιχτόκαρδος. Αὐτὸ τὸ ὄνομα τὸ ἐκέρδισε μόνος του, ἐπειδὴ ἦτο πάντοτε γελαστὸς καὶ χαρούμενος καὶ ποτὲ δὲν ἐπίκραине τὴν καρδίαν του διὰ τίποτε. «Ἄνοιχτόκαρδο» τὸν πρωτοεῖπεν ἡ ἀνάδοχος του, ὅταν τὸν ἐβάπτισε, διότι ἀπὸ μωρὸν παιδίον, ἀντὶ νὰ κλαίῃ, ὅπως τὰ ἄλλα μωρά, αὐτὸς ἐγέλα. Καὶ ὅταν κατὰ τὸ βάπτισμά του, τὸν ἐβύθισεν ὁ ἱερεὺς εἰς τὴν κολυμβήθραν, αὐτὸς πάλιν ἐγέλα.

—Βαπτίζεται ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ Ἰωάννης. . . . εἶπεν ὁ ἱερεὺς.

Ἐπῆρε τὴν βουτιὰν εἰς τὴν κολυμβήθραν καὶ ἐξῆλθε πάλιν γελῶν.

—Νά μᾶς ζήσης, Ἄνοιχτόκαρδε! . . . εἶπε τότε ἡ γραιά νονά του, ἡ ὁποία τὸν ἐκαμάρωνεν.

Τοιουτοτρόπως τὸ μωρὸν ἔλαβεν ἀπὸ τὴν κολυμβήθραν του δύο ὀνόματα: Γιάννης καὶ Ἄνοιχτόκαρδος.

Ὅταν ἐμεγάλωσε, τοῦ ἔμειναν καὶ τὰ δύο: ὁ Γιάννης ὁ Ἄνοιχτόκαρδος. Εἰς τὸ σχολεῖον, εἰς τὸν στρατόν, ὅπου ὑπηρέτησεν ἀργότερα, παντοῦ ἔτσι τὸν ἤξυεσαν. Μὲ ἄλλο ὄνομα δὲν τὸν εὕρισκες. Ποιὸς Γιάννης; ὁ Γιάννης ὁ Ἄνοιχτόκαρδος!

Ὁ Γιάννης ὁ Ἄνοιχτόκαρδος, λοιπόν, ἦτο ἐν πτωχὸν παιδίον. Ὁ πατήρ του ἦτο ἐμβαλωματῆς καὶ ἡ μήτηρ του ἐξενόπλενε. Ὅταν ἡ μήτηρ του ἔπλενε εἰς τὴν αὐλήν, τὸν ἀπέθετε κάτωθι μιᾶς ὑψηλῆς μηλέας, διὰ νὰ τὸν προσέχη, ὡσὰν μωρὸν ποῦ ἦτο ἀκόμη.

Ἐκεῖ ἦτο πολὺ εὐχαριστημένος - καὶ ποῦ δὲν ἦτο; - ἀνάμεσα εἰς τὴν χλόην καί, καθὼς ἐκοκκίνιζαν τὰ μαγουλάκια του, ἔλεγεσ ὅτι ἦσαν δύο μῆλα, τὰ ὁποῖα εἶχαν πέσει ἀπὸ τὴν μηλέαν. Ἄλλ' ἡ μεγάλη του χαρὰ ἦτο, ὅταν ἐκελάδει κανὲν πτηνὸν ἐπάνω εἰς τὴν μηλέαν. Τότε ἐκίνει χεῖρας, πόδας καὶ ὄλον του τὸ σῶμα ἀπὸ τὴν χαρὰν του, ὡς νὰ ἐχόρευεν. Ἄλλην συντροφιάν δὲν ἠθελε. Τοῦ ἔφθανε ὁ Μοῦργος, ὁ γηραλέος μαλλιαρὸς σκύλος του, ὁ ὁποῖος ἐπήγαινε καὶ ἐκάθητο πάντοτε πλησίον του καὶ τὸν ἐπρόσχε μὲ τὴν ἀγάπην, ποῦ ἔχουν οἱ κύνες εἰς τὰ παιδάκια τοῦ σπιτιοῦ. Τὸν ἐπρόσχε ὁ καλὸς ὁ Μοῦργος, ὡς νὰ ἦτο τροφός του. Ποῦ νὰ τολμήσῃ κανεὶς νὰ πλησιάσῃ τὸ μωρὸν! Γρρρ. . . ! ὁ Μοῦργος. Ἦτο ἕτοιμος νὰ τὸν

σχίστη. Καὶ ὁ Γιάννης τοῦ ἐτραβοῦσε πότε πότε τὴν οὐρὰν του μὲ τὸ παχουλόν του χεράκι. Αὐτὸ ἦτο τὸ πρῶτον του παιγνίδιον. Ἄλλ' ὁ Μοῦργος δὲν ἐθύμωνεν. Ἐγύριζε καὶ τοῦ ἔλειχε τὸ χεράκι, σαλεύων τὴν οὐρὰν του, ὡσάν νὰ τοῦ ἔλεγε:

—Παῖξε, Γιαννάκη! Γιὰ σένα τὴν ἔχω τὴν οὐρά μου.

Ὅσον ἐμεγάλωνεν ὁ Γιάννης, τόσον περισσότερον τὸν ἠγάπων ὅλοι. Διότι ἦτο πάντοτε ἀνοικτόκαρδος. Μὲ τὰ μακρὰ ἀνοικτόξανθα μαλλάκια του, τὸ παχουλόν προσωπάκι του, τὰ μαγουλάκια του, πού ἐκοκκίνιζαν ὡσάν μῆλα, καὶ τὰ δύο ἔξυπνα καὶ ζωηρὰ ματάκια του ἦτο τὸ χαηδεμένον παιδί ὅλης τῆς γειτονιάς.

Ἄλλὰ δὲν ἦτο μόνον ἀνοικτόκαρδος ὁ Γιάννης. Ἦτο καὶ ἀγαθός. Ἀπὸ μικρὸν παιδίον ἐκοίταζε, πῶς νὰ εὐχαριστήσῃ τοὺς ἄλλους. Ἐκαμνε θελήματα, μετέφερε τὰ ὑποδήματα, πού ἐπεσκεύαζεν ὁ πατήρ του, εἰς τοὺς πελάτας, ἐφύλαττε τὰ ἀπλωμένα ἀσπρόρρουχα, ὅταν ἀπήρχετο ἡ μήτηρ του εἰς καμμίαν ἐργασίαν, καὶ αὐτὸς ἔφερε πάντοτε τὰ ὀψώνια ἀπὸ τὸν παντοπώλην καὶ τὸν ἀρτοπώλην. Ἦτο ὁ καλύτερος βοηθός τοῦ πατρὸς του καὶ τῆς μητρὸς του. Καὶ ἐπειδὴ ἦτο δυνατὸν καὶ εὐκίνητον παιδίον, οἱ μικροὶ του φίλοι εἰς τὰ παιγνίδια των τὸν εἶχαν πάντοτε ἀρχηγόν.

Τέλος ἦλθεν ὁ καιρὸς νὰ εὕρῃ ἐργασίαν καὶ ὁ Γιάννης. Ἄλλὰ δὲν ἠθελε νὰ γίνῃ ὑποδηματοποιός, ὡσάν τὸν πατέρα του. Ὁ πατήρ του ἦτο πάντοτε σκυμμένος εἰς τὴν ἐργασίαν του, ἐνῶ εἰς τὸν Γιάννην ἤρεσαν τὰ ὑψηλά. Ἦθελε ν' ἀναρριχᾶται εἰς τὰ δένδρα καὶ εἰς τὰς σκαλωσιάς τῶν οἰκιῶν. Καὶ ἔγινε σοβατζῆς, διὰ

νὰ εὐρίσκεται πάντοτε ἐπάνω εἰς τὰς σκαλωσίας, διότι δὲν ὑπέφερε τὰς στενοχωρίας, ἀνοικτόκαρδος ὅπως ἦτο.

Ἐκεῖ εἰς τὰ ὑψηλὰ εἰργάζετο καὶ ἐτραγούδει μὲ ὄλην του τὴν καρδίαν. Διαρκῶς ἐτραγούδει. Διότι ἀπὸ μικρὸς ἠγάπα πολὺ τὴν μουσικὴν καὶ τὰ τραγούδια.

Καλὸς τεχνίτης, ὅπως ἦτο, τὸν ἐπροτίμων παντοῦ. Δι' αὐτό, ὅταν ἀπεφασίσθη νὰ γίνῃ μία ἐπισκευὴ τοῦ Δημαρχείου τῆς πατρίδος του, τὸν προσέλαβον ἀπὸ τοὺς πρώτους, διὰ νὰ ἐργασθῆ. Ἐκεῖ ὀλίγον ἔλειψε νὰ χάσῃ τὴν ζωὴν του. Ἀπὸ ἓν σιγαρέττον, ποὺ εἶχε ρίψει κάποιος ἀπρόσεκτος ἐργάτης εἰς τὰ ροκανίδια, ἐπῆρε φωτιὰν ἢ Δημαρχία. Πρὶν φθάσουν οἱ πυροσβέσται, ὁ Γιάννης μὲ κίνδυνον τῆς ζωῆς του ἐρρίφθη νὰ σβῆσῃ τὴν φωτιὰν. Ἔκαμεν ὅ,τι ἠδυνήθη. Ἀλλὰ καὶ κάτι περισσότερο. Καθὼς ἠγωνίζετο μὲ τὰς φλόγας, ἀδειάζων κουβάδες μὲ νερόν, ποὺ μετέφερε μόνος του ἀπὸ μίαν δεξαμενὴν τῆς αὐλῆς, εἶδε τὴν γραῖαν καθάριστριαν τοῦ Δημαρχείου ζωσμένην ἀπὸ τὰς φλόγας μέσα εἰς τὸ μικρὸν δωμάτιον, ποὺ ἦτο εἰς τὴν σοφίταν. Τὴν ἐφορτώθη εἰς τοὺς δυνατούς του ὤμους καὶ διερχόμενος μέσα ἀπὸ τὴν φωτιὰν, τὴν κατεβίβασε κάτω, εἰς τὴν αὐλήν. Ἄν δὲν τὴν ἐπρόφθανεν αὐτός, ἕως ὅτου νὰ φθάσουν οἱ πυροσβέσται, ἡ γραῖα θὰ εἶχεν ἀπανθρακωθῆ.

Τὴν ἐπομένην ἡμέραν, ὅτε ὁ Δήμαρχος ἐπληροφόρηθη τὴν γενναίαν του πράξιν, τὸν ἐκάλεσε, τοῦ ἔσφιγξε τὴν χεῖρα καὶ τοῦ εἶπε :

—Τί θέλεις νά σοῦ κάμω, παλληκάρι μου, διὰ τὸ χθεσινόν σου γενναῖον φέρσιμον;

—Ἐγὼ δὲν θέλω τίποτε, κύριε Δήμαρχε. . . . τοῦ εἶπε. Ἔχω τὰ χεράκια μου, πρῶτα ὁ Θεός, καὶ δουλεύω. Μόνον διὰ τὸν γέροντα πατέρα μου θέλω νὰ σᾶς παρακαλέσω. Ἡ δουλειά του εἶναι βαρειά διὰ τὴν ἡλικίαν του. Καὶ οἱ ἰατροὶ τοῦ εἶπαν νὰ μὴ σκύβη, διότι τὸν πειράζει στὸ στῆθος του. Θὰ σᾶς παρακαλέσω, λοιπόν, κύριε Δήμαρχε, ἂν εἶναι εὐκόλον, νὰ τοῦ δώσετε καμμιά ἐργασία πιὸ ἀναπαυτικὴν ἐδῶ εἰς τὸ Δημαρχεῖον, διὰ νὰ μὴ κουράζεται ὁ καημένος.

Ὁ Δήμαρχος τοῦ εἶπεν:

—Εὔγε, παιδί μου, πὺ φροντίζεις διὰ τὸν πατέρα σου! Νὰ τοῦ εἰπῆς, λοιπόν, πὼς τὸν διώρισες κλητῆρα εἰς τὴν Δημαρχίαν καὶ ἀπὸ αὔριον νὰ ἔλθῃ ν' ἀρχίσῃ ἐργασίαν.

—Ἐσεῖς τὸν διωρίσατε, κύριε Δήμαρχε. . . . εἶπεν ἐντροπαλὰ ὁ Γιάννης, νομίζων ὅτι τὸν εἰρωνεύετο ὁ Δήμαρχος.

Ὁ Δήμαρχος τότε τοῦ εἶπε πάλιν σοβαρά:

—Δὲν τὸν διώρισα ἐγώ, παιδί μου. Ἐσὺ τὸν διώρισες. Τὴν ὥραν, πὺ ἔσωσες μίαν ἀδύνατον γυναῖκα ἀπὸ τὴ φωτιά, ὑπέγραψες τὸν διορισμὸν τοῦ πατρός σου. Ἐμένα νὰ μὴ μοῦ χρεωστῆς καμμίαν χάριν.

Ὁ Γιάννης, ἀφοῦ ἐτακτοποίησε τὸν πατέρα του εἶπε καὶ εἰς τὴν μητέρα του νὰ παύσῃ νὰ ξενοπλένη, διότι ἦτο ἰκανὸς αὐτὸς νὰ τῆς χαρίσῃ ἄνετον γῆρας. Εἰργάζετο μὲ περισσοτέραν χαρὰν ἐπάνω εἰς τὰς

ύψηλās οίκιας. Καί πάντοτε έτραγούδει, διαρκώς έτραγούδει. . . .

Οί διαβάται, οί όποιοι διήρχοντο καί τόν ήκουαν, έλεγον:

—Γειά σου, Γιάννη Άνοιχτόκαρδε! Ποτέ νά μήν πεθάνης!

ΤΟ ΑΛΕΤΡΙ

Ζευγαρωμένα, ταιριαστά
 τὰ βόδια στο ζυγό,
 μέσ' στα βαθιά τὰ μάτια τους
 τή συλλογή τους κρύβουν,
 καί στο χωράφι τ' άσπαρτο
 σέρνουν με βήμ' άργό,
 σέρνουν τ' άλέτρι πίσω τους
 καί κάπου κάπου σκύβουν.

Κι όργώνει, όργώνει όλημερίς
 τ' άλέτρι τὸ βαρύν
 καί πάει έμπρός καί πάει έμπρός
 καί πίσω πάλι στρέφει,
 για νάρθη ό σπόρος ύστερα
 νά πέση καί νά βρῆ
 βαθιά σκαμμένο κι άπαλό
 τὸ χῶμα, πού μᾶς τρέφει.

Και θὰ φυτρώση και θὰ βγῆ
 τὸ φύτρο τὸ χλωρὸ
 καὶ πράσινο τὸ στάχου του
 τὸν ἥλιο θ' ἀντικρύση,
 και θὰ μεστῶση, θὰ ψηθῆ
 μὲ τὸν καλὸ καιρό,
 και θὲ νὰ πάη στοὺ μιλωνᾶ,
 κι ἀλεύρι θὰ γυρίση.

Εὐλογημένο τρεῖς φορές
 τ' ἀλέτρι τὸ βαρὺ,
 εὐλογημένα τρεῖς φορές
 τὰ βόδια, ὁ ζευγολάτης,
 κι εὐλογημένη τρεῖς φορές
 ἡ γῆ, πού καρπερῆ
 μὲ δίχως βαρυγκόμησι
 μᾶς δίνει τὰ καλά της!

Ἰ. Πολέμης.

ΜΙΑ ΜΙΚΡΑ ΤΡΑΓΩΔΙΑ

Ἦμεθα εἰς τὴν Κρήτην ἀκόμη και ἐγὼ ἤμουν ἐν μικρὸν κοράσιον, τόσο δά! Ἔνα πρωὶ ἡ μήτηρ μου εἶχεν ἐργασίαν μίαν ὥραν μακρὰν ἀπὸ τὸ χωρίον μας και ἔπρεπε νὰ φύγη ὅπως και ὅπως.

—«Κοίταξε, μοῦ λέγει, ἐγὼ θὰ φύγω και θὰ σ' ἀφήσω μόνην σου εἰς τὸ σπίτι. Τὰ μάτια σου τέσσαρα! Πρῶτα πρῶτα νὰ ἔχης τὸν νοῦν σου εἰς τὰ κλωσσόπουλα, μήπως καταβῆ ὁ ἀετὸς και μᾶς τὰ ἀρπάση.

Νὰ μὴ κινήθῃς καθόλου ἀπὸ πλησίον των. Καὶ ἄλλο ἓνα πρᾶγμα: πρόσεχε νὰ μὴν ἀναβῆς στὸ ἐρμάρι καὶ φάγῃς τὸ γλυκό, διότι ἀλλοίμονόν σου! Ὁ πατέρας σου ἔχει βάλει μέσα ποντικοφάρμακο, διὰ νὰ ξεκάμη τὰ ποντίκια. Μιὰ κουταλιὰ νὰ φάγῃς ἐχάθηκες!»

Αὐτὰ μοῦ εἶπεν ἡ μήτηρ μου καὶ ἐξῆλθε βιαστικὰ ἀπὸ τὴν θύραν.

Ἐγὼ ἐφοβήθην πολὺ. Πρώτην φοράν εἶχα βάλει τέτοιαν ἀνησυχίαν εἰς τὸν νοῦν μου. Κατέβην εἰς τὴν αὐλήν, ἐμάζευσα γύρω τὴν κλῶσσαν καὶ τὰ κλωσσόπουλα καὶ τὰ ἐτάγιζα μὲ ψίχουλα, ρίπτουσα βλέμματα πού καὶ πού μὲ τρόμον εἰς τὸν οὐρανόν. Πολλάκις εἶχε καταβῆ ὁ ἀετός καὶ μᾶς ἤρπασεν ὄρνιθας καὶ ὄρνιθια.

Ἐνῶ ἐκαθήμην ἀνήσυχος, ἰδοὺ δύο κοράσια, φίλαι μου, εἰσῆλθον εἰς τὴν αὐλήν.

—Ἐδῶ κάθεσαι, Λενιώ; μοῦ λέγουν. Τώρα, πού λείπει ἡ μητέρα σου, πᾶμε νὰ κουνηθοῦμε πέρα εἰς τὸν πλάτανο.

Ὁ πλάτανος μὲ τὴν κούνιαν ἦτο ἔξω ἀπὸ τὸν αὐλόγυρον καὶ ἐγὼ ἐφοβούμην ν' ἀπομακρυνθῶ ἀπὸ τὰ κλωσσόπουλα. Ἄλλ' ὁ πειρασμός δὲν μὲ ἄφηνε. Ἐκαλοσυλλογίσθηκα ὀλίγην ὥραν, αἱ φίλαι μου μὲ ἔσυραν ἀπὸ τὸ φόρεμα, καὶ εἰς τὸ τέλος μία ἰδέα μοῦ ἦλθεν εἰς τὸν νοῦν: Παίρνω ἓνα σπάγγον, δένω ἓνα ἓνα τὰ κλωσσόπουλα ἀπὸ τὰ ποδαράκια των καὶ ὕστερα ὅλα μαζὶ τὰ δένω εἰς τὸ πόδι τῆς κλώσσας. «Ἔτσι» ἐσκέφθηκα, «δὲν θὰ ἤμπορέσει νὰ τὰ σηκώσῃ ὁ ἀετός». Αἱ φίλαι μου ἐξεπλάγησαν μὲ τὴν εὐφυΐαν Φύσις—Ζωή. Δ' Δημοτ. Νιρβάνα—Ζήση—Δαμασκηνοῦ. *Εκδ. 2

μου καί με γέλοια καί χαράν, ἐπήγαμεν εἰς τήν κούριαν.

Νά μὴ σᾶς τὰ πολυλογῶ, ἐκεῖ ποῦ ἐκουιόμην, ἀκούω ἕνα φροῦ! φροῦ! εἰς τὸν ἀέρα μὲ χίλιες δυὸ ψιλές τρομαγμένες φωνοῦλες. Καὶ τί βλέπω; Ἄνατρι-χιάζω, ποῦ τὸ συλλογίζομαι ἀκόμη! Ὁ ἀετὸς ἀνέβαινε πτερυγίζων εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ φέρων εἰς τοὺς ὄνυχάς του τὴν κλωσσαν μὲ ὄλα τὰ κλωσσόπουλα μαζί, κρεμασμένα τὸ ἐν κάτωθεν τοῦ ἄλλου!

Αὐτὰ ἀνέβαιναν καὶ ἐγὼ ἔπιπτον κάτω εἰς τὸ χῶμα λιπόθυμος. Αἱ φίλαι μου ἐτρόμαξαν καὶ ἀπεμακρύνθησαν.

Ὅταν συνῆλθα, δὲν ἤθελα πλέον τὴν ζωὴν μου. Ἐγύρισα εἰς τὸ σπῆτι, ἔπεσα ἐπάνω εἰς τὸν σοφᾶν καὶ ἤρχισα νὰ κλαίω μὲ λυγμούς. Ἐκλαῖα τὰ κλωσσόπουλα καὶ ἔκλαῖα καὶ τὸν ἑαυτὸν μου.

Ἐνῶ ἔκλαῖα, ἐσυλλογίσθην τὸ φαρμακωμένον γλυκόν. Νά φάγω μίαν κουταλιάν, εἶπα μέσα μου, ν' ἀποθάνω, νὰ ἔλθῃ ἡ μητέρα μου, νὰ μὲ λυπηθῇ. Ἄλλο δὲν γίνεται. Μία καὶ δύο, καταβιβάζω τὸ δοχεῖον ἀπὸ τὸ ἐρμάριον καὶ τρέμουσα ὀλόκληρη καταπίνω μίαν κουταλιάν. Ἐσταύρωσα τὰς χεῖράς μου καὶ ἐπερίμενα τὸν θάνατον.

Παρῆλθεν ἡμίσεια ὥρα καὶ δὲν εἶχα ἀποθάνει. «Θὰ ἦτο λίγο τὸ φαρμάκι» ἐσυλλογίσθην. Παίρνω καὶ δευτέραν κουταλιάν, τίποτε. Καὶ τρίτην, τίποτε. «Ἔτσι καὶ ἔτσι ἀποφασισμένη εἶμαι!» εἶπα μέσα μου. «Πρέπει νὰ τελειώσω». Ἐπῆρα τὴν ἀπόφασιν καὶ ἐκένωσα ὄλον τὸ δοχεῖον τοῦ γλυκοῦ.

Παρήλθε μία ώρα, δύο ώραι, τρεις, τίποτε. Δέν με ἐπείραξε καθόλου!

Ἐνῶ ἐπερίμενα τὸν θάνατον, ἴδου καὶ ἡ μητέρα μου! Μ' εὐρίσκει κλαίουσαν δυνατά.

—Ποῦ εἶναι ἡ κλῶσσα, Λενιώ, με τὰ κλωσσόπουλα; Σιωπὴ ἐγώ. Ἐκρυσά τὴν κεφαλὴν μου εἰς τὴν ποδιάν μου καὶ ἔκλαιον ἀπαρηγόρητα.

Τὸ βλέμμα τῆς μητρός μου πίπτει τότε εἰς τὸ κενὸν δοχεῖον τοῦ γλυκοῦ.

—Καὶ τὸ γλυκό; Ποῦ εἶναι; Τώρα θὰ σοῦ δείξω ἐγώ! Καὶ μ' ἀρπάζει ἀπὸ τὴν πλεξίδα.

Τότε πίπτω εἰς τὰ γόνατά της καὶ τῆς λέγω ὅλην τὴν ἱστορίαν τῆς κλῶσσας με τὰ κλωσσόπουλα.

—Καὶ τὸ γλυκό, μοῦ λέγει ἄγρια, διατι τὸ ἔφαγες;

—Τὸ ἔφαγσ, διὰ νὰ φαρμοκωθῶ, τῆς λέγω. Καὶ ἀκόμη δέν πέθανα. Διατι ἐβιάσθηκες, μητερούλα, νὰ γυρίσης;

Ἡ μήτηρ μου, καλὴ της ὥρα, ἡμέρευσε διὰ μιᾶς εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ ἤρχισε νὰ γελά. Ὑστερα με ἔλαβεν εἰς τὴν ἀγκάλην της καὶ ἤρχισε νὰ κλαίῃ. Ἐκλαύσαμεν καὶ αἱ δύο μας, σφιγκταγκαλιασμένοι ὥραν πολλήν, χωρὶς νὰ γνωρίζωμεν τὸ διατι.

Η ΒΡΟΧΗ

Ο ἥλιος βλέπει ἀπὸ ψηλὰ
 με μάτι φλογερό,
 κι ἡ γῆ διψᾷ καὶ καίγεται
 καὶ σκάζει γιὰ νερό.

Τὰ λούλουδα μαραίνονται,
 σὰν λιγοθυμισμένα,
 καὶ τὰ φυτὰ ξεραίνονται
 καὶ χάνοντ' ἓνα ἓνα.

Ξάφνω ἀπ' τῆ δύσι ἐκεῖ μακριὰ
 φωτίζουν ἀστραπές
 καὶ τὶς ξανοίγουν τὰ χωριά
 κι οἱ χῶρες χαρωπές.

Ἄπ' ἀγεράκι δροσερὸ
 τὰ φύλλ' ἀνατριχιάζουν,
 καὶ σὲ πολὺ πολὺ νερὸ
 τὰ σύννεφα ξεσπάζουν.

Βρέχει σὲ δάση φουντωτά,
 βρέχει σὲ κάμπους καὶ χωριά,
 βρέχει, ποτίζει τὰ σπαρτὰ,
 ποτίζει κάθε γῆς μεριά.

Ἄνθίζει σ' ὄλους τοὺς ἀγρούς
 καὶ τ' ἄνανθο χορτάρι,
 καὶ στὸ χωράφι κάθενὸς
 μεστώνει τὸ σιτάρι.
 Καὶ τρῶνε πλούσιοι καὶ πτωχοὶ
 κ' εὐχαριστοῦνε τῆ βροχή.

Ἰ. Πολέμης

ΜΙΑ ΦΙΛΟΝΕΙΚΙΑ

(Ἀπὸ τὸ ἡμερολόγιον ἑνὸς μαθητοῦ).

—Σήμερον τὴν πρωΐαν ἐφιλονείκησα μὲ τὸν φίλον μου, τὸν Ἀλέκον. Δὲν τὸ ἔκαμα ἀπὸ ζηλοτυπίαν, ἐπειδὴ αὐτὸς ἔλαβε μεγάλον βαθμὸν καὶ ἐγὼ μικρόν. Ὅχι, δὲν τὸ ἔκαμα δι' αὐτό. Εἶχα ἄδικον ὅμως..

Ὁ διδάσκαλος τὸν εἶχε τοποθετήσει πλησίον μου. Ἐγὼ ἔγραφον εἰς τὸ τετράδιον τῆς Καλλιγραφίας. Ὁ Ἀλέκος μὲ ὤθησε μὲ τὸν ἀγκῶνα του καὶ μὲ ἔκαμε νὰ μελανώσω ἓν διήγημα, τὸ ὁποῖον ἔγραφα δι' ἓνα ἄρρωστον συμμαθητὴν μου. Καὶ τώρα πρέπει πάλιν νὰ τὸ ἀντιγράψω.

Τότε ἐγὼ ἐθύμωσα καὶ τοῦ εἶπα μίαν λέξιν ἄσχημον. Αὐτὸς μοῦ ἀπήντησε χαμογελῶν:

—Δὲν τὸ ἔκαμα ἐπίτηδες!

Ἐπρεπε νὰ τὸν πιστεύσω, διότι τὸν γνωρίζω καλῶς. Ἀλλὰ παρεξήγησα τὸ χαμόγελόν του καὶ ἐσκέφθην:

—Τώρα, πού ἐπῆρε καλὸν βαθμὸν, μᾶς κάμνει τὸν υπερήφανον!

Καὶ διὰ νὰ τὸν ἐκδικηθῶ, τὸν ὤθησα δυνατά, καὶ τοῦ ἐχάλασα ὅλην τὴν σελίδα.

Κατακόκκινος τότε ἀπὸ τὸν θυμὸν του ἐφώνησε:

—Ἐσὺ ὅμως τὸ ἔκαμες ἐπίτηδες!

Καὶ ὑψωσε τὴν χεῖρα. Ὁ διδάσκαλος τὸν εἶδε, καὶ αὐτὸς τὴν κατεβίβασε.

Ἀλλὰ ἐπρόσθεσε:

—Σὲ περιμένω ἔξω!

Αὐτὸ μ' ἐπέιραξεν. Ὑστερα ὁμως μετενόησα. Ἐσκέφθην, ὅτι δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ τὸ κάμῃ ἐπίτηδες ὁ Ἀλέκος. Ἐνεθυμήθην μίαν ἡμέραν, πού ἐπῆγα εἰς τὴν οἰκίαν του, πῶς ἐμελέτα καὶ πῶς ἐπεριποιεῖτο τὴν ἄρρωστον μητέρα του. Ἐνεθυμήθην τὴν ὑποδοχήν, πού τοῦ ἔκαμα εἰς τὴν οἰκίαν μας καὶ πόσον ἤρεσεν εἰς τὸν πατέρα μου τὸ παιδίον αὐτό.

Τί δὲν θὰ ἔδιδα, διὰ νὰ μὴν τοῦ εἶχα εἰπεῖ αὐτὴν τὴν λέξιν καὶ νὰ μὴ τοῦ εἶχα μελανώσει τὸ τετράδιον!

Τότε ἐσκέφθην τὴν συμβουλήν, τὴν ὁποίαν μοῦ ἔδωσεν ὁ πατήρ μου: «Ἐχεις ἄδικον; Τρέχα νὰ ζητήσης συγγνώμην».

Δὲν εἶχα ὁμως τὸ θάρρος νὰ τὸ κάμω, διότι ἐντρέπομουν νὰ ταπεινωθῶ.

Τὸν παρετήρουν μὲ τὴν ἄκραν τοῦ ὀφθαλμοῦ μου, ἔβλεπα τὴν φλανέλλαν του ἐσχισμένην εἰς τὸν ὦμον, ἴσως διότι εἶχε μεταφέρει πολλὰ ξύλα τοῦ πατρός του,

ὁ ὁποῖος ἦτο ἄρτοποιός. Αὐτὸς μετέφερε τὰ ξύλα εἰς τὸν κλίβανον. Ἦσθάνθη, ὅτι τὸν ἠγάπων καὶ ἔλεγα εἰς τὸν ἑαυτὸν μου:

—Θάρρος!

Ἄλλὰ ἡ λέξις «συγγνώμη» δὲν ἐξήρχετο ἀπὸ τὰ χεῖλη μου.

Μὲ παρετήρει καὶ αὐτὸς κάπου κάπου καὶ μοῦ ἐφαίνετο περισσότερο λυπημένος παρὰ θυμωμένος. Ἄλλὰ τότε τὸν ἐκοίταζα καὶ ἐγὼ ἄγρια, διὰ νὰ τοῦ δείξω, ὅτι δὲν τὸν ἐφοβούμην.

Αὐτὸς μοῦ ἐπανέλαβε:

—Θὰ ἰδωθοῦμε ἔξω!

Ἐνεθυμήθην ὅμως καὶ κάτι ἄλλο, πού μοῦ εἶχεν εἰπεῖ μίαν φορὰν ὁ πατήρ μου:

—«Ἄν ἔχῃς ἄδικον, ὑπερασπίσου, ἀλλὰ μὴ κτυπήσης!».

Οὕτω θὰ ἔκαμνα καὶ ἐγώ. Θὰ ὑπερασπιζόμην τὸν ἑαυτὸν μου, ἀλλὰ δὲν θὰ τὸν ἐκτύπων.

Ἦμην ὅμως δυσηρεστημένος, ἦμουν λυπημένος καὶ δὲν ἐπρόσεχα πλέον εἰς τὸ μάθημα.

Ἐπὶ τέλους ἐσχολάσαμεν.

Ὅταν εὐρέθην μόνος εἰς τὸν δρόμον, εἶδα ὅτι μὲ ἠκούθει. Ἔσταμάτησα καὶ τὸν ἐπερίμενα μὲ τὸν χάρακα εἰς τὰς χεῖρας. Ὅταν ἐπλησίασε, ὕψωσα τὴν χεῖρα.

—Ὅχι Γιῶργο! μοῦ εἶπε μὲ τὸ ἀγαθὸν του μειδιάμα, ὅς γίνωμεν φίλοι, ὅπως καὶ πρῶτα! Καὶ μοῦ κατεβίβασε τὸν χάρακα μὲ τὴν χεῖρα του.

Ἐγὼ τὰ ἔχασα πρὸς στιγμὴν· ἔπειτα ἠσθάνθη

εἰς τὸν ὤμον μου μίαν χεῖρα νὰ μὲ ὠθῆ καὶ εὐρέθην εἰς τὴν ἀγκάλην του.

Αὐτὸς μὲ ἠσπάσθη λέγων:

—Δὲν θὰ μαλλώσωμε πιά, Γιῶργο!

—Ὅχι, ποτὲ πιά! ἀπήνητησα.

Καὶ ἐχωρίσθημεν συμφιλιωμένοι.

Ὅταν ὅμως ἐφθασα εἰς τὴν οἰκίαν μου καὶ διηγήθην ὅλ' αὐτὰ εἰς τὸν πατέρα μου, νομίζων, ὅτι θὰ τὸν εὐχαριστήσω, αὐτὸς ἐμελαγχόλησε καὶ μοῦ εἶπε:

—«Ἐπρεπε σὺ πρῶτος νὰ τοῦ δώσης τὴν χεῖρα σου ἀφοῦ εἶχες ἄδικον! Δὲν ἔπρεπε νὰ ὑψώσης τὴν χεῖρα εἰς ἓνα καλύτερόν σου!»

ΠΩΣ ΕΣΩΘΗ ΤΟ ΧΩΡΙΟΝ

Εἰς ἓν χωρίον τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς μεγάλης ἐπιδημίας τοῦ δαγκείου, τρεῖς μαθηταί, ὁ Μᾶρκος, ὁ Ἀνδρέας καὶ ὁ Σπῦρος, ἀπὸ τὴν αὐτὴν γειτονιὰν καὶ οἱ τρεῖς, ἐπήγαιναν μίαν πρῶϊαν εἰς τὸ σχολεῖον.

Ἐνῶ ἐπήγαιναν, εἶδαν μακρόθεν, ἐκεῖ ὅπου εὐρίσκοντο αἱ τελευταῖαι οἰκίαι τοῦ χωρίου, ἄνδρας καὶ γυναῖκας συγκεντρωμένους. Ἐπλησίασαν, διὰ νὰ ἴδουν τί συμβαίνει, καὶ εἶδαν τότε ὅλον αὐτὸν τὸν κόσμον νὰ κύπτει, νὰ συλλέγη πέτρας καὶ νὰ τὰς τοποθετῆ εἰς μίαν γραμμὴν, ἢ ὅποια ἐπροχῶρει ὅλοεν καὶ περιέβαλλε τὰς οἰκίας. Τὰ παιδιά εἶχαν ἰδεῖ ἕως τῶρα τοὺς συμπολίτας των νὰ κάμνουν πολλὰς ἐργασίας εἰς τὸ

χωρίον. Νὰ σκάπτουν, νὰ κτίζουν, νὰ κάμνουν φράκτας γύρω ἀπὸ τὰ κτήματα, ἀλλὰ τοιαύτην ἐργασίαν δὲν εἶχαν ἰδεῖ ποτέ των. Τὴν ἐνόμισαν περισσότερον ὡς τὰ παιγνίδια, ποὺ κάμνουν εἰς τὰ χῶματα τὰ πολὺ μικρὰ παιδία, παρὰ ὡς ἐργασίαν διὰ μεγάλους. Καὶ ἐγέλασαν βλέποντα μεγάλους ἀνθρώπους, καὶ γέροντας ἀκόμη, νὰ παίζουν ὡσὰν παιδάκια.

Ὁ Μᾶρκος, ὁ μεγαλύτερος ἀπὸ τὰ τρία παιδία, καθὼς ἐπλησίασαν, ἐγνώρισε μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι ἔκαμναν τὴν περίεργον αὐτὴν ἐργασίαν, ἓνα κουμπάρον των, τὸν μπάρμπα Γιώργη. Τὸν ἐκαλημέρισε καὶ τὸν ἠρώτησε:

—Τί κάμνετε αὐτοῦ, μπάρμπα;

—Τί νὰ κάμωμε, παιδί μου! τοῦ εἶπεν ὁ μπάρμπα Γιώργης. Ζώνομεν τὸ χωριό, διὰ νὰ μὴν περάσῃ καὶ μᾶς ἔλθῃ καὶ ἐδῶ τὸ θανατικό, ποὺ ἔπεσε εἰς τὰ ἄλλα χωριά. Θεὸς φυλάξοι, ὄλο καὶ μᾶς ζυγώνει, παιδί μου! Εἰς τὸ Καστρί, ποὺ εἶναι μία ὥρα ἀπ' ἐδῶ, δὲν ἔμεινεν ἀνθρωπος γερός. Καὶ πόσοι πεθαίνουν, ἓνας Θεὸς τὸ ξέρει! Τί νὰ κάμωμε, λοιπόν, παιδί μου; Ἐσηκωθήκαμε πρῶι πρῶι καὶ ζώνομε τὸ χωριό.

Καὶ ἔκυψε πάλιν, βιαστικά, ὁ μπάρμπα Γιώργης εἰς τὴν ἐργασίαν του μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους.

Καὶ ἅμα τὸ ζῶσετε, μπάρμπα, τὸ χωριό, ἠρώτησε δειλὰ ὁ Μᾶρκος, δὲν θὰ ἔλθῃ τὸ θανατικό;

—Ἔτσι θέλουν νὰ εἰποῦν, παιδί μου. . . . τοῦ εἶπε, χωρὶς νὰ σηκώσῃ τὴν κεφαλὴν του ἀπὸ τὴν βιαστικὴν ἐργασίαν, ὁ μπάρμπα Γιώργης. Ἔτσι τὸ εὐρήκαμε, ἔτσι τὸ κάμνομε.

Τὰ παιδιὰ, ἐπειδὴ εἶχε παρέλθει καὶ ἡ ὥρα, ἄφησαν τοὺς συμπολίτας των καὶ κατηυθύνθησαν πρὸς τὸ σχολεῖον των. Ὅσον ὀλίγα γράμματα καὶ ἂν ἤξευραν, ἐνόησαν, ὅτι ἐν τοιοῦτον τεῖχος, ποὺ ἔκτιζαν οἱ χωρικοί, δὲν ἦτο δυνατὸν ν' ἀνακόψη τὸν δρόμον τῆς ἐπιδημίας.

—Ἐγὼ δὲν τὰ πιστεύω αὐτά. . . . εἶπεν ὁ Μᾶρκος εἰς τὰ ἄλλα παιδιὰ. Θὰ τὸ εἶπω ὅμως τοῦ δασκάλου, νὰ ἰδοῦμε τί λέγει καὶ αὐτός.

Τὰ ἄλλα δύο παιδιὰ ἐπίστευαν καὶ δὲν ἐπίστευαν.

Ὅταν μετέβησαν εἰς τὸ σχολεῖον, ὁ Μᾶρκος, ὁ ὁποῖος εἶχε πάντοτε περισσότερον θάρρος ἀπὸ τοὺς ἄλλους, ἐπαρουσιάσθη εἰς τὸν διδάσκαλον καὶ τοῦ εἶπεν αὐτά, ποὺ εἶδε τὴν πρωίαν.

—Τὸ ξέρω, παδιὰ μου, τὸ ξέρω. . . . τοὺς εἶπεν ὁ διδάσκαλος, κινῶν τὴν κεφαλὴν του. Μὰ τί νὰ τοὺς κάμης τοὺς χωρικούς; Μήπως ἀκοῦν; Πρὸ τριῶν ἡμερῶν τοὺς συνεκέντρωσα εἰς τὴν πλατεῖαν μαζὶ μετὸν πρόεδρον τῆς Κοινότητος καὶ τὸν ἱερέα τοῦ χωρίου, καὶ τοὺς ἐξήγησα τὰς ὁδηγίας, τὰς ὁποίας μᾶς ἔστειλαν ἀπὸ τὰς Ἀθήνας, διὰ νὰ προφυλαχθῶμεν ἀπὸ τὴν ἐπιδημίαν· τοὺς εἶπα, τί πρέπει νὰ κάμουν. Μήπως ἔκαμαν τίποτε; Τὴν ἄλλην ἡμέραν, τὴν περασμένην Κυριακὴν, τοὺς εἶδα ὅλους εἰς τὰ καφενεῖα καὶ εἰς τὰ οἰνοπωλεῖα, ὅπως πάντοτε. Ἄντὶ νὰ κάμουν αὐτά, ποὺ ἔπρεπε, ἀραδιάζουν τώρα πετραδάκια, διὰ νὰ κλείσουν τὸν δρόμον τῆς ἀρρώστειας!

Καὶ ἐκίνησε πάλιν θλιβερὰ τὴν κεφαλὴν του, ὁ διδάσκαλος. Ὅλα τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου, τὰ ὁποῖα

ἦσαν συγκεντρωμένσ περι τὸν διδάσκαλον, ἤκουαν τοὺς λόγους του μὲ προσοχήν. Τότε ὁ Μᾶρκος ἐπροχώρησε δύο βήματα, ὡς νὰ εἶχε λάβει μέσα του κάποιαν ἀπόφασιν, καὶ ἠρώτησε τὸν διδάσκαλον:

—Καὶ τί ἔπρεπε νὰ κάμουν οἱ χωρικοί, κύριε;

—Πρῶτα πρῶτα νὰ καθαρίσουν τὸ χωριό. . . . εἶπεν ὁ διδάσκαλος. Τὸ χωριό μας βρωμᾷ ὀλόκληρον! Μᾶς ἔφαγεν ἡ μυῖγα καὶ τὸ κουνούπι. Αὐτὰ μεταδίδουν ὅλας τὰς ἀσθενείας. Διὰ νὰ ἐξολοθρεύσωμεν λοιπὸν τὴν μυῖγαν καὶ τὰ κουνούπια, πρέπει νὰ καθαρίσωμεν τὸ χωριό ἀπὸ τὰς ἀκαθαρσίας τῶν ζώων καὶ τὰς ἄλλας ἀκαθαρσίας, εἰς τὰς ὁποίας ἀφήνουν τὰ αὐγά των οἱ μυῖγες, καὶ νὰ σκεπάσωμεν, ὅπου δυνάμεθα, τὰ στάσιμα νερά, εἰς τὰ ὁποία ἀφήνουν τὰ αὐγά των τὰ κουνούπια. Ὅπου δὲν ἠμποροῦμε νὰ τὰ σκεπάσωμεν ἢ ν' ἀνοιξώμεν δρόμο διὰ νὰ φύγουν, πρέπει νὰ ρίψωμεν ἐπάνω των ὀλίγον πετρέλαιον, διὰ νὰ μὴ ἠμποροῦν νὰ γεννηθοῦν ἄλλα κουνούπια.

Αὐτὰ μᾶς γράφουν ἀπὸ τὰς Ἀθήνας νὰ κάμωμεν.

—Καὶ δὲν μποροῦν νὰ γίνουν αὐτά, κύριε; ἠρώτησεν ὁ Μᾶρκος.

—Γίνονται καὶ παραγίνονται, παιδί μου! εἶπεν ὁ διδάσκαλος· ὀλίγα χέρια χρειάζονται, ὀλίγος κόπος καὶ ὀλίγα πτυάρια. Καί, δόξα σοι ὁ Θεός, ἀπὸ ὅλα αὐτὰ εὐρίσκονται εἰς τὸ χωριό.

Ὅσον διὰ τὸ ὀλίγον πετρέλαιον, τὸ ὁποῖον θὰ χρειασθῆ, ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητος ἐφάνη πρόθυμος νὰ τὸ ἀγοράσῃ. Ἀλλὰ λείπει ἡ καλὴ θέλησις, παιδιά μου. Καὶ πρῶτα ἀπ' ὅλα λείπει κάτι ἄλλο: Οἱ ἀγράμ-

ματοι χωρικοί δὲν τὰ πιστεύουν αὐτά, πού τοὺς λέγομεν, διότι δὲν τὰ ἐννοοῦν. Δι' αὐτὸ δὲν θέλουν νὰ τὰ κάμουν.

Ἐνόσω ὠμίλει ὁ διδάσκαλος, οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ Μάρκου ἔλαμπαν ἀπὸ μίαν παράδοξον εὐχαρίστησιν. Ἐ-

στράφη καὶ ἔρριψεν ἓν βλέμμα, εἰς τὰ ἄλλα παιδιά, ἔπειτα ἐστράφη πρὸς τὸ μέρος τοῦ διδασκάλου καὶ τοῦ εἶπε μὲ ζωηρὰν καὶ φαιδρὰν φωνήν:

—Αὐτὰ πού δὲν θέλουν νὰ κάμουν οἱ χωρικοὶ μας, κύριε, θὰ τὰ κάμωμεν ἐμεῖς!

Ὁ διδάσκαλος δὲν ἐνόησε καλά.

—Ποιοὶ ἐσεῖς; εἶπε.

—Ἐμεῖς ὅλα τὰ παιδιά τοῦ σχολείου. . . ἀπεκρίθη

ὁ Μᾶρκος. Εἴμεθα πενήντα παιδιά. Σὲ μιὰ ἡμέρα τὸ χωριὸ θὰ λάμπη.

—Μάλιστα! μάλιστα! κύριε. . . ἐφώναξαν μὲ μιὰν φωνὴν ὅλα τὰ παιδιά. Θὰ τὰ κάμωμε ἑμεῖς!

Ὁ διδάσκαλος μόνον ποὺ δὲν ἔκλαιε ἀπὸ τὴν συγκίνησίν του.

—Εὔγε, παιδιά μου! εἶπε. Ἔτσι δείχνετε, ὅτι ὅσα μανθάνετε κάθε ἡμέρα εἰς αὐτὰ τὰ θρανία, δὲν πηγαίνουν χαμένα.

Καὶ μετ' ὀλίγον εἶπε πάλιν ἀποφασιστικά:

—Λοιπόν, αὐριον, παιδιά, δὲν ἔχει μάθημα. Ἀπὸ τὸ πρῶν θὰ ξεκινήσωμεν ὅλοι, καὶ ἐγὼ μαζί σας, διὰ νὰ σᾶς δείχνω, τί πρέπει νὰ γίνῃ. Καὶ θὰ καθαρίσωμεν τὸ χωριὸ καὶ θὰ σκεπάσωμεν ὅλα τὰ στάσιμα νερά. Ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητος θὰ φροντίσῃ νὰ μᾶς εὐρῇ ὅ,τι μᾶς χρειάζεται. Θὰ πάρωμεν καὶ τὸν χωροφύλακα μαζί, διὰ νὰ μὴ εὐρωμεν ἐμπόδια ἀπὸ κανένα. Καὶ τὸ βράδυ, ὅταν ἐπιστρέψουν οἱ χωρικοὶ ἀπὸ τὰ χωράφια, θὰ εὐρουν τὸ χωριὸ ἀγνώριστο. Καὶ αὕτῃ ἡ ἐργασία θὰ γίνεταί μιαν φορὰν τὴν ἐβδομάδα ἀπὸ ὅλους μας. Σύμφωνοι, παιδιά;

—Σύμφωνοι! ἐφώναξαν ὅλα τὰ παιδιά μ' ἓνα στόμα.

Καὶ ἔτσι ἔγινε. Τὸ χωριὸν ἔλαμψεν ἀπὸ τὴν καθαριότητα. Τὰ ἀκίνητα νερά, ποὺ ἐπρασίνιζαν εἰς τὰς αὐλὰς καὶ δρόμους καὶ εἰς τὰς τάφρους, ἔλειψαν ἀπὸ παντοῦ ἢ ἐσκεπάσθησαν μὲ πετρέλαιον. Αἱ μυῖαι καὶ οἱ κώνωπες ἐχάθησαν. Καὶ τὸ μόνον χωριὸν, ἀπὸ ὅλα τὰ πέριξ χωρία, ποὺ δὲν τὸ προσέβαλεν ἡ κακὴ ἀσθένεια, ἦτο τὸ χωριὸν τῶν καλῶν παιδιῶν.

Οί χωρικοί τώρα ἔλεγαν, ὅτι τὸ χωρίον ἐσώθη ἀπὸ τὸ ζώσιμον, πού τοῦ ἔκαμαν μὲ τὰ πετραδάκια!

Τὸ ἔλεγαν, ἀλλὰ δὲν τὸ ἐπίστευαν καὶ οἱ ἴδιοι. Ἐ-
γνώριζαν, ὅτι καὶ ἄλλα γειτονικά χωρία ἐζώσθησαν
κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον, ἀλλὰ ἡ ἀσθένεια τὰ ἠρήμωσεν.

—Ἄς λέγουν ὅ,τι θέλουν οἱ χωρικοί!. . . . εἶπεν ὁ
διδάσκαλος εἰς τοὺς μαθητάς του, πού τὸ εἶχαν παρὰ-
πονον. Ἐσεῖς ἐκάμετε αὐτὸ πού ἔπρεπε. Καὶ ἄς μὴ
σᾶς τὸ γνωρίζουν ἐκεῖνοι. Ἐσώσατε τὸ χωριὸ ἀπὸ τὴν
ἐπιδημίαν. Αὐτὸ σᾶς εἶναι ἀρκετόν, διὰ νὰ εἴσθε ὑπερ-
ρήφανοι εἰς ὅλην σας τὴν ζωὴν.

Εἰς Μικρὸς Βιοπαλαιστῆς

—Νὰ τὰ λουστράρω, κύριε;

Ποῖος νὰ ἐμπιστευθῆ ἓν νήπιον!

—Μὰ ξεύρεις ἐσὺ νὰ λουστράρης;

—Θὰ ἰδῆτε, κύριε, τί ὠραῖα, πού ξέρω.

—Τέλος πάντων. . . . Ἐμπρός!

Τὸ νήπιον ἐτοποθέτησε τὸ καινουργές κιβωτίδιόν
του, ἐξήγαγε τὰς σχεδὸν καινουργεῖς ψήκτρας του,
ἐξεπωμάτισε τὸ ἀχρησιμοποίητον ἀκόμη φιαλίδιον
τοῦ βερνικίου του καὶ ἤρχισε τὴν ἐργασίαν του μὲ
μίαν εὐσυνειδησίαν μοναδικὴν καὶ μὲ ἀρκετὴν τέχνην.

Ἐπὶ πότε ἀρχισες ἐργασίαν;

—Ἐπὶ σήμερα τὸ πρωί, κύριε. Ἐμαθα πρῶτα.

—Ποῖος σ' ἔμαθε;

—“Ένα παιδί, πατριώτης μου, ὀλίγο μεγαλύτερος ἀπὸ μένα.

—Ἄπὸ ποῦ εἶσαι;

—Ἄπὸ τὸ Ἰκόνιο.

—Ἔχεις πατέρα;

—Ὁχι.

—Μητέρα;

—Ὁχι.

—Ἀδέλφια, συγγενεῖς;

—Κανέναν, κύριε. Ἐχάθησαν ὅλοι. Μονάχος μου, εἶμαι.

—Ποῦ μένεις;

—Σὲ μιὰ πατριώτισσά μου, πού ἤλθαμε μαζί ἀπὸ τὸ Ἰκόνιο. Στὴν Κοκκινιά καθόμαστε.

—Ἔτσι σὲ κρατεῖ ἡ πατριώτισσά σου;

—Ὁχι, κύριε! Πληρώνω πέντε δραχμὲς τὴν ἡμέρα καὶ τρώγω τὸ βράδυ καὶ κοιμοῦμαι. Πρὶν ἔκαμνα θελήματα, ἀλλὰ δὲν τὸ ἔβγαζα τὸ τάλληρο. Ἔγινα λοιπὸν λοῦστρος.

—Πόσα βγάζεις τώρα;

—Σήμερα ἔβγαλα ἑπτὰ δραχμὲς. Θὰ πληρώσω τίς πέντε, θὰ μοῦ μείνουν δύο.

—Διατὶ εἶναι ξεσχισμένο τὸ ὑποκάμισό σου;

—Μοῦ τὸ ἔσχισαν οἱ ἄλλοι λοῦστροι τοῦ Φαλήρου, γιατί δὲν θέλουν νὰ δουλεύω· θὰ μὲ διώξουν, λέγουν. Εἶπαν στὸν ἀστυφύλακα νὰ μὲ διώξη.

—Γιατὶ θὰ σὲ διώξη;

—Γιατὶ δὲν ἔχω, λέει, ἄδεια..

—Καὶ γιατί δὲν βγάζεις ἄδεια;

—Μοῦ χρειάζεται ἓνα εἰκοσιπεντάρικο, κύριε, γιὰ τὴν ἄδεια. Δὲν τὸ ἔχω νὰ τὸ δώσω. Ἄμα μαζεύσω, θὰ τὴ βγάλω. Ἄν ὅμως μὲ διώξουν. . . .

Μεγάλο πρόβλημα εἶχε νὰ λύσῃ τὸ νήπιον.

—Νὰ σοῦ δώσω ἐγώ. . . . τοῦ εἶπεν ὁ κύριος, τοῦ ὁποίου ὁ λοῦστρος εἶχε συμπληρώσει τὸ στίλβωμα τῶν ὑποδημάτων του.

—Καὶ πῶς θὰ σᾶς τὸ δώσω πίσω;

—Δὲν θέλω νὰ μοῦ τὸ δώσης. Φθάνει νὰ βγάλῃς τὴν ἄδειαν.

Ὁ κύριος ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ θυλακίου του ἓν εἰκοσιπεντάδραχμον καὶ τὸ ἔδωσεν εἰς τὸ νήπιον, τὸ ὁποῖον, ἀφοῦ εὐχαρίστησε βιαστικά, ἐξηφανίσθη μὲ πηδήματα μικροῦ ἐριφίου.

—Τὸ κασελάκι σου, μικρέ!

—Θὰ γυρίσω κύριε!

Μετὰ ἓν τέταρτον, ἐπέστρεψε μὲ ἓν χαρτίον εἰς τὴν χεῖρα του.

—Ἡ ἄδεια, κύριε! Τὴν ἔβγαλα!

—Εὖγε σου! Εἶσαι τίμιο παιδί καὶ θὰ προκόψῃς.

Τὸ νήπιον ἐσήκωσε δακρυσμένους τοὺς μικροὺς του ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν εὐεργέτην του.

—Ἐγώ, κύριε, δὲν ἠμπορῶ νὰ σᾶς τὸ ξεπληρώσω. Ὁ Θεός. . . .

Καὶ ἀπεμακρύνθη σπογγίζων τοὺς ὀφθαλμοὺς του.

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ζημερώνει αύγη δροσάτη·
 μέ τὸ πρῶτο τὸ πουλι
 λές καὶ κρᾶζει τὸν ἐργάτη
 στὴ φιλόπονη ζωή.

Πρὶν ἀχνίση κάθε ἀστέρι
 μέ χαρούμενη καρδιά,
 νέοι, μεσόκοποι καὶ γέροι
 τρέξετ' ὅλοι στὴ δουλειά.

Σηκωθῆτε! Ἡ γῆ χαρίζει
 μόνον ἄφθονο καρπὸ,
 ἂν ὁ κόπος τὴν ποτίζη
 μ' ἕναν ἴδρωτα συχνό.

Πάντα, ναί, τίμιου κόπου
 οἱ γλυκύτετοι καρποὶ
 εἶν' οἱ μόνοι, ποὺ τ' ἀνθρώπου
 σῶμα θρέφουν καὶ ψυχή.

Πρὶν ἀχνίση κάθε ἀστέρι
 μέ χαρούμενη καρδιά,
 νέοι, μεσόκοποι καὶ γέροι
 τρέξετ' ὅλοι στὴ δουλειά!

Γ. Μαρκοῤας.

Ο ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΜΙΚΡΩΝ ΟΔΟΙΠΟΡΩΝ

Δέν ἔχω πλέον ἀνάγκη ἀπὸ ξένους νὰ μὲ συνοδεύουν εἰς τὰ βουνά. Ἄς εἶναι καλὰ τὰ παιδιὰ μου. Ἐμεγάλωσαν πλέον τὰ δύο πρῶτα. Ὁ Μάριος εἶναι 15 ἔτῶν καὶ ὁ Εὐγένιος 13. Ἀποτελοῦν οἱ δύο τῶν τὸν «Σύλλογον τῶν μικρῶν ὁδοιπόρων» καὶ ἔχουν πρόεδρον ἐμέ. Εἶναι ὁ μικρότερος σύλλογος τοῦ κόσμου, ἀπὸ τοὺς δραστηριωτέρους ὅμως.

Φορτωμένοι οἱ τρεῖς μας τοὺς ὁδοιπορικοὺς σάκκους μας, ἀναβαίνομεν κορυφάς, καταβαίνομεν χαράδρας, διερχόμεθα πεδιάδας, βρέχομεν τὸν ἄρτον μας εἰς τὰς δροσερὰς πηγὰς, πλύνομεν τοὺς πόδας μας εἰς τὰ ποταμάκια καὶ ἐξυπνοῦμεν μὲ τὰς φωνὰς μας τὸν ἀντίλαλον τῶν βράχων.

Τὸν περασμένον Ἰούλιον μετέβημεν νὰ ἴδωμεν τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ Καλλιφωνίου τῶν Καλαβρύτων, εἰς ὕψος δύο χιλιάδων μέτρων.

Δέν εὐχαριστήθημεν ὅμως πολὺ ἐκεῖ ἐπάνω, διότι ἔκαμε ψῦχος τρομερόν, ὡς νὰ ἦτο χειμῶν.

Περισσότερον ηὐχαριστήθημεν, ὅταν ἀνέβημεν εἰς τὸν κορυφὴν τοῦ Κλοκοῦ, βουνοῦ τῆς Φτέρης τοῦ Αἰγίου, εἰς ὕψος 1800 μέτρων.

Ἄφ' ἑσπέρας εἶχομεν ἐτοιμάσει ὅλα τὰ πράγματα, πού θὰ ἐπαίρναμεν μαζί μας. Εἰς τὰς δύο λοιπὸν ἐξεκινήσαμεν. Ἐμπρὸς ἐπήγαινα ἐγὼ μὲ τὸ φανάριον, διὰ νὰ βλέπωμεν τὸ στενὸν μονοπάτιον καὶ ὀπίσω μου ἠκολούθει ὁ σύλλογος. Ἐγὼ, ὡς πρόεδρος, ἔφερον τὸ μεγαλύτερον βάρος. Εἶχα κρεμασμένον ἀπὸ

τὸν ὤμόν μου, ἐκτός τοῦ ἐπανωφορίου μου, ἐν σακκίδιον μὲ μίαν φιάλην νερόν, ἕως δύο ὀκάδας. Ἐκεῖ ἐπάνω δὲν ὑπάρχει σταγὼν νεροῦ. Ὁ Μάριος ἔφερε μόνον τὸ ἐπανωφόριόν του καὶ τὸ τηλεσκόπιον καὶ ὁ Εὐγένιος, ὁ ψωμοφάγος, ἔτσι τὸν ὠνόμασεν ὁ σύλλογος, ἔφερε τὸ σακκίδιον μὲ τὰ τρόφιμα καὶ τὸ ἐπανωφόριόν του.

Καθ' ὁδὸν ὅμως, ὅπου τὸ σκότος δὲν ἄφηνε νὰ τὸν ἴδωμεν, ἐλάφρυνε τὸ σακκίδιον του καὶ ἐφόρτωνε τὴν κοιλίαν του.

Εἰς τὴν ἀρχὴν ἐβαδίζομεν εἰς πυκνὸν δάσος ἀπὸ ἔλατα. Τὰ πελώρια δένδρα ἐφαίνοντο ὡς γίγαντες μαῦροι, ἀκίνητοι καὶ σιωπηλοί. Ἡ δρόσος τοῦ δάσους καὶ ἡ δρόσος τῆς νυκτός, ἀπεμάκρυνε τὴν νύκτα ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς μας καὶ ἐλάφρωνε τὸ βῆμα μας εἰς τὸν ἀπότομον ἀνήφορον.

Ὅταν ἐφθάσαμεν εἰς τὴν πρώτην ράχιν, εἶδομεν κάτω τὸν Κορινθιακὸν κόλπον, μαῦρον ἀκόμη ἀπὸ τὸ σκότος τῆς νυκτός.

Ἐκαθήσαμεν ὀλίγον διὰ ν' ἀναλάβωμεν ἐκ τοῦ κόπου.

—Μὴ ὀμιλεῖτε, παιδιά, διὰ νὰ αἰσθανθῶμεν τὴν ἠσυχίαν τῆς νυκτός!

Πράγματι μία βαρεῖα ἠσυχία ἐπλάκωνε τὴν φύσιν. Τὰ ἔλατα ἔμενον ἀκίνητα καὶ δὲν ἤκούετο ὁ συνηθισμένος εὐχάριστος ψίθυρος. Ὅλα κοιμῶνται, οἱ ἄνθρωποι, τὰ ζῷα, τὰ πτηνά, ἡ αὐρα τοῦ βουνοῦ. Μόνον οἱ τρεῖς μας ἤμεθα ἄγρυπνοι, εἰς τὸ ἔρημον ἐκεῖνο μέ-

ρος και ὁ γκιώνης, τοῦ ὁποῖου ἠκούομεν μακρόθεν τὴν μονότονον καὶ μελαγχολικὴν φωνήν.

Κάτω, εἰς τὴν πεδιάδα, φαίνονται τὰ πυκνὰ φῶτα τοῦ Αἰγίου ὡς ἀστέρες, ὡς ἓν τεμάχιον τοῦ ἐνάστρου οὐρανοῦ κρημισμένον εἰς τὴν γῆν. Πέραν, εἰς τὴν ἄλλην παραλίαν τοῦ Κορινθιακοῦ, ἀπέναντι, πού σβήνει διαρκῶς ὁ φάρος τῆς Ψαρομύτας, ἀνατολικώτερον φαίνονται τὰ φῶτα τῆς Κίρρας καὶ ὑψηλότερον φαίνονται τὰ ὀλίγα φῶτα τοῦ Χρισσοῦ.

—Ἐμπρός, παιδιά! Θὰ μᾶς προλάβῃ ἡ αὐγή!

Καὶ τὰ μέλη τοῦ συλλόγου ἀρχίζουν ν' ἀναβαίνουν τὴν ἀνηφορικὴν καὶ στενὴν ἀτραπὸν. Περιπατοῦμεν εἰς τὴν ράχιν καὶ πότε χάνομεν τὴν ἀτραπὸν καὶ πότε πάλιν εὐρίσκομεν αὐτήν.

—Κοίταξε, πατέρα, κάτω· Τί βάραθρο!

Καὶ πραγματικῶς πρὸς τὰ δεξιὰ μας ἦτο μία βαθεῖα χαράδρα, σκοτεινὴ, κατὰμαυρη. Νομίζεις, ὅτι πηκτὸν σκότος εἶχε κατακαθίσει εἰς αὐτὸ τὸ βάθος.

Ἄνεβαιναμεν, ἀνεβαιναμεν, καὶ διαρκῶς ἐβλέπαμεν ὀπίσω κατὰ τὴν ἀνατολήν, μήπως μᾶς προλάβῃ ἡ αὐγή. Σιγὰ σιγὰ, πέραν, κατὰ τὸν Κιθαιρῶνα, ἤρχισεν ὁ οὐρανὸς κάπως νὰ ἐξανοίγῃ. Ἐκεῖ τὸ σκότος ἤρχισεν ὀλίγον νὰ ἀραιώνῃ. Καὶ ἡ θάλασσα εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο ἤρχισε νὰ λαμβάνῃ ἓν χρῶμα ὡσάν μαῦρον ξεθωριασμένον. Καὶ εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ἰδικοῦ μας βουνοῦ ἤρχισε νὰ διακρίνεται τὸ ἐκκλησιδίου τῆς Παναγίας.

—Ζήτω! ἐφωνάξαμεν καὶ οἱ τρεῖς, ὅταν ἐπατήσαμεν κατὰκορφα εἰς τὸ βουνόν.

Ἡ πρώτη μας ἐργασία ἦτο νὰ εὕρωμεν μέρος, τὸ ὁποῖον νὰ μὴ προσβάλλεται ἀπὸ τὸν ἄνεμον, διότι ἀπὸ τὸ βορεινὸν μέρος ἡ Γκιώνα καὶ τὰ Βαρδούσια τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος μᾶς ἔστελλαν ἓνα δριμύ φύσημα ἀνέμου!

Ἐφορέσαμεν τὰ ἐπανωφόριά μας καὶ ἐμαζεύθημεν εἰς τὸν μεσημβρινὸν τοῖχον τῆς ἐκκλησίας, μὲ τὰ βλέμματα στηλωμένα εἰς τὴν ἀνατολήν.

Ὁ πρακτικὸς Εὐγένιος ἠτοίμασε τὴν τράπεζαν.

—Μὰ ἄφησε, καϋμένε, νὰ βγῆ ὁ ἥλιος!

—Μὰ δὲν ἐμποδίζει τίποτε νὰ τρώγωμε καὶ νὰ βλέπωμε!

Καὶ πράγματι ὁ συνδυασμὸς αὐτὸς ἐπέτυχε. Μὲ τὸ στόμα γεμᾶτον παρηκολουθοῦμεν τὴν ἀνατολήν.

Κατ' ἀρχὰς τὸ σκότος ἀραίωνε πολὺ καὶ ἡ θάλασσα ἐφαίνετο ὡς καπνισμένος καθρέπτης. Ἐπειτα, εἰς τὰ βάθη τοῦ ὀρίζοντος, ἤρχισε νὰ σχηματίζεται μία ροδίνη ταινία καὶ ἐπάνω ἀπ' αὐτὴν μία ἄλλη, ἡ ὁποία εἶχε τὸ χρῶμα κρόκου αὐγοῦ, ἀλλὰ μὲ πολὺ ἀραιὸν χρῶμα. Ἐπειτα σιγὰ σιγὰ ἐπεκράτει τὸ ρόδινον χρῶμα καὶ ἐγένετο ὅλον ἐν βαθύτερον. Καὶ ὁ Κορινθιακὸς ἀντεκατόπτριζεν εἰς τὰ ἤσυχα ἕνερά του τὰ χρώματα αὐτά.

Ἦτο ἔξοχον θέαμα. Παρητήσαμεν τὸ φαγητόν, ὡς καὶ ὁ Εὐγένιος ἀκόμη, καὶ ἐθαυμάζαμεν τὴν καλλονὴν τῆς Φύσεως.

Ἦλθε στιγμή, κατὰ τὴν ὁποίαν ὀλόκληρος ὁ οὐρανὸς πρὸς τὴν Ἀνατολήν ἐγένε ρόδινος καὶ ἡ θάλασσα ἐπίσης.

Καί μέσα εἰς τὸ βαθύ χρῶμα τὸ χρυσοῦν σημεῖον ἐφάνη ὡσάν μεγάλον ἄστρον.

—Ὁ ἥλιος, ὁ ἥλιος! ἐφωνάξαμεν χαρούμενοι καὶ οἱ τρεῖς.

Ὁ ἥλιος σιγὰ σιγὰ, χωρὶς βίαν καὶ χωρὶς ἀκτῖνας, ὡς πανσέληνος, ἀνέβαινεν ἀπὸ τὸν ὀρίζοντα.

Τὸν παρετηροῦμεν ἀρκετὴν ὥραν, καὶ ὅταν κατόπιν ἐστρέψαμεν τὸ βλέμμα μας εἰς ἄλλο μέρος τοῦ οὐρανοῦ, ἐβλέπαμεν πολλοὺς ἄλλους ἡλίους, ἐρυθροῦς, κυανοῦς, χρυσοῦς, ροδίνους νὰ τρέχουν, νὰ πίπτουν εἰς τὴν θάλασσαν, νὰ ἔρχωνται εἰς τοὺς πόδας μας.

—Νὰ ἕνας! νὰ ἕνας! ἔλεγαν τὰ παιδιὰ, καὶ ἀπλωναν τὰ χέρια των διὰ νὰ τὸν πιάσουν. Γέλοια, γέλοια, ὀλόκαρδα!

Μετ' ὀλίγον ὁ ἥλιος ἔστειλε τὰς πρώτας χλωμάς ἀκτῖνας εἰς τὰ πέριξ βουνά, τὸν Ταῦγετον, τὴν Κυλλήνην, τὸν Χελμόν, τὸν Ἐρύμανθον, τὸν Παρνασσόν, τὴν Γκιῶναν, τὰ Βαρδούσια.

Ὅσον ἐδυνάμωναν αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου, τόσο κατέβαιναν χαμηλότερα. Καὶ ὅταν ἔγινε συνηθισμένος ἥλιος, ἀπετελειώσαμεν τὸ γεῦμα μας καὶ ἐντὸς μιᾶς καὶ ἡμισείας ὥρας ἐπεστρέψαμεν εἰς τὴν Φτέρην καὶ ἐπέσαμεν εἰς τὸν ὕπνον μέχρι τῆς μεσημβρίας.

ΑΠΟ ΤΟ ΛΥΧΝΑΡΙΟΝ ΕΙΣ ΤΟ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΝ

Ἡ οἰκία ἦτο ἄνω κάτω. Ἀπὸ τριῶν ἡμερῶν εἶχον ἔλθει οἱ ἠλεκτροτεχνῖται νὰ κάμουν τὴν νέαν ἐγκατάστασιν τοῦ τριφασικοῦ. Ἐτρύπων τοὺς τοίχους, ἵνα διαπεράσουν σωλῆνας ἀπὸ τὸ ἐν δωμάτιον εἰς τὸ ἄλλο, ἐτοποθέτουν νέους διακόπτας καὶ νέας «πρίζας», ρευματοδότας δηλαδή. Τὸ πάτωμα ἦτο πλήρες ἀσβέστου καὶ χωμάτων, πού ἔπιπτον ἀπὸ τὰ κρημιζόμενα καὶ εἰς πᾶν βῆμα προσέκοπτε τις εἰς τεμάχια ἀπομονωτικῶν σωλῆνων, εἰς καλώδια, εἰς ἐργαλεῖα.

Τὰ παιδιὰ τῆς οἰκίας, ὁ Ἀνδρέας, ὁ Νίκος καὶ ἡ Ἀνθούλα εἶχον πονήγυριν. Ὅσον ἡ μήτηρ των ἦτο πολὺ στενοχωρημένη διὰ τὴν ρυπαρότητα καὶ τὴν ἀκαταστασίαν, τὴν ὁποίαν ἔκαμνον εἰς τὴν οἰκίαν, τόσον αὐτὰ ἦσαν γεμάτα ἀπὸ χαράν. Εἶθε νὰ μὴ ἐτελείωνε ποτέ αὐτὴ ἡ ἀκαταστασία, εἶθε νὰ εἶχαν καθ' ἐκάστην μίαν τοιαύτην πανήγυριν!

Εἶχον ἐγκαταλείψει τὰ ἄλλα των παιγνίδια καὶ ἔπαιζαν τώρα μὲ τὰ τεμάχια τῶν σωλῆνων καὶ τῶν καλωδίων, τὰ ὁποῖα ἀπέρριπτον οἱ τεχνῖται. Καὶ καθὼς εἶχον μάθει ἀπὸ τοὺς τεχνίτας, τί εἶναι καλώδιον, διακόπτης, ρευματοδότης καὶ πολλὰ ἄλλα πα-

ράξενα ὀνόματα, συνωμίλουν ὡς τέλειοι ἠλεκτροτεχνί-
ται. Ὁ Ἀνδρέας μάλιστα, ὅστις ἐφέρετο, ἐπειδὴ ἦτο
μεγαλύτερος, ὡς ἀρχιτεχνίτης, ἐπρότεινε νὰ κάμουν
ἐγκατάστασιν τριφασικοῦ εἰς τὸν οἰκίσκον τῆς κούκλας
τῆς Ἀνθούλας. Ἄλλο ποῦ δὲν ἤθελεν ἡ Ἀνθούλα!
Ὁ οἰκίσκος τῆς κούκλας τῆς ἦτο θεοσκοτεινὸς κάθε
βράδν. Καὶ ἡ δυστυχισμένη ἡ Λουλού ἦτο ἠναγκα-
σμένη νὰ κοιμᾶται ἐνωρίς, ὅπως αἱ ὄρνιθες.

—Νὰ τῆς εἴπῃς μόνον,
εἶπεν ὁ Ἀνδρέας εἰς τὴν
Ἀνθούλαν, νὰ προσέχη
διὰ νὰ μὴ καῖ. Διότι εἶ-
ναι πολὺ ἀπρόσεκτη αὐ-
τὴ ἡ Λουλού. Προχθὲς
ἐτσουρούφλισε τὰ μαλ-
λιά της εἰς τὸ κανδηλιέρι.
Καὶ ἐδῶ εἶναι τριφασι-
κόν. Δὲν ἔχει ἀστεῖα!

Ἦμπορεῖ νὰ τὴν κτυπή-
σῃ τὸ ρεῦμα καὶ νὰ μείνῃ ξερὴ εἰς τὸν τόπο.

Ἐπῆραν τεμάχια σωλήνων καὶ συρμάτων, τὰ ὅποια
εὐρῆκαν πεταγμένα εἰς τὴν πάτωμα, ἐπῆραν καὶ δύο
παλαιοὺς διακόπτας, ποῦ τοὺς εἶχαν πετάξει οἱ τε-
χνίται ὡς ἀχρήστους, καὶ ἐπῆγαν νὰ κάμουν ἐγκα-
τάστασιν εἰς τὸν οἰκίσκον τῆς κούκλας.

Ἡ μήτηρ των τοὺς ἐπέπληξε.

—Δὲν φθάνει ἡ φασαρία, ποῦ γίνεται εἰς τὸ σπῆτι,
ἀλλὰ ἔχω καὶ σᾶς στὴ μέση. Φύγετε γρήγορα ἀπὸ τὴ
μέση!

Ἐκείνην τὴν στιγμήν ἦλθε καὶ ὁ πατὴρ των ἀπ' ἔξω.

—Ἄφησε τὰ παιδιὰ νὰ παίξουν ! . . εἶπεν εἰς τὴν γυναῖκα του. Δὲν ὑπάρχει κανεὶς φόβος. Ἐμεῖς εἰς τὴν ἐποχὴν μας, ἐκάμναμεν φούρνους μὲ τὰ χῶματα τῆς αὐλῆς, αὐτοὶ κάμνουν ἠλεκτρικὰς ἐγκαταστάσεις. Ὁ κόσμος διαρκῶς προοδεύει, βλέπεις.

Ὁ κύριος Ἀνδρέας εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἀποθήκην καὶ ἔφερε μίαν παλαιὰν ἐπτά-
φωτον λυχνίαν, ἣ ὁποία εὐρίσκετο ἀπὸ ἐτῶν εἰς τὴν οἰκίαν. Τὴν ἔδωκεν εἰς τοὺς τεχνίτας καὶ εἶπε νὰ τὴν μεταφέρουν εἰς τὸ κατάστημα καὶ νὰ τοποθετήσουν εἰς αὐτὴν ἠλεκτρικοὺς λαμπτήρας ἀντὶ θρυσαλλίδων, ποὺ εἶχε.

—Θὰ τὴν κάμωμεν, βλέπετε, καὶ αὐτὴν τῆς ἐποχῆς, εἶπε. Ἦτο κλεισμένη εἰς τὸ κελλάρι. Τώρα θὰ φωτίζη καὶ αὐτὴ μὲ ἠλεκτρικόν.

Τὰ παιδιὰ ἐπλησίασαν καὶ παρετήρουν ἐκ τοῦ πλησίον τὴν περίεργον ὠραίαν λυχνίαν, μὲ τὰς λαβίδας, τὸ ψαλίδιον καὶ τὰ χωνάκια, τὰ ὅποια ἦσαν κρεμασμένα μὲ μικρὰς ὀρειχαλκίνους ἀλυσίδας ἀπὸ κάθε τῆς λύχνον.

—Τί εἶναι αὐτά, πατέρα; ἠρώτησον.

—Μὲ αὐτὰ τὰ τσιμπιδάκια, τοὺς ἐξήγησεν ὁ κύριος

Ἄνδρεάδης, ἡ γιαγιά μου ἐξεφυτίλιζε τὶς κάφτρες τῶν φυτιλιῶν καὶ μ' αὐτὰ τὰ χωνάκια ἐσκέπαζαν τὸ φῶς, διὰ νὰ σβήσῃ. Δὲν εἶχον τότε διακόπτας, βλέπετε, διὰ ν' ἀνάπτουν καὶ σβήνουν εἰς τὴν στιγμὴν τὰ φῶτα τοῦ σπιτιοῦ. Καὶ ἡ καημένη ἡ προμάμμη σας εἶχε πολλή δουλειὰ μ' αὐτά.

Τὰ παιδιὰ παρετήρουν μὲ ἀνοικτὸν τὸ στόμα. Πρῶτην φορὰν ἔβλεπον τὸ περίεργον αὐτὸ ἐργαλεῖον. Καὶ δὲν ἠδύναντο νὰ πιστεύσουν, ὅτι οἱ ἄνθρωποι τοῦ παλαιοῦ καιροῦ δὲν εἶχον ἠλεκτρικόν.

—Παιδιά μου, τοὺς εἶπεν ὁ κ. Ἄνδρεάδης, ἐντὸς ἑκατὸν ἐτῶν ἠλλαξαν πολλὰ πράγματα. Ἡ γιαγιά μου ἄνσβε τὴν φωτιά της μὲ τὴν τσακμακόπετρα, διότι δὲν εἶχον σπύρτα εἰς τὴν ἐποχὴν των, καὶ ἐξεφυτίλιζε κάθε βράδυ τὰ λυχνάρια τοῦ λαδιοῦ. Στὸ σπίτι τοῦ πατέρα μου εἶχαμε τὶς λάμπες τοῦ πετρελαίου καὶ ἐνομίζαμε, ὅτι κάτι ἔχομε. Ὑστερα ἦλθε τὸ φωταέριον, τὸ γκάζι. Ὅταν πρωτοῦ ἦλθε εἰς τὴν γειτονιάν μας, τὸν πατέρα μου, πού ἦτο πιασμένος, τὸν ἔκατεβάσαμε μὲ τὸ κάθισμα ἕως τὴν γωνίαν τοῦ δρόμου, πού ἐπρόκειτο ν' ἀνάψῃ πρῶτην φορὰν τὸ φανάρι τοῦ ἀεριόφωτος, διὰ νὰ ἴδῃ τὸ νέον θαῦμα. Καὶ μᾶς ἐξηγοῦσε, πῶς τὸ φωταέριον περνᾷ ἀπὸ τοὺς σωλῆνας καὶ φθάνει εἰς τὸ φανάρι καὶ ἀνάπτει χωρὶς θρυαλλίδας, δηλ. φυτίλια καὶ ξεφυτιλίσματα. Σήμερα ἔχομε τὸ ἠλεκτρικόν. Στρέφεις ἓνα κλειδί καὶ γίνεται ἡμέρα. Καὶ σεῖς, πού θὰ ζήσετε, ποιὸς ξεύρει τί θὰ ἰδῆτε ἀκόμη!

Ἐστράφη ἔπειτα καὶ εἶπεν εἰς τοὺς τεχνίτας:

—Κοιτάξατε νὰ κάμετε προσεκτικὴν τὴν ἐργασίαν

σας, διότι ἔχομεν παιδιὰ εἰς τὸ σπίτι, νὰ μὴ μᾶς εὕρη
καμμία συμφορά !

—Ὅταν προσέχουν τὰ παιδιὰ, δὲν ὑπάρχει κανένας
φόβος, εἶπεν ὁ ἀρχιτεχνίτης.

—Τ' ἀκοῦτε, παιδιὰ; εἶπεν ὁ κύριος Ἀνδρεάδης. Τώρα
καὶ τὸ λυχνάρι τῆς γιαγιάς θέλει προσοχὴν. Θὰ γίνη,
βλέπετε, καὶ αὐτὸ ἠλεκτρικόν. Ποῦ νὰ τὸ ἔβλεπε ἡ κα-
τημένη ἡ γιαγιά, πού τὸ ἐξεφυτίλιζε κάθε βράδου μὲ τὰ
χεράκια της! Θεὸς σχωρέσοι την !

ΤΟ ΕΥΛΟΓΗΜΕΝΟ ΚΑΡΑΒΙ

—«Ποῦ πᾶς καραβάκι
μὲ τέτοιον καιρὸ,
σὲ μάχεται ἡ θάλασσα,
δὲν τὴ φοβᾶσαι;
Ἄνεμοι σφυρίζουν
καὶ πέφτει νερό. . . .
ποῦ πᾶς καραβάκι
μὲ τέτοιον καιρὸ;

—«Γιὰ χώρα πηγαίνω
πολύ μακρινή,
θὰ φέξουνε φάροι
πολλοὶ νὰ περάσω,
βοριάδες, νοτιάδες
θὰ βρῶ, μὰ θὰ φτάσω
μὲ πρίμο ἀγεράκι,
μ' ἀκέριο πανί».

—«Κι οἱ κάβοι ἂν σοῦ στήσουν
τὴ νύχτα καρτέρι,
ἀπάνω σου ἂν σπάση
τὸ κῦμα θεριὸ
καὶ πάρη τοὺς ναῦτες
καὶ τὸν τιμονιέρη;
Ποῦ πᾶς караβάκι
μὲ τέτοιον καιρό;»

—«Ψηλὰ στὸ ἐκκλησάκι
τοῦ βράχου, ποὺ ἀσπρίζει,
γιὰ μένα ἔχουν κάμει
κρυφὴ λειτουργία.
Ὁρθὸς ὁ Χριστὸς
τὸ τιμόνι μου ἀγγίζει,
στὴν πλώρη μου στέκει
ἡ Παρθένα Μαρία».

Z. Παπαντωνίου

ΟΙ ΔΙΟΣΚΟΥΡΟΙ

Δέν εἶχαν κάμει καλὸν ταξίδιον. Μόλις τὸ ἀτμόπλοιον εἶχεν ἀναχωρήσει ἀπὸ τὸν λιμένα καὶ ἀνήχθη εἰς τὸ Κρητικὸν πέλαγος, τὸ κατέλαβε φοβερὰ τρικυμία. Βουνὰ τὰ κύματα ὑψώνοντο καὶ ἔσπαζαν ἐπάνω εἰς τὸ ἀτμόπλοιον. Ἐσάρωναν ὅ,τι ἔμενεν εἰς τὸ κατάστρωμα καὶ τὸ ἔπλυναν καλὰ τὰ ἄγρια καὶ κατάμαυρα κύματα. Πο- λὺ πρὶν νὰ δύσῃ ὁ ἥλιος, τὸ σκότος ἐξηπλώθη ἐπάνω εἰς τὰ κύματα, κάτω ἀπὸ τὸν θολωτὸν οὐρανὸν καὶ ὀλόγυρα εἰς τὸ ἀτμόπλοιον, τὸ ὁποῖον προσεπάθει νὰ προχωρήσῃ καὶ νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τὸ μέρος, ὅπου τρελλή ἐξέσπασεν ἡ τρικυμία. Ἡ θαλασσοταραχὴ ἔπλησε τὸ ἀτμόπλοιον ὡς μικρὰν λέμβον δεξιά καὶ ἀριστερά καὶ ἡ μηχανὴ του ἠγωνίζετο μὲ ἄσπαστον κόπον διὰ νὰ ἠμπορῇ νὰ κρατῇ τὸ ὄριον τῆς ἐπιβίου- σίνης, εἰς τὴν ὁποίαν τὸ ὄριον ἐπιβάται ἐκλείσθησαν καὶ ἡ καμπίνας καὶ μόνον οἱ ἄνθρωποι εἶχαν μείνει ἐπὶ τὸ κατάστρωμα.

"Ἄγρια ἔβρα"

δυνατὰ κ...

Εἰς μ...

γάσ...

ὄ...

Μετ' ὀλίγον εἰσέρχεται εἰς τὴν καμπίναν των ὁ πατήρ τοῦ Κώστω. Ἦλθε νὰ ἴδῃ τί γίνονται τὰ παιδιά.

—Μπα! τοὺς εἶπε. Δὲν ἐκοιμήθητε;

—Ἦχι, ἀπαντᾷ ὁ Γεωργάκης. Γίνεται τόσος θόρυβος! Ποῦ εὐρισκόμεθα τώρα;

—Ἐπρεπε νὰ τὸ καταλάβετε, ἀφοῦ ἐδυνάμωσεν ἡ θαλασσοταραχή. Περνοῦμε τὸν Κάβο-Μαλιά.

—Τὸν Κάβο-Μαλιά;

—Ναί! ἐδῶ ἔχει πάντοτε θαλασσοταραχὴν. Οἱ ἀρχαῖοι ἔλεγον πολλὰ διὰ τὸ ἀκρωτήριο αὐτὸ τῆς Μαλέας. Μόνον ὅταν διήρχοντο τὸ ἀκρωτήριο αὐτὸ οἱ ναυτικοὶ των, ἠδύναντο νὰ εἶναι ἤσυχοι. Ὅταν

ἐσκάμφωμεν καὶ ἡμεῖς, θὰ κοιμηθῆτε ἀμέριμνα. Ἄνὰ ἤσυχάση ἡ θαλασσοταραχή.

Οἱ τρεῖς διῆλθον τὴν Μαλέαν, ἡ θόρυβος ἔμεινε ἡσυχία, ἐγένοντο μικρότερα τὰ κύματα καὶ ὁ ἀέρας ἤσυχος καὶ τὸ ἀτμόπλοιο

ἤσυχον εἰργάζετο, θαρρεῖν ἔδειξεν ὅτι ἡσυχία ἔσται, ὅχι ἄλλο τι.

Ὁ Κώστος ἔειπε σιγώτερα, ὅχι ἄλλο τι, τὴν ἡνάγκα ἔδειξεν ὅτι ἡσυχία ἔσται.

Ὁ Κώστος ἔειπε ἡσυχία ἔσται, ὅχι ἄλλο τι, τὴν ἡνάγκα ἔδειξεν ὅτι ἡσυχία ἔσται.

πουν ὅμως τίποτε· μόνον εἰς τὸν ὀρίζοντα ἀρχίζει ν' ἀσπρογυαλίζη ὁ οὐρανός.

—Τί εἶναι αὐτό, πατέρα; ἠρώτησεν ἑξαφνα ὁ Κώστας. Καὶ ἐδείκνυεν ἐπάνω εἰς τὸν ἰστόν, εἰς τὴν ἄκραν του, μίαν μικρὰν φλόγα.

—Μὰ καὶ εἰς τὸν ἄλλον ἰστόν εἶναι παρομοία φλόγα! λέγει καὶ ὁ Γεωργάκης.

—Εἶναι ἠλεκτρικὸς σπινθήρ· μετὰ τὴν τρικυμίαν καὶ τὴν βροχὴν συχνὰ φαίνονται αὐτοὶ οἱ σπινθῆρες εἰς τὴν κορυφὴν τῶν ἰστών. Ἡμεῖς τώρα γνωρίζομεν, ὅτι οἱ σπινθῆρες αὐτοὶ προέρχονται ἀπὸ τὸν ἠλεκτρισμόν, ποὺ ἔχουν τὰ σύννεφα ἐπάνω καὶ τὸ πλοῖον κάτω. Εἶναι ὡσάν τὴν φλόγα, ποὺ φαίνεται ἀνάμεσα εἰς δύο ἠλεκτρικὰ σύρματα. Οἱ ἀρχαῖοι ὅμως, οἱ ὁποῖοι δὲν ἐγνώριζον τὸν ἠλεκτρισμόν, ἔπλασαν ὀλόκληρον ἱστορίαν δι' αὐτὰ τὰ δύο φῶτα.

—Πατέρα, μᾶς λέγετε τὴν ἱστορίαν αὐτήν; ἐρωτᾷ ὁ Κώστας.

—Εἶναι πολὺ ἐνδιαφέρουσα καὶ εὐχαρίστως θὰ σᾶς τὴν διηγηθῶ.

Ὁ βασιλεὺς τῆς Σπάρτης Τυνδάρεως εἶχε λάβει σύζυγον τὴν Λήδαν. Ἡ Λήδα ἐγέννησε δίδυμα τέκνα, τὸν Κάστορα καὶ τὸν Πολυδεύκην. Τὰ δύο ἀδελφάκια ἠγαπῶντο πάρα πολὺ καὶ ἦσαν ἀχώριστα. Καὶ ὅταν ἐμεγάλωσαν καὶ ἐγιναν παλληκάρια δυνατὰ, ὁ Κάστωρ περίφημος ἵππεύς, καὶ ὁ Πολυδεύκης φοβερὸς πυγμάχος, πάντοτε μαζὶ ἔκαμνον τὰ κατορθώματά των.

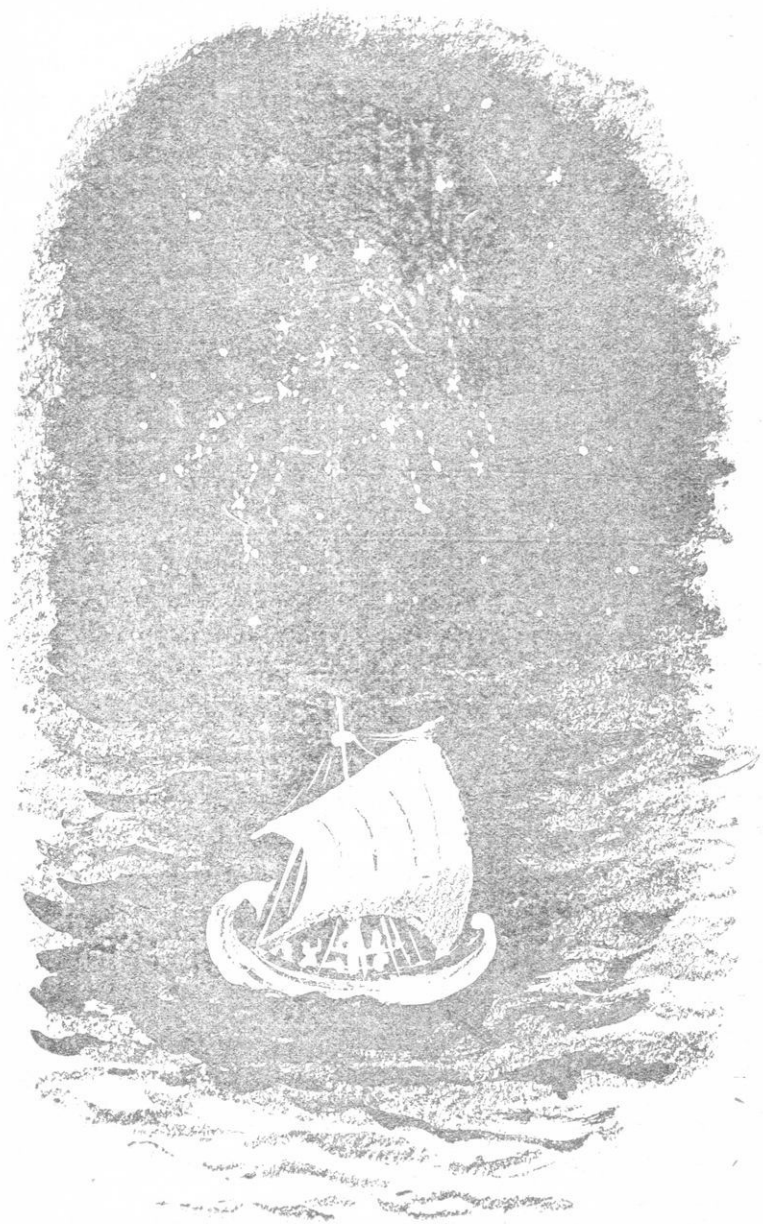
Οἱ δύο ἀδελφοὶ ἔκαμαν πόλεμον με τοὺς Ἀθηναίους, Φύσις—Ζωή. Δ' Δημοτ. Νιρβάνα—Ζήση—Δαμασκηνού."Εκδ. Α' 4

διὰ νὰ λάβουν ὀπίσω τὴν ἀδελφὴν τῶν Ἑλένην, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἀρπάσει ὁ Θησεύς, πρὶν τὴν ἀπαγάγη ὁ Πάρις. Ὅπως γνωρίζετε, ὕστερα τὴν ἤρπασεν ὁ Πάρις καὶ τὴν ἔφερεν εἰς τὴν Τροίαν. Αὐτοὶ ἔλαβαν μέρος εἰς τὴν Ἀργοναυτικὴν ἐκστρατείαν, ὅπως καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα ἥρωϊκὰ ἔργα. Εἰς μίαν μάχην ὁμως, ἐνῶ ὁ Πολυδεύκης ἐπολέμει εἰς μίαν ἄκραν, εἰς τὴν ἄλλην οἱ ἐχθροὶ ἐφόνευσαν τὸν Κάστορα. Φαντάζεσθε τὴν λύπην τοῦ Πολυδεύκου, ὅταν εὗρηκε τὸν ἀδελφόν του νεκρόν. Ἐζήτησε νὰ σκοτωθῆ καὶ αὐτός, διὰ νὰ μένη μαζί με τὸν ἀγαπημένον του ἀδελφόν κάτω εἰς τὸν ἄλλον κόσμον. Ἀλλ' αὐτὸ ἦτο ἀδύνατον. Διότι, ὅπως ἔλεγαν, ὁ Κάστωρ ἦτο θνητός, ὁ Πολυδεύκης ὁμως ἦτο ἀθάνατος.

Τότε παρεκάλεσε τὸν Δία νὰ τὸν κάμη καὶ αὐτὸν θνητόν, ὡσὰν τὸν Κάστορα.

—Καὶ ὁ Ζεὺς τί ἔκαμε; ἠρώτησε ὁ Γεωργάκης.

—Ὁ Ζεὺς ἠγάπα τοὺς δύο ἥρωας ὡς παιδιὰ του καὶ δι' αὐτὸ ὁ κόσμος τοὺς ὠνόμασε Διοσκούρους, δηλαδὴ υἱοὺς τοῦ Διός. Ἐγνώριζε μὲ τί σκοπὸν ἐζητοῦσεν ὁ Πολυδεύκης νὰ γίνῃ θνητός καὶ δι' αὐτὸ ἔκαμε κάτι ἄλλο. Ἐμοίρασε τὴν ἀθανασίαν τοῦ Πολυδεύκου εἰς τὰ δύο ἀδελφάκια. Ἔτσι μίαν ἡμέραν θὰ ἔζη ὁ εἰς ἐπάνω εἰς τὴν γῆν καὶ τὴν ἄλλην ὁ ἄλλος. Καὶ ἐπειδὴ τὰ δύο ἀδέλφια δὲν ἔμειναν εὐχαριστημένα ἀπ' αὐτό, διότι δὲν ἦσαν ἡμέραν καὶ νύκτα μαζί, ὅπως τὸ ἤθελαν, τοὺς ἔκαμεν ἄστρα καὶ τοὺς ἔβαλεν εἰς τὸν οὐρανὸν κοντὰ κοντὰ, διὰ νὰ ζοῦν αἰῶνια μαζί. Αὐτὰ τὰ δύο

ἄστρα εἶναι οἱ Δίδυμοι, ὅπως τοὺς λέγουν εἰς τὴν Ἀστρονομίαν.

Ἡ ἀδελφική των ὁμως ἀγάπη συνεκίνησε καὶ ἓνα ἄλλον θεόν, τὸν θεὸν τῆς θαλάσσης, τὸν Ποσειδῶνα. Αὐτὸς τοὺς ἔδωκε τὴν δύναμιν νὰ νικοῦν τοὺς ἀνέμους καὶ τὰ κύματα καὶ νὰ καταπαύουν τὰς τρικυμίας. Δι' αὐτὸ τοὺς ἐφώναζαν εἰς βοήθειαν οἱ ναυτικοὶ τῆς ἀρχαίας ἐποχῆς, ὅταν ἐκινδύνευε νὰ βυθισθῇ τὸ πλοῖόν των.

Τὰ περισσότερα πλοῖα τῶν ἀρχαίων ἐτοποθέτουσαν κάτωθι τοῦ ἴστοῦ τῆς πρῶρας, ὅπου ἀπλώνονται οἱ φλόκοι, κολλημένας ἐπάνω εἰς τὸ πλοῖον, τὰς ξυλίνας προτομάς τῶν δύο ἀγαπημένων ἀδελφῶν.

Ὅταν οἱ ναυτικοὶ τοὺς παρεκάλουν νὰ τοὺς βοηθήσουν εἰς τὰς τρικυμίας, ποτὲ δὲν ἔλειπον οἱ δύο ἀδελφοί· ἔτρεχαν, ἐκοπίαζαν, ἐδάμαζαν τοὺς ἀνέμους. Ἐχαμήλωναν καὶ ἴσιωναν τὰ κύματα καὶ ἔπειτα ἤναπτον δύο μικροὺς σπινθῆρας, δύο φλόγας, ὡσὰν αὐτάς, πού εἶναι ἐπάνω εἰς τοὺς ἴστους τῶν πλοίων, διὰ νὰ εἰδοποιοῦν τοὺς θαλασσινοὺς, ὅτι δὲν ἔχουν νὰ φοβοῦνται, ἀφοῦ αὐτοί, οἱ Διόσκουροι, κατέβησαν πλησίον των.

—Ὡστε, εἶπεν ὁ Γεωργάκης, αὐτὲς οἱ φλόγες, πού εἶδαμε. . . . .

—Εἶναι τὰ φῶτα τῶν Διοσκούρων, ὅπως θὰ ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι; Ὁχι βέβαια! Εἶδατε ὁμως πόσον ὠραῖα μὲ μύθους ἐξήγουν οἱ ἀρχαῖοι τὰ διάφορα φυσικὰ φαινόμενα.

Τώρα τὸ ὄνομα τῶν Διοσκούρων τὸ ἔχομεν πλέον

ὡσάν παροιμίαν. "Ὅταν θέλωμεν νὰ δείξωμεν, ὅτι δύο ἀγαπῶνται ὡσάν ἀδελφία καὶ εἶναι ἀχώριστοι φίλοι, λέγομεν: Οἱ δύο αὐτοὶ εἶναι ὅπως ὁ Κάστωρ καὶ ὁ Πολυδεύκης.

Ἐν τῷ μεταξύ εἶχεν ἀρχίσει νὰ ἐξημερώνη καὶ τὸ φῶς τὸ πρωϊνόν, τῶρα πού διελύθησαν τὰ σύννεφα, ἐσκορπίζετο ἄφθονον ὀλόγυρά των.

Τὰ δύο παιδιὰ ἐστράφησαν νὰ ἴδουν εἰς τοὺς ἰστούς, ἂν αἱ φλόγες τῶν Διοσκούρων ἦσαν ἐκεῖ ἀκόμη.

"Ὅχι, εἶχον σβήσει. Οἱ δύο μικροὶ ἐξάδελφοι, οἱ ὁποῖοι ἠγαπῶντο πολὺ, ἐγύρισαν μὲ τὴν ἰδίαν σκέψιν καὶ ἐκοίταξαν ὁ εἰς τὸν ἄλλον. "Ἐδωσαν τὰς χεῖρας, καὶ εἶπαν:

—Θὰ εἴμεθα καὶ ἡμεῖς ὅπως ὁ Κάστωρ καὶ ὁ Πολυδεύκης.

ΣΤΗ ΦΟΥΡΤΟΥΝΑ

Μαῦρα τὰ βουνά,
καταχνιὰ τὰ θάφτει,
θύελλα περνᾶ
καὶ βροντᾶ κι ἀστράφτει.

"Ανεμος φυσᾶ,
ἡ καλύβα τρίζει,
ὁ γιαλὸς λυσσᾶ
καὶ βογγᾶ κι ἀφρίζει.

Γλάρος, πού πετᾶ,
φαγητὸ γυρεύει,
βάρκα στ' ἀνοιχτὰ,
ναύτης κινδυνεύει.

Ἄχ, παρακαλῶ
κάμε, Πλάστη, χάρη
σῶσε τὸν καλό,
τὸν φτωχὸ βαρκάρη!

Γ. Βιζυηνός.

ΑΝΕΛΠΙΣΤΟΣ ΣΩΤΗΡΙΑ

Διήρκει ἀκόμη ὁ παγκόσμιος πόλεμος. Οἱ τορπιλλισμοὶ τῶν πλοίων ἦσαν πολὺ συχνοί. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εἰς ἓν γαλλικὸν ἀτμόπλοιο συνέβη ἡ ἑξῆς ἱστορία:

Ἀπὸ τὴν πρώτην ἡμέραν, πού ἐξεκίνησε τὸ ἀτμόπλοιο, οἱ ἐπιβάται του ἤρχισαν νὰ κάμνουν ναυαγισωστικὰ γυμνάσια. Ἐδιδάσκοντο δηλαδή, πῶς εἰς στιγμὴν κινδύνου, θὰ εὔρισκε ὁ καθεὶς τὸ σωσίβιον του, κάτι μεγάλας ἐλαστικὰς κουλούρας, τὰς ὁποίας φοροῦν οἱ ναυαγοὶ καὶ δὲν βυθίζονται, καὶ εἰς ποίαν λέμβον θὰ ἐπεβιβάζετο ἕκαστος, διὰ νὰ μὴ τρέχουν ὅλοι εἰς τὴν αὐτὴν λέμβον καὶ συμβοῦν δυστυχήματα.

Ἐντὸς τοῦ ἀτμοπλοίου αὐτοῦ ἐταξίδευσεν καὶ μίση τυφλή κυρία μὲ μόνην συντροφίαν τὸ κυνάριον της. Παρηκολούθει καὶ αὐτὴ τὰ γυμνάσια αὐτὰ ψηλαφητεῖ,

ὄχι τόσον διότι ἤλπιζε νὰ ὠφεληθῆ ἀπ' αὐτά, ἀφοῦ ἦτο τυφλή, ἀλλὰ μὲ τὴν ἐλπίδα, ὅτι κάποιος χριστιανὸς θὰ τὴν ἐβοήθει, ἂν ἐπαρουσιάζετο κίνδυνος.

Ἡ κακὴ ὁμως ὥρα ἔφθασεν. Ἐν ἐχθρικὸν ὑποβρύχιον ἐτορπίλλισε τὸ ἀτμόπλοιο καὶ ὅλοι οἱ ἐπιβάται ἐτρεχαν νὰ σωθοῦν. Εἰς τὸν θόρυβον αὐτὸν ἡ τυφλὴ κυρία εὐρέθη εἰς ἕνα διάδρομον καὶ ἤκουσε παραπλευρῶς τῆς ἀνθρωπίνην φωνήν.

—Σῶστε με, κύριε! ἐφώνασε. Εἶμαι τυφλή!

Ἡ φωνή, ἡ ὁποία ἠκούσθη πρωύτερα, ἠκούσθη πάλιν τώρα εἰς μεγάλην ἀπόστασιν ἀπὸ τὴν κυρίαν.

—Καθένας διὰ τὸν ἑαυτὸν του, κυρία μου. Καὶ ὁ Θεὸς δι' ὅλους!

Ἀηληπισμένη ἡ δυστυχὴς γυνὴ περιεφέρετο ἀσκόπως ἐδῶ καὶ ἐκεῖ. Αἴφνης ἀντιλαμβάνεται τὸ κυνάριον τῆς νὰ τὴν τραυᾶ ἀπὸ τὸ φόρεμά της. Τὸ ἠκολούθησεν, ἐπέρασε τὸν διάδρομον, ἀνέβη τὴν κλίμακα καὶ ἔφθασεν εἰς τὸ κατάστρωμα.

Τὸ κυνάριον ἔπαυσε νὰ τὴν τραυᾶ καὶ ἤρχισε νὰ γαυγίζει, ὡσὰν νὰ τῆς ἔλεγε:

—Ἐφθάσαμε, ἀγαπητὴ μου κυρία. Σῶσε τώρα τὸν ἑαυτὸν σου! Πραγματικῶς ἡ τυφλὴ εὐρέθη πρὸ τῆς λέμβου, πού ἦτο ὠρισμένη ἡ θέσις της. Τὸ κυνάριον ἐνεθυμεῖτο αὐτὸ ἀπὸ τὰ γυμνάσια, τὰ ὁποῖα παρηκολούθει. Μία χεὶρ ἤρπασε τότε τὴν τυφλὴν καὶ τὴν ἐτοποθέτησεν εἰς τὴν λέμβον. Εἶχε σωθῆ!

—Τὸ σκυλί μου, τὸ σκυλάκι μου! ἐφώνασε μὲ λυγμούς.

—Δὲν εἶναι ὥρα διὰ σκυλιά! τῆς ἀπήντησε μία ἀγρία

φωνή. Αυτό μᾶς ἔλειπε τώρα! . . . Ἡ τυφλή ὁμως δὲν ἐννοοῦσε νὰ σωθῆ χωρὶς τὸν σωτῆρα της.

—Τότε ἀφῆστε με καὶ μένα! ἐφώνασε. Ρίχτε με εἰς τὴν θάλασσαν!

Κάποιος ὁμως ἀγαθὸς ἄνθρωπος τὴν εὐσπλαχνίσθη. Εὐρῆκε τὸ κυνάριον τρυπωμένον εἰς τοὺς πόδας του, τὸ ἤρπασεν ἀπὸ τὸν λαιμόν, καὶ τὸ ἐπέταξε πλησίον τῆς κυρίας. Τὸ ἔσφιγξε ἐκείνη εἰς τὴν ἀγκάλην της καὶ οἱ δύο ἠγαπημένοι ἐσώθησαν ὁμοῦ.

Ο ΤΕΜΠΕΛΗΣ

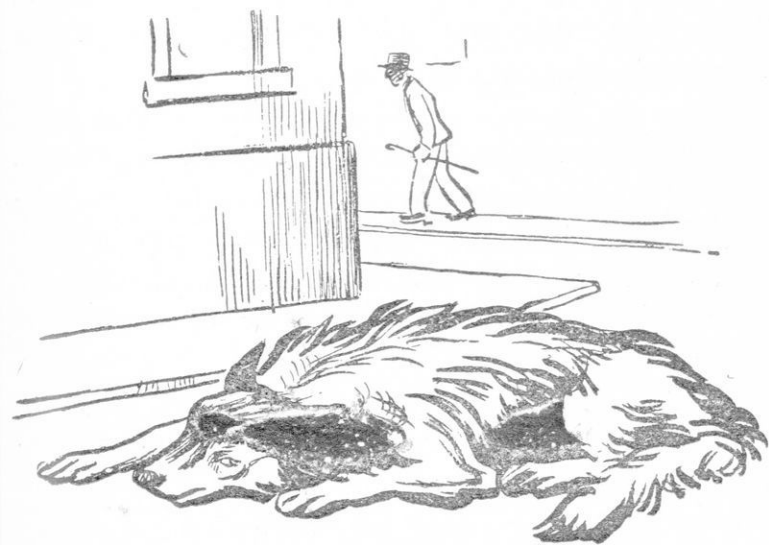
Ἦ «Τεμπέλης» ἓνας μεγάλος, μαλλιαρὸς μανδρόσκυλος τῆς γειτονιάς μου, ἀκούει εἰς ἓν ὄνομα, τὸ ὁποῖον διὰ κάθε ἄνθρωπον θὰ ἦτο ὕβρις. Αὐτὸς ὁμως, ὅταν ἀκούη τὸ ὄνομά του, σαλεύει χαρούμενος τὴν οὐράν του, ὡσὰν νὰ λέγη: «Εὐχαριστῶ». Νὰ ἐξηγούμεθα ὁμως: Σαλεύει τὴν οὐράν του, χωρὶς νὰ κινηθῆ ἀπὸ τὴν θέσιν του. Ἄλλως τε τί τεμπέλης θὰ ἦτο; Καὶ μὲ τὸ σάλευμα τῆς οὐραῆς του συνεννοεῖται θαυμάσια μὲ τοὺς κυρίους του, πού τὸν φωνάζουν.

—Τί μὲ φωνάζετε; νὰ φάγω; Ὡχ! ἀδελφέ! Δὲν μοῦ στέλνετ' ἐδῶ κανένα κοκκαλάκι; Ποῦ νὰ σηκώνωμαι τώρα, μὲ τέτοια ζέστη, νὰ ἔλθω στὸ σπίτι!

Προτιμᾶ νὰ μείνη νηστικός, παρὰ νὰ κινηθῆ ἀπὸ τὴν θέσιν του.

Καὶ ἤξευρε λοιπὸν ὁ ἀνάδοχος του, πού τὸν ὠνό-

μασε Τεμπέλη, αντί να τον ονομάση 'Αζώρ, Μπραίμη, ή Λέοντα. Έκτος αν τον έκαμε τεμπέλη το όνομά του. Ένας φιλότιμος σκύλος δεν είναι καθόλου παράξενον να ήθελσε να τιμήση το όνομά του. Και έγινε τεμπέλης, όνομα και πράγμα. Ίσως και να είχε την ιδέαυ δ ανάδοχός του, ότι όλοι οί σκύλοι είναι τεμπέληδες. Να ένα πράγμα, που δεν έχει έξηγηθή ακόμη.

Οί άνθρωποι, όταν θέλουν να ειπουν, ότι ένας άνθρωπος είναι όκηηρός, τον ονομάζουν «τεμπελόσκυλο». Καί άλλοι πάλιν, όταν θέλουν να ειπουν, ότι κάποιος είναι προκομμένος, λέγουν: «Αυτός δουλεύει σαν το σκυλί». Ποιον από τά δύο είναι όρθόν; Φαίνεται ότι είναι και τά δύο. Υπάρχουν σκύλοι τεμπέληδες και σκύλοι προκομμένοι, όπως υπάρχουν και άνθρωποι. Όλα τά δάκτυλα δεν είναι ίσα.

Ὁ Τεμπέλης ὅμως τῆς γειτονιαῶς μου εἶναι, ὅπως εἶπομεν, πραγματικῶς τεμπέλης. Ὁλην τὴν ἡμέραν εὐρίσκεται ἐξηπλωμένος εἰς τὸ μέσον τοῦ δρόμου. Ὁ δρόμος εἶναι στενός, ἔχει πάντοτε σκιάν ἀπὸ τὰς ἐκατέρωθεν ὑψηλὰς οἰκίας καί, ἐπειδὴ τὸν καταβρέχουν δύο φορές τὴν ἡμέραν, ἔχει περισσοτέραν δροσιάν ἀπὸ τὸ πεζοδρόμιον, τὸ ὁποῖον πυρώνει ὁ ἥλιος. Καὶ ὁ Τεμπέλης, ὅπως ὅλοι οἱ τεμπέληδες, γνωρίζει καὶ εὐρίσκει τὴν καλοπέρασίν του.

Ἐπειτα εἰς τὸ μέσον τοῦ δρόμου ἔχει περισσοτέραν ἡσυχίαν. Οἱ ἄνθρωποι διέρχονται ἀπὸ τὰ πεζοδρόμια καὶ δὲν τοῦ διαταράττουν τὴν ἡσυχίαν. Τὰ δὲ αὐτοκίνητα εἶναι πολὺ σπάνια εἰς τὸν στενὸν αὐτὸν δρόμον. Ἐπειτα, καὶ ἂν τύχη νὰ διέλθῃ κανέν αὐτοκίνητον, δὲν θὰ παραμερίσῃ ὁ Τεμπέλης. Αὐτὸ δὲν τὸ ἔκαμε ποτέ. Παραμερίζει τὸ αὐτοκίνητον.

Ὁ Τεμπέλης, τέλος πάντων, δὲν ἐννοεῖ νὰ ταράσῃ τὴν ἡσυχίαν του διὰ τίποτε. Δὲν γαυγίζει ποτὲ κανένα. Ὅχι διότι ἔχει τὴν ιδέαν, ὅτι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἶναι καλοὶ καὶ ἅγιοι, ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ κάμῃ τὸν κόπον νὰ γαυγίσῃ! Ὡς καὶ ἡ καλωσύνη του ἀκόμη εἶναι τεμπελιά. Προχθὲς κάποιος ἀπρόσεκτος, καθὼς διέβαινε, τοῦ ἐπάτησε τὴν οὐράν. Ἐνας ἄλλος κύων εἰς τὴν θέσιν του θὰ ἤρπαζε τὸν πόδα, ὁ ὁποῖος τὸν ἐπάτησε, καὶ θὰ τὸν ἐδάγκανεν. Ὁ Τεμπέλης ὑψωσε μόνον τὰ βλέμματά του καὶ τὸν ἐκοίταξε, ὡς νὰ τοῦ ἔλεγε:

—Στραβὸς εἶσαι, καημένε! Δὲν προσέχεις καὶ λιγάκι μπροστά σου;

Και έκοιμήθη πάλιν.

“Έν πράγμα μόνον δέν ήμπορεί νά ύποφέρη ό Τεμπέλης: είναι τά παιδιά τής γειτονιάς, τά όποια παίζουν κάθε Κυριακήν ποδόσφαιρον εις τόν δρόμον. “Όταν διέρχωνται πλησίον του, τά γκρινιάζει καί τούς δεικνύει τούς όδόντας του. Είναι φανερόν, ότι τούς λέγει:

—Δέν πάτε νά διαβάσετε καί λιγάκι, παιδιά μου; “Όλη μέρα εις τούς δρόμους; Έγώ επί τέλους, καί άν είμαι τεμπέλης, δέν έχω νά μάθω γράμματα. . . .

Τά παιδιά όμως φαίνεται δέν έννοούν τήν γλώσσαν του. Καί έξακολουθοϋν νά λακτίζουν τό ποδόσφαιρον.

Ο ΤΡΥΠΟΦΡΑΚΤΗΣ

Κάποτε, τόν παλαιόν καιρόν, έμαζεύθησαν όλα τά πτηνά καί άπεφάσισαν, διά πρώτην φοράν, νά κάμουν ίδικόν των βασιλείον καί νά έκλέξουν καί τόν βασιλέα των.

“Ό τρυποφράκτης, ό όποίος διαρκώς έφλυάρει εις τήν συνέλευσιν τών πτηνών, έξήτησε νά γίνη αύτός βασιλεύς.

Μέγας θόρυβος ήγέρθη τότε μεταξύ τών πτηνών. “Ό τρυποφράκτης είναι τόσον μικρός, ώστε εις μερικούς τόπους τόν όνομάζουν «τρυποκάρυδο». Αύτός όμως έδεικνυε πολλήν έπιμονήν καί εις τό τέλος ήνάγκασε τά άλλα πτηνά νά τόν παραδεχθοϋν ως τόν καλύτερον ήρωα.

Καί οὕτω μίαν πρωΐαν ὁ τρυποφράκτης ἐκάθισεν εἰς τὸν βασιλικὸν θρόνον.

Ἡ ἱστορία του δὲν γράφει, ἂν ἔμεινε πολὺν καιρὸν βασιλεὺς καὶ πῶς ἐκυβέρνησε. Μᾶς ἀναφέρει ὁμως, πῶς ἔχασε τὸν θρόνον του.

Μίαν ἡμέραν ἡ ἀστυνομία τῶν πτηνῶν εἰδοποιήθη, ὅτι εἰς τὰ σύνορα τοῦ βασιλείου ἐφάνη ἓν πελώριον πτηνόν, ἄγνωστον εἰς τὸν τόπον. Ἦτο ὁ ἐξακουσμένος ἀετός. Ὅλα τὰ πτηνὰ τὸν εἶδον καὶ τόσον ἐτρόμαξαν, ὥστε δὲν ἠδύναντο νὰ διηγηθῶν εἰς τὸν βασιλέα των, τί λογῆς ἦτο αὐτὸ τὸ νέον πτηνόν.

Ὁ τρυποφράκτης ἐθύμωσε διὰ τὴν δειλίαν των, τὰ ἐμάλλωσε πολὺ καί, διὰ νὰ ἡσυχάσῃ τὸν λαόν του, εἶπε:

—Μὴ φοβεῖσθε! ἐδῶ εἶμαι ἐγώ, καὶ ὅποιος εἶναι μεγαλύτερος ἀπὸ ἐμένα, ἄς κοπιᾶσῃ!

—Τί λέγεις, τοῦ εἶπον τὰ πτηνὰ, ποὺ εἶχον ἰδεῖ τὸν ἀετόν. Ζεῦρεις πόσον μέγας εἶναι;

Ὁ τρυποφράκτης ἐτέντωσε τὴν δεξιάν του πτέρυγα καὶ ἠρώτησε:

—Εἶναι τόσος;

—Τί λές; Εἶναι μέγας! . . . ἐφώνησαν πάλιν τὰ πτηνὰ.

Ὁ τρυποφράκτης ἐτέντωσε περισσότερον τὴν ἰδίαν πτέρυγα καὶ ἠρώτησε μὲ περιφρόνησιν:

—Μήπως εἶναι καὶ τόσος;

—Εἶναι μέγας! Εἶναι πολὺ μέγας!

Ὁ τρυποφράκτης ἀπεφάσισε ν' ἀνοίξῃ ὅλην τὴν πτέρυγάν του καὶ νὰ ἐρωτήσῃ:

—“Έχει γουῆστο νὰ μοῦ εἰπῆτε, πὼς εἶναι καὶ τόσος! . . .
 Ἄλλ’ αἴφνης μία μεγάλη σκιά ὡς σύννεφον ἐπέρα-
 σεν ἔμπρός του.

—Νάτος! Αὐτὸς εἶναι! ἐφώνασαν τὰ πτηνὰ τρο-
 μαγμένα.

—Αὐτὸς εἶναι; εἶπεν ὁ τρυποφράκτης βλέπων τὴν
 σκιάν.

—Τώρα θὰ τοῦ ἐπιτεθῆ ὁ βασιλιάς μας! εἶπαν τὰ πτη-
 νὰ μεταξύ των γνωρίζοντα, ὅτι ὁ ἀρχηγὸς των δὲν
 παρεδέχετο κανένα ἄλλον ὡς ἀνδριότερον καὶ διαρ-
 κῶς ἐκοίταζεν ἀγρίως τὴν σκιάν τοῦ ἀετοῦ.

—Ζέρετε καλὰ, αὐτὸς εἶναι; ἠρώτησε πάλιν.

—Αὐτὸς! αὐτὸς ὁ ἴδιος εἶναι!

Ἐὐ τρυποφράκτης ὤρμησεν ἀπὸ τὸν θρόνον του πρὸς
 τὰ κάτω.

—Τί μεγάλο φονικὸ θὰ γίνῃ σήμερα! εἶπον τὰ πτηνὰ.
 Ὁ Θεὸς νὰ βάλῃ τὸ χέρι του! . . .

Μερικὰ ἐξ αὐτῶν εἶδαν, ὅτι ὁ βασιλεὺς των ἐξέλαβε
 τὴν σκιάν ὡς ἀετὸν καὶ τοῦ ἐφώνασαν:

—Ἄχι σ’ αὐτόν! . . . Αὐτὸς εἶναι ὁ ἴσκιος του. . . .
 ὁ ἀετὸς εἶναι ἐπάνω! . . . .

—Μὴ μὲ κρατῆτε! μὴ μ’ ἐμποδίζετε μὲ τὰ λόγια σας!
 ἐφώνασεν ὁ τρυποφράκτης.

Ἐν τῷ μεταξύ ἐφθασεν εἰς τὸν φράκτην ἑνὸς ἀγροῦ.
 —Ἐδῶ εἶν’ ἀκόμη; ἠρώτησε.

—Ἐδῶ. . . . Νά τος! . . . στριφογυρίζει ἀπ’ ἐπάνω
 μας.

—Αἶ, τότε φράκτης σας καὶ φράκτης μου καὶ ὅποιος
 γλυτώσει!

Καὶ ἐχώθη βαθειὰ εἰς τὸν φράκτην. Καὶ ἔκτοτε ὁ φράκτης εἶναι τὸ παλάτιόν του.

Ο ΠΑΠΑΓΑΛΟΣ

Σὰν ἔμαθε τὴ λέξι «καλησπέρα»
ὁ παπαγάλος, εἶπε ξαφνικά:
—«Εἶμαι σοφός· γνωρίζω ἑλληνικά.
Τί κάθομαι ἐδῶ πέρα;»
Τὴν πράσινη ζακέτα του φορεῖ
καὶ στὸ συνέδριο τῶν πουλιῶν πηγαίνει,
γιὰ νὰ τοὺς πῆ μιὰ γνώμη φωτισμένη.
Παίρνει μιὰ στάσι λίγο σοβαρή,
ξεροβήχει, κοιτάζει λίγο πέρα
καὶ τοὺς λέγει: «Καλησπέρα»!
Ὁ λόγος του θαυμάσθηκε πολύ.
—«Τί διαβασμένος, λένε, ὁ παπαγάλος!
θὰ εἶναι σοφὸς αὐτὸς πολὺ μεγάλος,
ἀφοῦ μπορεῖ κι ἀνθρώπινα μιλεῖ.
Ἄπ' τὶς Ἰνδίες φερμένος, ποιὸς τὸ ξέρει
πόσα βιβλία του νὰ ἔχη φέρει,
μὲ τί σοφοὺς ἐμίλησε καὶ πόσα
νὰ ξέρη στῶν γραμματικῶν τὴ γλῶσσα!»
—«Κύρ παπαγάλε, θὰ ἔχωμε τὴν τύχη
ν' ἀκούσωμε τί λὲς καὶ παραπέρα;»
Ὁ παπαγάλος βήχει, ξεροβήχει. . . .
μὰ τί νὰ πῆ; Ξανάειπε: «Καλησπέρα!».

Ζ. Παπαντωνίου.

ΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΩΝ ΣΠΑΡΤΙΑΤΩΝ

1. Γυνή τις ἐκ τῆς Ἰωνίας τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἐδείκνυεν εἰς μίαν Σπαρτιάτιδα τὰ πολύτιμα κοσμήματά της. Ἡ Σπαρτιάτις ὅμως δὲν ἐζήλευσέ καθόλου τὰ κοσμήματα, διὰ τὰ ὁποῖα ἐκαυχᾶτο ἢ ἐξ Ἰωνίας γυνή. «Περίμενε ὀλίγον», εἶπεν εἰς αὐτήν, «καὶ θὰ σοῦ δείξω καὶ ἐγὼ τὰ κοσμήματά μου». Μετ' ὀλίγον ἦλθον τὰ τέκνα της ἐκ τῶν γυμναστικῶν ἀσκήσεων καὶ ἡ Σπαρτιάτις, δεικνύουσα αὐτὰ μὲ ὑπερηφάνειαν, εἶπεν εἰς τὴν ξένην γυναῖκα: «Ἴδού, τὰ ἰδικά μου κοσμήματα!»

2. Ὁ υἱὸς μιᾶς Σπαρτιάτιδος ἐφονεύθη εἰς τὸν πόλεμον. Μία ἄλλη Σπαρτιάτις μετέβη τότε εἰς τὴν οἰκίαν τῆς πενθούσης, διὰ νὰ τὴν παρηγορήσῃ. «Τὴν μεγάλην συμφορὰν ποῦ ἔπαθες!», τῆς εἶπε. Ἡ Σπαρτιάτις ὅμως ἀπήντησε μὲ ὑπερηφάνειαν:

«Δὲν ἔπαθα καμμίαν μεγάλην συμφορὰν. Τὸ παιδί μου δὲν θὰ ἔζη αἰῶνια· θὰ ἀπέθνησκε μίαν ἡμέραν. Καὶ εἶμαι εὐτυχισμένη, ποῦ ἀπέθανε δοξασμένον διὰ τὴν πατρίδα του, τὴν Σπάρτην».

3. Μία ἄλλη Σπαρτιάτις, ὅτε ἐπληροφορήθη, ὅτι ὁ υἱὸς της ἐφονεύθη εἰς τινὰ μάχην, εἶπε: «Θάψατέ τον καὶ εἰς τὴν θέσιν του τοποθετήσατε τὸν ἀδελφόν του».

4. Ὁ προδότης Παυσανίας, καταδιωκόμενος, εἶχε καταφύγει εἰς τὸν ναὸν ὡς ἰκέτης, διὰ νὰ μὴ τὸν συλλάβουν οἱ Σπαρτιάται καὶ τὸν θανατώσουν. Οἱ Σπαρ-

τιᾶται, ἐπειδὴ ἦτο ἀπηγορευμένον νὰ συλλαμβάνε-
ται ὁ ἰκέτης τῶν θεῶν, ἀφήρεσαν τὴν στέγην τοῦ να-
οῦ καὶ ἔκτισαν τὰς θύρας του, ἵνα ἀποθάνῃ ἐκεῖ ὁ προ-
δότης ἐκ τοῦ ψύχους καὶ τῆς πείνης. Τὴν πρώτην πέ-
τραν τῆς θύρας ἔθεσεν ἡ μήτηρ τοῦ Πausανίου,
Θεανώ.

ΟΡΚΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ ΕΦΗΒΩΝ

Γιὰ τὴν Πατρίδα ὀρκίζονται παλληκαρίσιον ὕμνο
Κοντάρια, ἀσπίδες καὶ σπαθιά ὀρμητικὰ κινώντας:
«Θὰ τὰ κρατῶ τὰ ὄπλ' αὐτὰ καὶ δὲν θὰ τὰ ντροπιάσω
Καὶ μόνος καὶ μὲ συντροφιά κι ἐδῶ κι ὅπου κι ἂν λάχω.
Θὰ πολεμήσω ἀκούραστα κι ἀφρόντιστα θὰ πέσω.
Καὶ τὴν Πατρίδα μιὰ φορὰ μεγάλη θὰ τὴν κάμω.
Καὶ τοὺς δικαίους θ' ἀγαπῶ καὶ θὰ τιμῶ τοὺς νόμους,
Θὰ κατατρέχω τὸν κακό, θὰ σφάζω τὸν προδότη. . . .
Κι ἀνίσως ψέμματα μιῶ, κολᾶστε με, Θεοί μου!»

Κ. Παλαμᾶς

Η ΝΥΧΤΑ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

«Χριστούγεννα!» Περίχαρα ή καμπάνα
κράζει, κι ή μάνα στο παιδί,
καί τὸ παιδί «Χριστούγεννα!» στή μάνα
κι ὁ κόσμος ὅλος τραγουδεῖ.

Κι ή νύχτα λάμπει ἀπὸ τὸ μάγο ἀστέρι,
ὅπου τοὺς Μάγους ὁδηγεῖ,
τὸ ἐπουράνιο μυστικὸ τὸ ξέρει
καί χαίρεται ὁ οὐρανὸς καί ή γῆ!

Κ. Παλαμᾶς.

Η ΑΓΙΑ ΝΥΞ

Ἦτο ἀνήμερα τῶν Χριστουγέννων. Ὁλος ὁ κόσμος εἶχε μεταβῆ εἰς τὴν ἐκκλησίαν κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην. Μόνον ἡ γιαγιά μου καὶ ἐγὼ εἴχομεν μείνει εἰς ὀλόκληρον τὴν οἰκίαν. Δὲν ἠδυνάμεθα νὰ ὑπάγωμεν μὲ τοὺς ἄλλους, διότι ἡ γιαγιά ἦτο πολὺ ἡλικιωμένη, ἐγὼ δὲ πολὺ μικρά.

Ἦμεθα λοιπὸν στενοχωρημένοι καὶ μελαγχολικά, διότι δὲν θὰ ἠκούομεν καὶ ἡμεῖς τὸ «Ἡ γέννησις σου Χριστέ» καὶ δὲν θὰ ἐβλέπαμεν τὴν μεγάλην φωταψίαν τῆς Ἐκκλησίας. Ἄλλ' ἐνῶ εὐρισκόμεθα εἰς τοιαύτην μοναξιάν, ἤρχισεν ἡ γιαγιά μου νὰ διηγῆται:

Ἦτο μίαν φορὰν ἕνας ἄνθρωπος, εἶπε, ὁ ὅποιος ἐξῆλθε τὴν κατασκότεινην νύκτα, διὰ νὰ δανεισθῆ ὀλίγην φωτιάν. Ἐπήγαιεν ἀπὸ οἰκίας εἰς οἰκίαν καὶ ἐκτύπα τὰς θύρας.

—Καλοὶ μου ἄνθρωποι, ἔλεγε, βοηθῆστέ με! Μόλις μᾶς ἐγεννήθη ἕνα παιδάκι καὶ εἶναι μεγάλη ἀνάγκη ν' ἀνάψωμε φωτιάν, διὰ νὰ ζεσταθῆ ἡ μητέρα καὶ τὸ παιδί».

Ἦτο ὁμως πλέον προχωρημένη ἡ νύξ· ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἐκοιμῶντο καὶ κανεὶς δὲν τοῦ ἀπαντοῦσε.

Ὁ ἄνθρωπος ἐπροχώρει. Τέλος εἶδε μακρὰν μίαν λάμπιν φωτιᾶς. Ἐπροχώρησε πρὸς τὰ ἐκεῖ καί, ὅταν ἐπλησίασεν, εἶδεν, ὅτι ἡ φωτιὰ ἐκαίετο ἔξω εἰς τὸ ὑπαιθρον. Ἐν ποιμνιον λευκῶν προβάτων ἦτο ἐκεῖ. Τὰ πρόβατα ἦσαν γύρω εἰς τὴν φωτιάν καὶ ἐκοιμῶντο. Ἐνας γέρων βοσκὸς ἠγρύπνει καὶ ἐσυνδαύ-

λιζε τὴν φωτιάν. Ὄταν ἐπλησίασεν ὁ ξένος ἄνθρωπος, ποὺ ἐζήτηε νὰ δανεισθῆ φωτιάν, εἶδεν ὅτι εἰς τοὺς πόδας τοῦ βοσκοῦ ἦσαν ἐξηπλωμένοι καὶ ἐκοιμῶντο τρεῖς μεγάλοι ποιμενικοὶ κύνες. Μόλις ἤκουσαν τὰ βήματά του, ἀνεσηκώθησαν οἱ κύνες, ἤνοιξαν διάπλατα τὸ μέγα στόμα των, ὡς νὰ ἤθελαν νὰ γαβγίσουν, ἀλλὰ δὲν ἠκούσθη τὸ γάβγισμά των.

Ὁ ἄνθρωπος παρετήρησεν, ὅτι αἱ τρίχες των ἀνεσηκώθησαν εἰς τὴν ράχιν των, εἶδε τοὺς ὀξεῖς ὀδόντας των, ποὺ ἐγυάλιζον ἀπὸ τὴν λάμψιν τῆς φωτιάς, καὶ ὅτι ἤρχοντο μὲ ὀρμὴν κατ'ἐπάνω του. Ἦσθάνθη, ὅτι ἓνας ἀπὸ αὐτοὺς ἐδάγκασε τὸν πόδα του, ἄλλος τὴν χεῖρά του καὶ ὁ τρίτος ὠρμησε νὰ τοῦ στραγγαλίση τὸν λαιμόν.

Αἱ σιαγόνες των ὅμως καὶ οἱ ὀδόντες των, ποὺ ἤθελαν νὰ δαγκάσουν τὸν ἄνθρωπον, δὲν ὑπήκουαν εἰς τοὺς κύνας καὶ ὁ ἄνθρωπος δὲν ἔπαθε τίποτε, οὔτε τὸ παραμικρόν. Ὁ ἄνθρωπος ἤθελε νὰ προχωρήσῃ ἀκόμη, διὰ νὰ εὕρῃ ὅ,τι τοῦ ἐχρειάζετο. Ἀλλὰ τὰ πρόβατα ἦσαν ἐξηπλωμένα γύρω εἰς τὴν φωτιάν. Τότε ἠναγκάσθη νὰ πατήσῃ ἐπάνω εἰς τὰ νῶτα τῶν προβάτων καὶ οὕτω βαδίζων ἐπλησίασεν εἰς τὴν φωτιάν. Καὶ κανὲν ἀπὸ τὰ πρόβατα δὲν ἐξύπνησεν οὔτε ἐκινήθη κἄν.

Ὄταν ὁ ἄνθρωπος ἐπλησίασεν εἰς τὴν φωτιάν, τὸν εἶδεν ὁ βοσκός. Ἦτο ἓνας γέρων μοχθηρός, ποὺ ἐφέρετο εἰς ὅλον τὸν κόσμον πολὺ σκληρὰ καὶ ἄγρια, καὶ, ὅταν εἶδε τὸν ξένον νὰ πλησιάζῃ, ἤρπασε τὸ μακρὺ καὶ δυνατὸν ραβδίον του, ποὺ ἔφερε πάντοτε μα-

ζί του, και τὸ ἐπέταξε μὲ δύναμιν κατὰ τῆς κεφαλῆς τοῦ ξένου. Ἄλλὰ μόλις τὸ ραβδίον ἤγγισε τὴν κεφαλὴν του, ἐλόξευσεν εἰς τὰ πλάγια καὶ ἔπεσε καὶ ἐκτύπησεν εἰς τὴν γῆν. Ὁ ξένος τότε ἐπλησίασε τὸν βοσκὸν καὶ τοῦ εἶπε παρακλητικά:

—«Καλέ μου, φίλε, βοήθησέ με, δι' ὄνομα τοῦ Θεοῦ! Δώσε μου ὀλίγην φωτιάν! Μᾶς ἐγεννήθη ἀπόψε ἓνα παιδάκι καὶ χρειάζομαι ὀλίγον φωτιάν, διὰ νὰ ζεσταθῆ ἡ μητέρα καὶ τὸ παιδίον».

Ὁ βοσκὸς ἦτο ἕτοιμος νὰ τοῦ εἶπη «ὄχι», ἀλλ' ὅταν ἐσκέφθη, ὅτι οἱ ποιμενικοὶ κύνες δὲν ἠμπόρεσαν νὰ κάμουν κακὸν εἰς τὸν ξένον, ὅτι τὰ πρόβατά του δὲν ἐκινήθησαν, ἐνῶ ἐβάδιζεν ἐπ' αὐτῶν καὶ ὅτι τὸ ραβδίον του δὲν τὸν ἐπέτυχεν, ἐδειλίασε κάπως καὶ δὲν ἐτόλμησε ν' ἀρνηθῆ εἰς τὸν ξένον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον τοῦ ἐζήτει.

—«Πάρε ὅση φωτιὰ θέλεις!» τοῦ εἶπεν.

Ἄλλ' ἡ φωτιὰ ἦτο σχεδὸν σβησμένη. Δὲν εἶχον μείνει πλέον οὔτε φρύγανα οὔτε κλαδιά, διὰ νὰ τῆς ρίψουν νὰ ζωηρεύσῃ, παρὰ μόνον μιὰ μεγάλη θρακιά, καὶ ὁ ξένος δὲν εἶχεν οὔτε πτυάριον, οὔτε κανὲν δοχεῖον, διὰ νὰ βάλῃ μέσα καὶ μεταφέρῃ τὰ κάρβουνα. Ὅταν ὁ βοσκὸς εἶδεν αὐτά, εἶπεν ἄλλην μίαν φοράν:

—«Πάρε ὅσην χρειάζεσαι!»

Καὶ ηὐχαριστήθη, πού ὁ ξένος δὲν ἠδύνατο νὰ μεταφέρῃ τὴν φωτιάν. Ἄλλ' ὁ ξένος ἔκυψε κάτω, ἔλαβεν ἓνα ἓνα μὲ τὰ δάκτυλά του τὰ κάρβουνα ἀπὸ τὴν στάκτην καὶ τὰ ἔβαλεν εἰς τὰ θυλάκια τοῦ ἑπανωφορίου του. Καὶ τὰ κάρβουνα δὲν ἔκαυσαν οὔτε τὰς χεῖ-

ρας, πού τὰ ἔπιασαν, οὔτε τὸ ἔπανωφόριόν του. Ὁ ξένος τὰ ἔβαλεν εἰς τὰ θυλάκιά του καὶ τὰ μετέφερεν ὡς μῆλα καὶ καρύδια.

Ὅταν ὁ βοσκός, πού ἦτο τόσοσ κακὸς ἄνθρωπος καὶ τόσοσ μοχθηρός, εἶδεν ὅλ' αὐτὰ μὲ τὰ μάτια του, ἤρχισεν ὁ ἴδιος νὰ παραξενεύεται.

—Τί νύκτα εἶναι αὐτή, ἐσκέφθη, πού τὰ σκυλιὰ δὲν δαγκάνουν, τὰ πρόβατα δὲν τρομάζουν, τὸ ραβδίον δὲν κτυπᾷ καὶ ἡ φωτιὰ δὲν καίει;

Ἐφώναξε τὸν ξένον, πού ἔφευγε, καὶ τοῦ εἶπε:

—«Τί νύκτα εἶν' αὐτή; Ποῖος εἶσαι ἐσὺ καὶ ἀπὸ ποῦ ἔρχεσαι, πού ὅλα τὰ πράγματα σοῦ δείχνουν τόσην συμπάθειαν;»

Τότε ὁ ξένος εἶπε:

—Δὲν ἤμπορῶ νὰ σοῦ εἶπω, ἀφοῦ δὲν ἤμπορεῖς νὰ ἴδης μὲ τὰ μάτια σου.

Καὶ ἐπροχώρησεν εἰς τὸν δρόμον του πηγαίνων ν' ἀνάψη φωτιάν, διὰ νὰ ζεστάνη τὴν μητέρα καὶ τὸ παιδίον.

Ἄλλ' ὁ βοσκὸς τότε ἐσκέφθη, ὅτι πρέπει μὲ κάθε τρόπον νὰ μάθη, τί σημαίνουν ὅλ' αὐτὰ, πρὶν ἀκόμη χάσῃ ἀπὸ τὰ μάτια του τὸν ξένον. Ἠκολούθησε λοιπὸν τὸν ἄνθρωπον, ἕως ὅτου ἔφθασεν εἰς τὸ μέρος, πού εἶχε τὸ κατάλυμά του καὶ εἶδε περίεργα πράγματα.

Εἶδεν ὁ βοσκός, ὅτι ὁ ξένος ἄνθρωπος δὲν εἶχεν οὔτε καν μίαν καλύβην διὰ νὰ μείνη, ἀλλ' εἶχε καταλύσει μὲ τὴν μητέρα καὶ τὸ παιδάκι εἰς ἓν σπήλαιον, πού δὲν εἶχε τίποτε ἄλλο, παρὰ γυμνούς, κρύους βράχους.

Καί ὁ βοσκὸς ἐσκέφθη, ὅτι τὸ πτωχὸν αὐτὸ παιδάκι θὰ ἐξεπτάγιαζεν ἴσως μέσα εἰς τὸ σπήλαιον, καί, μολονότι ἦτο σκληρὸς καὶ ἄκαρδος ἄνθρωπος, συνεικινήθη καὶ ἀπεφάσισε νὰ βοηθήσῃ τὸ παιδάκι. Κατεβίβασεν ἀπὸ τὸν ὄμον τὸ σακκιδίον του καὶ ἐξήγαγεν ἀπ' αὐτὸ ἓν μαλακὸν προβάτινον δέρμα κατάλευκον. Τὸ ἔδωσεν εἰς τὸν ξένον καὶ τοῦ εἶπε νὰ τυλίξῃ μ' αὐτὸ τὸ νεογέννητον.

Τὴν ἰδίαν ὅμως στιγμὴν, πού ὁ βοσκὸς ἐδείκνυεν, ὅτι καὶ αὐτὸς εἶναι ψυχρόπνοος ἄνθρωπος, ἤνοιξαν τὰ μάτια του καὶ εἶδεν ἐκεῖνο, πού δὲν εἶχε ἴδει ποτέ καὶ ἤκουσεν ἐκεῖνο, πού δὲν εἶχεν ἀκούσει ποτέ.

Εἶδεν, ὅτι γύρω του ἦτο ἓνας πυκνὸς κύκλος ἀπὸ μικρά, ἀργυρόπτερα ἀγγελούδια.

Ἐκαστον ἀγγελοῦδι ἐκράτει εἰς τὴν χεῖρα του μίαν ὠραίαν λύραν καὶ ὅλα μαζί ἔψαλλαν μὲ γλυκεῖαν ἄρμονίαν, λέγοντα, ὅτι αὐτὴν τὴν νύκτα ἐγεννήθη ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου, ὁ ὁποῖος θὰ ἔσωζε τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὰς ἁμαρτίας, πού εἶχον κάμει. «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ!» ἔψαλλαν.

Τότε ἐνόησεν ὁ βοσκός, διατὶ αὐτὴν τὴν νύκτα ὅλα τὰ πράγματα ἦσαν φαιδρὰ καὶ ἡμερα καὶ δὲν ἤθελαν νὰ κάμουν κακὸν εἰς κανένα. Καὶ ὄχι μόνον περὶ τὸν βοσκὸν ἦσαν ἄγγελοι, ἀλλὰ παντοῦ. Ἐκάθηντο μέσα εἰς τὸ σπήλαιον, ἐκάθηντο ἐπάνω εἰς τὸν βοσκὸν καὶ ἀνεβοκατέβαιναν πτερυγίζοντες εἰς τὸν οὐρανόν. Πολλοὶ ἄνθρωποι κατήρχοντο εἰς τὸ σπήλαιον ἐπάνω ἀπὸ τὸν δρόμον καί, ὅταν ἐπλησίαζον, ἐστέκοντο ἀκίνητοι καὶ ἐκοίταζαν τὸ παιδίον.

Ἡ ἀτμόσφαιρα εἶχε γεμίσει ἀπὸ μελωδίας καὶ εὐθυμίαν καὶ τραγούδια καὶ παιγνίδια. Καὶ ὅλ' αὐτὰ τὰ ἔβλεπε μέσα εἰς τὴν κατασκότεινην νύκτα, ποῦ πρῶτον οὐκ ἔβλεπε τίποτε νὰ διακρίνη. Ἐχάρη τότε τόσο πολύ, ὥστε ἤνοιξαν τὰ μάτια του καὶ ἔπεσεν εἰς τὰ γόνατα καὶ ἠὺχαρίσται τὸν Θεόν. . . .

Μόλις ἡ γιαγιά ἐτελείωσε τὴν διήγησίν της, ἀνεστένασε καὶ εἶπεν:

—«Αὐτὰ ὅμως, ποῦ εἶδεν ὁ βοσκός, ἤμποροῦμεν καὶ ἡμεῖς νὰ τὰ ἴδωμεν, διότι πάντοτε κάθε Χριστουγεννιάτικην νύκτα πτερυγίζουσι οἱ ἄγγελοι εἰς τὸν οὐρανόν, ἀρκεῖ μόνον νὰ ἤμποροῦμεν νὰ τοὺς διακρίνωμεν».

Καὶ ἡ γιαγιά ἐθώπευσε μὲ τὴν χεῖρα της τὴν κεφαλὴν μου καὶ μοῦ εἶπε:

—«Καὶ σὺ πρέπει νὰ τοὺς ἴδῃς, παιδί μου! Διότι ὅλ' αὐτὰ εἶναι τόσο ἀληθινά, ὅσον σὲ βλέπω καὶ μὲ βλέπεις. Ἀρκεῖ νὰ ἔχῃς καλὴν καρδίαν, κοί τότε θὰ βλέπῃς πάντοτε τὸ μεγαλεῖον τοῦ Θεοῦ».

Ο ΓΕΡΟΒΟΣΚΟΣ

Πόσα χρόνια πέρασα
κι ἄσπρισα καὶ γέρασα
πάνω στὰ ψηλῶματα
βόσκοντας τὰ πρόβατα!

Τί κορφές ἐπάτησα
καὶ νυχτοπερπάτησα,
καὶ σὲ δένδρα γέρικα
εἶδα κι εἶδα ἀγερικά!

Σὲ ψηλὲς ἀνηφοριᾶς
σὰν κοτσύφι ἐχύθηκα,
κι ἔπεσα σὲ ρεματιᾶς
καὶ λαγοκοιμήθηκα.

Πάνω στήν καπότα μου,
φορεσιά καὶ στρῶμα μου,
εἶδα ὄνειράτα γυρτός,
ξυπνητός καὶ κοιμιστός.

Σ' ἀετορράχη σκάλωσα,
μὲ τὸ λύκο ἐμάλλωσα
κι ἄναψα τρανές φωτιές
σὲ τετράψηγες κορφές.

Εἶδα τ' ἄστρο στὸ βουνό,
ποὺ τὸ λέν Αὐγερινό,
καὶ στήν καθαρὴ βραδυὰ
χόρτασα τὴν ξαστεριά.

Μύρμηγκα δὲ ζήμιωσα
κι ἄνθρωπο δὲ θύμωσα.
Πῆρα τὰ μικρὰ τ' ἄρνιὰ
σὰν παιδιὰ στήν ἀγκαλιά.

Μιὰ ζωὴ ἐπέρασα
κι εἶπε ὁ Θεὸς καὶ γέρασα
καὶ τὸ χιόνι τὸ πολὺ
μοῦπεσε στήν κεφαλή.

Χάιντε προβατάκια μου!
περπατᾶτε, ἄρνάκια μου,
πάμετε σιγὰ σιγὰ
καὶ μᾶς πῆρεν ἡ βραδυὰ.

Ζ. Παπαντωνίου.

ΤΑ ΔΩΡΑ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΣ

- Πατρίδα μου, τί θές νά σοῦ χαρίσω
για τὸν καλὸ τὸ χρόνο, ποὺ θάρῃ;
- Παιδί μου, τὸ κορμί τὸ λιονταρίσιο
καὶ τὸ παλληκαρίσιο τὸ σπαθί.
Καὶ τὴ νεραΐδογέννητη τὴ χώρα.
μαζὶ μὲ τὸ δικέφαλον ἀετό.
Δὲ θέλω ἐγὼ καινούργια ἢ ξένα δῶρα,
παλιά, δικά μου πλούτη, σοῦ ζητῶ.
- Μητέρα, τὰ δικά σου τὰ στολίδια
τὰ χαίρουντ' ἄλλοι μὲς στὴν οἰκουμένη,
καὶ λάμιες τὰ φυλᾶν, τὰ ζώνουν φίδια,
καὶ χάνοντ' ἐκεῖ μέσ' ἀντρειωμένοι.
- Παιδί μου, ὅταν τὴ δόλια σου μητέρα
μὲ τοῦ παιδιοῦ τὸν πόνο ἀγαπᾶς,
μὲ τὴν ἀγάπη μόνο μίαν ἡμέρα
τὴν παλιά της δόξα θὰ τῆς πᾶς.

Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ

ΑΙ ΘΥΓΑΤΕΡΕΣ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ

Γνωρίζετε ποῖος πατέρας ἔχει τὰς περισσοτέρας θυγατέρας; Ὁ Ἥλιος! Ὁ κύρ Ἥλιος, ποὺ κατοικεῖ εἰς τὸν οὐρανόν. Φαντασθῆτε μίαν στιγμὴν τὰς ἀπείρους ἀκτῖνας, αἱ ὁποῖαι καταβαίνουν κάθε ἡμέραν εἰς τὴν γῆν, διὰ νὰ τὴν φωτίσουν καὶ νὰ τὴν ζεστάνουν. Ὁ-
λαι αὐτὰ εἶναι θυγατέρες του!

‘Ο Ήλιος ἔχει βέβαια πολλές ἀνησυχίας καί πολλά βάσανα φροντίζων διὰ τὰ τόσα παιδιὰ του. Μὰ καί αὐτὰ τί μεγάλην εὐχαρίστησιν, πού τοῦ κάμνουν!

‘Όταν βλέπη, μέ πόσην προσοχήν καί μέ πόσην ἐπιμέλειαν κάμνουν τήν ἐργασίαν των ἐδῶ κάτω εἰς τήν γῆν, εὐχαριστεῖται πολύ. Ἡ μεγαλυτέρα ὁμως εὐχαρίστησίς του εἶναι ἐκείνη, τήν ὁποίαν αἰσθάνεται τήν ἐσπέραν, ὅταν προσκαλῆ ὅλας τὰς θυγατέρας του νά ἐπιστρέψουν εἰς τόν οὐρανόν, διὰ νά κοιμηθοῦν καί ν’ ἀναπαυθοῦν. Τότε ἔρχονται ὅλοι, ἡ μία ὕστερ’ ἀπ’ τήν ἄλλην. Ἡ μία εἶναι κουρασμένη, ἡ ἄλλη εἶναι χαρούμενη καί ζωηρά καί ἡ ἄλλη εἶναι μελαγχολική.

Τότε ἀρχίζουν νά διηγοῦνται, τί ἔκαμαν ὅλην τήν ἡμέραν. Λέγουν, λέγουν, λέγουν, φλυαροῦν. . . .

Ποῖος θά ἠμποροῦσε νά διηγηθῆ περισσότερα πράγματα ἀπό τὰς ἀκτῖνας;

‘Ακούσατε λοιπόν, τί διηγεῖτο χθές τὸ βράδυ μία ἀκτίς:

«Σήμερα, ἔλεγε, ἔμαθα μίαν εἶδησιν, πού δὲν τήν εἶχα ἀκούσει ποτέ μου! Τήν ἤκουσα μέ τὰ αὐτιά μου. Ἀπὸ ἓν ἀνοικτὸν παράθυρον ἐκοίταξα μέσα εἰς ἓν δωμάτιον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐκάθητο μία γιαγιά ἐξηπλωμένη εἰς μίαν πολυθρόναν. Εἰς τήν ἀγκάλην της ἦσαν ἐρριμμένα πολλά ἄνθη, τριαντάφυλλα, μοσκιές, ἀνεμῶνες, κρίνοι.

Ἐμπρὸς της, ἐπάνω εἰς ἓνα σκαμνάκι, ἐκάθητο ἓν μικρὸν κοράσιον. Φαίνεται, ὅτι τὸ κοράσιον αὐτὸ μόλις θά εἶχεν ἐπιστρέψει ἀπὸ τὸν περίπατον καί ἔφερε

στή γιαγιά του αυτά τὰ ώραῖα λουλούδια. Ὁ περίπατος, πού εἶχε κάμει, ἦτο εὐχάριστος, διότι ἔλαμπε τὸ πρόσωπόν του ἀπὸ χαρὰν καὶ μὲ ζωηρότητα καὶ γέλοια διηγείτο, τί εἶδε. Κάποτε ἐγέλα καὶ κάποτε ἐκτύπα τὰς χεῖρας ἀπὸ τὴν μεγάλην εὐχαρίστησιν.

Θαρρῶ, ὅτι ἡ γιαγιά του ἦτο τυφλή· διότι, ὅταν ἐγὼ τὴν ἐφώτισα κατ' εὐθείαν εἰς τὸ πρόσωπον, διὰ νὰ ἴδω, ἂν ἦτο καὶ αὐτὴ χαρούμενη, δὲν ἔκλεισε τὰ μάτια της εἰς τὸ ζωηρόν μου φῶς, ὅπως κάμνουν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, οὔτε ἐγύρισε καθόλου τὴν κεφαλὴν της. Ἐκατάλαβα ὅμως, ὅτι ἦτο πολὺ εὐχαριστημένη ἀπὸ τὸ κοράσιον, διότι ἐχαμογέλα καὶ ἐκίνει ἔλαφρὰ τὴν κεφαλὴν της πρὸς τὰ κάτω, ὡς νὰ ἔλεγε: «ναί! ναί!»

«Ἄχ», ἔλεγεν ἡ γιαγιά, «καὶ ἐγὼ θὰ ἐπεθύμουν νὰ ἐπήγαινα ἄλλην μίαν φορὰν εἰς τὸ δάσος, διὰ ν' ἀναπνεύσω τὸν καθαρὸν ἀέρα, νὰ μαζεύσω ἐκεῖ καὶ ἄλλα λουλούδια, νὰ μὲ ζεστάνῃ ὁ ἥλιος, πού λάμπει, καὶ νὰ ἀκούσω τὰ πουλάκια, πού κελαηδοῦν».

Πρὸς στιγμὴν ἡ Ἄννα ἐμελαγχόλησε. Διότι ἐγνώριζεν, ὅτι ἡ καημένη, ἡ καλὴ γιαγιά της, ἦτο τόσο ἀρρωστη καὶ ἀδύνατη, πού δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ κινηθῆ καὶ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ δάσος.

Ἐσιώπησε ὀλίγον καὶ ἐσυλλογίζετο.

«Γιαγιάκα μου!» ἐφώνασεν ἑξάφνα καὶ πλησιάζουσα τὴν γιαγιά της μ' ἐν πήδημα ἤρχισε νὰ τὴν θωπεύῃ καὶ νὰ τὴν φιλῆ. «Γιαγιάκα μου, ξεύρεις ἓνα πρᾶγμα; Αὐριον τὸ πρῶν θὰ ὑπάγω εἰς τὸ δάσος, θὰ κόψω πάλιν πολλὰ πολλὰ κλαδιὰ ἀπὸ τὰ ἔλατα καὶ θὰ τὰ φέ-

ρω έδω. Θα τὰ βάλω έμπρός σου πυκνά πυκνά, διὰ νὰ μυρίζεσαι καὶ νὰ φαντάζεσαι, ὅτι εἶσαι μέσα εἰς τὸ δάσος. Ἐπειτα θὰ γυρίσω τὴν πολυθρόναν σου κατὰ τὸν ἥλιο καὶ θὰ σοῦ τραγουδήσω ἕνα ὠραῖον τραγουδάκι, ποῦ θὰ σ' ἀρέσῃ πολὺ».

Καὶ μὲ τὴν γλυκεῖαν καὶ ζωηρὰν φωνὴν τῆς ἤρχισεν ἡ μικρὰ τὸ τραγουδάκι τῆς, διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τὴν γιαιγιά τῆς.

Ὅταν ἐκοίταξα πάλιν τὰ μάτια τῆς γιαιγιᾶς, ἦσαν βουρκωμένα καὶ εἶδα νὰ κυλοῦν δύο μεγάλα δάκρυα. Θα ἦσαν ὅμως δάκρυα ἀπὸ εὐχαρίστησιν, διότι ἡ γιαιγιά εἶχε φαιδρὸν πρόσωπον. Ἐνευσεν εἰς τὸ κοράσιον νὰ πλησιάσῃ καὶ μὲ τὴν χεῖρα τῆς ἐθώπευσε τὰ ὠραῖα ξανθὰ του μαλλιά καὶ τοῦ εἶπε:

—«Σ' εὐχαριστῶ, Ἀκτίνα μου!»

—«Τώρα, τί λέτε σεῖς δι' αὐτό;» ἠρώτησεν ἡ ἀκτίς τοῦ Ἥλιου, ποῦ διηγεῖτο αὐτὴν τὴν ἱστορίαν εἰς τὰς ἄλλας ἀκτῖνας. «Τί λέτε σεῖς; Εἶναι ἀλήθεια, ὅτι ὑπάρχουν καὶ ἀκτῖνες, ποῦ φαίνονται ὡσὰν ἄνθρωποι; Τὸ γνωρίζετε σεῖς αὐτό;»

—Ὁχι! εἶπαν αἱ ἄλλαι ἀκτῖνες καὶ ἔμειναν μὲ ἀνοικτὸν τὸ στόμα.

—Μήπως τὸ μικρὸν κοράσιον εἶναι ἀδελφὴ μας;

—Ἄς ἐρωτήσωμεν τὸν πατέρα μας!

Καὶ πράγματι ἠρώτησαν τὸν πατέρα των, τὸν Ἥλιον. Καὶ ὁ Ἥλιος τοὺς εἶπεν:

—«Ἀδελφὴ σας δὲν εἶναι βέβαια τὸ κοράσιον αὐτό, διότι δὲν εἶναι πραγματικὴ ἡλιακὴ ἀκτίς, ἀλλὰ κόρη

άνθρώπου. Θὰ σὰς εἶπω ὅμως ἀμέσως, διατὶ ἡ γιαγιά της τὴν ὠνόμασεν ἄκτινα.

Κοιτάξετε: Σεῖς αἱ ἄκτινες, εἰς ὅ,τι πέσετε ἐπάνω, τὸ φωτίζετε καὶ τὸ θερμαίνετε. Δὲν εἶν' ἔτσι; Παντοῦ ὅπου λάμπει ὁ ἥλιος, τὸ μέρος ἐκεῖνο φαίνεται περισσότερο εὐχάριστον.

Ἔτσι καὶ τὸ μικρὸν αὐτὸ κοράσιον κάμνει φωτεινὴν καὶ εὐχάριστον τὴν ζωὴν τῆς πτωχῆς γιαγιάς της, ἡ ὁποία εἶναι τυφλὴ· καὶ δι' αὐτὸ ἡ γιαγιά εἶπεν εἰς τὴν ἐγγονὴν της: «Ἄκτινα μου!»

Καὶ ἀφοῦ ἡ Ἄννα εἶναι τόσον καλὴ ὡς μία ἄκτις, δι' αὐτὸ καὶ σεῖς ἔχετε χρέος νὰ τὴν ἀγαπᾶτε ὡς ἀδελφὴν σας.

—Αὐτὸ θέλομε καὶ ἡμεῖς! Αὐτὸ θέλομε καὶ ἡμεῖς! Εἶπαν μὲ μίαν φωνὴν ὅλοι αἱ ἄκτινες.

—Αὔριον τὸ πρῶνί μόνις ἐξυπνήσῃ, θὰ τῆς δώσω ἓνα φιλί, εἶπεν ἡ μία.

—Καὶ ἐγὼ πρὸς χάριν της θὰ ὠριμάσω τὰ κεράσια, εἶπεν ἄλλη.

—ὦ! καὶ ἐγὼ ξέρω τί θὰ κάμω! Εἰς τὸν κῆπον της κρέμονται τὰ ἀσπρόρρουχα τῆς κούκλας της, ποὺ ἔχει ἀπλωμένα ἡ Ἄννα, διὰ νὰ στεγνώσουν. Θὰ τὰ ζεστάνω καλά, ὥσπου νὰ στεγνώσουν.

—Καὶ ἐγὼ αὔριον, πολὺ πρῶνί, εἶπε μία ἄλλη ἄκτις, ὅταν ἡ Ἄννα καταβῆ εἰς τὸν κῆπον, θὰ φωτίσω τὰς σταγόνας τῆς δροσιᾶς, ποὺ εἶναι ἐπάνω εἰς τὰ ρόδα καὶ εἰς τὴν χλόην τοῦ κήπου, διὰ νὰ λάμπουν μὲ ὅλα τὰ χρώματα: κόκκινον, γαλάζιον, κίτρινον, μενεξεδένιον. Πιστεύω, ὅτι αὐτὸ θὰ τὴν εὐχαριστήσῃ.

Καὶ πραγματικῶς τὰ ἕκαμαν ὄλα, ὅσα ὑπεσχέθησαν,
τὴν ἄλλην ἡμέραν.

Θὰ ἠθέλετε νὰ εἶχετε καὶ σεῖς μίαν ἀπὸ τὰς ἀκτῖνας
τοῦ Ἑλίου ἀδελφὴν σας;

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ

Ἥλιε μου,
ἔβγα, ἥλιε μου,
ποὺ κάμνεις τὸ χωράφι
καὶ γεμίζει ἀπὸ χρυσάφι.

Δῶσε μας,
ἥλιε μου, ἥλιε μου,
τὸ ρόδο καὶ τ' ἀγκάθι,
φέξε ὡς τοῦ γιालοῦ τὰ βάθη.

Τὸ νερό,
φέξε, ἥλιε μου,
νὰ τρέχη καὶ νὰ λάμπη,
νὰ μοσχοβολοῦν οἱ κάμποι.

Στρῶσε μας,
χρυσοῆλιε μου,
τὴ γῆ με χαμομήλι,
δῶσ' μου τὸ γλυκὸ σταφύλι.

Τὸν κάμπο,
 ἦλιε, ἦλιε μου,
 τὸ θέρο, χάρισέ μας,
 σὰν τὸ δέντρο ἀνάστησέ μας!

Ζ. Παπαντωνίου.

Η ΩΡΑΙΟΤΕΡΑ ΕΝΔΥΜΑΣΙΑ

Ὁ Κώστας ἦτο δώδεκα ἐτῶν παιδί καὶ ἠγάπα πολὺ τοὺς γονεῖς του, τὰ γράμματα καὶ κάτι ἄλλο: τὸ κολύμβημα.

Ὡ! πῶς τὸ ἠγάπα τὸ κολύμβημα! . . .

Ἡ μεγαλυτέρα του εὐτυχία ἦτο νὰ σχίζη τὴν θάλασσαν, ἀφήνων ὀπίσω του ὑγρὸν αὐλάκι ὡσὰν βαρκοῦλα, ἢ νὰ ταλαντεύεται γλυκὰ γλυκὰ ἐπάνω εἰς τὸ γαλαζοπράσινον νερόν· τοῦ ἤρεσκε νὰ παίζη ὡσὰν ψάρι μέσα εἰς τὸ ἤσυχον κῦμα, νὰ γλιστρᾷ, ὡσὰν δελφίνιον, νὰ κάμνη μακροβούτια, νὰ βλέπη θολά, ὡσὰν ἀπὸ μέσα ἀπὸ γυαλί, τὸν βυθὸν κάτω τῆς θαλάσσης μὲ τὰ φύκια τῆς, τὰ ὁποῖα ἐτραυοῦσε, διὰ νὰ προχωρῇ γρηγορώτερα· νὰ πέρνη φόρα, νὰ βουτᾷ μὲ τὴν κεφαλὴν καὶ νὰ βγαίνει ἀναπνέων μὲ ὄλην τὴν δύναμιν τῶν πνευμόνων του, καὶ ἔπειτα νὰ ρίπτῃ τὴν ἄμμον, τὴν ὁποῖαν ἔφερον ἀπὸ κάτω μὲ τὴν φούκταν του.

Ἐπήγαινε βαθεῖα: ὅταν ἦτο γαλήνη καὶ ἡ θάλασσα ὡμοίαζε μὲ καθρέπτην, ἄλλον κρότον δὲν ἤκουεν ἐκεῖ μέσα εἰς τὰ ἀνοικτά, παρὰ τὸν κρότον τῶν χειρῶν του, Φύσις-Ζωή. Δ' Δημοτ. Νιρβάνα-Ζήση-Δαμασκηνοῦ. *Ἐκδ. Α' 6

μέ τας ὁποίας ἐτάραττε τὴν θάλασσαν· ἔξαφνα, ἐμπρός του ἡ θάλασσα ἐμαύριζε καὶ ἡ καρδιά του ἔκαμνε τὰκ! Τί ἦτο; ἔν σύννεφον, τὸ ὁποῖον ἔρριπτεν ἀπὸ τὸν οὐρανὸν τὴν μαύρην του σκιάν.

Ὅταν ἦσαν κύματα, δὲν ἐφοβεῖτο· ἡ θάλασσα σιγὰ σιγὰ τὸν εἶχε κάμει γενναῖον· ἐπροχώρει χωρὶς φόβον κατ' ἐπάνω των καὶ μ' ἓνα τράβηγμα τῶν χειρῶν, πού τὸν ἐτίναζεν ὑψηλά, τὰ ἐπήδα χωρὶς νὰ σπάσουν εἰς τὸ πρόσωπόν του καὶ νὰ σκεπάσῃ ὁ ἀφρὸς τὸ κεφάλι του· καὶ πότε τὸν ἀνέβαζαν ὑψηλὰ-ὑψηλά, πότε τὸν κατέβαζαν χαμηλὰ-χαμηλά, μεταξὺ δύο θαλασσιῶν τοίχων· ἐκινουῦντο, ἐβόιζον ὡσὰν ζωντανὰ ὄντα, καί, ὅπως τὸν ἐσήκωναν, τοῦ ἐφαίνοντο ὡς ἄλογα ἀτίθασσα, τὰ ὁποῖα τὸν εἶχον εἰς τὴν ράχιν των καὶ τὸν ἀνετίναζαν διὰ νὰ τὸν κρημνίσουν, ἀλλ' αὐτὸς μὲ τὰς χεῖρας του, πού τὰς ἀνοιγόκλειε, διηύθυνε τὰ ἀφρισμένα χαλινάρια των. . . .

Τὴν ἡγάπα πολὺ τὴν θάλασσαν ὁ Κώστας· τὸν ἐνανούριζε μὲ τὸν ἥσυχον φλοῖσβόν της, τοῦ ἐνέπνεε θάρρος μὲ τὸν ρόχθον τοῦ θυμοῦ της καὶ τὸν ἔκαμνε ν' ἀγαπᾷ τὸν κίνδυνον. Καὶ τί δροσερόν πού ἦτο τὸ ἀεράκι της, καὶ τί ὠραία· πού ἐμοσχοβόλουν τὰ φύκια της, πού ὠμοίαζαν μὲ πράσινα κεντήματα!

Μίαν Κυριακὴν ὁ Κώστας εἶχε μεταβῆ πάλιν εἰς τὴν ἀκρογιαλιάν. Ἐφύσα ἥσυχος μπάτης· τί ὠραία ἡμέρα διὰ κολύμβημα!

Ὁ Κώστας παρετήρησε μὲ ἀγάπην τὴν θάλασσαν. Καὶ μία φωνὴ τοῦ ἔλεγεν ἀπὸ μέσα του:

—Κολύμβα! Κολύμβα! Τί εὐμορφη πού εἶναι ἡ θά-
λασσα! Ἄκόμη στέκεσαι;
Μία γλυκεῖα ἀνατριχίλα διέτρεχε τὸ σῶμα τοῦ Κώ-
στα.

Ἄλλὰ μία φωνή ἄλλη τοῦ ἐπιθύριζε:

—Μὴ κολυμβᾶς, Κώστα, μὴ κολυμβᾶς, ἂν μ' ἀγαπᾶς!
Τὴν φωνὴν αὐτὴν ἐνόμιζεν ὁ Κώστας, ὅτι ἤκουεν
ἀπὸ τὴν καινουργῆ ἐνδυμασίαν, τὴν ὁποῖαν εἶχε πρω-
τοφορέσει τὴν ἡμέραν ἐκείνην. Ἄλήθεια, πόσον κομ-
ψή, πόσον ωραία ἐνδυμασία ἦτο ἐκείνη! Κατάλευκη,
λινῆ. Τὴν εἶχε ράψει ἡ μητέρα του μὲ τὰς χεῖράς της
καὶ εἶχε βάλει ἐπάνω της ὅλην τὴν καλαισθησίαν της
καὶ ὅλην τὴν ἀγάπην, πού εἶχε διὰ τὸν υἱὸν της.

Μὲ τί καμάρι τὴν εἶχε φορέσει ὁ Κώστας! Ἀπὸ τὴν
αὐγὴν ἔκαμεν ἐπίσκεψιν εἰς τὴν μάμμην του· ἔπειτα
ἐπῆγεν εἰς τῆς θείας του· ἔπειτα εἰς ὅλους τοὺς συγ-
γενεῖς, καὶ τοὺς μακρινοὺς ἀκόμη, οἱ ὅποιοι ἠπόρησαν
διὰ τὴν ἕκτακτον ἐκείνην τιμὴν. Καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ στό-
ματα, εἴτε γεροντικά, εἴτε νεανικά, εἴτε παιδικά, μίαν
φωνὴν ἤκουσε: «Τί ωραία ἐνδυμασία!».

Πῶς ἦτο λοιπὸν δυνατὸν νὰ τὴν ἀποχωρισθῆ, νὰ
τὴν ἀφήσῃ ἔξω εἰς τὴν ἀκρογιαλίαν, ἐπάνω εἰς τὰ
χαλίκια, νὰ ἐμπιστευθῆ τὴν φύλαξιν της εἰς ἄλλα παι-
διὰ καὶ αὐτὸς νὰ ὀλογυρνᾷ μέσα εἰς τὴν θάλασσαν ὀ-
λόγυμνος;

—Ὅχι! εἶπε. Δὲν θὰ κολυμβήσω.

Καὶ ἐπειδὴ εἶχε θέλησιν, καὶ δὲν μετέβαλλε τὰς ἀπο-
φάσεις του, δὲν παρετήρει μὴ ζήλειαν ἐν παιδίον, τὸ
ὁποῖον ἐκολύμβα ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἐκεῖ πλησίον·

ἄλλ' εὐρήκε τὰ πλέον καθαρά πετραδάκια τῆς ἀκρογιαλιᾶς, ἐκάθισεν ἐκεῖ μὲ προσοχὴν καὶ ἐκοίταζε τὰ πλοῖα, ποὺ ἦσαν ἀραγμένα μακρὰν καὶ τὰς λέμβους, ποὺ ἦσαν δεμέναι ὀπίσω των.

Τί ἐσκέπτετο ὁ Κώστας; Καὶ αὐτὸς δὲν τὸ ἤξευρε. Ἄφηνε τὰς σκέψεις του ἐλευθέρας νὰ περιφέρωνται ἐπάνω εἰς τὴν θάλασσαν, ἕως τὰ ἀντικρυνὰ βουνά, τὰ ὁποῖα, ὅταν ἦτο ὀμίχλη, ἐφαίνοντο τόσο μακρὰν, καὶ τώρα, ἐπειδὴ ἦτο αἶθριος ὁ καιρὸς, ἐφαίνοντο ὡς νὰ ἐκινήθησαν ἀπὸ τὴν θέσιν των καὶ νὰ ἐπλησίισαν.

Ἐξαφνα ὅμως ὁ Κώστας ἀκούει φωνὰς πλησίον του καὶ ὁ νοῦς του ἐπιστρέφει γρήγορα ἀπὸ τὸ μακρινὸν ταξίδιον του εἰς τὴν παραλίαν.

—Ὁ Ἄντωνης τῆς Μήτηραινας πνίγεται! Πάει χάνεται!

Ἐκεῖ, ἐμπρὸς του, ἀρκετὰ βαθιὰ, ὁ Κώστας βλέπει δύο χέρια νὰ κτυποῦν δυνατὰ τὴν θάλασσαν, ἀκούει ἀπεγνωσμένας φωνάς, καὶ βλέπει ἕνα κεφάλι νὰ βουλιάζη, νὰ χάνεται κάτω ἀπὸ τὸ νερόν. Ἦτο τὸ παιδίον, τὸ ὁποῖον ἐκολύμβη, ἐνῶ ὁ Κώστας ἐκάθητο εἰς τὴν ἀκρογιαλιάν. Τὸ δυστυχημένον εἶχε προχωρήσει βαθιὰ, καί, ἐπειδὴ δὲν ἤξευρε νὰ κολυμβᾷ καλά, ἀπέκαμεν εἰς τὸν δρόμον καὶ ἐπάλασε μὲ τὰ κύματα. Μερικὰ παιδιὰ τὸ εἶχαν ἴδει καὶ ἔβαλαν τὰς φωνάς.

Ὁ Κώστας τινάζεται ἐπάνω· παρατηρεῖ τριγύρω κανὲν ἄλλο παιδίον δὲν εἶναι εἰς τὴν θάλασσαν· καμμία βάρκα δὲν περνᾷ.

Μετ' ὀλίγον φαίνεται πάλιν ἡ κεφαλή, ἀκούονται αἱ φωναὶ καὶ τὰ δύο χέρια κτυποῦν με ἀπελπισίαν τὴν θάλασσαν, ὡς νὰ θέλουν νὰ κρατηθοῦν εἰς τὴν ζῶην ἀπὸ τὸ νερόν· ἀλλ' αὐτὸ δὲν πιάνεται, δὲν κρατεῖται· καὶ τὸ παιδίον βυθίζεται. . . .

Αἱ φωναὶ εἶχον ἀκουσθῆ μακρύτερα· πέραν δύο ναῦται σπρώχνουν πρὸς τὴν θάλασσαν μίαν βάρκαν, τραβηγμένην ἔξω εἰς τὴν ἀκρογιαλιάν, καὶ εἷς ἄλλος τρέχει νὰ πάρῃ τὰ κουπιὰ ἀπὸ ἓνα μαγαζί. Ἄλλὰ θὰ προφθάσουν; Ἄπὸ τὴν ἀκρογιαλιάν ἀκούονται σπαρακτικαὶ φωναί:

— Πνίγεται! πνίγεται! πάει, ἐχάθηκε!

Ἡ καρδία τοῦ Κώστα κτυπᾷ δυνατά. Δὲν θὰ προφθάσῃ ἡ βάρκα· τὸ γνωρίζει. Μίαν φορὰν ἀκόμη θὰ ἀναβῆ ἡ κεφαλή τοῦ πνιγομένου καὶ ἔπειτα θὰ μείνῃ ἐκεῖ κάτω με τὰ μάτια δλάνοικτα, με στόμα ἀνοικτὸν χωρὶς ψυχὴν. . . .

Ὁ Κώστας λαμβάνει τὴν ἀπόφασίν του. Τραυᾷ βιαστικὰ τὸ σακκάκι του, τὸ πετᾷ χωρὶς νὰ ἴδῃ, ποῦ πίπτει καὶ ὀρμᾷ εἰς τὴν θάλασσαν.

Κολυμβᾷ με ταχύτητα· σχίζει γοργὰ τὴν θάλασσαν· οὔτε νοιώθει, ἂν τὸν βαρύνουν τὰ φορέματα, ποῦ φορεῖ.

Τὸ πλῆθος, τὸ ὁποῖον ἐμαζεύθη ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἰς τὴν ἀκρογιαλιάν, ἐκβάλλει ὀξεῖαν κραυγὴν· ὅλοι φοβοῦνται, μήπως ἀντὶ ἐνὸς παιδίου, πνιγοῦν δύο· καὶ παρακολουθοῦν ὅλοι με ἀγωνίαν, τί θὰ γίνῃ.

Ὁ Κώστας ἔχει πλησιάσει τώρα· ὅλην τὴν προσο-

χήν του είχεν εἰς τὴν κεφαλὴν του, ἢ ὅποια θ' ἀνέβαινε διὰ τελευταίαν φορὰν, καί, μόλις τὴν εἶδε, τὴν ἀρπάξει ἀπὸ τὰ μαλλιά μετ' ὄλην του τὴν δύναμιν καὶ τὴν κρατεῖ ἔξω ἀπὸ τὸ νερόν. Εἶχεν ἀναγνώσει ἄλλοτε, πῶς πρέπει νὰ καταπιανώμεθα, διὰ νὰ σύρωμεν ἕνα πρὸς πνίγεται· ἐπρόσχε λοιπὸν νὰ μὴ ἀφήσῃ νὰ τὸν ἀγκαλιάσῃ τὸ παιδίον, ποῦ ἐπαράδερνε καὶ νὰ τὸν σύρῃ καὶ ἐκεῖνον μαζί του εἰς τὸν βυθὸν διὰ παντός. Μὲ τὴν μίαν του χεῖρα τὸ σπρώχνει πρὸς τὴν ἀκρογιαλιὰν καὶ μετ' ἄλλην κολυμβᾷ. Φθάνουν μετ' ὀλίγον εἰς τὰ ρηχὰ· πατεῖ μετ' ἑξῆς τὰ πόδια του καὶ σύρει καὶ μετ' ἑξῆς τὰ δύο του χέρια τὸ παιδίον ἕως τὴν ἀκρογιαλιὰν. Τότε ἔφθασε καὶ ἡ βάρκα μετ' αὐτάς.

Ἄλλοι ἐτριγύρισαν τὸ παιδίον, καὶ ἔκυπταν μετ' αὐτοῦ ἐπὶ τὸ κεφάλι του. Ἦτο ἄραγε ζωντανὸν ἀκόμη ἢ εἶχεν ἀποθάνει; θὰ τὸ προφθάσουν; Τὸ ἔβαλαν πρηνές, μετ' ὄλην τὸ κεφάλι κάτω, διὰ νὰ βγάλῃ τὴν θάλασσαν, ποῦ εἶχε καταπίει. Ἦτο κατάχλωμον ὡς νεκρόν. Ἐφθασε μετ' ὀλίγον ἡ χήρα μητέρα του μετ' ἑξῆς μαλλιά καὶ ἤρχισε νὰ κτυπᾶται καὶ νὰ δέρνεται. Ἄλλ' εὐτυχῶς ὕστερα ἀπ' ὀλίγην ὥραν ἔνοιωσαν μίαν ἀδύνατον ἀναπνοὴν νὰ ἐξέρχεται ἀπὸ τὸ στόμα του· τὰ κλειστὰ μάτια ἤνοιξαν καὶ ἀντίκρυσαν τὰ μάτια τῆς μητέρας, ποῦ τὸ ἐκράτει εἰς τὴν ἀγκάλην της.

Τότε ἐνεθυμήθησαν τὸν σωτήρα.

Ἄλλὰ ματαίως τὸν ἐζήτησαν τριγύρω των. Ὁ Κώστας δὲν ἦτο ἐκεῖ. Ἀφοῦ παρέδωκεν εἰς τὰ χέρια τῶν ἀνθρώπων τὸ ἀναίσθητον σῶμα, εἶχεν ἀποσυρθῆ

παράμερα. Ἦτο τόσον κουρασμένος! . . . Τοῦ ἐφαίνετο, ὅτι θὰ ἐλιποθύμει· τὰ αὐτιά του ἐβόιζαν καὶ ὄλα περιστρέφοντο ὀλόγυρά του· δὲν ἠδύνατο νὰ σταθῆ εἰς τοὺς πόδας του. Ἐκάθισεν εἰς μίαν πέτραν, ἀνέπνευσε δυνατά, καὶ ἀφοῦ συνῆλθεν ὀλίγον, ἐπῆρε τὸ σακκάκι του καὶ κατηυθύνθη πρὸς τὸ σπίτι του.

Δὲν ἐπῆγεν ἀπὸ τὸν πλατὺν δρόμον τῆς ἀκρογιαλιᾶς, ὅπου ἦσαν τὰ καταστήματα καὶ τὰ καφενεῖα. Ἐχώθη εἰς κάτι στενοὺς καὶ παράμερους δρομίσκους. Ἡ ἐνδυμασία του, ἡ ὀλοκαίνουργη λινῆ ἐνδυμασία του, ἦτο εἰς κακὴν κατάστασιν· τὸ σακκάκι του ζαρωμένον καὶ λερωμένον· τὸ γιλέκο καὶ τὸ πανταλόνι του κολλημένον ἐπάνω του καὶ ἔσταζαν θάλασσαν.

Ἐνῶ διήρχετο, αἱ γειτόνισσαι τὸν ἐκοίταζαν μὲ βλέμμα ἐκπλήξεως, ὡς νὰ ἤθελαν νὰ εἶπουν:

—Τὸ κακόπαιδο! ἔπαιζε κι ἔπεσε στὴ θάλασσα. Κρῖμα εἰς τὰ ὄμορφα καὶ καινούργια ροῦχα!

Ἄ Κώστας ἠδύνατο νὰ εἶπη εἰς αὐτάς:

—Δὲν ἔπαιζα, ἐγλύτωσα μίαν ζωὴν.

Ἄλλὰ δὲν εἶπε τίποτε. Τί τὸν ἐνοιοῖζε; Ἄς ἔλεγαν ὅ,τι ἤθελαν.

Ἄνέβη μὲ καρδιοκτύπι τὴν κλίμακα τῆς οἰκίας του. Τί θὰ ἔλεγεν ἡ μητέρα του, ὅταν θὰ τὸν ἔβλεπεν εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν; Καὶ ἀλήθεια· ἔκπληξις, λύπη καὶ θυμὸς ἐζωγραφίσθησαν διὰ μιᾶς εἰς τὸ πρόσωπόν της, ὅταν τὸν εἶδεν ἔτσι ἐμπρὸς της· παρ' ὀλίγον πικρὸς λόγος νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τὰ χεῖλη της. Ἄλλ' ὁ Κώστας, ὡχρὸς ἀκόμη ἀπὸ τὴν συγκίνησιν καὶ ἐξάν-

τλησιν, ἔτρεξε πρὸς αὐτὴν καὶ τῆς διηγέθη, τί εἶχ
συμβῆ.

Τότε ἤνοιξε ἐκείνη τὴν ἀγκάλην της καὶ ὤρμησεν ὁ
Κώστας καὶ ἡ μητέρα τοῦ τὸν ἔσφιγγε δυνατά.

—Κι ἂν ἐπνίγεσο καὶ σύ, παιδί μου; τοῦ εἶπε μὲ
τρέμουσαν φωνήν. Καὶ τὰ δάκρυα ἔρρεον ἀπὸ τοὺς
ὀφθαλμούς της· καὶ τὸν ἐπέπληττε τρυφερά, θωπευ-
τικά, ὡς ν'ἀνετρίχιαζεν ἀκόμη ἡ μητρικὴ της καρδιά
ἀπὸ τὸν κίνδυνον τοῦ θανάτου, ποὺ ἤγγισε τὸ παι-
δίον της. Ἄλλ' ὁ Κώστας ἠσθάνετο, ὅτι ἦτο εὐχαρι-
στημένη ἀπ' αὐτόν.

Ὁ πατὴρ τοῦ Κώστα ἦτο εἰς τὸ καφενεῖον καὶ ἐκεῖ
ἔμαθε τί συνέβη. Ἦλθε βιαστικὰ εἰς τὸ σπίτι. Ὅταν
εἶδε τὸν Κώσταν, τὸν ἐσήκωσεν ὑψηλὰ καὶ τὸν ἐφί-
λησε καὶ ἐσκούπισε κρυφὰ ἓνα δάκρυ· αὐτός, ὁ ὁποῖος
ποτὲ δὲν ἐδάκρυσε!

Αὐτὰ φέρει εἰς τὸν νοῦν του τῶρα ὁ Κώστας παρα-
τηρῶν τὴν λινῆν φορεσιάν, τὴν ὁποίαν μὲ στοργὴν
φυλάττει ἀπὸ τότε. Βλέπων αὐτὴν, ἐπαναβλέπει ἐμ-
πρὸς του μίαν ἀπὸ τὰς ὠραιότερας στιγμὰς τῆς ζωῆς
του· αἰσθάνεται εἰς τὰ χεῖλη του τὰ φιλήματα τῆς μη-
τρός του καὶ ἐπάνω εἰς τὸ μάγουλόν του τὸ δάκρυ
τοῦ πατρός του.

ᾠ! βεβαίως, αὕτῃ εἶναι ἡ ὠραιότερα ἐνδυμασία
ἀπὸ ὅσας ἐφόρεσεν ἕως τῶρα!

Ἄ. Π. Κουρτίδης.

Η ΒΑΡΚΟΥΛΑ

Βαρκούλ' ἄρμενίζει
 μέ χάρη κυλᾶ,
 τὰ κύματα σκίζει
 γοργὰ κι ἄπαλά.

Ἐφρούς ἀναδεύει
 μέ πόθο γλυκό,
 ὁ μπάττης χαηδεύει
 πανάκι λευκό.

Βαρκούλα, πού ἐμπρός σου
 τοὺς πόθους σκορπᾶς,
 ποιὸς εἶν' ὁ σκοπός σου;
 Βαρκούλα, ποῦ πᾶς;

Πρὸς τ' ἄγνωστο τρέχω
 καὶ σχίζω νερά,
 σκοπὸν ἕναν ἔχω:
 νὰ βρῶ τὴ χαρά.

Ἰ. Πολέμης.

ΤΙ ΛΕΓΕΙ Η ΘΑΛΑΣΣΑ

Ὅταν ἡ θάλασσα γλυκὰ
 στὴν ἄμμο ψιθυρίζει,
 σὰν νὰ τὴ νανουρίζη,
 τί τάχα λέει μυστικά,

τί λέει στ' ἀκρογιάλι;
 Τοῦ λέει:—«'Ακρογιάλι,
 μὴν ἀπ' τὸν φλοῖσβο γελαστῆς
 καὶ στῶν νερῶν μου κοιμηθῆς
 τὴν ἤσυχη ἀγκάλῃ!
 Μὴ στή γαλήνη πιστευθῆς·
 θάρθῃ κι ἀνεμοζάλη».

Κι ὅταν ἡ θάλασσα μ' ὀργή
 κυλᾷ τὰ κύματά της,
 κι ἀφρίζουν τὰ βουνά της
 καὶ φοβερὰ ἠχολογῇ,
 τί λέει ἄραγε στή γῆ
 μὲ τὰ μουγκρίσματά της
 ἢ ἄγριά της ἢ κραυγή;
 Λέει ἡ κραυγή ἐκείνη:
 «Τὸν κόσμο θὰ χαλάσω,
 ἀλλ' ὅμως θὰ περάσω,
 καὶ θάρθῃ καὶ γαλήνη!».

Δ. Βικέλας.

Ο ΜΑΝΩΛΑΚΗΣ ΔΕΝ ΕΙΠΕ ΠΛΕΟΝ ΨΕΥΜΑΤΑ

ἽΟ Μανωλάκης, ἔν παιδίον ὀκτῶ ἐτῶν, ἦτο προικισμένον μὲ ὄλα τὰ χαρίσματα τοῦ κόσμου. Ἦτο ἐπιμελής, φρόνιμος, πειθαρχικός καὶ ἀγαθός. Ὁ πατήρ του ὅμως δὲν ἦτο καθόλου εὐχαριστημένος ἀπ' αὐτόν.

—Καλύτερα, ἔλεγε, νὰ εἶχε τὰ μισὰ ἀπὸ τὰ προ-

τερήματα, πού ἔχει αὐτὸ τὸ παιδί, καὶ νὰ μὴ εἶχε τὸ μεγάλο ἐλάττωμα, πού ἔχει καὶ τοῦ τὰ σκεπάζει ὄ-
λσ. . . . .

Ὁ Μανωλάκης ἦτο ψεύστης. Καὶ τί ψεύστης! Ἐλεγε μερικὰ ψεύματα, πού ἦτο ν' ἀπορήσει κανεὶς, πῶς τὰ ἐσκέπτετο ἢ μικρὰ κεφαλή του.

Μίαν ἡμέραν, πού εἶχεν ἀργήσει νὰ ἐπιστρέψῃ ἀπὸ τὸ σχολεῖον του, πρὶν προφθάσουν νὰ τὸν μαλλώ-
σουν, ἤρχισε νὰ λέγῃ μίαν τρομακτικὴν ἱστορίαν, πού εἶδεν εἰς τὸν δρόμον.

—Πωπῶ! τί εἶδα σήμερα, τί εἶδα! Ἐνα παιδάκι, πού ἦτο ἀνεβασμένον εἰς τὸ παράθυρον ἑνὸς ὑψηλοῦ σπι-
τιοῦ, ἐγλίστρησε καὶ ἔπεσε κάτω. Ἐπεσεν εἰς τὸ πεζο-
δρόμιον. Θεέ μου, τί ἦτο ἐκεῖνο! Τὸ κεφάλι του ἀνοιξε
σὰν καρπούζι. Ἐγινε λειῶμα τὸ κακόμοιρο. Ἐμαζεύ-
θη ὁ κόσμος, ἡ ἀστυνομία, ἐγένευσεν ὁ δρόμος αὐτοκί-
νητα. Οἱ ἀστυνομικοὶ δὲν ἄφηναν κανένα νὰ περάσῃ.
Ἐκάθισα καὶ ἐγὼ καὶ ἐπερίμενα. Τί νὰ κάμω;

Οἱ γονεῖς του, κατατρομαγμένοι διὰ τὸ δυστύχημα, τὸν ἠρώτων, ποῦ ἔγινεν, εἰς ποίαν ὁδόν, εἰς ποίαν οἰκίαν, τί ὥραν. Τὰ εἶπεν ὅλα, ὡσὰν νὰ ἦτο ἐκεῖ. Οἱ γονεῖς του ἔστειλαν νὰ μάθουν, τίνος ἦτο τὸ παιδίον. Λοιπὸν δὲν εἶχε γίνῃ τίποτε! Οὔτε παιδίον ἔπεσε, οὔτε κεφαλή του ἦνοιξε ὡσὰν καρπούζιον, οὔτε χα-
λασμός κόσμου ἔγινεν εἰς κανένα δρόμον. Ὅλ' αὐτὰ τὰ εἶχε γεννήσει ὁ Μανωλάκης μὲ τὴν φαντασίαν του.

Ὁ πατήρ του τὸν ἐπέπληξε, τὸν ἐτιμώρησε, τοῦ εἶ-
πεν, ὅτι δὲν θέλει νὰ ἔχῃ υἱὸν ἕνα ψεύστην καὶ ὅτι θὰ

τὸν ἐκδιώξῃ ἀπὸ τὴν οἰκίαν, ἂν καὶ ἄλλην φορὰν εἶπη ψεύματα.

Ὁ Μανωλάκης τίποτε! Κάθε ἡμέραν ἔφερε καὶ ἀπὸ ἓν νέον ψεῦμα εἰς τὴν οἰκίαν. Πότε εἶχε γίνῃ μία σύγκρουσις αὐτοκινήτων καὶ εἶχαν σκοτωθῆ ἄνθρωποι, πότε εἶχεν ἐκραγῆ πυρκαϊὰ εἰς μίαν οἰκίαν καὶ ἀπετεφρώθη, πότε εἶχον φιλονικήσει δύο ἄνθρωποι καθ' ὁδὸν καὶ ἐξήγαγον τὰ περίστροφα καὶ εἶχε σκοτωθῆ ὁ ἕτερος, πότε εἶχε πάθει λύσσαν ἓνας σκύλος καὶ ἐδάγκασεν ἑκατὸν ἀνθρώπους! Ὅλ' αὐτὰ τὰ εἶχεν ἴδει μὲ τοὺς ἰδίους τοῦ ὀφθαλμοῦς ὁ Μανωλάκης.

—Μήπως λέγεις ψεύματα πάλιν, Μανωλάκη; τοῦ ἔλεγε κάθε φορὰν ὁ πατὴρ του. Κοίταξε καλά, καημένε, διότι, ἂν εἶναι ψεύματα καὶ αὐτὴν τὴν φορὰν, δὲν ξεύρω, τί θὰ σοῦ κάμω.

—Ἀλήθεια, ἀλήθεια!... ἀπῆντα ὁ Μανωλάκης. Ρωτῆστε νὰ μάθετε!

Καὶ ἦσαν ὅλα ψεύματα!

Ὁ πατὴρ του καὶ ἡ μήτηρ του ἦσαν ἀπηλπισμένοι. Οὔτε αἱ τιμωρίαί, οὔτε αἱ νηστεῖαι, οὔτε τὸ κλείσιμον εἰς τὸ σκοτεινὸν δωμάτιον ἠμπόρεσαν νὰ διορθώσουν τὸν Μανωλάκην. Ἦτο ἀδιόρθωτος.

2.

Ὁ πατὴρ του ἐπὶ τινὰς ἡμέρας δὲν τοῦ ἔκαμε παρατήρησιν. Προσεποιεῖτο μάλιστα, ὅτι τὸν ἐπίστευεν.

Μίαν ἡμέραν, ἐπιστρέψας ἀπὸ τὴν ἐργασίαν του, εἶπε κατὰ τὸ γεῦμα :

—Λοιπόν, αύριον θά κάμωμεν μίαν ώραϊαν έκδρομήν. Τό πρωί θά έλθη νά μάς παραλάβη ένα φιλικόν αύτοκίνητον. Θά βάλωμε μέσα φαγητά καί γλυκίσματα καί θά κατέβωμεν εἰς τόν Πειραιᾶ. Ἐκεῖ θά μάς περιμένῃ τὸ βαποράκι ἐνὸς φίλου μου, ένα ώραϊον θαλαμηγόν, καί θά πᾶμε εἰς τὴν Αἴγιναν νά περάσωμεν ὅλην τὴν ἡμέραν μας. Θά εἶναι καί ἄλλαι οἰκογένειαι μαζί, πού θά ἔλθουν μὲ τὰ παιδιὰ των. Καί τί ἔχει νά γίνῃ εἰς τὴν Αἴγιναν! Θά πᾶμε στὸ ψάρευμα μὲ τὰ παραγάδια, ὕστερα θά κολυμβήσωμε καί ὕστερα θ' ἀναβῶμεν μὲ τὰ γαῖδουράκια ἐπάνω εἰς τὸν ἀρχαῖον ναὸν τῆς Ἀφαιᾶς. Ἐκεῖ θά φάγωμεν. Τὸ βράδυ εἶναι καί κάποια ἐορτὴ εἰς τὴν Αἴγιναν καί θ' ἀνάψουν καί ώραῖα πυροτεχνήματα, τὴν ὥραν πού θά ἐπιστρέφωμεν. Καί ἔπειτα θά ἐπιστρέψωμεν πάλιν μὲ τὴν πανσέληνον εἰς τὸν Πειραιᾶ. Τέλος πάντων θά περάσωμεν θαυμάσιον.

—Θά ἔλθω καί ἐγώ, πατέρα; ἠρώτησε τρελλὸς ἀπὸ τὴν χαρὰν του, ὁ Μανωλάκης.

Αὐτοκίνητον, βαποράκι, περίπατος ἐπὶ ὄνων, ψάρευμα, πυροτεχνήματα, ἄλλο πού δὲν ἤθελεν.

—Πᾶμε ἐμεῖς χωρὶς ἐσένα; τοῦ εἶπεν ὁ πατήρ του. Βέβαια θά ἔλθῃς. Μόνον νά ἔχῃς τὸν νοῦν σου νά ἐξυπνήσῃς πρωί, διὰ νά μὴ ἀργήσωμεν.

3.

Ὁ Μανωλάκης δὲν ἐκοιμήθη καθ' ὅλην τὴν νύκτα, περιμένων νά ἐξημερώσῃ. Ὅταν ἐξημέρωσε καί ἐσηκώθησαν νά πάρουν τὸ γάλα των, ὁ πατήρ του εἰσ-

ἤλθε σκυθρωπὸς εἰς τὴν τραπεζαρίαν καὶ εἶπεν, ὀμιλῶν δῆθεν εἰς τὴν σύζυγόν του:

—Δυστυχῶς ἡ ἐκδρομὴ δὲν θὰ γίνη!

—Διατί; ἠρώτησεν ὁ Μανωλάκης, μὲ διακεκομμένην ἀναπνοήν. Διατί δὲν θὰ γίνη;

Μόνον πού δὲν ἔκλαυσεν ἀπὸ τὸ κακὸν του.

—Θὰ σοῦ εἰπῶ, παιδί μου. . . . τοῦ εἶπεν ὁ πατήρ του. Τὸ αὐτοκίνητον, πού θὰ μᾶς ἔπαιρνε, συνεκρούσθη τὴν νύκτα μὲ ἓν ἄλλο αὐτοκίνητον καὶ ἔγινε κομμάτια. Ὁ φίλος μου, ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ μικροῦ ἀτμοπλοίου, ἐφιλονείκησε μ' ἓναν ἄλλον καθ' ὁδὸν καὶ ὁ ἄλλος ἐξήγαγε τὸ περίστροφον καὶ τὸν ἐπλήγωσε. Τὸ βαποράκι, πού θὰ μᾶς ἔπαιρνε, ἐβυθίσθη ἀπὸ τὴν τρικυμίαν. Τὸ σπίτι, πού θὰ ἐπηγαίναμεν νὰ καθίσωμεν εἰς τὴν Αἴγινα, ἔπιασε φωτιά καὶ ἐκάη. Τὸ παιδί αὐτοῦ, πού ἔχει τὰ γαϊδουράκια εἰς τὴν Αἴγινα, ἔπεσεν ἀπὸ τὸ παράθυρον καὶ τὸ κεφάλι του ἄνοιξε ὡσὰν καρπούζι. Ποῦ νὰ ἔχη ὄρεξιν ὁ ἄνθρωπος νὰ φροντίσῃ διὰ γαϊδουράκια; Τὰ πυροτεχνήματα, πού θὰ ἔκαίοντο τὸ βράδυ, ἐβράχησαν ἀπὸ τὴν θάλασσαν, ὅταν τὰ μετέφεραν ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ καὶ ἐχάλασαν. Καὶ κοντὰ εἰς τὰ ἄλλα, σήμερα δὲν εἶναι πανσέληνος. Πῶς θὰ πᾶμε λοιπόν; Ὅλα ἤλθαν, βλέπετε, ἀνάποδα.

Ὁ Μανωλάκης, ὁ ὁποῖος ἦτο εὐφυὲς παιδίον, ἐνόησεν ὅτι ὁ πατήρ του τοῦ εἶχε παίξῃ ἓν κακὸν παιγνίδιον. Ἐσκυθρῶπασε καί, ἔτοιμος νὰ κλαύσῃ ἀπὸ τὸ κακὸν του, ἐμουρμούρισεν:

—Αὐτὰ εἶναι ψεύματα. Δὲν τὰ πιστεύω ἐγώ!

Ὁ πατήρ του ἐμειδίασε καὶ τοῦ εἶπε:

—Ψεύματα είναι, παιδί μου. Καί κάμνεις πολύ καλά νὰ μὴν τὰ πιστεύης. Καί τώρα ἄκουσέ με! Ἐγὼ δὲν εἶπα ποτὲ ψεύματα εἰς κανένα, ἐνὸςω ζῶ. Ἔγινα ὁμως καί ἐγὼ ψεύστης μίαν φοράν εἰς τὴν ζωὴν μου, διὰ νὰ σοῦ δώσω νὰ ἐννοήσης, τί ὦραϊα, ποῦ εἶναι τὰ ψεύματα. Ἄν σ' ἀρέσουν τώρα, καί ἂν εὐχαριστήθης ἀπὸ τὴν ἐκδρομὴν, ἐξακολούθησε νὰ τὰ λέγης!

Ὁ Μανωλάκης ἀπὸ τὴν ἡμέραν ἐκείνην δὲν εἶπε πλέον ψεύματα.

ΤΟ ΚΑΝΔΗΛΙ ΚΑΙ ΤΟ ΠΑΙΔΑΚΙ

Εἰς τὸ μικρὸν ὑπόγειον δωμάτιον τῆς μακρινῆς συν-οικίας, ὅπου κατῶκει ὁ μάστρο - Νικόλας ὁ Ἄλυφαν-τῆς μετὰ τῆς συζύγου του καί τοῦ τέκνου των, εἶχον συγκεντρωθῆ ἐκείνην τὴν ἑσπέραν ὄλαι αἱ γειτόνισ-σαι.

Τὸ παιδάκι τοῦ μάστρο - Νικόλα ἦτο βαρέως ἄρ-ρωστον. Ὁ Μάστρο - Νικόλας ἔλειπεν ἀπὸ πρωΐας εἰς τὴν ἐργασίαν του καί αἱ καλαὶ γειτόνισσαι ἐπήγα-ναν νὰ συντροφεύσουν τὴν ἀπηλπισμένην μητέρα καί νὰ τὴν βοηθήσουν εἰς τὴν περιποίησιν τοῦ ἀσθε-νοῦς τέκνου της.

Καί εἶχον μαζευθῆ τόσαι γυναῖκες, ποῦ μόλις ἐχω-ροῦσαν εἰς τὸ μικρὸν ἐκεῖνο δωμάτιον.

Ἡ πονεμένη μητέρα ἐκράτει τὸ ἄρρωστον παιδά-κι εἰς τὰ γόνατά της καί τὰ δάκρυα ἐκυλίωντο ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς της, καθὼς τὸ ἐνανούριζε, διὰ νὰ τὸ

ἀποκοιμίση. Διότι τὸ μωρὸν ἦτο πολὺ ἄρρωστον.
 Ἐκείνη ἀπὸ πρῶίας εἶχε χειροτερεύσει πολὺ. Ἐνέπνεε μετὰ
 δυσκολίας καὶ ἐσάλειεν ἀνήσυχα τὰ χεράκια του,

ὡσάν νὰ ἐζήτηι βοήθειαν. Δὲν εἶχε πλέον οὔτε τὴν δύ-
 ναμιν νὰ κλαύσῃ.

—Παναγία μου, κάμε τὸ θαῦμά σου!... παρεκά-
 λει ἡ ἀπηλπισμένη μητέρα.

Καὶ ἐσήκωσε τοὺς ὀφθαλμούς της εὐλαβῶς πρὸς τὸ
 Φύσις-Ζωὴ Δ' Δημοτ. Νιρβάνα-Ζήση-Δαμασκηνοῦ. Ἔκδ. Α' 7

μικρόν εικόνοστάσιον, ὅπου ἔκαιεν ὀκοίμητον τὸ καν-
δήλιον εἰς τὴν χάριν τῆς.

Αἱ γυναῖκες τῆς γειτονιάς δὲν ὠμίλουν πλέον, ὅπως
κατὰ τὰς ἄλλας ἡμέρας, διὰ διάφορα ἰατροσόφια, ποὺ
ἤξευρεν ἡ κάθε μία. Ἐμουρμούριζαν μόνον θλιβερά
μεταξύ των.

—Δὲν ἔχει ζῶν τὸ κακόμοιρο! Ἀγγελοκρούστηκε....
εἶπεν ἡ κυρὰ Στάθαινα, μία γραῖα γειτόνισσα, ποὺ εἶ-
χεν ἀναθρέψει πολλὰ παιδιὰ καὶ εἶχε θάψει τὰ περισ-
σότερα. Διότι ἀπὸ τὰ δέκα παιδιὰ, ποὺ τῆς εἶχε δώ-
σει ὁ Θεός, εὐρίσκοντο εἰς τὴν ζῶν μόνον τὰ τρία.

—Ἐδῶ ἦλθε ἡ ψυχούλα του! εἶπε ἡ κυρὰ Δημητρά-
καινα, δεικνύουσα τὸν λαιμόν τῆς, ὡσὰν νὰ ἔβλεπεν
τὴν ψυχούλα τοῦ παιδιοῦ. Ἐτοιμάζεται νὰ πετάξῃ!

—Δὲν τρέχει κανένας νὰ φωνάξῃ ἓνα γιατρό; εἶπε
μιά νέα γυναικούλα. Εἶναι κρίμα νὰ χαθῇ ἔτσι ἄδικα
τὸ παιδί!

—Τί νὰ σοῦ κάμη ὁ γιατρός; τὴν ἀποπηῆρεν ἡ κυ-
ρὰ Στάθαινα. Αὐτὸ μιλεῖ τώρα μὲ τ' ἀγγελούδια τ' οὐ-
ρανοῦ. . . . Δὲν τὸ βλέπεις, πῶς σηκώνει τὰ ματάκια
του; Αἴφνης τὰ βλέμματα τῆς κυρὰ Στάθαινας ἔπεσαν
εἰς τὸ κανδήλιον τῆς εἰκόνας, ποὺ εἶχεν ἀρχίσει νὰ τρε-
μοσβήνῃ. Ἐνευσε μὲ τρόπον εἰς τὰς ἄλλας γυναῖκας
καὶ τοὺς τὸ ἔδειξε.

—Ἐτελείωσέ!. . . εἶπε σιγά, διὰ νὰ μὴ τὴν ἀκού-
σῃ ἡ μήτηρ τοῦ παιδιοῦ. Καλὸ σημάδι. Ἡ ζωούλα του
θὰ σβήσῃ μαζί μὲ τὸ κανδήλι. Ἐσώθηκε τὸ λάδι του!

—Τί εἶπατε; ἠρώτησεν ἀνήσυχα ἡ μήτηρ τοῦ παι-
διοῦ, ὡσὰν νὰ ἐνόησε κάτι.

—Τίποτε, τίποτε, κυρά μου. . . . τῆς εἶπεν ἡ κυρά Στάθαινα. Ἡ Παναγία, λέμε, νὰ σὲ λυπηθῆ καὶ νὰ κάμη τὸ θαῦμα της.

Τὸ κανδήλιον διαρκῶς ἐτρεμόσβηνεν εἰς τὸ εἰκονοστάσιον. Τὸ παιδάκι ἀνέπνεε βαρέως, ὡσὰν νὰ ἐπνίγετο. Τὰ δάκρυα τῆς μητρὸς ἐκυλίοντο βουβὰ ἐπάνω εἰς τὰς παρειάς της. Οὐδεὶς ὠμίλει πλέον ἀπὸ τοὺς εὐρισκομένους ἐντὸς τοῦ μικροῦ, στενοῦ δωματίου. Ὅλοι ἐστύλωσαν τοὺς ὀφθαλμούς των ἐπάνω εἰς τὸ ἄρρωστον παιδάκι, περιμένοντες νὰ πετάξῃ ἡ ψυχούλα του. Καὶ μόνον ἡ δυστυχισμένη μήτηρ ἤλπιζεν ἀκόμη. Δὲν ἤθελε νὰ πιστεύσῃ, ὅτι θὰ χάσῃ τὸ παιδάκι της.

Αἴφνης ὠλίσθησεν εἰς τὸ δωμάτιον, διακριτικά, ἐν παιδίον μὲ στολήν μαθητοῦ τοῦ Γυμνασίου. Ἦτο ὁ Γιώργος, ὁ υἱὸς τῆς οἰκοδεσποίνης, πού τὸν εἶχε στείλει ὁ πατήρ του, διὰ νὰ ἐρωτήσῃ, πῶς εἶναι τὸ παιδίον.

—Πῶς νὰ εἶναι τὸ παιδί μου; Τὰ ἴδια. . . . τοῦ εἶπεν ἡ κυρά Στάθαινα.

Καὶ τοῦ ἔνευσεν ἀπελπιστικά, δεικνύουσα εἰς αὐτὸ τὸ κανδήλιον, πού ἐτρεμόσβηνεν, ἕτοιμον νὰ σβῆσῃ.

Ὁ Γιώργος, καθὼς εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον, ἤσθάνθη, ὅτι πιάνεται ἡ ἀναπνοή του, ὡσὰν νὰ τοῦ ἔλειπεν ὁ ἀήρ. Βλέπων τώρα καὶ τὸ κανδήλιον, τὸ ὁποῖον ἐτρεμόσβηνεν, ἐνεθυμήθη τὸ μάθημα περὶ τοῦ ὀξυγόνου, πού τοὺς εἶχε κάμει ἐκεῖνας τὰς ἡμέρας ὁ καθηγητῆς των.

«Καὶ ἡ φλόξ διὰ νὰ διατηρηθῆ, καὶ τὰ ζῶα, διὰ νὰ

ζήσουν, ἔχουν ἀνάγκην ἀπὸ ὀξυγόνου. . .» τοὺς εἶ-
 χεν εἶπει. «Ὅταν τοὺς ἀφαιρέσουν τὸ ὀξυγόνον, ἡ φλόξ
 σβήνει, τὸ ζῶον ἀποθνήσκει».

Καὶ παρακάτω τοὺς εἶχεν εἶπει:

«Ὅταν εἰς ἓνα κλειστὸν χῶρον εὐρίσκωνται πολλοὶ
 ἄνθρωποι, καταστρέφουν τὸ ὀξυγόνον τῆς ἀτμοσφαίρας
 μὲ τὴν ἀναπνοὴν των καὶ τὸ ἀντικαθιστοῦν μὲ ἀνθρα-
 κικὸν ὀξύ, τὸ ὁποῖον εἶναι ὀλέθριον διὰ τὴν ζωὴν.
 Δι' αὐτὸ πρέπει νὰ ἀερίζωμεν τακτικὰ τὰ δωμάτιά
 μας, διὰ νὰ ἀνανεώνεται ὁ ἀήρ».

Ὁ Γιώργος ἐσυλλογίσθη τότε, ὅτι καὶ τὸ κανδη-
 λιον καὶ τὸ παιδίον ἀπέθνησκον ἀπὸ τὴν αὐτὴν αἰ-
 τίαν. Χωρὶς νὰ εἶπη τίποτε εἰς κανένα—ποῖος θὰ τὸν
 ἤκουε;—ὠλίσθησεν ὀπισθεν τῶν γυναικῶν, ἀνέβη εἰς
 μίαν καθέκλαν, ἤνοιξε διάπλατα τὸ μικρὸν ὑψηλὸν
 παράθυρον καὶ κατέβη ἀμέσως κάτω, χωρὶς κανεὶς
 νὰ τὸν πάρῃ εἶδῃσιν. Ἐν ζωογόνον κῦμα ἀπὸ δρο-
 σερὸν ἀέρα ἐχύθη μέσα εἰς τὸ δωμάτιον. Μέχρις ὅτου τὸ
 ἐννοήσουν αἱ γυναῖκες, ὅλα εἶχον ἀλλάξει. Ἡ φλόξ
 τοῦ κανδηλίου ἐζωντάνευσε πάλιν καὶ τὸ παιδάκι,
 ποὺ ἐψυχομαχοῦσεν, ἤρχισε πάλιν ν' ἀναπνέη κανο-
 νικῶς καὶ νὰ ζωντανεύῃ. Αἱ γυναῖκες ἐσταυροκοπήθη-
 σαν, ἡ δυστυχισμένη μητερούλα, ποὺ εἶχε ἡμέρας νὰ
 χαμογελάσῃ, ἐχαμογέλασε γλυκὰ εἰς τὸ παιδάκι της.

—Κλείστε τὸ παράθυρο, εἶπεν ἡ κυρὰ Στάθαινα,
 νὰ μὴ κρυώσῃ τὸ παιδί! Ποῖος τὸ ἄνοιξε;

—Ἡ Πανσγία τὸ ἄνοιξε. . . εἶπεν ὁ Γιώργος. Μὴ
 τὸ κλείνετε!

Καὶ τὸ παράθυρον ἔμεινεν ἀνοικτόν.

‘Ο Γιώργος ἐσυλλογίζετο εὐχαριστημένος, ὅτι ἡ Παναγία τὸν εἶχε στείλει ν’ ἀνοίξη τὸ παράθυρον.

‘Ο ἰατρός, πού ἦλθε τὴν ἄλλην πρωΐαν - τὸν εἶχε στείλει ὁ πατήρ τοῦ Γιώργου, ἕνας καλὸς καὶ ψυχόπυονος ἄνθρωπος - παρήγγειλε ν’ ἀφήνουν τὸ παράθυρον ἀνοικτὸν ἡμέραν καὶ νύκτα.

—‘Η ἀρρώστεισ, πού ἔχει τὸ παιδί, εἶπε, θέλει καθαρὸν ἀέρα.

Τὸ παιδάκι ἐσώθη. Ἄλλ’ ὁ Γιώργος δὲν ἐμαρτύρησε, τί ἔκαμεν ἐκεῖνο τὸ βράδυ. Ἐκράτησεν ὑπερήφανα τὸ μυστικόν του.

ΑΠΟ ΣΤΟΜΑΤΟΣ ΕΙΣ ΣΤΟΜΑ

—Μὲ λύπην μου τὸ κάμνω, εἶναι ὁμως χρέος μου νὰ σὲ εἰδοποιήσω, φίλε μου, ὅτι σ’ ἔκλεψαν. ‘Ο γείτονάς σου ὁ Σταθᾶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν κῆπόν σου, καθὼς μοῦ εἶπαν, ἐγέμισεν ἕνα κάρρο πορτοκάλια καὶ τὰ μετέφε-
ρεν εἰς τὸ σπίτι του.

Αὐτὰ εἶπεν ὁ Δημητρὸς εἰς τὸν κύρ Νικόλα, τὸν φίλον του.

—Νὰ τὸ πιστεύσω; ἐφώναξε μὲ κατάπληξίν του ὁ κύρ Νικόλας. Καὶ ἐγὼ δὲν ἔχω εἶδησιν! Ποτὲ δὲν ἤμποροῦσα νὰ φαντασθῶ, ὅτι ὁ Σταθᾶς ἠμπορεῖ νὰ κάμη τέτοιο πρᾶγμα. Θὰ τὸν κάμω ὁμως νὰ μετανοήση πικρά, ἂν τὸ πρᾶγμα ἔγινε, καθὼς τὸ λέγεις. Ποῖος τὸν εἶδε;

—Τὸν εἶδαν πολλοὶ καὶ ἐκτὸς τῶν ἄλλων καὶ ὁ μάστρο - Πέτρος, ὁ πεταλωτής.

Ἦ κύρ Νικόλας, ὁ εὐκατάστατος κτηματίας τοῦ χωρίου, ἔσπευσεν ἀμέσως νὰ εὔρη τὸν πεταλωτήν.

—Εἶναι ἀλήθεια, τὸν ἠρώτησεν, ὅτι εἶδες τὸν Σταθᾶ, τὸν γείτονά μου, νὰ φορτώνη ἀπὸ τὸ περιβόλι μου ἓνα κάρρο πορτοκάλλια;

—Πῶ, πῶ! ἓνα κάρρο! . . . Ἐνα καρροτσάκι τοῦ χεριοῦ ἦτο, ὄχι κάρρο! ἀπήντησεν ὁ πεταλωτής.

—Μὰ δὲν τὸν εἶδες μὲ τὰ μάτια σου;

—Ἦ ὄχι δά! ἤκουσα, ποῦ τὸ ἔλεγεν ὁ μπάρμπα Θανάσης ὁ μυλωνᾶς.

Τρέχει ὁ κύρ Νικόλας εἰς τὸν μύλον καὶ εὐρίσκει τὸν μπάρμπα Θανάσην.

—Λοιπὸν, μπάρμπα Θανάση, εἶδες ἐσὺ ἀληθινὰ τὸν Σταθᾶ, τὸν γείτονά μου, νὰ κλέπτῃ ἀπὸ τὸ περιβόλι μου ἓνα καρροτσάκι πορτοκάλλια;

—Ποιὸς σοῦ τὸ εἶπεν;

—Ἦ ὁ μάστρο - Πέτρος.

—Οὐ! Μ'αὐτὸς τὸ ἐπαραφούσκωσεν! Ἐγὼ εἶπα ἓνα κοφινάκι καὶ ὄχι ἓνα καρροτσάκι. Ἄλλ' ὅμως δὲν τὸν εἶδα ἐγὼ μὲ τὰ μάτια μου· ἐμένα μοῦ τὸ εἶπεν ἡ κυρὰ Μαριορή, ἡ γυναῖκα τοῦ ἀγροφύλακα.

Σπεύδει τότε ὁ κύρ Νικόλας νὰ εὔρη τὴ κυρὰ Μαριορή, τὴν γυναῖκα τοῦ ἀγροφύλακος. Τὴν ἐρωτᾷ, καὶ αὐτὴ τοῦ ἀπαντᾷ μὲ ἀγανάκτησιν:

—Ἐγὼ; Μπᾶ, τὴν κακομοίρα! Ἐγὼ δὲν εἶπα τέτοιο πρᾶγμα! Ἐγὼ ἤκουσα μονάχα τὸν περιβολάρη σου, τὸ Μανώλη, νὰ λέγῃ, πὼς ὁ Σταθᾶς, ὁ γείτονάς

σου, ἔκοψε ἕνα δυὸ πορτοκάλια ἀπὸ τὸ περιβόλι σου.

Νάτος κιόλας ὁ Μανώλης.—Ἔλα δῶ Μανώλη!

Ἐρωτᾷ ὁ κύρ Νικόλας τὸν ἄνθρωπὸν του, ἂν πράγματι εἶδε τὸν Σταθᾶν νὰ εἰσέρχεται εἰς τὸν κῆπον του καὶ νὰ κόπτη ἕνα δυὸ πορτοκάλια.

—Κανένας ἀπολύτως, ἀπαντᾷ ὁ Μανώλης, δὲν ἔμ-

πῆκε μέσα στὸ περιβόλι. Ἐπερνοῦσε μονάχα ἀπ' ἔξω ὁ κύρ Σταθᾶς καὶ μοῦ εἶπε:

«Αἶ, Μανώλη! Βλέπω τὰ πορτοκάλια τοῦ Κύρ Νικόλα, πῶς εἶναι ὠριμα κιόλας· σήμερα αὔριο θὰ ἤμπορέ-
ση νὰ κόψη καὶ νὰ φορτώσῃ ἓνα κάρρο ὀλόκληρο!»

Ἐγέλασεν ὁ κύρ Νικόλας καὶ ἔφυγεν ὀλίγον θυμω-
μένος, διότι ἔχασε τόσῃν ὥραν δίδων πίστιν εἰς μί-
αν ἀνόητον κακογλωσσιάν.

ΤΟ ΧΩΡΙΟ ΜΑΣ

Τ' ἄσπρα σπιτάκια του ἓνα ἓνα
σκόρπια, ἄσυντρόφευτα κι ἀνάρια,
στὴ θάλασσα ἀντίκρυ ἀπλωμένα
σὰν μονοκόλλητα λιθάρια·
τ' ἄσπρα σπιτάκια του κρυμμένα
μέσα σὲ πράσινα κλωνάρια,
ἠλιόφωτα, χαριτωμένα,
μικρά, ἀσβεστόχριστα, καθάρια,
πρῶτη φορὰ ὅποιος τὰ θωρεῖ,
γλυκεῖα ἀνοιξιάτικην ἡμέρα,
ἀπ' τοῦ βουνοῦ τὴ χάρι πέρα,
ἡμερα ἀρνάκια τὰ θαρρεῖ,
πὺν βόσκουνε, σκόρπιο κοπάδι,
σὲ χλωροπράσινο λιβάδι.

Γ. Δροσίνης.

ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΑΡΘΕΝΩΝΟΣ ΚΑΤΑ ΤΟ 439 Π.Χ.

Ἐπλησίαζεν ἡ ἡμέρα τῆς πομπῆς τῶν Παναθηναίων. Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, 438 π.Χ., ἡ μεγάλη ἑορτὴ τῶν Ἀθηνῶν θὰ εἶχεν ἐξαιρετικὴν λαμπρότητα, διότι ἐπρόκειτο νὰ γίνουσι τὰ ἐγκαίνια τοῦ μαρμαρίνου ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς, τὸν ὁποῖον εἶχε κτίσει ὁ Περικλῆς ἐπάνω εἰς τὴν Ἀκρόπολιν μὲ τὰ συμμαχικὰ χρήματα.

Ὑστερα ἀπὸ ἐργασίαν πολλῶν ἐτῶν, ὁ λαμπρὸς ναός, ἔργον τῶν περιφήμων ἀρχιτεκτόνων Ἰκτίνου καὶ Καλλικράτους, ἦτο ἕτοιμος νὰ παραδοθῆ εἰς τὴν λατρείαν τῆς θεᾶς, ἡ ὁποία εἶχε σώσει τόσας φορές τὴν ἀγαπημένην τῆς πόλιν ἀπὸ τοὺς βαρβάρους.

Καὶ πρώτην φοράν τώρα τὰ ἐκλεκτὰ κοράσια τῶν Ἀθηνῶν θὰ ἔφεραν τὸν πέπλον τῆς θεᾶς, πὺν εἶχαν ὑφάνει, ὅπως πάντοτε, μὲ τὰς χεῖρας των, εἰς τὸ νέον χρυσελεφάντινον ἄγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς, τὸ ὁποῖον εἶχε κατασκευάσει μὲ τὴν ἀφθαστον τέχνην του ὁ περίφημος γλύπτης Φειδίας.

Οἱ Ἀθηναῖοι, πὺν ἔβλεπαν ν' ἀστράπτῃ ἀπὸ τὸ μάρμαρον καὶ τὸν χρυσὸν ὑψηλὰ ἐπάνω εἰς τὴν κορυφήν τοῦ βράχου τῆς Ἀκροπόλεως ὁ νέος ναός, δὲν ἔβλεπαν πότε νὰ φθάσῃ ἡ ἡμέρα, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Περικλῆς, περιστοιχιζόμενος ἀπὸ τὸν Ἰκτῖνον, τὸν Καλλικράτην, τὸν Φειδίαν καὶ τοὺς ἄρχοντας τῶν Ἀθηνῶν ἐπὶ κεφαλῆς τῆς πομπῆς τῶν Παναθηναίων, θὰ παρέδιδε τὸν θαυμάσιον ναὸν εἰς τοὺς ἱερεῖς τῆς θεᾶς

καὶ θὰ ἔκαμνε τὴν πρώτην θυσίαν εἰς τὸν βωμὸν τῆς θεᾶς.

Τὴν παραμονὴν τῆς μεγάλης ἡμέρας, εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ἰκτίνου, ἣ ὁποία εὕρισκετο εἰς μικρὰν ἀπόστασιν, κάτωθι τοῦ βράχου τῆς Ἀκροπόλεως, εἶχον συγκεντρωθῆ ὁ Καλλικράτης, ὁ Φειδίας καὶ ἄλλοι νέοι ἀρχιτέκτονες καὶ γλύπται, μαθηταὶ των, ποὺ εἶχαν ἐργασθῆ εἰς τὰ ἐργαστήριά των, λαμβάνοντες μαθήματα τῆς τέχνης των ἀπὸ τοὺς μεγάλους διδασκάλους των. Καὶ οἱ νέοι αὐτοὶ τεχνῖται ἦσαν ὑπερήφανοι, ποὺ εἶχαν θέσει καὶ αὐτοὶ ἓνα λίθον, διὰ νὰ γίνῃ τὸ μαρμάρινον αὐτὸ θαῦμα, τοῦ ὁποίου ὅμοιον δὲν εἶχεν ἴδει ἀκόμη ὁ κόσμος.

Ἄπ' ἐκεῖ - ἦτο μία ἀπὸ τὰς ἡλιολούστους ἡμέρας, ποὺ εἶχε χαρίσει ὁ Ἀπόλλων εἰς τὰς ἑορτὰς τῆς ἀδελφικῆς του θεᾶς - ὄλη ἡ συντροφιά θὰ ἐξεκίνηει διὰ τὴν Ἀκρόπολιν. Οἱ λαμπροὶ τεχνῖται ἐπήγαιναν νὰ ρίψουν τὸ τελευταῖον βλέμμα εἰς τὸ ἔργον των καὶ νὰ τοῦ δώσουν, ἂν ἦτο πουθενὰ ἀνάγκη, τὴν τελευταίαν θωπείαν τῆς σμίλης, πρὶν τὸ παραδώσουν εἰς τὴν πόλιν.

—Νὰ ἔλθωμε καὶ ἐμεῖς μαζί, θεῖε; εἶπεν ὁ μικρὸς Ἑρμόλαος, ὁ ἀνεψιὸς τοῦ Ἰκτίνου, ποὺ ἔπαιζε τοὺς ἀστραγάλους εἰς τὴν μεσαίαν αὐλὴν τῆς οἰκίας μαζί μὲ ἄλλα παιδιὰ τῆς ἡλικίας του.

—Νὰ ἔλθετε, παιδιὰ μου! . . . τοῦ εἶπεν ὁ Ἰκτίνος, θωπεύων τὴν οὐλὴν κόμην του.

Διὰ σᾶς ἐργαζόμεθα ἡμεῖς τόσα χρόνια. Ἡμεῖς θὰ περάσωμεν, ἀλλ' ὁ Παρθενῶν θὰ μείνῃ. Καὶ μέσα εἰς τοὺς

αἰῶνας, πού θά περάσουν ἀπ' ἐπάνω του, πολλοί
γενεαὶ παιδιῶν, ὡσάν καὶ σᾶς, πού θά ἔρχονται εἰς
τὸν κόσμον, μαζί μὲ τὸν Ἥλιον, πού θά πρωτοβλέπουν,
θά βλέπουν ἐκεῖ ὑψηλὰ καὶ τὸν Παρθενῶνα.

Τὰ παιδιά, φαιδρά, ἀφῆκαν τοὺς ἀστραγάλους των

καὶ ἤρχισαν νὰ ἐτοιμάζωνται, διὰ ν' ἀναβοῦν μαζί
μὲ τοὺς μεγάλους εἰς τὴν Ἀκρόπολιν.

—Θὰ ἰδοῦμε καὶ τὸν Ἐριχθόνιο; ἠρώτησε φοβι-
σμένος ὁ μικρότερος ἀπ' ὅλους, ὁ Ἑρμείας, πού εἶχεν
ἀκούσει ἀπὸ τὴν μητέρα του, διὰ τὸ στοιχειό αὐτὸ
τῆς Ἀκροπόλεως, ὅτι ἦτο ὡσάν μέγας ὄφις καὶ κα-
τάρκει ὑπὸ τὴν γῆν.

—Διατὶ τὸν φοβεῖσαι τὸν Ἐριχθόνιο, Ἑρμείας; τοῦ

εἶπεν ὁ Ἑρμόλαος. Αὐτὸς εἶναι καλὸ στοιχειό. Δὲν πειράζει.

—Μὰ ἐγὼ εἶχα ἀκούσει - εἶπεν ἓνα ἄλλο παιδί, ὁ Δεξίλεως - ὅτι ὁ Ἐριχθόνιος εἶχε φύγει ἀπὸ τὴν Ἀκρόπολιν.

—Ἐχεις δίκιο - τοῦ εἶπε τότε ὁ Ἑρμόλαος, πού ὡς μεγαλύτερος τὰ ἤξευρεν ὅλ' αὐτά. Ὅταν ἔφυγεν ἡ Ἀθηνᾶ ἀπὸ τὴν Ἀκρόπολιν καὶ κατέβη εἰς τὰ πλοῖα, διὰ νὰ ἐκδιώξη τοὺς βαρβάρους ἀπὸ τὴν Σαλαμίνα, εἶχε πάρει μαζί της καὶ τὸν Ἐριχθόνιον, πού τὴν ἀκολουθοῦσε πάντοτε. Ἀπ' αὐτὸ μάλιστα ἐνόησαν οἱ Ἀθηναῖοι, ὅτι εἶχε φύγει καὶ ἡ Ἀθηνᾶ καὶ κατέβησαν ὅλοι εἰς τὰ «ξύλινα τείχη», διὰ νὰ πολεμήσουν τὸν ἐχθρὸν καὶ νὰ σώσουν τὰς Ἀθήνας. Ὑστερα ὅμως, πού ἐπέστρεψεν ἡ Ἀθηνᾶ εἰς τὸν ναόν της, ἐπέστρεψε καὶ ὁ Ἐριχθόνιος μαζί της.

—Καὶ πῶς τὸ ἐκατάλαβαν, πῶς εἶχε φύγει ὁ Ἐριχθόνιος; ἠρώτησε πάλιν ὁ μικρός, πού δὲν ἤμποροῦσε νὰ λησμονήσῃ τὸν τρομερὸν ὄφιν.

—Δὲν ἦτο δύσκολον νὰ τὸ καταλάβουν. . . . τοῦ ἀπεκρίθη ὁ Ἑρμόλαος. Ὅταν εἶπαν οἱ ἱερεῖς, ὅτι ἡ μελόπηττα, πού τοῦ ἐζύμωναν αἱ γυναῖκες καὶ τοῦ τὴν ἐπήγαιναν διὰ τροφήν του, ἔμεινεν ἄθικτος, ἐκατάλαβαν, ὅτι τὸ φίδι δὲν ἦτο ἐκεῖ, διὰ νὰ τὴν φάγῃ. Καὶ εἰδοποίησαν τότε, ὅτι τὸ ἱερὸ φίδι εἶχε φύγει ἀπὸ τὴν Ἀκρόπολιν.

—Καλύτερα νὰ μὴν ξαναγυρίσῃ!. . . . εἶπε τότε ὁ μικρός.

Τὰ ἄλλα παιδιὰ ἐγέλασαν δυνατά.

—Εἶδες τὸν πονηρὸ τὸν μικρούλη; εἶπαν. Ἦθελε νὰ λείπη ἀκόμη ὁ Ἐριχθόνιος, διὰ νὰ τὴν φάγη αὐτὸς τὴν μελόπηττα !

Ἐκείνην τὴν ὥραν ὅμως ἐφάνησαν καταβαίνοντες ἀπὸ τὴν οἰκίαν ὁ Ἴκτινος, ὁ Καλλικράτης, ὁ Φειδίας καὶ οἱ ἄλλοι φίλοι των καὶ τὰ παιδιὰ ἄφησαν τὰ γέλοια καὶ ἠτοιμάσθησαν νὰ τοὺς ἀκολουθήσουν.

Μετ' ὀλίγον εἰς τὸ δροσερὸν φῶς τῆς ἔαρινῆς ἡμέρας, μὲ τὰς αὔρας τοῦ Φαλήρου, ποὺ ἔφθαναν γλυκόπνοοι ἀπὸ τὰ γλαυκότετα νερά, τὰ ὁποῖα ἐχρύσωνεν ἀντικρὺ των, εἰς τὸ βάθος τοῦ ὀρίζοντος ὁ Ἥλιος, ἡ συνοδεία, ἔμπρὸς οἱ μεγάλοι καὶ ὀπίσω τὰ παιδιὰ, διήρχοντο τὰ Προπύλαια καὶ ἔφθαναν εἰς τὸν Παρθενῶνα. Τί θαῦμα ἦτο ἐκεῖνο! Ἐστάθησαν ὅλοι καὶ τὸ ἐκοίταζαν, ὡσάν νὰ μὴ εἶχε γίνῃ ἀπὸ χεῖρας ἀνθρώπων.

Οἱ τεσσαράκοντα ἕξ κίονες του ὑψώνοντο λευκοὶ καὶ λιγεροὶ καὶ ἀνάλαφροὶ μέσα εἰς τὸ φῶς μὲ τὰ κομψά

κιονόκρανα. Ἐβάσταζαν τὰ ὠραῖα ἀετώματα, τὰς μετόπας, τὰς ἐπιστύλια, τὰ διαζώματα. Ὅλ' αὐτὰ ἦσαν σκαλισμένα καὶ ἱστορημένα ἀπὸ χειρας ἐπιδεξίου τεχνίτου, στολισμένα μὲ ἀγάλματα καὶ ἀνάγλυφα χρωματιστά. Τὰ λαμπρὰ των χρώματα ἐλαμποκόπουν κάτω ἀπὸ τὸν ἥλιον, μέσα εἰς τὰς ἀστραπὰς τοῦ λευκοῦ μαρμάρου τῆς Πεντέλης.

Τὰ παιδιὰ δὲν ἐχόρταιναν νὰ ἐρωτοῦν καὶ νὰ μανθάνουν. Εἰς τὸ ἀνατολικὸν ἀέτωμα ἦτο ἱστορημένη ἡ γέννησις τῆς Ἀθηνᾶς, ἡ ὁποία ἀνεπήδησεν ὠπλισμένη μὲ δόρυ, ἀσπίδα καὶ περικεφαλαίαν, ἀπὸ τὴν κεφαλὴν τοῦ Διός. Ὁ Ἥφαιστος εἶχε σχίσει μ' ἓνα πέλεκυν τὴν κεφαλὴν τοῦ Θεοῦ, ἡ Ἀθηνᾶ ἦτο παραπλεύρως του πάνοπλος καὶ ὀλόγυρα οἱ ἄλλοι θεοὶ ἐκοίταζαν τὸ παράξενον θαῦμα.

Εἰς τὸ δυτικὸν ἀέτωμα πάλιν ἦτο ἱστορημένη ἡ φιλονεικία τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τοῦ Ποσειδῶνος, ποῖος νὰ πάρῃ ἰδικὴν του τὴν Ἀττικὴν. Καὶ γύρω πάλιν ἄλλοι θεοὶ καὶ ἥρωες παρηκολούθουν τὴν φιλονεικίαν τῶν δύο θεῶν.

Εἰς τὰς μετόπας πάλιν ἦσαν ἱστορημένοι οἱ πόλεμοι θεῶν καὶ γιγάντων, οἱ Λαπίθαι, πού ἐπολέμουν μὲ τοὺς Κενταύρους, ὅπως καὶ ἄλλοι πόλεμοι.

Ἀλλὰ τὸ ὠραιότερον ἀπ' ὅλα ἦτο ἡ Ζωφόρος, πού ἔζωνεν ὀλόγυρα, ὡς πλατεῖα ταινία, τοὺς τέσσαρας τοίχους τοῦ ναοῦ. Ἐπάνω εἰς αὐτὴν ἦτο ἱστορημένη εἰς συνέχειαν μὲ λαμπρὰ ἀνάγλυφα ἡ μεγαλυτέρα ἐορτὴ τῶν Ἀθηνῶν, ἡ πομπὴ τῶν Παναθηναίων.

Ὁ Φειδίας ὑπερήφανος διὰ τὸ ἔργον του, προχω-

ρῶν παραπλεύρως τοῦ Ἰκτίνου δὲν ἐχόρταινε νὰ τὸ κοιτάζη. Παριστάνοντο ἐκεῖ ἐπάνω ἢ Ἀθηνᾶ, ὁ Ζεὺς, ἢ Ἥρα καὶ ἄλλοι θεοί, πού εἶχαν ἔλθει νὰ λάβουν μέρος εἰς τὴν ἑορτὴν καὶ τὴν θυσίαν καὶ εἰς τὸ μέσον των ἦτο ἱστορημένη ἢ παράδοσις τοῦ πέπλου. Ἡ παράστασις αὕτη ἐπιπτεν ἐπάνω ἀπὸ τὴν κυρίαν εἰσοδὸν τοῦ ναοῦ, εἰς τὴν ἀνατολικὴν πλευράν.

Εἰς τὰς ἄλλας πλευρὰς τοῦ διαζώματος ἦσαν ἱστορημένοι ἄνδρες νέοι καὶ γεροντότεροι μὲ μαῦρα ἱμάτια, ἀκουμβημένοι ἐπάνω εἰς τὰς βακτηρίας των καὶ ὁμιλοῦντες μεταξὺ των. Ἄλλοι πάλιν, ἔφιπποι εἰς ὑπερήφανα ἄλογα, ἐπροχώρουν καλπάζοντες καὶ ἄλλοι ἐπάνω εἰς ἄρματα, πού τὰ ὠδήγουν οἱ ἴδιοι. Ἄλλοι πάλιν ὠδήγουν βοῦς διὰ τὴν θυσίαν, πού δὲν ἤθελαν νὰ προχωρήσουν, ὡς νὰ προησθάνοντο τὴν μοῖραν των. Ἄλλοι μετέφερον ἀγγεῖα γεμᾶτα οἶνον καὶ ἄλλοι ἔπαιζαν τὸν αὐλόν.

Καὶ ἔπειτα αἱ σεμναὶ παρθένοι, μὲ τοὺς πολυπτύχους χιτῶνας, πού ἐκράτουν ἱερὰ σκευὴ ἢ ἴσταντο ἀκίνητοι, ὡσὰν θαμβωμένοι ἀπὸ τὸ λαμπρὸν θέαμα. Ἐνόμιζε κανεῖς, ὅτι ἡ ὠραία πομπή, κατὰ τεμάχια ἱστορημένη ἀπὸ τὸν τεχνίτην, εἶχε ζωντανεύσει ἐπάνω εἰς τὸ μάρμαρον.

Τὰ παιδιὰ ὅμως μὲ περισσοτέραν περιέργειαν ἐκοίταζαν τοὺς ἵππεῖς. Δὲν ἔβλεπαν τὴν ὥραν, πότε νὰ γίνουν καὶ αὐτὰ ἔφηβοι καὶ νὰ ἱππεύσουν τὰ ὑπερήφανα ἄτια καὶ νὰ λάβουν μέρος εἰς τὴν πομπὴν τῶν Παναθηναίων.

Ἀφοῦ ἐκαμάρωσαν ἀπ' ἔξω τὸν ὠραῖον ναόν, τὰ

παιδιά, ὀδηγούμενα ἀπὸ τοὺς λαμπροὺς τεχνίτας, εἰσῆλθον εἰς τὸν ναὸν καὶ ἐπροχώρησαν μέχρι τοῦ σηκοῦ, ὅπου ἦτο ἐστημένον τὸ χρυσελεφάντινον ἄγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς.

Τί θάμβωμα ἦτο ἐκεῖνο! Τὰ παιδιά ἐνόμιζον, ὅτι ἔβλεπαν ὄνειρον. Ἐλαμποκόπει ὀλόγυρα τὸ μάρμαρον καὶ ὁ χρυσὸς καὶ τὰ ποικίλα χρώματα. Καὶ εἰς τὸ βάθος τοῦ σηκοῦ ὑψώνετο εἰς βάθρον πελώριον τὸ ἄγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς, μ' ἐνδύματα ἀπὸ καθαρὸν χρυσὸν καὶ τὸ πρόσωπον καὶ τὰς χεῖρας ἀπὸ σκαλιστὸν ἔλεφαντόδοντα. Ὀρθία, ἐφόρει μακρὸν χιτῶνα, περικεφαλαίαν εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ τὴν αἰγίδα εἰς τὸ στήθος. Μὲ τὴν δεξιὰν χεῖρα ἐκράτει ἐν μικρὸν ἄγαλμάτιον Νίκης καὶ τὴν ἀριστερὰν χεῖρα ἐστήριζεν ἐπάνω εἰς τὴν ἀσπίδα, ἱστορημένην καὶ ἀπὸ τὰς δύο τῆς πλευράς. Ἡ ἀσπίς ἐστηρίζετο εἰς τὴν γῆν καὶ μεταξὺ ἀσπίδος καὶ θεᾶς ἐφαίνετο ὁ ἱερός ὄφιν.

Τώρα ὅλοι, μεγάλοι καὶ μικροί, εἶχαν σταματήσει σιωπηλοί, ἀκίνητοι, κρατοῦντες μὲ εὐλάβειαν τὴν ἀναπνοὴν των πρὸ τῆς θεᾶς.

Ὅταν ἐξῆλθον τοῦ ναοῦ, ὁ ἥλιος ἔκλινε πρὸς τὰ νερά τῆς Σαλαμίνας, στέλλων τὰς τελευταίας του ἀκτίνας πρὸς τὸ ἱερὸν ἄγαλμα τῆς Προμάχου. Αἰφνης εἶδαν ἓνα ὠραῖον, ὑπερήφανον ἄνδρα, νὰ προχωρῆ μόνος πρὸς τὸν ναόν. Ἦτο ὁ Περικλῆς, ποὺ ἤρχετο καὶ ἐκεῖνος νὰ χαιρετίσῃ τελειωμένον τὸν Παρθενῶνα, ἕτοιμον νὰ παραδοθῆ εἰς τὴν λατρείαν τῆς θεᾶς. Καὶ εἰς μίαν στιγμὴν ὁ Περικλῆς, ὁ Ἰκτίνας, ὁ Καλλικράτης

Φύσις-Ζωή. Δ' Δημοτ. Νιβάνο-Ζήση-Δαμασκηνοῦ. "Εκδ. Α'

καὶ ὁ Φειδίας ἔδιδαν τὰς χεῖρας δακρυσμένοι πρὸ τοῦ ἀθανάτου ἔργου των.

Τὰ παιδιὰ παράμερα ἐκοίταζαν μὲ θαυμασμόν τοὺς τέσσαρας ἄνδρας, ποὺ ἐφαίνοντο ὡς ἡμίθεοι.

Ὁ Περικλῆς μίαν στιγμὴν ἔστρεψε τὰ βλέμματά του καὶ εἶδε τὰ παιδιὰ, ποὺ ἐκοίταζαν φοβισμένα· ἐμειδίασε γλυκά, ἐπροχώρησε, τοὺς ἐθώπευσε τὰ ὀλόγουρα μαλλιά καὶ τοὺς εἶπε:

—Εἰς σᾶς, παιδιὰ, εἰς τὴν νέαν γενεάν, παραδίδω τὸν Παρθενῶνα!

Φανῆτε ἄξιοι!

Η ΠΟΛΙΣ ΤΩΝ ΝΕΡΩΝ

Ὁ μικρὸς Κωστάκης, σκυμμένος ἔξω ἀπὸ τὸ παράθυρον τοῦ σιδηροδρόμου, ὁ ὁποῖος ἀνέβαινε τώρα σιγὰ σιγὰ ἐπάνω εἰς τὸ Βέρμιον, δὲν ἐχόρταινε νὰ κοιτάξῃ τὸ ὠραῖον θέαμα, τὸ μοναδικὸν πανόραμα, τὸ ὁποῖον ἐξετυλίσσεται ἔμπροσθέν του.

Κάτω ἡ μεγάλη πεδιάς τῆς Θεσσαλονίκης, μὲ τὰ μεγάλα ποτάμια, μὲ τὰ μεγάλα ἔλη της, μὲ τὰ μικρὰ χωρία της καὶ μὲ τὴν Βέρροϊαν καὶ τὴν Νάουσαν, τὰς ὁποίας ἄφησε πρὸ ὀλίγης ὥρας ὁ σιδηρόδρομος· καὶ ἔμπροσθεν ἐκεῖ ὑψηλά, ἀνάμεσα εἰς τὸ βουνὸν τοῦ Βερμίου καὶ εἰς τὸ βουνὸν τοῦ Βόρα, ἐπρόβαλλεν εἰς ἓνα φυσικόν, ἀπότομον ἐξώστην ἢ πόλιν τῶν νερῶν, ἡ Ἔδεσσα. Ὁ ἐξώστης αὐτὸς κόπτεται ἀποτόμως,

ὡσάν μὲ γιγάντιον μαχαίριον χωρισμένος, καὶ ἔχει ὕψος περίπου τριακοσίων μέτρων.

Ὅσον ἐπλησίαζεν ὁ σιδηρόδρομος, τόσοσιν ἐμεγάλωνεν ἡ βοή τοῦ νεροῦ, ποῦ ἐπιπτε κάτω πρὸ τὸν ἐξώστην αὐτὸν ἐπάνω εἰς τοὺς βράχους, ἀπὸ ὕψους 70 μέτρων περίπου. Τρεῖς πλατεῖς καταρράκται ἐπιπτον ἀπ' ἐκεῖ μὲ ἀφάνταστον θόρυβον σκορπίζοντες γύρω των δροσιὰν καὶ νεροσταλίδας.

Κάτω ἀπ' ἐκεῖ, τὰ μεγάλα ἐργοστάσια δὲν ἔχουν ἀνάγκην νὰ καίουν ἄνθρακας, διὰ νὰ κινουῖνται αἱ μηχαναὶ των. Τὸ νερὸν τῶν καταρρακτῶν κινεῖ τὰς μηχανάς.

Ὁ Κώστας δὲν ὠμίλει. Ἐφοβεῖτο μήπως, ἂν ὁμιλήσῃ, φύγη ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς του ἡ ὠραία ἐκείνη ζωγραφιά. Δὲν ἐτόλμα νὰ ἐρωτήσῃ τίποτε τὸν πατέρα του, ὁ ὁποῖος ἴστατο παραπλεύρως. Ἐβλεπε κάτι παράξενα ἀμπέλια. Μικραὶ μωρέαι, αἱ ὁποῖαι μόλις εἶχαν ὕψος ὅσον τὸ ἀνάστημα κοντοῦ ἀνθρώπου, φυτευμέναι ἢ μία πλησίον τῆς ἄλλης, ἀπετέλουν τὰ ἀμπέλια αὐτά. Ἐκλάδευαν ἐπίτηδες οὕτω τὰς μωρέας, διὰ νὰ παράγουν πολλὰ φύλλα διὰ τὸν μεταξοσκώληκα.

Εἶχεν ὁμως ὁ τόπος καὶ ἀληθινὰ ἀμπέλια καὶ δένδρα καρποφόρα ἀπὸ ὅλα τὰ εἶδη καὶ μεγάλους καλοφυτευμένους κήπους.

Αἶφνης, εἰς μίαν στροφὴν τῆς γραμμῆς, ὁ Κώστας δὲν ἐκρατήθη.

—Κοίταξε, πατέρα! ἐφώνασε μὲ θαυμασμόν.

Ἐπάνω καὶ ὀλόγυρα ἀπὸ τοὺς τρεῖς καταρράκτας,

ὅπως ἀνεπήδων ἀπὸ τοὺς βράχους αἱ σταγόνες τοῦ νεροῦ καὶ ἡ δροσιὰ ἦτο ἀπλωμένη γύρω των, αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου, ποὺ ἔκλινεν εἰς τὴν δύσιν του, ἐσχημάτιζαν μεγάλα, ὠραῖα οὐράνια τόξα, τὸ ἐν πλησίον τοῦ ἄλλου, τὸ ἐν πλατύτερον ἀπὸ τὸ ἄλλο. Ὅπισθων διεκρίνοντο αἱ οἰκίαι τῆς πόλεως κατάφωτοι, οἱ βράχοι, τὰ νερά, ποὺ ἐκυλίοντο κάτω μὲ ζωηρὸν πάταγον ἀπὸ τὰ δασωμένα καὶ καταπράσινα βουνά. Ὡραιότερον θέαμα δὲν εἶδε ποτέ του κανεὶς εἰς τὴν πατρίδα μας!

—Μάλιστα, παιδί μου! Ἡ Ἔδεσσα εἶναι μία ἀπὸ τὰς κυριωτέρας πόλεις τῆς πατρίδος μας. Ἔδεσσα σημαίνει «πόλις τῶν νερῶν». Καὶ οἱ Βούλγαροι ἄλλοτε τὴν ὠνόμαζον καὶ ἐκεῖνοι Βοδενά, ποὺ σημαίνει τὸ αὐτό. Ἐκεῖνα τὰ ἐργοστάσια, ποὺ βλέπεις, εἶναι ὑφαντουργεῖα. Ἐκεῖ κατασκευάζονται μάλλινα ὑφάσματα. Τὸ ἄλλο ἐργοστάσιον πλέκει καὶ κατασκευάζει σχοινία.

Πόσα ὅμως ἀκόμη ἐργοστάσια ἤμποροῦν νὰ κινήσουν οἱ καταρράκται αὐτοί! Καὶ θὰ γίνουν καὶ ἄλλα ἐργοστάσια ἐδῶ περὶ τὴν πόλιν, ὅπου ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι καταρράκται. Ἐχει καὶ τὴν ἱστορίαν της ἡ πόλις. Μέχρι τοῦ 400 π.Χ. ἦτο πρωτεύουσα τῶν ἀρχαίων βασιλέων τῆς Μακεδονίας, πρὶν γίνῃ ἡ Πέλλα, ὅπου ἐγεννήθη ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος. Ἐπειτα ἐγένε Βυζαντινὸν φρούριον ὀχυρώτατον, ὅπως τὸ βλέπεις.

Ὁ πατὴρ τοῦ Κώστα ἔπαυσε, διότι ὁ σιδηρόδρομος εἶχε σταματήσει. Παιδιά μὲ καλαθάκια μικρὰ καὶ μεγάλα τοὺς ἐτριγύριζαν.

—Τί πωλοῦν, πατέρα; μέσα εἰς τὰ καλαθάκια; ἡρώ-

τησεν ὁ Κώστας, ἐνῶ κατήρχετο ἀπὸ τὸ βαγόνιον.

—Σταφύλια, παιδί μου. Ὅπως ἄλλοῦ πωλοῦν μέσα εἰς καλαθάκια κούμαρα ἢ φράουλες, ἔτσι ἐδῶ πωλοῦν σταφύλια εἰς μικρὰ καλαθάκια.

Σήμερα, παιδί μου, θὰ ἴδης μέρος μόνον τῆς πόλεως αὐτῆς, εἶπεν ὁ πατήρ του, ὅταν κατέβαινον ἀπὸ τὸν σταθμὸν καὶ ἐπροχώρουν εἰς τὴν πόλιν. Θὰ καταλάβῃς, διατὶ ὠνομάσθη «πόλις τῶν νερῶν». Τὴν πρωΐαν θὰ ὑπάγωμεν νὰ ἴδης μακρόθεν τὴν Θεσσαλονίκην, ἂν ὁ καιρὸς εἶναι αἶθριος.

—Τὴν Θεσσαλονίκην;

—Καὶ τὴν Θεσσαλονίκην καὶ τὸν Ὀλυμπον καὶ τὸ Αἰγαῖον ἀκόμη! τοῦ ἀπήντησεν ὁ πατήρ του.

Ἡ πόλις ἦτο κατάφυτος. Μεγάλαι πλάταναι ἐσκέπαζαν τοὺς δρόμους. Εἰς μικρὰ διαστήματα ἕνα ρυάκιον ἔκοπτε τὸν δρόμον. Διὰ νὰ περάσουν ἀπὸ τὴν μίαν συνοικίαν εἰς τὴν ἄλλην, ἀπὸ ἓν τετράγωνον εἰς ἄλλο, διέβαιναν ἀπὸ ξύλινα ἢ πέτρινα γεφυράκια.

Ἡ πόλις ἦτο ἐκτισμένη ἐπάνω εἰς νησάκια, τὰ ὁποῖα περιέβαλλον τὰ νερὰ τοῦ ποταμοῦ καὶ ἐσχημάτιζον τοὺς τρεῖς καταρράκτας. Παντοῦ ἤκουαν τὰ νερὰ νὰ κελαρύζουν· εἰς τὰ ἄκρα τῆς πόλεως ἐφαίνοντο οἱ ὑδρόμυλοι. Εἰς μερικοὺς δρόμους αἱ γυναῖκες ἔπλυναν ἢ ἔβαζαν τοὺς ἐργαλειούς των νὰ τοὺς κινοῦν τὰ νερὰ, ποὺ ἐμουρμούριζαν καὶ ἐκυλίωντο γοργὰ καὶ συνώδευαν καὶ ἐκείναι τὸ τραγοῦδι τῶν νερῶν μὲ τὸ ἰδικὸν των τραγοῦδι. Ὀλόγυρα ἀπὸ τὴν πόλιν ἠπλώνοντο κῆποι γεμάτοι ἀπὸ καρποφόρα δένδρα ἢ δάση ἀπὸ πλατάνια καὶ μωρέας.

Τὴν πρωΐαν, πολὺ ἔνωρίς, ἐξῆλθον ἀπὸ τὸ ξενοδοχεῖον. Ὁ καιρὸς εὐτυχῶς ἦτο αἶθριος. Ὁ πατήρ του ὠδήγησε τὸν Κωστάκην εἰς τὸ μέρος, ὁπότεν οἱ καταρράκται ὠρμοῦσαν ἀσυγκράτητοι καὶ ἔπιπτον κάτω ἀπὸ τὸν ἐξώστην ἐκεῖνον. Ὁ Κωστάκης ἔκυπτε νὰ ἴδῃ τὰ νερά, τὰ ὁποῖα ἐκυλίοντο εἰς τὸ βάθος καὶ δὲν ἠπόρει, πῶς ἠδύνατο νὰ κινήσουν τόσα ἐργοστάσια.

Μὲ τὴν ὀρμὴν, ποὺ ἔπιπταν, καὶ μὲ τὸ βάρος των ἠδύνατο νὰ κινήσουν πολλὰ ἀκόμη ἐργοστάσια, ὅπως τοῦ εἶπεν ὁ πατήρ του.

—Κοίταξε τώρα ἐκεῖ κάτω! τοῦ εἶπεν ὁ πατήρ του.

Ἀπὸ τὸ μέρος, ὅπου ἴσταντο, ἐφαίνετο ὅλη ἡ πεδιάς τῆς Θεσσαλονίκης. Ἐκεῖ πέραν ἠπλώνετο ἡ Νάουσσα καὶ ἡ Βέρροια. Πλησίον τῆς θαλάσσης ἡ Θεσσαλονίκη.

Πέραν ἀκόμη, ἀπὸ τὴν μίαν ἄκραν τὸ Ἅγιον Ὄρος καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλην ὁ χιονισμένος Ὀλυμπος καὶ ἀνάμεσα, λάμπον ὡσὰν καθρέπτῃς, ἤστραπτεν εἰς τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου τὸ Αἰγαῖον πέλαγος.

Τί ὠραῖον πανόραμα!

Ὁ Κωστάκης ἔβλεπε. . . . ἔβλεπε καὶ δὲν ἐχόρταινε.

—Ἀληθινά! εἶπεν, ἡ Ἑδεσσα εἶναι ἔν ἀπὸ τὰ ὠραιότερα μέρη τῆς Ἑλλάδος.

—Καὶ τοῦ κόσμου! παιδί μου, εἶπεν ὁ πατήρ του.

Ο ΑΛΕΠΟΥΔΑΚΗΣ ΚΑΙ Ο ΑΛΕΠΟΥΔΕΛΗΣ

Δύο μικρὰ ἀλεπόπουλα μὲ τὸ μυτερὸν ρύγχος των, τὰ ὄρθια ὄτα των καὶ τοὺς ζωηροὺς ὀφθαλμοὺς των, ἐπρόβαλαν ἕξαφνα ἀπὸ τὴν σχισμὴν ἐνὸς βράχου.

Παραμονεύουν τώρα με αγωνίαν, ὁ Ἄλεπουδάκης καὶ ὁ Ἄλεπουδέλης, ν' ἀντικρύσουν τὴν ἐπιστροφήν τῆς μητρός των, τῆς κυρὰ Ἄλεπούς.

Εἶχε φύγει διὰ κυνήγιον ἀπὸ χθὲς τὴν ἑσπέραν, κατὰ τὸ λυκόφως, καὶ ἔπρεπε νὰ εἶχεν ἐπιστρέψει σήμερον τὴν πρωΐαν. Τὰ βλέμματά των στυλωμένα πρὸς τὸν μεγάλον κατήφορον, ὁ ὁποῖος ἀπλώνεται ἔμπροσθέν των, κατευθύνονται εἰς τὰς πέτρας καὶ τοὺς θάμνους, μήπως τὴν ἴδουν νὰ φθάνη. Τίποτε ὅμως δὲν σαλεύει εἰς ὅλην τὴν ἔκτασιν.

Τὰ τέσσαρα μυτερά των ὦτα, τεντωμένα πρὸς τὰ ἔμπρός, δὲν ἀκούουν οὔτε λιθάριον νὰ κυλᾷ μέσα εἰς τὴν ἔρημίαν καὶ τὴν σιωπὴν, ὅπου καὶ τὸ πλεον μακρινὸν ἔλαφροπεριπάτημα ἑνὸς ζώου δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ μὴ τὸ ἀντιληφθοῦν.

Ἐποκαμωμένα τὰ δύο μικρὰ ἀλεπόπουλα ἀπὸ τὴν ἀναμονήν, καθὼς δὲν ἔβλεπαν τίποτε νὰ ἔρχεται καὶ καθὼς εἶχαν φόβον νὰ ἐξέλθουν εἰς τὰ ἀνοικτά, πρὶν νυκτώσει, ἀπεσύρθησαν πάλιν εἰς τὸν ὑπόγειον οἰκίσκον των. Ἦτο ἓν ἀληθινὸν παλατάκι. Μία μεγάλη σπηλιά, στολισμένη μὲ καταλεύκουσ κίονας καὶ κιόνια, ἄλλους μὲν μεγάλους ὡς λαμπάδας, ἄλλους δὲ μυτεροὺς ὡσάν βελόνας, πού ἐφαίνοντο ὡς δάσος μὲ χιονισμένα δένδρα. Καὶ νὰ συλλογίζεται κανεὶς, ὅτι ὅλοι αὐτοὶ οἱ κατάλευκοι κίονες εἶχον γίνει σταλαγματιὰ σταλαγματιὰ, κατὰ τὸ διάστημα χιλιάδων ἐτῶν, ἀπὸ τὸ νερόν, πού ἐστάλαζεν ἀπὸ τὸν θεόκτιστον θόλον μέσα εἰς τὸ σπήλαιον, ὡσάν νὰ τοὺς εἶχε σκαλίσει ἡ χεὶρ μεγάλου καλλιτέχου.

Όταν ἦλθεν ἡ νύξ, ὁ Ἄλεπουδάκης καὶ ὁ Ἄλεπουδέλης, βασανιζόμενοι ἀπὸ τὴν πείναν, ἐπήδησαν ἔξω τῆς φωλεᾶς των, διὰ νὰ εὔρουν κάτι νὰ φάγουν. Καθὼς τρέχουν φοβισμένοι, χώνουν τὸ ρύγχος των εἰς τοὺς θάμνους καὶ τὰ χόρτα, τρυπώνουν εἰς τὰ φύλλα τῆς πτέρης, ἐρευνῶντες νὰ εὔρουν καμμίαν περδικοφωλεὰν μὲ περδικόπουλα, διὰ νὰ χορτάσουν τὴν πείναν των, ἀλλὰ δὲν εὐρίσκουν τίποτε.

Καθὼς διέρχονται διὰ μέσου τῶν χωρίων, τῶν ὀπείων οἱ κάτοικοι κοιμῶνται, σταματοῦν καὶ παραμονεύουν καθισμένοι εἰς τοὺς ὀπισθίους των πόδας, μὲ τοὺς ρώθωνας τεντωμένους, μήπως μυρισθοῦν ἐκεῖ πλησίον κανέναν ὀρνιθῶνα. Ὁ πειρασμὸς εἶναι μεγάλος. Ὁ κενὸς στόμαχός των τοὺς λέγει: «Προχωρεῖτε ἔμπρός, νὰ ἰδῆτε. Θάρρος!» Ἡ φρόνησις ὁμως τὴν ὀποίαν ἔχουν κληρονομήσει ἀπὸ τοὺς προγόνους των, εἰς τοὺς ὀποίους τὰ πολλὰ παθήματα ἔγιναν μαθήματα, τοὺς λέγει: «Ἔως ἐδῶ καὶ μὴ παρέκει! Φυλαχθῆτε, μικρά μου ἄλεπόπουλα! . . .» Ὁ Ἄλεπουδάκης ἔμπρός, ὁ Ἄλεπουδέλης ὀπίσω, ἐν μέσῳ τῆς βαθείας νυκτός, πηγαίνουν καὶ ἔρχονται, ἀναποφάσιστοι, στριφογυρίζουν, ἀναρριχῶνται, ἔρπουν.

Κράκ! Ἐνας ξηρὸς κρότος, ὡς νὰ ἔκλεισαν αἴφνης ἐκεῖ πλησίον δύο σιδηραῖ σιαγόνες, ἠκούσθη μέσα εἰς τὴν ἡσυχον νύκτα. Ὁ Ἄλεπουδάκης μὲ τὰς τρίχας ἀνωρθωμένας καὶ μὲ πνιγμένα βογγητὰ ἐκτινάσσεται ὁ ἡμισυς, μὲ τοὺς ὀπισθίους πόδας, ἀπὸ τὴν ὀπὴν ἐνὸς μανδροτοίχου. Εἰς μάτην ὁμως ἀγωνίζεται νὰ ἐξέλθῃ. Κάτι, ὡς δυνατὴ χεῖρ, τὸν κρατεῖ στερεὰ ἀπὸ μέσα.

Τὸ ἔμπρόσθιον πόδι του εἶχε πιασθῆ εἰς τὸ δόκανον. Ὁ Ἀλεπουδέλης τρομαγμένος φεύγει δρομαίως, μετ' ὀλίγον ὅμως σταματᾷ τρέμων, τεντώνει τὰ ὦτα του καὶ ἀκροᾶται. Κάτι τοῦ λέγει ἐνδομύχως, ὅτι δὲν ἀφήνουν ἔτσι ἕναν ἀδελφὸν κατὰ τὴν συμφορὰν του.

Ἐπιστρέφει, πλησιάζει μὲ τρόπον τὸ δόκανον, τὸ ὁποῖον κρατεῖ στερεὰ τὸν αἵματωμένον πόδα τοῦ ἀδελφοῦ του. Τί ἤμπορεῖ νὰ κάμη; Καθὼς ὁ ἀδελφός του ἀποκαμωμένος ἀπὸ τοὺς πόνους, κεῖται χαμαί, ἀκίνητος, διότι κάθε κίνησις του αὐξάνει τοὺς πόνους του, τρίβει τὴν κεφαλὴν του μὲ ἀγάπην ἐπάνω εἰς τὴν ἰδικὴν του, ὡσὰν νὰ θέλῃ νὰ τὸν παρηγορήσῃ, νὰ τοῦ εἴπῃ, ὅτι αὐτὸς εἶναι ἐκεῖ, ὅτι θὰ κάμη ὅ,τι ἤμπορεῖ, διὰ νὰ τὸν σώσῃ.

Αἴφνης καθὼς συλλογίζεται, ὅτι αὔριον τὴν πρωΐαν ἡ ράβδος τοῦ κηπουροῦ θὰ θραύσῃ τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀδελφοῦ του, λαμβάνει μίαν γενναίαν ἀπόφασιν. Προκειμένου νὰ χαθῆ ὁ ἀδελφός του μὲ τοιοῦτον σκληρὸν θάνατον, προτιμότερον εἶναι νὰ χάσῃ τὸν πόδα του. Κύπτει λοιπὸν ἐπὶ τοῦ συλληφθέντος ἀπὸ τὸ δόκανον ποδός, πού σχεδὸν ἔχει ἀποκοπῆ, κόπτει μὲ τοὺς ὀδόντας του τὴν λωρίδα τοῦ δέρματος, πού τὸ συγκρατεῖ, καὶ ἐλευθερώνει τὸν ἀδελφὸν του. Ἐπειτα, τὸν πιάνει ἑλαφρὰ μὲ τοὺς ὀδόντας του ἀπὸ τὸν λαιμόν, ὅπως πιάνει ἡ γάτα τὰ γατάκια της, καὶ βοηθῶν αὐτόν, κατορθώνει νὰ τὸν μεταφέρῃ εἰς τὴν φωλεάν των.

Ἐκεῖ εὐρίσκονται τῶρα ἐνηγκωλισμένοι. Ἡ φωλεά των ὅμως εἶναι ἀκόμη ἔρημος. Ἡ μήτηρ των δὲν ἐπι-

στρέφει ἀκόμη. Εἰς μάτην τὴν φωνάζουν μὲ παραπονετικὰς κραυγὰς. Καὶ ἂν δὲν φανῆ μέχρι τῆς πρωΐας, σημαίνει ὅτι εἶναι ἀποθαμμένη, διότι ἠθέλησεν ἡ πτωχὴ νὰ φέρῃ φσηγτὸν εἰς τὰ τέκνα τῆς.

Τὰ δυὸ ἀλεπόπουλα πασχίζουν νὰ ἀλληλοπαρηγορηθοῦν. Ἐρχεται ὁμως ἡ ἄλλη πρωΐα καὶ ἡ μήτηρ

των δὲν ἔχει φανῆ ἀκόμη. Πάει ἡ δυστυχισμένη των μητερούλα! Ἔφυγε διὰ παντός καὶ τὰ ἄφησεν ὀρφανά! Καὶ ποῖος νὰ φροντίσῃ πλέον δι' αὐτά;

Ὁ Ἀλεπουδάκης, ἐξηντλημένος ἀπὸ τοὺς πόνους καὶ ἀπὸ τὸ αἶμα ποὺ ἔχασε, ἔχει ἀνάγκη νὰ φάγῃ. Διαρκῶς ἔχει λιποθυμίας. Ὁ Ἀλεπουδέλης τὸν βλέπει καὶ ἡ καρδιά του σφίγγεται. Αἴφνης τινάσσεται ἐπάνω. Θὰ ὑπάγῃ νὰ φέρῃ φαγητὸν διὰ τὸν ἄρρωστον ἀδελφόν του. Ἔλαβεν ἀπόφασιν

Δὲν λογαριάζει κανένα κίνδυνον. Ἄν καὶ εἶναι πλήρης ἡμέρα, ἐξέρχεται τῆς ὀπῆς καὶ τρέχει. Ὅθενδῆποτε διέρχεται, τὸν κοιτάζουν παράξενα τὰ ἄλλα ζῶα. Ἀλεποῦ μὲ τὸν ἥλιον, εἰς τὸν δρόμον! Ἀσφαλῶς θὰ ἐτρελλάθῃ! Καὶ ὁ Ἀλεπουδέλης τρέχει, τρώγει καὶ καμμίαν ἀκρίδα εἰς τὸν δρόμον του, διὰ νὰ μὴ λιποθυμήσῃ καὶ αὐτὸς ἀπὸ τὴν πείναν.

Ἐνῶ τρέχει, βλέπει εἰς μίαν μικρὰν περιοχὴν νὰ βόσκουν ὀρνίθια. Χωρὶς νὰ διστάσῃ, ὀρμᾶ, ἀρπάζει τὸ καλύτερον μὲ τοὺς ὀδόντας του καὶ φεύγει δρομαίως. Τὸν κυνηγοῦν οἱ ἄνθρωποι, τὸν κυνηγοῦν κύνες, τοῦ πετοῦν πέτρας, τοῦ ρίπτουν πυροβολισμούς. Φεύγει ὡς ἀστραπή. Ἐσώθη. Μετ' ὀλίγον εἰσέρχεται κατὰκοπος καὶ ἀσθμαίνων εἰς τὸ σπήλαιον.

— Ἀλεπουδάκη, ἀδελφούλη μου, σοῦ ἔφερα καλὸ φαγάκι νὰ φάγῃς!

Καὶ τὰ δύο ὀρφανὰ ἀλεπόπουλα κάθηνται καὶ τρώγουν ἀγαπημένα. Νὰ ἦτο εἰς κανὲν μέρος, ἐκεῖ πλησίον, νὰ τὰ ἔβλεπεν ἡ δυστυχισμένη μητερούλα των! . . .

ΤΙ ΔΙΗΓΕΙΤΑΙ ΕΝ ΕΛΑΤΟΝ

Εἰς τὴν πλαγίαν τοῦ βουνοῦ ἐγεννήθην μὲ πολλὰ ἄλλα ἀδέλφια μου. Ἄπ' ὅλα ὁμως μόνον δύο ἐζήσαμεν. Δὲν ἐνθυμοῦμαι τί ἀπέγιναν τὰ ἄλλα, διότι ἤμην πολὺ μικρόν. Ἴσως νὰ τὰ ἔφαγαν ἢ νὰ τὰ ἐπάτησαν τὰ πρόβατα, ὅταν ἦσαν ἀκόμη μικρά. Ἴσως νὰ τὰ ἐπνιξε καμμία νεροποντή. Ἐνθυμοῦμαι μόνον, ὅτι ἐμὲ μὲ ἐπροστάτευσεν ἓνας θάμνος ἀγκαθωτός. Μ' ἐκράτει φιλοστόργως εἰς τὴν ἀγκάλην του, ὅπως ἡ μήτηρ τὸ μικρόν της. Αὐτὸς φαίνεται μ' ἐπροφύλαξεν ἀπὸ τὰ πρόβατα καὶ τὰς ραγδαίας βροχάς. Καὶ ἐμεγάλωνα καὶ ἐψήλωνα καὶ ἐπέρασα τὸν προστάτην μου θάμνον.

Ἐμεγάλωσα καὶ ἐψήλωσα καὶ ἤμην εὐτυχησμένον. Ὁ χειμὼν μ' ἐστόλιζε μὲ τὴν ἀγνὴν χιόνα του. Καὶ ὅταν ἀνέτελλεν ὁ ἥλιος, κάθε ἀκτίς του ἐγένετο ἐπάνω εἰς τὴν χιόνα χίλια, μύρια διαμάντια. Καμμία βασίλισσα τοῦ κόσμου δὲν ἐφόρεσε τέτοια διαμάντια, ὅσα ἐγώ. Καὶ κατὰ τὴν γλυκεῖαν ἄνοιξιν πολλάκις ὁ κόσμος ἐκάθητο εἰς τοὺς τρυφεροὺς κλάδους μου καὶ ἐξαπέλυε τὸ γλυκὺ κελάδημά του εἰς τὸν καθαρὸν οὐρανόν.

Δίπλα μου ὑψώνετο ἓνας πελώριος ἔλατος, ποὺ εἶδε νὰ περάσουν ἀπ' ἐπάνω του ἑκατὸν χειμῶνες. Μὲ τὸ γιγάντειον ἀνάστημά του καὶ μὲ τὸ πυκνόν του φύλλωμα, μ' ἐπροφύλαττεν ἀπὸ τὸν βορρᾶν. Καὶ πάρα πέρα ἔζη τὸ ἀδελφάκι μου, τρυφερόν καὶ εὐτυχησμένον, ὅπως καὶ ἐγώ. Ὅταν τὸ ἀεράκι ἔπαιζε μὲ τὰ

σουβλερά φύλλα μας, ἐψάλλαμε τὸ αὐτὸ ᾄσμα, ἀλλὰ δὲν ἠδυνάμεθα νὰ ἐνώσωμεν τοὺς κλάδους μας ἀδελφικά.

“Ὅταν θὰ ἐμεγαλώναμεν, ὡσὰν τὸν πατέρα μας, θὰ ἦμεθα αἰωνίως ἠνωμένα, μεγάλα καὶ τρανά.

Ἐμεγάλωνα καὶ ἐπήλωνα καὶ ἤμην εὐτυχισμένον.

Μίαν ἡμέραν, πού ὁ χειμὼν μὲ εἶχε στολίσει μὲ πυκνὴν ἀγνὴν χιόνα καὶ ὁ ἥλιος ἔρριπτεν ἐπάνω μου σωρὸν τὰ διαμάντια, ἐπλησίασεν ἕνας ἄνθρωπος κρατῶν εἰς τὴν χεῖρα του ἓν κοπτερόν καὶ στίλβον πρᾶγμα. Χωρὶς νὰ θέλω, κάποιος κρύος φόβος μὲ κατέλαβεν, ὡς νὰ προησθάνθην κάτι κακόν. Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς μοῦ ἐφάνη κακός. Ἀμέσως ἐτίναξε μὲ δυνατὰ καὶ ἄγρια κτυπήματα τὰ διαμάντια ἀπ’ ἐπάνω μου, ἐπάτησεν ἀλύπητα τὸν θάμνον καὶ τότε ἠσθάνθην τὸ κρῦον σίδηρον νὰ σχίζῃ τὸν τρυφερόν κορμόν μου.

Δὲν ἐχρειάσθη πολὺν κόπον. Μὲ τέσσαρα πέντε κτυπήματα μ’ ἐσκότωσε. Δὲν ἔφυγεν ὅμως ἀμέσως οὔτε ἡ δροσερότης τῶν φύλλων μου οὔτε τὸ ἄρωμά μου, πού εἶναι ὡς βάλσαμον.

Μὲ ἤρπασαν ἀπὸ τὸ βουνόν, ἀπὸ τὸν πατέρα μου, ἀπὸ τὸν ἀδελφόν μου καὶ μὲ ἔστησαν ὄρθιον εἰς μίαν μεγάλην αἴθουσαν. Ἀντὶ χιόνος ἠπλώσαν εἰς τὰ φύλλα μου βάμβακα, ἀντὶ ἀδαμάντων, ἐκρέμασαν ἀπὸ τοὺς κλάδους μου κοῦκλες καὶ ἀθύρματα.

Μίαν ἐσπέραν ἤναψαν μέσα εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν φῶτα πολλά. Ἀλλὰ δὲν ἦσαν τὰ φῶτα αὐτὰ οὔτε ὅπως τὸ δυνατὸν φῶς τοῦ ἡλίου, οὔτε ὅπως τὸ γλυκὺ φῶς τῆς σελήνης. Γύρω μου ἐμαζεύθησαν παιδάκια

πολλά καὶ ἐτραγούδουν καὶ ἐχόρευαν. Ἀλλὰ τὰ τραγούδια τῶν δέν ἦσαν ὅπως τὸ κελάδημα τοῦ κοσσύφου, οὔτε ὅπως τὸ λάλημα τῆς φλογέρας τοῦ ποιμένου. Ὁ ἀήρ ἦτο θερμὸς καὶ ἐμύριζεν ἀλλέως. Τὰ ἀρώματα αὐτὰ δέν ἦσαν ὅπως τὸ ἄρωμα τῶν ἀγριο-

μενεξέδων, πού ἦνθουν μέσα εἰς τὸν θάμνον κρυμμένοι.

᾽Ω! τί θερμός καὶ τί ἀσφυκτικός ἀέρας! Ποῦ τὸ δροσερὸν ἀεράκι τοῦ βουνοῦ καὶ ποῦ ὁ καθαρὸς βορρᾶς!

Διὰ μέσου τῶν ὑλοπινάκων τῶν κλειστῶν παραθύρων ἐφαίνετο εἰς τὸν οὐρανὸν ἓν μικρὸν ἄστρον. Αὐτὸ τὸ μόνον μοῦ ὑπενθύμιζε τὴν παλαιὰν ζωὴν μου εἰς τὸ δάσος. Ἐκεῖ τὴν νύκτα εἶχα συντροφίαν τὰ ἀμέτρητα ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ. Καὶ ἓνα μικρὸ ἄστρο ἀπ' αὐτὰ ἐφαίνετο ὡς νὰ μ' ἐπαρηγόρει κατὰ τὸν θάνατόν μου.

Εὐτυχισμένον ἄστρον, εἶσαι πολὺ ὑψηλὰ καὶ δὲν σὲ φθάνει τὸ ἀνθρώπινον χέρι!

Τὰ παιδάκια ἐτραγούδουν καὶ ἐχόρευαν καὶ μεγάλη χαρὰ ἦτο εἰς τὰ πρόσωπά των. Αὐτὰ τὰ καὶ τὰ εἶχα παρηγορίαν, ὅτι ὁ θάνατός μου τοὺς ἐπροξένει εὐτυχίαν. Δὲν ἦσθανόμην ὅμως ἀγάπην καὶ πρὸς τοὺς μεγάλους, πού ἐτριγύριζαν γύρω μου, διότι ἦσαν μεγάλοι, ὡς αὐτὸς πού μ' ἔκοπεν εἰς τὸ δάσος.

Τέλος ἦλθε στιγμή, πού μ' ἐγύμνωσαν ἀπὸ τὰ στολίδια μου καὶ τὰ ἐμοίρασαν εἰς τὰ παιδιά. Τὰ τραγούδια βαθμηδὸν ἔπαυσαν, οἱ ἄνθρωποι ἓνας ἓνας ἔφυγαν, τὰ φῶτα ἔσβησαν καὶ ἔμεινα ὀλομόναχον εἰς τὴν σκοτεινὴν αἴθουσαν.

Τὴν ἄλλην ἡμέραν τὸ πρωὶ εὐρέθην πεταγμένον εἰς τὴν αὐλὴν μαζί μὲ τὰ σκουπίδια.

Ἄχ! διατὶ ὁ κακὸς ἄνθρωπος νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ δάσος καὶ νὰ μὲ κόψῃ; Διατὶ νὰ μὲ χωρίσῃ ἀπὸ τὸν πατέρα μου, ἀπὸ τὸν ἀδελφόν μου, ἀπὸ τὰ ἄλλα ἔλατα, ἀπὸ τὸν κόσσυφον, ἀπὸ τὸν ἀέρα τοῦ βουνοῦ;

ΤΟ ΚΑΛΥΒΙ

Ἐκεῖ, πού οἱ καστανιές χυτὰ
 χλωρόφυλλα, λαμπαδωτὰ
 κλωνάρια ξανεμίζουν,
 πού ροδοβάφονται οἱ μηλιές
 κι οἱ γαλανόφυλλες ἐλιές
 πολύκαρπες λυγίζουν. . . .

πού ἀνθοῦν λευκὰ τριαντάφυλλα
 καὶ κλήματα ἀφροστάφυλλα
 τὶς κρεβατιές ἠσκιώνουν
 καὶ κυπαρίσσια ἀραδαριὰ
 παλεύοντας μὲ τὸ βοριὰ
 ἀνίκητα ψηλώνουν. .

συμμαζεμένο, ντροπαλό,
 σὰν караβάκι στὸ γιαλό,
 κατάλευκο καλύβι
 μέσ' σ' ὄλοπράσινα κλαριὰ
 τῆ χιονισμένη του θωριὰ
 μιὰ δείχνει καὶ μιὰ κρύβει.

Μικρὰ τὰ καμαράκια του
 καὶ τὰ πσραθυράκια σου,
 κι ὄλο μικρὸ πλασμένο.
 Τόσο μικρό, ὅπου μπορεῖ
 τὴν Εὐτυχία νὰ χωρῆ!
 Τί κρίμα πού εἶναι ξένο!

Γ. Δροσίνης.

ΟΙ ΠΡΟΣΚΕΚΛΗΜΕΝΟΙ ΤΗΣ ΠΑΣΧΑΛΙΑΣ

Τὴν ἔαρινὴν σὺτὴν πρῶϊαν ἢ ἀνθισμένην πασχαλιὰ εἶχε προσκεκλημένους. Πολλοὺς προσκεκλημένους. Νομίζει κανεὶς, ὅτι γίνεται ἐκεῖ γάμος ἢ πανήγυρις.

Μία σοβαρὰ καὶ φρόνιμη οἰκοκυρά, ἢ μέλισσα, ποὺ ἔρχεται ἀπὸ μακρὰν, διὰ νὰ ὀψωνίση διὰ τὸν οἶκον της, κάθηται ἐπάνω εἰς τὰ λουλουδάκια τῆς πασχαλιᾶς, χώνει μέσα τὴν κεφαλὴν της καὶ ροῦξ τὸν χυμὸν των, διὰ νὰ τὸν κάμη μέλι.

Ἡ μακρόσωμος καὶ φιλοπόλεμος σφήκα καὶ ὁ σέρσεγκας μὲ τὰ χρωματιστά του ζωνάρια, περιτριγυρίζουν μὲ βοὴν τὴν ἀνθισμένην πασχαλιάν.

Πολλὰ μαῦρα, πολλὰ μικρὰ μυρμηκᾶκια, ποὺ ἔχουν τὴν φωλεάν των εἰς τὴν ρίζαν τῆς πασχαλιᾶς, ἀρχίζουν ν' ἀναβαίνουν εἰς τὸν κορμὸν της, νὰ τρέχουν ἀκούραστα ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἐπάνω εἰς τὰ κλαδιά της καὶ νὰ γυρίζουν πάλιν φορτωμένα εἰς τὴν σκοτεινῆν των φωλεάν.

Αἱ πολύχρωμοι πεταλοῦδαι, πετῶσαι ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, ὑποδέχονται τοὺς προσκεκλημένους.

Ἐν ὀλόκληρον στράτευμα ἀπὸ μυίας ἔχει στήσει χορὸν εἰς τὸν ἀέρα, γύρω ἀπὸ τὴν ἀνθισμένην πασχαλιάν. Μυῖαι μικραὶ καὶ μεγάλαι, μυῖαι ἀμέτρητοι περιφέρονται ἀδιακόπως, ὡσὰν μεθυσμένοι ἀπὸ τὸ φῶς τοῦ Ἡλίου καὶ τὸ ἄρωμα τῶν λουλουδιῶν!

Ἐνας ἀργοκίνητος κοχλίας, ποὺ φέρει τὸ οἰκημά του εἰς τὰ νῶτα του, προχωρεῖ ὀκνηρὰ καὶ ἀναβαίνει καὶ αὐτὸς εἰς τὸν στακτερὸν κορμὸν τῆς πασχαλιᾶς,

διά νά ροφήση τοὺς χυμούς της. Καὶ ὀλίγον παραπέρα μία πολὺ μικρὰ κάμπη ἔριπυσα, σηκώνει πότε πότε τὸ ἔμπροσθεν μέρος τοῦ κορμοῦ της καὶ κοιτάζει ὀλόγυρα, ὡς νὰ ἐρευνᾷ νὰ εὕρη κάτι.

Ἄλλ' ἴδου καὶ ἓνας μεγάλος δυσκίνητος κάνθαρος, ὁ ὁποῖος ἔρχεται πετῶν. Τί θέλει καὶ αὐτὸς ἐδῶ; Δίπλα του πετᾷ μία χρυσόμυια, μὲ τὰ χρυσοπράσινα πτερά της, ποὺ λαμπυρίζουν εἰς τὸν ἥλιον ὡς σμαράγδια.

Πόσα ζωῦφια! Ἔχουν κάμει ὀλόκληρον κοινότητα ἐπάνω εἰς τὴν ἀνθισμένην πασχαλιάν. Ἄλλα πετοῦν, ἄλλα περιπατοῦν, ἄλλα πηδοῦν, ἄλλα ἔριπουν. Καὶ διαρκῶς φθάνουν ἄλλα ἀπὸ ὑψηλά, ἀπὸ χαμηλά, ἀπὸ ὀλόγυρα, ἀπὸ παντοῦ. Καὶ ὅλα τὰ περιποιεῖται ἡ καλὴ πασχαλιά, ὡσὰν φιλόξενος οἰκοκυρὰ εἰς τὴν οἰκίαν της. Ἄλλα τὰ φιλοξενεῖ μὲ τοὺς δροσεροὺς της χυμούς, ἄλλα μὲ τὸ μέλι τῶν λουλουδιῶν της, ἄλλα μὲ χίλια δυὸ καλά.

Καὶ ὅσον ὑψώνεται ὁ ἥλιος καὶ θερμαίνει περισσότερο, ἔρχονται ἄλλα καὶ πάλιν ἄλλα, ἓνας λαὸς ὀλόκληρος ἀπὸ λεπιδόπτερα. Καὶ κάμνουν χίλια παιγνίδια εἰς τὸν ἀέρα καὶ χορεύουν καὶ κυνηγοῦνται, χαρούμενα καὶ εὐτυχισμένα. Ἡ ἀτμόσφαιρα γεμίζει ἀπὸ τὸ ἐλαφρὸν βρόϊσμα τῶν ξένων καὶ ἐπάνω ἀπὸ τὸν κορυφὴν τῆς πασχαλιᾶς κινεῖται τρεμουλιαστά, ὑψηλὰ εἰς τὸν ἀέρα, μία στήλη ἀπὸ ἀμετρήτους κώνωπας.

Αὐτοὶ εἶναι οἱ καθημερινοὶ προσκεκλημένοι τῆς πασχαλιᾶς, ποὺ πηγαίνουν καὶ ἔρχονται. Εἶναι ὁμως

καί ἄλλοι, πού ἔρχονται, διὰ νά παραμείνουν μονίμως ἐδῶ εἰς τήν σκιάν της. "Ένας μικροσκοπικός ὄμιλος ἀπό φθείρας τῶν φυτῶν πλησιάζει." Ἐρχονται πονηρὰ ὡσάν κλέπται, χώνονται κάτω ἀπό τὰ φύλλα τῆς πασχαλιᾶς καί ζεσταίνονται εἰς τόν ἥλιον, χωρίς νά

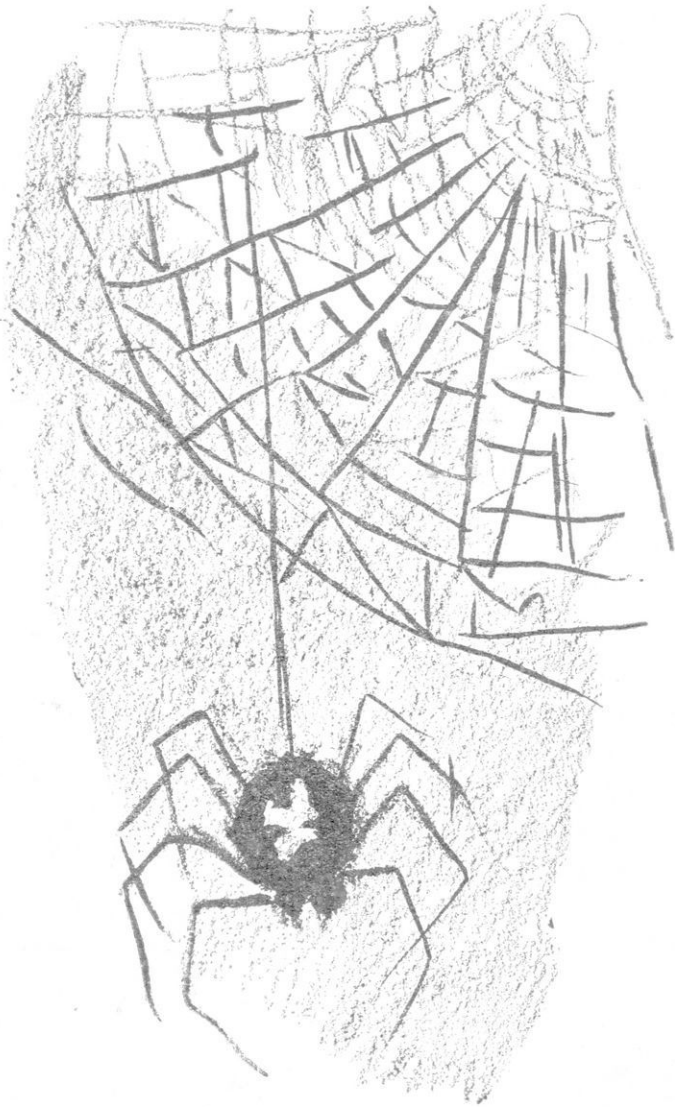
σαλεύουν. Αὐταὶ δὲν ἔχουν σκοπόν, φαίνεται, νὰ μετακινηθοῦν ἐκεῖθεν.

Ὅλιγον ὑψηλότερα, μία μεγάλη ἀράχνη, μ' ἓνα σταυρὸν εἰς τὰ νῶτα, στήνει τὴν ἐργαλειὸν τῆς ἀνάμεσα εἰς τὰ κλαδιὰ καὶ ἀρχίζει νὰ ὑφαίνει τὸ δίκτυόν τῆς. Ὑστερα κρέματα ἀπὸ μίαν κλωστήν καὶ περιμένει. Ἀλλοίμονον εἰς τὴν ἀπρόσεκτον μυῖαν, ποὺ θὰ ἐμπλεχθῆ εἰς τὸ δίκτυόν τῆς αὐτό! Ἡ ἀράχνη τινάσσεται ἐπάνω τῆς, τὴν σφίγγει εἰς τὰ βρόχια τῆς, τὴν ἀρπάζει μὲ τοὺς μεγάλους πόδας τῆς καὶ τῆς ἐκμυζᾷ τὸ αἷμα. Τζζ. . ! φωνάζει μὲ ἀγωνίαν ἢ δυστυχῆς μυῖα καὶ ἐκπνέει. Καὶ ἡ πονηρὰ ἀράχνη κρέματα πάλιν ἀπὸ μίαν κλωστήν καὶ περιμένει ἄλλο θῦμα.

Ἄλλὰ διατὶ ἔξαφνα ἡ πανήγυρις τῶν μικρῶν προσκεκλημένων τῆς πασχαλιᾶς σταματᾷ; Διατὶ βουβαίνονται ὅλοι οἱ μικροί, πτερωτοὶ χαροκόποι; Ἄλλος κυνηγὸς ἐπαρουσιάσθη. Εἶναι ἓν μικρὸν πτηνόν, ποὺ λέγεται κοκκινολαίμης. Αὐτὸ δὲν ἀφήνει κανὲν ἔντομον. Οὔτε λύκος μέσα εἰς τὴν στάνην δὲν κάμνει τόσον κακόν. Ὅπου φύγη-φύγη, τὰ καημένα τὰ ἔντομα. Καὶ μόνον, ὅταν τὸν ἴδουν νὰ πετάξῃ, τὸν τρομερὸν κοκκινολαίμην, καὶ βεβαιωθοῦν ὅτι εἶναι μακράν, ἀρχίζουν πάλιν τὴν διασκέδασίν των. Ἡ στήλη τῶν κωνώπων, ποὺ εἶχε διασκορπισθῆ, γίνεται πάλιν καὶ ἀρχίζει ὁ χορὸς των.

Τέλος ἔρχεται ἡ νύξ καὶ οἱ προσκεκλημένοι τῆς ἡμέρας φεύγουν, διὰ νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὰς φωλεὰς των. Καὶ ἔρχονται τώρα οἱ προσκεκλημένοι τῆς νυκτός.

Εἶναι τὰ νυκτόβια ἔντομα, οἱ λησται τῆς νυκτός.

Μία μεγάλη νυκτερίς, τὸ πτερωτὸν αὐτὸ ποντικᾶκι, μὲ τὰς μεμβράνας τῶν πτερῶν του τεντωμένας, ὡσὰν πτερὰ ἀεροπλάνου, πετᾷ ὀλόγυρα, καὶ ἀναζητεῖ τὰ θύματά της.

Ἐνας φωνακλᾶς βάτραχος, κράζει μέσα εἰς τὸ ρυάκιον, πού διέρχεται παρὰ τὴν ρίζαν τῆς πασχαλιᾶς. Βρεκεκέξ, κοάξ, κοάξ! κοά!! Ποῖος ἠξεύρει τί ἔγκλημα ἐτοιμάζεται νὰ διαπράξη καὶ αὐτός! Ὁ ἐξάδελφός του, ὁ φρῦνος, ἄλλος ληστής αὐτός, ἐμφανίζεται καὶ ἐξοντώνει τοὺς δυστυχεῖς κοχλίας. Τὰ πτωχὰ ζῶα δὲν ἔχουν ἀστυνομίαν, διὰ νὰ τὰ φυλάττη ἀπὸ τοὺς κακοὺς. Φυλάττονται, ὅπως ἤμποροῦν, μόνα των. Καὶ φυλάττονται καμμίαν φορὰν καλύτερα καὶ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους.

Ἡ πασχαλιά ἐν τούτοις στέκεται ἐκεῖ, εἰς τὸ μέσον τοῦ κήπου, καμαρωτή! Τὰ κλαδιά της, πού κρέμανται μέχρι τῆς γῆς λάμπουν, τὰ λουλούδια της μοσχοβολοῦν καὶ γύρω της βοῖζει ὄλοεν καὶ βομβεῖ καὶ τρίζει καὶ πετᾷ καὶ χορεύει, ἓνας μικρόκοσμος πλημμυρισμένος ἀπὸ ἀνοιξιάτικην χαρὰν καὶ εὐτυχίαν. Εἶναι οἱ ξένοι τῆς Πασχαλιᾶς. Προσκεκλημένοι καὶ ἀπρόσκλητοι.

Ο ΜΑΝΤΙΣ ΜΕΓΙΣΤΙΑΣ

Ἡ προδοσία εἶχε γίνει. Ὁ Ἐφιάλτης εἶχε προδώσει εἰς τὸν Ζέρξην τὴν ἀτραπὸν, ἀπὸ τὴν ὁποῖον διερχόμενα τὰ στρατεύματά του, θὰ περιεκύκλωναν τὸν Λεωνίδα, ὁ ὁποῖος ἐφύλαττε, μαζὶ μὲ τοὺς γενναίους του, τὰ στενὰ τῶν Θερμοπυλῶν. Τώρα ἡ καταστροφὴ τῶν Ἑλλήνων ἦτο ἀφευκτος.

Ὁ μάντις Μεγιστίας, ὁ ὁποῖος εἶχε παρακολουθήσει τὴν ἐκστρατείαν, εἶχε κάμει τὰς θυσίας τῶν ζώων, διὰ νὰ διαβάσῃ εἰς τὰ σπλάγχνα των τὴν ἔκβασιν τῆς μάχης. Τὰ σπλάγχνα εἶχον δεῖξει κακὰ σημεῖα. Μὲ τὴν αὐγὴν ὁ θάνατος θὰ ἔκλειε τοὺς ὀφθαλμούς των. Οἱ σύμμαχοι τότε ἤρχισαν νὰ φύγουν. Ὁ ἴδιος ὁ Λεωνίδας τοὺς εἶχε συμβουλεύσει νὰ φύγουν, διότι ἡ θυσία των θὰ ἦτο ματαία.

—Ἐγὼ θὰ μείνω - τοὺς εἶπε - διὰ τὴν τιμὴν τῆς Σπάρτης. Ἐσεῖς σωθῆτε!

Καὶ ἔμεινε μὲ τοὺς τριακοσίους του. Ἦσαν ἀποφασισμένοι νὰ πολεμήσουν καὶ νὰ πέσουν ὅλοι μέχρι τοῦ τελευταίου.

Ὁ μάντις Μεγιστίας ὅμως δὲν ἤθελε νὰ φύγῃ.

—Πῆγαινε, καὶ σύ, Μεγιστία. . . . τοῦ εἶπεν ὁ Λεωνίδας. Διατὶ νὰ χαθῆς ἀδίκῃ; Ἐσύ, μὲ τὴν μαντικὴν σου τέχνην εἶσαι χρήσιμος καὶ ἄλλοῦ.

Ὁ Μεγιστίας ὅμως τοῦ ἀπήντησεν:

—Ἀφησέ με, βασιλιά μου, ν' ἀποθάνω μαζὶ σας. Δὲν θέλω πιά νὰ μαντεύω. Ἡ τελευταία μου μαντεία ἄς εἶναι αὐτή. Ἡ τιμὴ ν' ἀποθάνω διὰ τὴν πατρίδα.

εἶναι ἀνωτέρα ἀπὸ ὅλας τὰς τιμάς, πού μοῦ φέρει ἡ μαν-
τική μου τέχνη. Ἐγὼ θὰ μείνω. Σὲ παρακαλῶ μόνον
ν' ἀφήσης νὰ φύγῃ ὁ υἱός μου. Τὸν ἔχω μοναχογιὸν
καὶ εἶναι χρήσιμος εἰς τὸ σπίτι μου, πού θὰ ὀρφανεύ-
σῃ. Ἄς ζήσῃ αὐτὸς νὰ ἐνθυμῆται, ὅτι ὁ πατέρας του
ἀπέθανε διὰ τὴν πατρίδα.

—Αὐτό, πού ζητεῖς εἶναι ὀρθόν καὶ δίκαιον, εἶπεν ὁ
Λεωνίδας. Ἄς φύγῃ τὸ παιδί!

Τὸ γεννοσιὸν παιδί ὅμως δὲν ἤθελε νὰ φύγῃ.

—«Ὅχι, πατέρα», παρεκάλει. «Ἄφησέ με νὰ μείνω
καὶ ἐγὼ κοντὰ σου. Μὴ μὲ διώχνης! Καὶ ἂν εἶναι
ν' ἀποθάνω διὰ τὴν Ἑλλάδα «θεία εἶναι ἡ δάφνη·
μιὰ φορὰ κανεὶς πεθαίνει!»

Τότε παρενέβη ὁ Λεωνίδας καὶ εἶπεν εἰς τὸ γενναῖον
παιδί.

—Καὶ τὸ νὰ ὑπακούῃ κανεὶς εἰς τοὺς μεγαλυτέρους
του εἶναι ἱερὸν χρέος. Ἐμεῖς θ' ἀποθάνωμεν διὰ τὴν
Πατρίδα. Ἐσύ ζῆσε διὰ τὴν Πατρίδα.

Καὶ τότε μόνον ὁ υἱὸς τοῦ Μεγιστίου ἀπεφάσισε
νὰ φύγῃ.

Ὁ Μεγιστίας ἔμεινε μὲ τὸν Λεωνίδαν καὶ τοὺς τρι-
ακοσίους του. Ἐστολίσθησαν, ἐκτενίσθησαν, ἐφόρε-
σαν στεφάνια εἰς τὴν κεφαλὴν των, ὅπως ἦτο συνήθεια,
διὰ τὴν μεγάλην πανήγυριν τῆς μάχης, καὶ μὲ τὴν
αὐγὴν, ὅπως εἶχε μαντεύσει ὁ Μεγιστίας, ἔπεσαν ὅλοι
ἠρωϊκά, διὰ τὴν τιμὴν τῆς Σπάρτης.

Εἰς τὸν δοξασμένον τάφον τῶν τριακοσίων ὁ ἐπιγραμ-
ματοποιὸς Σιμωνίδης ἐχάραξε τὸ ἀθάνατον ἐπιτύμ-
βιον, τὸ ὁποῖον διαλαλεῖ τὴν δόξαν τῶν Θερμοπυλῶν:

«Ἐσύ, διαβάτη, πού περνᾶς, νὰ πῆς στή Σπάρτη κάτω, πῶς εἶμαστε θαμμένοι ἐδῶ, πιστοὶ στὸ θέλημά της».

Ἄλλὰ καὶ τοῦ Μεγιστίου τὸν ἡρωϊσμόν διαλαλεῖ ἄλλο ἀθάνατον ἐπιτύμβιον τοῦ Σιμωνίδου:

«Τὸ μνημα τοῦτο τοῦ δοξασμένου εἶναι μάντεως Μεγιστίου, πού, ὅταν οἱ Μῆδοι ἐπέρασαν τὸν Σπερχειὸν ποταμόν, τὸν ἐσκότωσαν, διότι, ἂν καὶ τοῦ ἦτο φανερός ὁ θάνατος, πού τὸν ἐπερίμενε, δὲν ἠθέλησεν ὁμως νὰ χωρισθῆ ἀπὸ τοὺς ἀρχηγούς τῆς Σπάρτης».

Ὁ Μεγιστίας μοιράζεται ἔτσι τὴν αἰώνιαν δόξαν τῶν τριακοσίων, τοὺς ὁποίους ὁ ἐθνικός μας ποιητὴς Σολωμὸς προσεκάλει νὰ ἔλθουν πάλιν εἰς τοὺς νέους ἑλληνικοὺς ἀγῶνας, διὰ νὰ ἴδουν πόσον τοὺς ὁμοίωσαν τὰ παιδιὰ των:

«᾽Ω Τριακόσιοι, σηκωθῆτε
καὶ ξανάλθετε μ' ἐμᾶς,
τὰ παιδιὰ σας θέλ' ἰδῆτε
πόσο μοιάζουνε μ' ἐσᾶς!»

ΥΜΝΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Τὸ Μαραθῶνιο πεζοδρόμο ἀκολουθώντας
κι ἂν πέσουμε, τὸ χρέος μας ἔχομε κάμει.
Καὶ τὸ αἷμα τοῦ προγόνου μας Λεωνίδα,
τὸ αἷμα μας - θριάμβων αἷμα - ταιριασμένο,
θὰ πορφυρώσῃ τὸν καρπὸ τὸν κοραλλένιο
καὶ τὸ σταφύλι τὸ κρεμάμενο στὸ κλῆμα.
Κι ἂν πρέπη νὰ πεθάνουμε γιὰ τὴν Ἑλλάδα,
᾽Ω θεία δάφνη! μιὰ φορὰ κανεὶς πεθαίνει.

Κ. Παλαμαῆς.

Η ΑΝΟΙΞΙ

Τὰ χιόνια λειῶσαν στὰ βουνά
κι ἡ ἄνοιξι προβάλλει
καὶ σὰν βασίλισσα περνᾷ
μέ τ' ἀνθηρά της κάλλη.
Τ' ἀηδόνια γλυκοκελαδοῦν
σὲ δάση μυρωμένα
κι οἱ πεταλοῦδες χαιρετοῦν
τὰ κρῖνα τ' ἀνθισμένα.
Τὰ χελιδόνια στήν παλιὰ
φωλιά γυρίσαν πάλι,
καὶ ψαίλουν μέ γλυκεῖα λαλιά
τῆς ἄνοιξης τὰ κάλλη.

ΜΙΔΑΣ ΚΑΙ ΠΑΚΤΩΛΟΣ

Ὁ Μίδας, ὁ ἀρχαῖος βασιλεὺς τῆς Φρυγίας, ἐγνώριζε νὰ παρασκευάζῃ τὸν καλύτερον οἶνον τοῦ κόσμου. Μίαν ἡμέραν ἀπὸ τὸν οἶνον αὐτὸν ἐφίλευσεν ἀφθόνως τὸν Σιληνόν, ὁ ὁποῖος συνώδευε παντοῦ τὸν θεὸν Διόνυσον. Ὅταν, κατευχαριστημένος, ὁ Σιληνὸς ἐπέστρεψε καὶ εὗρῆκε τὸν Διόνυσον, τοῦ εἶπε:

—Δὲν ὑπάρχει εἰς τὸν κόσμον καλύτερος οἶνος ἀπὸ τὸν οἶνον τοῦ Μίδα! Πρέπει νὰ πᾶμε νὰ τὸν δοκιμάσῃς!

Ὁ Διόνυσος ἐδέχθη καὶ ὁ Σιληνὸς τὸν ὠδήγησεν εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Μίδα. Μόλις τὸ ἔμαθεν ὁ Μίδας, τρέχει νὰ προὔπαντήσῃ τὸν Διόνυσον. Τὸν ὑποδέχεται καὶ τοῦ προσφέρει ἀπὸ τὸν περίφημον οἶνον του.

—Ἐχει δίκαιον ὁ Σιληνός! εἶπεν ὁ Διόνυσος. Τὸ κρασί σου, Μίδα, εἶναι θαυμάσιον! Ξεπερνᾷ καὶ τὸ νέκταρ, ποὺ πίνομεν εἰς τὸν Ὀλυμπον. Ζήτησέ μου ὅ,τι θέλεις, καὶ θὰ τὸ ἔχῃς.

Ὁ Μίδας, ὁ ὁποῖος ἦτο πολὺ φιλάργυρος, ἀστόχαστα τότε τοῦ ἀπαντᾷ:

—Θέλω ὅ,τι πιάνω νὰ γίνεται χρυσάφι!

—Πολὺ καλὰ! ἀπαντᾷ ὁ Διόνυσος. Ἀπὸ τὴν στιγμήν αὐτὴν ὅ,τι πιάνῃς, θὰ γίνεται χρυσός! Καὶ ἔφυγεν ὁ Διόνυσος μαζὶ μὲ τὸν Σιληνόν.

Μόλις ἔφυγεν ὁ θεός, ὁ Μίδας ἠθέλησε νὰ δοκιμάσῃ, ἂν τοῦ εἶπε τὴν ἀλήθειαν ὁ Διόνυσος. Πιάνει τὸ ποτήριόν του καὶ τὸ ποτήριον ὀλόκληρον γίνεται χρυσοῦν. Πιάνει τὸν θρόνον του, ποὺ ἐκάθητο καὶ ὁ θρό-

νος του γίνεται χρυσοῦς. Πιάνει τὸ προσκεφάλαιόν του, εἰς τὸ ὁποῖον ἀκουμποῦσε, καὶ τὸ προσκεφάλαιον γίνεται χρυσοῦς. "Ὅ,τι καὶ ἂν ἔπιανεν, ἐγένετο ἕνα κομμάτι χρυσοῦ.

Περιχαρῆς τότε ὁ Μίδας τρέχει νὰ εὕρη τὴν σύζυγόν του. Προχωρεῖ ν' ἀνοίξη τὴν θύραν τοῦ δωματίου, γίνεται χρυσῆ ἡ θύρα. Εἰσέρχεται εἰς τὸ δωμάτιον τῆς συζύγου του, καὶ ἐπειδὴ ἡ σύζυγός του εἶχεν ἀποκοιμηθῆ ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου, τρέχει πλησίον της. Διὰ νὰ μὴ τρομάξη, τὴν ὠθεῖ ἑλαφρὰ μὲ τὴν χεῖρα του, διὰ νὰ ἐξυπνήσῃ, καὶ ἡ σύζυγός του γίνεται χρυσῆ.

—Πωπῶ, δυστυχία μου! ἐφώνασεν ἀπηλπισμένος ὁ Μίδας. Εἶχα μίαν χρυσοῦν γυναῖκα ζωντανὴν καὶ τώρα ἔχω ἕνα κομμάτι ἄψυχον χρυσάφι. Ἄλλοιμονόν μου! Τί νὰ κάμω;»

Ἐστάθη ὀλίγον συλλογισμένος. Μία τρομερὰ ἰδέα διῆλθεν ἀπὸ τὸν νοῦν του. . . . "Ἄν ὅ,τι ἐγγίξῃ γίνεται χρυσοῦς, τότε. . . . Τρέχει τρομαγμένος κάτω εἰς τὸ δωμάτιον, πού εἶχε φιλοξενήσει τὸν Διόνυσον. Τὸ τραπέζιον ἦτο ἀκόμη ἐστρωμένον· ἀρπάζει τεμάχιον ψητοῦ κρέατος διὰ νὰ τὸ φέρῃ εἰς τὸ στόμα του, καὶ τὸ ψητὸν μεταβάλλεται εἰς τεμάχιον χρυσοῦ! Λαμβάνει εἰς τὴν χεῖρα του τὸ ποτήριον μὲ τὸν οἶνον, καὶ ἐμέσως οἶνος καὶ ποτήριον, γίνονται καθαρὸς χρυσοῦς.

Ἄπηλπισμένος, τότε ἐνόησεν, πόσον ἄσχημα τὴν εἶχε πάθει, καὶ ἔπιασε τὰ μαλλιά τῆς κεφαλῆς του.

Ἐντὶ μαλλίων ὄμως, ἔπιασε χρυσοῦς, ὀλοχρῦσους τρίχας.

—«Τί ἔπαθα!» ἐφώνησε τρομαγμένος. Ὁ θεὸς ἐτιμῶρησε τὴν φιλαργυρίαν μου. Τώρα τί θ' ἀπογίνω; Πῶς θὰ ζήσω; Καὶ ἤρχισε τὰς φωνὰς καὶ τοὺς κλαυθμούς. Ἐδοκίμασε νὰ σπογγίσῃ τὰ δάκρυά του μὲ τὴν χεῖρα του καὶ τὰ δάκρυα ἔγιναν ὀλοστρόγγυλοι βῶλοι ἀπὸ χρυσόν. Τὰ γόνατά του ἔτρεμαν, δὲν ἐτόλμα πλέον νὰ ἐγγίσῃ τίποτε καὶ ἐξηπλώθη χαμαί.

Μὲ φρίκην του τότε εἶδεν, ὅτι καὶ τὸ πάτωμα ἀκόμη, ποὺ ἤγγισαν αἱ χεῖρες του ἔγινε χρυσὸς καθαρὸς. Ὁ νοῦς του ἔσταμάτησε καὶ μὲ τὰ μάτια ὀλάνοικτα ἐκοίταζε, χωρὶς νὰ τολμᾷ νὰ ἐγγίσῃ τίποτε.

«Πατέρα μου, διατί ἐξηπλώθης χάμω; Τί ἔπαθες, πατέρα; Στάσου νὰ σὲ βοηθήσω νὰ σηκωθῆς!» ἤκουσε μίαν φωνὴν κορασίου νὰ λέγῃ πλησίον του.

Ὁ Μίδας ἐπετάχθη ἐπάνω κατάχλωμος.

—«Δι' ὄνομα τοῦ Θεοῦ, κόρη μου, Χρυσούλα μου, μὴ μ' ἐγγίσῃς! Φύγε! Φύγε! Γρήγορα! Μακριά! ἄμέσως!»

Τὸ κοράσιον, ἓν κοράσιον ὠραῖον ὡς ἄγγελος, εἶχε γονατίσει πλησίον του, διὰ νὰ τὸν βοηθήσῃ νὰ σηκωθῆ. Τὸν ἔβλεπε μὲ ἀπορίαν τρομαγμένον, ἤκουε τὸν πατέρα του νὰ φωνάζῃ ἔτσι ἄγρια καὶ νὰ τὴν ἀπωθῆ. ἤρχισε τὰ κλάματα, ἀλλὰ δὲν ἠθέλε νὰ φύγῃ καὶ τὸν ἐπλησίαζε περισσότερο.

—Τί ἔχεις πατέρα; διατί κάμνεις ἔτσι;

—Τί ἔχω! εἶμαι καταραμένος! Μ' ἐτιμῶρησεν ὁ θεὸς διὰ τὴν φιλαργυρίαν μου! Φύγε παιδί μου, μακριά,

νά μή σ' ἐγγίσω, νά μή μ' ἐγγίσης! Διατί κάμνω ἔτσι; Διότι, Χρυσούλα μου, θά γίνης καί σύ χρυσῆ, ἕνα κομμάτι χρυσάφι, ὅπως ἔγινεν ἕνα κομμάτι καί ἡ χρυσῆ ἐκείνη γυναίκα, ἡ ἀγαπημένη μητέρα σου!

Τό παιδί δὲν ἐνόησε τίποτε! Ἔβλεπε μετὰ τρόμου οὕτω τὸν πατέρα της καί ἐνόμισεν, ὅτι τὸν ἐτρόμαξαν ἐκεῖνοι οἱ ξένοι, τοὺς ὁποίους ἐφιλοξένησε πρωτύτερα. Κλαίουσα τὸν ἐπλησίασεν. Ὁ Μίδας, ὅσον ἐπλησίασεν ἡ κόρη του, τόσον ὑπεχώρει. Τέλος μία καλή ἰδέα διήλθε ἀπὸ τὸν νοῦν του. Νά τρέξῃ, νά προφθάσῃ τὸν Διόνυσον καί νά τὸν παρακαλέσῃ νά πάρῃ ὀπίσω τὸ δῶρον, πού τοῦ ἔκαμε.

Καί ὤρμησεν ἔξω ἀπὸ τὸ παλάτιον τρέχων. Εἶχεν ἴδει τὸν δρόμον, πού ἠκολούθησεν ὁ Διόνυσος, καί ἔσπευσε πρὸς ἐκεῖνον τὸν δρόμον.

Ὅλοι, ὅσοι τὸν ἔβλεπαν, ἐστέκοντο μὲ θαυμασμόν καί ἀπορίαν, πού εἶχε χρυσᾶ μαλλιά, καί ἔτρεχεν ὡσάν δαιμονισμένος.

Τοὺς ἐφώνασε καί τοὺς ἔκαμνε νεύματα νά μή τὸν πλησιάσουν καί νά μή τὸν ἐγγίσῃ κανεῖς.

Ἡ μικρὴ Χρυσούλα ἔτρεχε καί αὐτὴ κατόπιν του καί ἐφώναζεν εἰς τοὺς διαβάτας νά πιάσουν τὸν πατέρα της, τὸν ὁποῖον κάποιοι ξένοι ἔκαμαν τρελλόν. Καί ἔκλαιε, ἔκλαιε τὸ δυστυχισμένον κοράσιον. Μετ' ὀλίγον ὁ Μίδας ἐχώθη μέσα εἰς τὸ δάσος καί ἡ Χρυσούλα τὸν ἔχασεν ἀπὸ τὰ μάτια της. Ἐγύρισεν ὀπίσω καί ἔβλεπε κατὰ γῆς χρυσᾶ τεμάχια. Ἦτο τὸ χῶμα, τὸ ὁποῖον εἶχε πατήσῃ ὁ πατήρ της, ἔτσι ἀνυπόδητος, ὅπως ἦτο, ὅταν ἐξῆλθεν εἰς τὸν δρόμον.

Φύσις-Ζωή. Δ' Δημοτ. Νιρβάνα-Ζήση-Δαμασκηνοῦ, *Ἐκδ. Α'.

Εἶχε τύχην ὅμως ὁ Μίδας. Μετὰ τρεῖς ὥρας εὕρηκε τὸν Διόνυσον, πού ἠτοιμάζετο ν' ἀναβῆ εἰς τὸ ἄρμα του, ἓνα ἄρμα, τὸ ὁποῖον ἔσυρεν ἐν ζευγος λεοπαρδάλεων. Ὁ Σιληνὸς τὸν εἶδε μακρόθεν ἐρχόμενον καὶ εἰδοποιεῖ τὸν Διόνυσον.

—Κάτι θὰ ἐλησμόνησε νὰ σοῦ ζητήσῃ ὁ Μίδας καὶ ἐρχεται τρεχᾶτος νὰ μᾶς προφθάσῃ. Ἄς τὸν περιμένωμεν. Καλὸς ἄνθρωπος εἶναι!» εἶπεν ὁ Σιληνός.

—«Τί θέλει παραπάνω;» εἶπε μειδιῶν ὁ Διόνυσος. «Σοῦ ἔδωκεν ὅ,τι ἀγαπᾷς περισσότερο, ἄφθονον καλὸν οἶνον! Τοῦ ἔδωκα καὶ ἐγὼ ὅ,τι ἠγάπα ἐκεῖνος περισσότερο, χρυσόν· ὅ,τι πιάσῃ, ὅ,τι ἐγγίσῃ, γίνεται μάλαμα. Τί ἄλλο θέλει;»

—«Θέλω» εἶπεν ὁ Μίδας, πού ἔφθασεν ἀσθμαίνων ἐκείνην τὴν ὥραν, «θέλω καὶ σέ παρακαλῶ πολὺ νὰ μὴ μοῦ ἀρνηθῆς, θέλω νὰ πάρῃς πίσω τὸ δῶρον σου, μεγάλε θεέ! Ἄρκετὰ ἐτιμωρήθηκα! Φθάνει, εὐσπλαχνίσου τὰ μάτια μου! Ἀκόμη καὶ ὅ,τι ἔπιασα καὶ ἔγινε χρυσό, νὰ ξαναγίνῃ, ὅπως ἦτο πρὶν! Ἡ κακομοίρα ἢ γυναῖκα μου! . . .» καὶ ἤρχισε νὰ κλαίῃ ἰκετευτικά. Ἔπεσεν εἰς τὰ γόνατα καὶ παρεκάλει τὸν Διόνυσον μὲ φωνὴν τρέμουσαν.

Ὁ Διόνυσος τὸν ἐλυπήθη καὶ τοῦ εἶπε:

—«Μόνος σου τὸ ἠθέλησες καὶ μόνος σου ἀσυλλόγιστα τὸ ἐζήτησες. Ἀφοῦ ὅμως τώρα μετανοεῖς, πηγαινε εἰς τὸν ποταμὸν Πακτωλόν, πλύσου ἐκεῖ καὶ ἀπὸ τοῦδε καὶ εἰς τὸ ἐξῆς δὲν θὰ γίνεται μάλαμα ὅ,τι καὶ ἂν ἐγγίξῃς».

Ἐκτύπησε μὲ τὸ μαστίγιόν του τὰς λεοπαρδά-

λεις και τὸ ἄρμα τοῦ θεοῦ ἐξηφανίσθη ὡς ἀστραπή. Χαρούμενος ὁ Μίδας ἔτρεξε καὶ ἐρρίφθη εἰς τὸν ποταμὸν Πακτωλόν, διὰ νὰ λουσθῇ. Κατ' ἀρχὰς τὸ νερόν, ὅπου τὸν ἤγγιζε, ἐγέμισεν ἀπὸ τεμάχια χρυσοῦ, ἔπειτα ὁμως τὰ τεμάχια αὐτὰ ἐγιναν μικρὰ ὡσὰν λεπτὴ κόνις καὶ τέλος τὸ νερόν ἐμεινε καθαρόν. Οὕτω ὁ Μίδας ἔχασε τὸ χάρισμα ἐκεῖνο. Εἶχεν ἰατρευθῆ πλέον. Τρέχων ἐπιστρέφει εἰς τὸ παλάτιόν του. Ἠγγίσει πάλιν ὅ,τι εἶχεν ἐγγίσει πρωτύτερα καὶ ὅλα ἐγιναν ὅπως ἦσαν πρῶτα. Ἡ σύζυγός του ἐζωντάνευσε πάλιν καὶ χωρὶς φόβον πλέον ἠσπάσθη καὶ ἐθώπευσε τὸ χαριτωμένον του κοράσιον.

Ἐκτοτε ὁμως ὁ Πακτωλὸς παρασύρει μαζί μὲ τὸ νερόν καὶ τὴν ἄμμον του καὶ μικρὰ ψήγματα χρυσοῦ πολὺ λεπτά. Καὶ ἔκτοτε οἱ ἄνθρωποι, ὅταν θέλουν νὰ εἴπουν, ὅτι μία ἐργασία ἢ μία ἐπιχείρησις δίδει μεγάλα κέρδη, λέγουν, ὅτι «ἡ ἐπιχείρησις αὐτὴ εἶναι Πακτωλός».

Η ΠΡΟΣΕΥΧΗ

Γλυκὸ τοῦ κόσμου στήριγμα
 ἀθάνατη Μαρία,
 ἐσὺ πού ἀκοῦς τὴ δέησι,
 πού ὑψώνουν τὰ παιδιά,
 ἄκου κι ἐμᾶς, πού ὑψώνουμε
 σ' ἐσὲ τὴν προσευχή μας,
 πού ἀπ' τὴν πιστὴ ψυχὴ μας
 βγαίνει γιὰ σὲ θερμά!

Ἔχε, Κυρά, στή σκέπη σου
 τὴν πικραμένη χήρα·
 στὸν πεινασμένον ἀνοιξε
 εὐσπλαχνικὴ τὴ θύρα!
 Δῶσε τοῦ σκλάβου, Δέσποινα,
 ἐλεύθερη πατρίδα,
 τοῦ ναύτη τὴν ἐλπίδα,
 ποὺ πλέει στὴν ξηνητεία!

Εὐλόγησε τὰ ὄνειρατα
 τοῦ βρέφους, ποὺ κοιμᾶται,
 ὁδήγησε τὰ βήματα
 τῆς κόρης, ποὺ φοβᾶται·
 στείλε δροσιὰ κι ἀνάπαυσι
 στοῦ ἀρρώστου τὸ κλινάρι,
 ἔχε στή θεία σου χάρι
 τὰ μαῦρα τὰ φτωχά!

Τὴ μάνα παρηγόρησε,
 πῶχει παιδιὸν στὰ ξένα,
 καὶ χύσε μιὰν ἀχτίνα του
 εἰς τὸν τυφλό, Παρθένα!
 Τὸ χέρι ἐκεῖνο ἀντάμειψε,
 ποὺ τ' ὄρφανὸ χορταίνει,
 ποὺ τὸ κορμὶ θερμαίνει
 τοῦ μαύρου τοῦ γυμνοῦ!

Στείλε, σεμνὴ βασίλισσα,
 στὸ πλάσμα σου γαλήνη,
 χύσε στὰ στήθη τ' ἄκαρδα

ἀγάπη, ἐλεημοσύνη!
 Χάρισε τὸ χαμόγελο
 στὰ πικραμμένα χεῖλη!
 Κάμε νὰ γίνουν φίλοι
 ὁ ἐχθρὸς μὲ τὸν ἐχθρό!

Στ. Μαρτζώκης.

Η ΛΑΜΠΡΗ.

Ντάγκ - Ντάγκα - Ντάγκ - Ντάγκ ! ἐκτύπα χαρμω-
 σύνως τὰ μεσάνυκτα ἢ καμπάνα τῆς Λαμπρῆς.

Ἐγὼ ζωγραφίζων μίαν πέρδικαν μὲ κηρίον ἐπάνω
 εἰς ἓν κόκκινον αὐγόν, δὲν εἶχον ἀποκοιμηθῆ· τὰ ἄλλα
 τὰ ἀδελφία μου ἐκοιμῶντο ἀμέριμνα. Ἡ μήτηρ μου
 ἐχώριζε τὰ φρεσκοπλυμένα ἀσπρόρρουχα τοῦ καθε-
 νός. Ἡ κυραμάνα μου μὲ τὴν ψυχοπαῖδα τῆς ἐπαι-
 δεύετο εἰς τὸ μαγειρεῖον μὲ τὴν «μαγειρίτσαν», μὲ τὰ
 σηκοτάκια καὶ τὰ ἄλλα ἐντόσθια τοῦ ἀρνίου, νὰ τὰ
 παρασκευάσῃ μὲ μάραθα καὶ τηγανισμένα ψωμάκια.

Μαζὶ μὲ τὴν καμπάναν ἠκούσθη ἀπὸ τὸ ἄλλο δω-
 μάτιον καὶ ἡ φωνὴ τοῦ πατρὸς μου:

—Σηκωθῆτε καὶ ἐτοιμασθῆτε γρήγορα, νὰ μὴν κά-
 θεται ὁ κόσμος καὶ μᾶς περιμένει!

Ποῦ νὰ ἐξυπνήσουν ὅμως τὰ ἀδελφία μου! Ὁ μι-
 κρὸς μάλιστα, ἂν δὲν τὸν ἐρράντιζαν μὲ νερόν, θὰ ἐ-
 κοιμᾶτο ἀκόμη ἕως τώρα· εἰς τὸ τέλος, ὀλίγον ἔλειψε
 νὰ ἔλθῃ ἄνιπτος μαζί μας.

—Ἐπήρατε τίς λαμπάδες σας; ἐρωτᾷ ὁ πατήρ

μου· καὶ τῇ μεγάλῃ διὰ τὸν Χριστόν; Ἐσβήσατε καλὰ τὶς φωτιές; Μὴν ἀφήσατε τῇ γάτα εἰς τὸ μαγειρεῖο μὲ τ' ἄρνι; Πᾶμε λοιπόν, ἐχρονιάσατε, ὅσο νὰ ἐτοιμασθῆτε!

“Ὀλος ὁ κόσμος ἦτο εἰς κίνησιν. Ἄλλος ἔκλειε τὴν οἰκίαν του, ἄλλοι ἔτρεχαν ἀμίλητοι διὰ τὴν ἐκκλησίαν μὲ τὰ δαδιὰ εἰς τὰς χεῖρας, διὰ νὰ βλέπουν νὰ περιπατοῦν. Κάποιος ἐφώναζε τοὺς γείτονάς του, ἂν ἐξύπνησαν καὶ ἡ καμπάνα ἐκτύπα ἀτελείωτα : Ντάγκα - Ντάγκα - Ντάγκ - Ντάγκ! . . .

Τὴν ἐκκλησίαν τὴν εὐρήκαμεν γεμάτην. Ὁ ἱερεὺς ἐπερίμενεν ὀλόκληρον τὸ χωρίον, διὰ ν' ἀρχίσῃ τὸ εὐλογητόν, ἔστειλε τὰ παιδιὰ εἰς τὰς οἰκίας, διὰ νὰ ἐξύπνήσουν τοὺς κοιμωμένους καὶ αὐτὰ ἔσπαζαν τὰ παράθυρα μὲ τὰς πέτρας καὶ ἐτράνταζαν τὰς θύρας μὲ κτυπήματα, ἕως ὅτου τοὺς ἐξύπνησουν.

Ὁ Γερομπίρος μόνον, ὁ ὁποῖος δὲν ἠδύνατο νὰ περιπατήσῃ ἀπὸ τοὺς ρευματισμούς, δὲν θὰ ἤκουεν ὁ δυστυχῆς τὴν πασχαλινὴν λειτουργίαν, ἀλλὰ, ὡς ἄρρωστος καὶ κατάκοιτος, ἦτο συγχωρημένος.

Οἱ ἄλλοι ὅλοι εἴμεθα ἐδῶ; ἠρώτησεν ὁ ἱερεὺς.

—Εἴμεθα, δέσποτα!

—Ἐμπρὸς λοιπόν! «Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς. . . ».

“Ὅταν ἐξήλθομεν εἰς τὸν νάρθηκα διὰ τὸ «Χριστὸς Ἄνέστη», νὰ καὶ ὁ Γερομπίρος, καβάλλα εἰς τὸ μολάριόν του, πρὸ τοῦ ἱερέως!

—Δὲν ἠμποροῦσα νὰ τὸ ὑποφέρω αὐτό, ἔλεγε, ν' ἀπομείνω ἔτσι ἐφέτος ἀπὸ τὰ παλιόποδα! Ἄκόμη εἶμαι ζωντανός, δὲν εἶμαι πεθαμένος!

Τὴν ὥραν, κατὰ τὴν ὁποῖαν ἀπέλυσεν ἡ ἐκκλησία καὶ ἐπεστρέψαμεν ὅλοι μὲ τὰς λευκὰς λαμπάδας ἀνάμμενας, διὰ νὰ μεταφέρωμεν καὶ εἰς τὰς οἰκίας μας τὴν χάριν τῆς Λαμπρῆς ἀπὸ τὸ «δεῦτε λάβετε φῶς», ἀσπριζε πέρα εἰς τὸ βουνὸν καὶ ἡ ἀνατολή. Ἄχ! τί ὥραϊα ἐμοσχοβόλουν αὐτὴν τὴν ὥραν τὰ ἀνθισμένα δένδρα εἰς τὰς αὐλὰς καὶ εἰς τοὺς κήπους!

Οἱ ἄνθρωποι ἀπεχωρίζοντο διὰ τὰς οἰκίας των μέ τὰς εὐχὰς εἰς τὸ στόμα: «Χριστὸς Ἄνέστη!» «Χρόνια πολλά!». «Χαρούμενοι μ' ὅ,τι ἀγαπᾷ ἡ καρδιά σας!»

Τὰ ἀηδόνια τὸ ἔλεγαν εἰς τὰ λακκώματα κάτω, μέσα εἰς τοὺς βάλτους.

Προτοῦ εἰσέλθωμεν εἰς τὸ σπίτι μας, ἔμεῖς τὰ παιδιὰ ἐπεράσαμεν καὶ ἀπὸ τὴν μάνδραν, διὰ νὰ φωτισθοῦν ἀπὸ τὴν λαμπάδα μας καὶ τὰ αἰγοπρόβατα μὲ τοὺς ἄμνους καὶ τὰ ἐρίφια, ἐπεράσαμεν καὶ ἀπὸ τὴν ἡμίονόν μας, τὴν Σίβαν. Ὁ σκύλος μας μᾶς ἐδέχθη μὲ τόσην χαρὰν ὃ καημένος εἰς τὴν αὐλήν!

Ἡ πρώτη μας ἐργασία ἦτο νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὴν τραπεζαρίαν. Ἡ μαγειρίτσα ἦτο ἔτοιμη, οἱ λαμπροκουλοῦρες ἐξήχθησαν ἀπὸ τὸ ἐρμάριον καὶ ἡ Ρήνα, ἡ ψυχοπαίδα μας, ἔφερε καὶ τὰ κόκκινα αὐγά, διὰ νὰ τσουγκρίσωμε μὲ τὸ «Χριστὸς Ἄνέστη!».

Παίρνομεν νὰ τσουγκρίσωμεν καὶ τί νὰ ἴδωμεν! ὁ μικρὸς ἀδελφός μου, διὰ νὰ εὕρη, ποῖον αὐγὸν εἶχε δυνατώτερην μύτην καὶ διὰ νὰ νικήσῃ τὰ ἄλλα παιδιὰ, δοκιμάζων τὸ ἓν μὲ τὸ ἄλλο, δὲν εἶχεν ἀφήσει κανέν γερὸν εἰς τὸ κἀνιστρον!

—Πρὸς τιμωρίαν του, εἶπεν ὁ πατήρ μας, νὰ γυρίζη ὕστερα τὴν σούβλαν μὲ τὸ ἀρνίον μόνος του εἰς τὸν κῆπον.

Ἐκεῖ ὅμως πού τὴν ἐγύριζεν, ὅλοι τὸν παρεκαλοῦμεν νὰ μᾶς ἀφήσῃ ὀλίγον νὰ γυρίσωμεν καὶ ἔμεῖς. Καὶ ἐκεῖνος μᾶς ἔκαμνε τὸν βαρύν, ὡσάν νὰ μᾶς ἐχάριζε κάτι ἰδικόν του.

Μόνον ἡ Ρήνα μας δὲν ἐπρόφθασε νὰ τὸν βοηθήσῃ,
διότι μετέφερεν ἀπὸ πρωΐας «τὶς λαμπροκουλοῦρες»
καὶ τὰ κόκκινα αὐγὰ εἰς τοὺς δέκα ἑπτὰ βαπτιστικούς
τῆς μητέρας.

ΠΡΩΤΟΜΑΓΙΑ

Λουλούδια ἄς διαλέξωμε
καὶ ρόδα καὶ κρίνα
κι ἔλᾶτε νὰ πλέξωμε
στεφάνια μ' ἐκεῖνα
στὸ Μάη, πού σήμερα
προβάλλει στή γῆ.

Οἱ κῆποι, πού στόλισαν
τὸ κάθε κλωνάρι,
μὲ μιᾶς μοσχοβόλησαν
κι ἀνθίσαν, γιὰ χάρι
τοῦ Μάη, πού σήμερα
προβάλλει στή γῆ.

Χορεύει τὸ πρόβατο,
τ' ἀρνάκι βελάζει,
κι ἀπ' τὸν ἀγκαθόβατο
δροσοῦλα σταλάζει
στὸ Μάη, πού σήμερα
προβάλλει στή γῆ.

Λουλούδια ἄς διαλέξωμε
 κλωνάρια ἀνθισμένα
 στεφάνια νὰ πλέξωμε
 δροσιὰ ραντισμένα
 στὸ Μάη, πού σήμερα
 προβάλλει στὴ γῆ!

Ἰ. Πολέμης.

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΕΥΓΕΝΗΣ

Ἐσπέρα Σαββάτου. Εἰς τὴν πλατεῖαν τὰ λεωφορεῖα
 φεύγουν ἐν συνωστισμῶ κόσμου. Ὅποιος προφθάσῃ
 νὰ λάβῃ θέσιν!

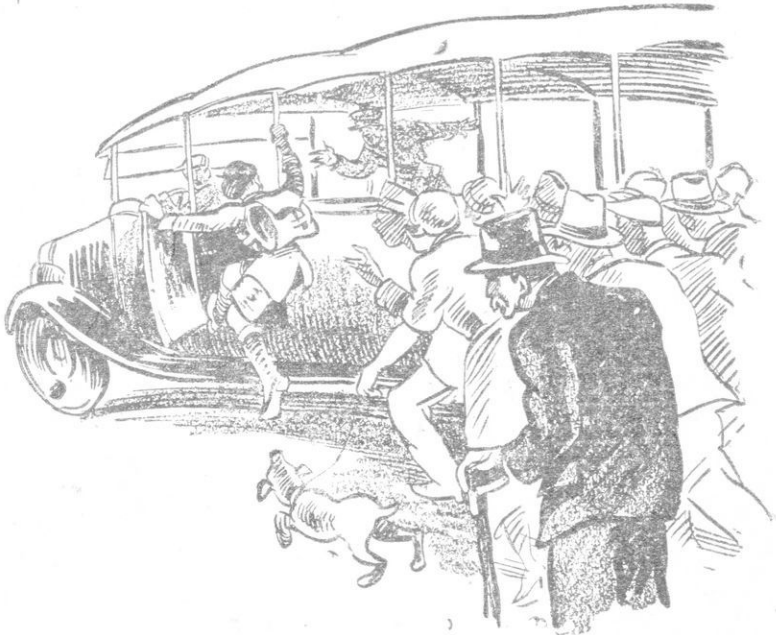
Οἱ ἄλλοι περιμένουν νὰ φθάσῃ νέον λεωφορεῖον.
 Καὶ πάλιν τὰ ἴδια. Σπρωξίματα, πατήματα, φωναί,
 σκοτωμός. Καὶ τὰ λεωφορεῖα ἔρχονται καὶ φεύγουν
 τὸ ἐν κατόπιν τοῦ ἄλλου, κάθε δύο, κάθε τρία λεπτά.
 Καὶ διαρκῶς ἐν πλῆθος ἀνήσυχον, πού περιμένει καὶ
 πού δὲν φαίνεται νὰ ὀλιγοστεύῃ. Εἶναι τάχα οἱ ἄν-
 θρωποι, πού ἔμειναν ἔξω ἀπὸ τὰ λεωφορεῖα πού ἔφυ-
 γαν, ἢ εἶναι ἄλλοι, οἱ ὅποιοι ἤλθον κατόπιν, χωρὶς
 νὰ τοὺς ἀντιληφθῇ κανεὶς, καὶ ἔλαβαν τὴν θέσιν των
 εἰς τὸ πεζοδρόμιον, ἢ εἶναι καὶ αὐτοὶ καὶ ἐκεῖνοι; Δὲν
 ἠξεύρει τί νὰ ὑποθέσῃ κανεὶς. Ὅ,τι καὶ νὰ εἶναι, τὸ πλῆ-
 θος δὲν ὀλιγοστεύει. Νομίζει κανεὶς, πῶς ἡ γῆ γεννᾷ
 ἀνθρώπους.

Ὁ γεροντᾶκος ὅμως, ὁ ὅποιος ἴσταται παράμερα
 κάπου, φαίνεται ὅτι εἶναι ὁ ἴδιος, πού ἦτο ἐκεῖ καὶ

πρὸ ἡμισείας ὥρας. Χωρὶς ἄλλο εἶναι ὁ ἴδιος. Τὰ λεωφορεῖα περνοῦν καὶ φεύγουν πρὸ αὐτοῦ. Αὐτὸς μένει.

Μίαν στιγμὴν ἀκούεται νὰ λέγη ἀναστενάζων:

—“Ὅπως πηγαίνουν τὰ πράγματα, οὔτε αὔριον τὸ πρωὶ δὲν θὰ καταφέρω νὰ φύγω ἐγώ!

“Ἐνα παχουλὸν παιδάκι, μὲ κοντὰ πανταλονάκια καὶ μὲ σάκκαν σχολείου κρεμασμένην εἰς τὴν πλάτην, ἀκούει τὸν γέροντα καὶ χαμογελᾷ πονηρά. Θὰ γελᾷ, χωρὶς ἄλλο, μὲ τὴν ἀδυναμίαν του. Ὁ «πιτσιρικός» αὐτὸς δὲν θὰ περιμένη βέβαια πολὺ, ὅπως ὁ γέρον. Μὲ ἐν πήδημα εὐρίσκεται ἐπάνω εἰς τὴν βαθμίδα τῆς κλίμακος, ἀρπαγμένος μὲ τὴν μίαν χεῖρα ἀπὸ τὰ σί-

δηρα τῆς τέντας. Μὲ τὴν ἄλλην χεῖρα ἀνοίγει τὴν θύραν, χώνεται πρῶτος μέσα εἰς τὸ λεωφορεῖον καὶ καταλαμβάνει μίαν θέσιν, ἐνῶ ὄπισθέν του οἱ ἄλλοι, οἱ ὁποῖοι ἀναρριχῶνται, τὸν ὠθοῦν, τὸν ὑβρίζουν, τὸν ἐπιπλήττουν.

— Παλιόπαιδο! Πρῶτος καὶ καλύτερος θέλεις νὰ μπῆς. Ἐντροπή σου!

— Δὲν μποροῦσε, βλέπεις, νὰ σοῦ λείψη καὶ τὸ κάθισμα, κακομαθημένο παιδί! Ἐπρεπε νὰ καθίσσης!

— Αὐτὴν τὴν ἀνατροφήν σοῦ ἔδωσαν οἱ γονεῖς σου καὶ οἱ διδάσκαλοί σου; Καὶ εἶσαι καὶ μαθητὴς τοῦ σχολείου! Καὶ δὲν ἐντρέπεσαι!

Ὁ «πιτσιρικός» ἀκούει τὰς ὕβρεις καὶ μειδιᾷ, στρογγυλοκαθισμένος εἰς τὴν θέσιν του.

— Εἶδατε ἐκεῖ τὸ ἀνάισθητον πλάσμα; φωνάζει μίᾳ κυρία ἀπ' ἔξω. Χαμογελᾷ κιόλας διὰ τὸ κατόρθωμά του. Ζύλο, ποῦ τοῦ χρειάζεται!

Ἐξαφνα, μόλις ἐσταμάτησε τὸ λεωφορεῖον, ὁ «πιτσιρικός» κύπτει ἀπὸ τὸ παράθυρον καὶ φωνάζει, κινῶν τὴν χεῖρα του, πρὸς τὸ μέρος ποῦ περιμένει - ἀκόμη - ὁ γέρων.

— «Παπποῦ! Αἶ, παπποῦ! Ἔμπα μέσα! Ἐχει θέσιν καὶ διὰ σέ . . .».

Ὁ γέρων πρόχωρεῖ πρὸς τὸ λεωφορεῖον. Εἰς ἐπιβάτης λέγει εἰς τὸ παιδίον:

— Δὲν ἐντρέπεσαι νὰ κοροϊδεύης τὸν γέροντα; Ποῦ εἶναι ἡ θέσις; Τὰ ἀστεῖα σοῦ ἔλειπαν, κακοανατεθραμμένε!

Ὁ εἰσπράκτωρ κλείει τὴν θύραν πρὸ τοῦ γέροντος.

—Δὲν ἔχει ἄλλη θέσι, μπάρμπα. Τὸ παλιόπαιδο ἀκούς;

Ἐὶς μικρὸς σηκώνεται τότε ὄρθιος καὶ φωνάζει εἰς τὸν εἰσπράκτορα:

—Ἐχει θέσι, κύριε εἰσπράκτορα. Θὰ τοῦ δώσω τὴν ἰδικήν μου. Διὰ νὰ πιάσω θέσι τοῦ παπποῦ. . . .

Ἐντὸς δύο λεπτῶν ὁ γέρον εἶναι καθισμένος εἰς τὴν θέσιν τοῦ μικροῦ καὶ ὁ μικρὸς, μ' ἐν πῆδημα πάλιν, εὐρίσκεται ἔξω, ἐνῶ ὁ γέρον τοῦ φωνάζει ὄπισθεν μετὰ τὴν τρεμουλιαστήν του φωνήν:

—Τὴν εὐχήν μου νὰ ἔχῃς, παιδί μου! Νὰ σὲ χαίρωνται οἱ γονεῖς σου!

Ἐὶς κόσμος στρέφεται καὶ κοιτάζει τὸ παιδίον, τὸ ὁποῖον φεύγει. Εἰς δημοσιογράφος ἐπιχειρεῖ νὰ τὸ σταματήσει.

—Ἐλα ἐδῶ, παιδί μου. . . . τοῦ λέγει μετὰ καλωσύνην, Τίνος εἶσαι; Πῶς σὲ λένε;

Μὰ ὁ «πιτσιρικὸς» προχωρεῖ βιαστικά, χωρὶς νὰ εἴπη τὸ ὄνομά του, καὶ χάνεται μέσα εἰς τὸ πλῆθος.

ΜΑΘΗΜΑ ΑΣΥΡΜΑΤΟΥ

Ἐὶς πρῶτην φοράν ἐγκατεστάθη ὁ τηλεγράφος εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὁ παλαιὸς τηλεγράφος μετὰ τὰ σύρματα, μία γριούλα, λέγουσιν, μετέβη εἰς τὸ τηλεγραφεῖον, διὰ νὰ δώσῃ τηλεγράφημα διὰ τὸ ξηνητευμένον παιδίον της. Ἐπειδὴ ὅμως ἦτο ἀγράμματος,

παρεκάλεσε τὸν τηλεγραφετὴν ν' ἀκούσῃ, τι θὰ τοῦ εἶπη καὶ νὰ κάμῃ αὐτὸς τὸ τηλεγράφημα. Ἀφοῦ εἶπεν ὅ,τι εἶχεν νὰ εἶπη καὶ ἐκράτησε σημεῖωσιν ὁ τηλεγραφετὴς, τοῦ ἔδωσε καὶ ἓν δέμα, τὸ ὁποῖον ἐκράτει εἰς τὰς χεῖρας της.

—Τί εἶν' αὐτό; τὴν ἠρώτησεν ὁ τηλεγραφετὴς.

—Παπούτσια, παιδάκι μου, εἶναι ἓνα ζευγάρι παπούτσια.

—Καὶ τί τὰ ἔφερες ἐδῶ, κυρά μου;

—Θέλω νὰ τὰ στείλω καὶ αὐτὰ μὲ τὸν τηλεγράφων, τοῦ εἶπε ἡ γραῖα, διὰ νὰ προφθάσῃ νὰ τὰ φορέσῃ τὴν Λαμπρή, τὸ παιδάκι μου.

Ὁ τηλεγραφετὴς ἐγέλασε μὲ τὴν καρδιάν του καὶ τῆς ἐξήγησεν, ὅτι τὰ ὑποδήματα δὲν ταξιδεύουν μὲ τὸν τηλεγράφων. Ἀλλὰ ποῦ νὰ ἐννοήσῃ ἡ καλὴ γραῖα! Ἐνόμισεν, ὅτι ὁ τηλεγραφετὴς δὲν ἠθέλε νὰ τὰ παραλάβῃ ἀπὸ κακίαν του. Ἐκίνησε μὲ λύπην τὴν λευκὴν της κεφαλὴν καὶ τοῦ εἶπεν ἀναστενάζουσα :

—ὦχ, χριστιανέ μου! Γιὰ ὅλον τὸν κόσμον ἐγίνε ὁ τηλεγράφος καὶ μόνον δι' ἐμὲ τὴν πτωχὴν εὐρέθησαν ὅλες οἱ δυσκολίες;

Ὅταν εἰσῆχθη διὰ πρώτην φορὰν εἰς τὴν Ἑλλάδα ὁ νέος τηλεγράφος, ποῦ λειτουργεῖ χωρὶς σύρματα, καμμία γριούλα δὲν προσῆλθε νὰ στείλῃ ὑποδήματα εἰς τὸν υἱὸν της διὰ τοῦ ἀσυρμάτου. Σήμερον καὶ τὰ μικρὰ παιδιά γνωρίζουν αὐτὰ τὰ πράγματα.

Ἡ μάμμη ὁμως τοῦ Νίκου τοῦ Καλούδη, δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ ἓν πρᾶγμα: Πῶς ἡμπορεῖ νὰ ταξιθεύῃ ἓν τηλεγράφημα μὲ τὸν ἀέρα, χωρὶς σύρματα.

Θέλω νὰ τὰ στείλω καὶ αὐτὰ μὲ τὸν τηλεγράφο.....

‘Ο Νίκος ἔλαβεν ἀμέσως τὴν στάσιν μικροῦ σοφοῦ καὶ εἶπεν εἰς τὴν μάμμην του:

—Θέλεις νὰ σοῦ ἐξηγήσω ἐγώ, γιαγιά;

—Δὲν θέλω παιδί μου. . . . τοῦ εἶπεν ἐκείνη. Τέτοια πράγματα δὲν τὰ χωρεῖ ὁ νοῦς μου. Εἶναι πολὺ δύσκολα. Ἄδικα θὰ χάσης, τὸν κόπο σου.

‘Ο Νίκος τότε τῆς ἔφερεν ἓν παράδειγμα:

—Εἶδες ποτέ, γιαγιά, τί γίνεται, ὅταν ρίψωμε μιὰ πέτρα εἰς τὴν θάλασσαν;

—Πῶς δὲν τὸ εἶδα; τοῦ εἶπεν ἡ γιαγιά. Καὶ ποῖος δὲν τὸ εἶδε; Μὰ τί σχέσι ἔχει ἡ πέτρα εἰς τὴν θάλασσαν μὲ τὸν τηλέγραφο;

—Λοιπὸν, αὐτὸς εἶναι ὁ ἀσύρματος τηλέγραφος, γιαγιά. . . τῆς εἶπεν ὁ Νίκος.

Καὶ τῆς ἐξήγησεν ὅτι, ὅπως γύρω ἀπὸ τὴν πέτραν, ἡ ὁποία πίπτει εἰς τὸ νερόν, σχηματίζονται ὀλόγυρα κύκλοι ἀπὸ κυματάκια, τὰ ὁποία διαρκῶς μεγαλώνουν καὶ ἀπλώνονται, ὡς πού νὰ σβήσουν κάπου, τὸ αὐτὸ γίνεται μὲ τὸν αἰθέρα καὶ μὲ τὸν ἠλεκτρικὸν σπινθῆρα, πού παράγει ἡ μηχανὴ τοῦ ἀσυρμάτου. Ὅ,τι εἶναι ἡ πέτρα εἰς τὸ νερόν, εἶναι ὁ ἠλεκτρικὸς σπινθῆρ εἰς τὸν αἰθέρα. Νὰ τῆς ἐξηγήσῃ, τί εἶναι ὁ αἰθῆρ δὲν ἦτο ἀνάγκη. Διότι καὶ οἱ πλέον ἀπλοῖκοι ἄνθρωποι, ὅταν λέγουν «αἰθέρα» ἐννοοῦν ἐπάνω - κάτω αὐτό, τὸ ὁποῖον ἐννοεῖ καὶ ἡ ἐπιστήμη μας.

—Καθὼς φεύγουν λοιπὸν καὶ διαδίδονται τὰ μικρὰ κύματα τοῦ αἰθέρος, τὰ ὁποία δὲν βλέπομεν, ἐξηκολούθησεν ὁ Νίκος, ὅταν εὔρουν ἔμπροσθέν των ἄλλην μηχανὴν ἀσυρμάτου, τῆς ἀφήνουν τὸ σημεῖον

των. Ἐκεῖνος δηλαδή, πού κρατεῖ εἰς τὰ αὐτιά τὰ ἀκουστικά τῆς μηχανῆς, ἀκούει ἓνα ἦχον καὶ ὕστερα ἄλλον καὶ ὕστερα ἄλλον, κατὰ τὰ κύματα, πού στέλλει ἡ ἄλλη μηχανή. Καὶ κάθε ἦχος ἀπ' αὐτούς, εἶναι ἐν ψηφίον τοῦ ἀλφαβήτου, ὅπως καὶ εἰς τὸν ἄλλον τηλεγράφων μετὰ τὰ σύρματα. Κατὰ τὰ κύματα λοιπόν, δηλαδή τὰ ψηφία, πού στέλλει ἡ μία μηχανή εἰς τὴν ἄλλην, σχηματίζονται εἰς τὴν ἄλλην τὰ λόγια, πού διαβάζει μετὰ τὰ αὐτιά του ὁ ἀσυρματιστής. Ἐκατάλαβες τώρα, γιαγιά;

—Ἔως ἐδῶ ἐκατάλαβα ἐπάνω - κάτω, παιδί μου, εἶπεν ἡ γιαγιά. Εἶναι καὶ ἄλλα;

—Εἶναι. . . . εἶπεν ὁ Νίκος χαμογελῶν. Αὐτὰ ὅμως νὰ σοῦ εἰπῶ τὴν ἁμαρτίαν μου, γιαγιά μου, δὲν τὰ ξέρω οὐτ' ἐγώ. Θὰ τὰ μάθω, ὅταν πάω εἰς τὰς ἀνωτέρας τάξεις τοῦ σχολείου. Καὶ τότε θὰ σοῦ τὰ εἶπω καὶ σένα.

Ἡ γιαγιά τοῦ ἐθώπευσε τὴν κεφαλὴν.

—Δὲν εἶναι ἀνάγκη, παιδί μου, νὰ μοῦ τὰ εἴπῃς. Καὶ αὐτά, πού ἔμαθα, εἶναι πολλὰ διὰ μένα. Ἄν ἤξευρε τόσα καὶ ἡ γριά, πού λέει ὁ λόγος, δὲν θὰ ἐπήγαινε νὰ στείλῃ τὰ ὑποδήματα εἰς τὸν υἱὸν τῆς μετὰ τὸν τηλεγράφων. Μὰ ἐκείνη ἡ πτωχὴ δὲν εἶχε ἓνα γραμματισμένον ἐγγονάκι, ὅπως ἐσύ, νὰ τῆς ἀνοίξῃ τὰ μάτια.

Ὁ Νίκος ὕστερα ἀπὸ τὸ μάθημα τοῦ ἀσυρμάτου, πού ἔκαμεν εἰς τὴν μάμμην του, ἐκαμάρωνε διὰ τὰς γνώσεις του.

ΤΑ ΧΕΛΙΔΟΝΙΑ

Τὰ χελιδόνια δοκιμάζουν
τὰ σπαθωτά τους τὰ φτερά
κσι γιά ταξίδια τὰ έτοιμάζουν
μεγάλα και καματερά.

Κι ένῶ μᾶς δείχνουν τή χαρά των
μέ φτερουγίσματα τρελλά,
στρέφουν, θωροῦν ὀλόγυρά των
τ' ἄνθη νά σβήνουν άπαλά.

Νά σβήνουν και ν' άργοσαλεύουν
στήν καταχνιά τήν πρωινή. . . .
Τὰ συμπονοῦν, τὰ συμβουλεύουν
μέ τή συρτή των τή φωνή:

—«Άνθη, γιατί νά μαραθῆτε
άπ' τὸ βοριά και άπ' τή νοτιά;
Γιατί δέ θέλετε ναρθῆτε
μαζί μ' έμᾶς στήν ξενιτειά;

Θά πᾶμε έμεις σέ μία χώρα
μυριανθισμένη, καρπερή,
τήν άνοιξι άγκαλιάζει τώρα
και καλοκαίρι καρτερεί. . . .

Άνθοῦν και έκει μ' άχνὸ καμάρι
χιλιάδες άνθη ζηλευτά
και θά σᾶς κάνωμε τή χάρι
νά σᾶς γνωρίσωμε μ' αὐτά.

Θά βρῆτε χλόη, κι ἥλιο κι ὄ,τι
 ποθεῖ ἡ θλιμμένη σας καρδιά
 θά ζήσετε καινούργιο νιότη
 μὲ μιὰ γλυκύτερη εὐωδιά».

Καὶ τ' ἄνθη ἀποκριθῆκαν: «Ὁχι,
 τὰ λόγια σας δὲν μᾶς πλανοῦν,
 μήδ' ἡ καλή μας μοῖρα τόχει
 φτερά τὰ φύλλα νὰ γεννοῦν.

Ἐσεῖς δὲν ἔχετε πατρίδα,
 δὲν ἔχετε δική σας γῆ
 καὶ μόνο τῆς ζωῆς ἐλπίδα,
 μόνον αὐτὴ σᾶς ὁδηγεῖ.

Μὰ ἐμᾶς ἡ ρίζα μᾶς ἐνώνει
 στὸ χῶμα μας τ' ἀγαπητὸ
 κι ἐπιθυμία μας εἶναι μόνη
 νὰ γίνῃ τάφος μας αὐτό».

,1. Πολέμης.

ΤΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΝ

Ὅσάκις ἡ οἰκογένεια Φλωριᾶ ἐπήγαινε εἰς καμ-
 μίαν ἐκδρομὴν μὲ αὐτοκίνητον, ὁ Θάνατος, τὸ μικρό-
 τερον ἀγοράκι τῆς οἰκογενείας, εἶχε πάντοτε τὴν θέ-
 σιν του πλησίον τοῦ ὁδηγοῦ. Ἐπροτίμα νὰ μὴ ὑπά-

γη καθόλου εἰς τὴν ἐκδρομὴν, παρὰ νὰ καθίση εἰς ἄλλην θέσιν.

Ἀπὸ τὴν στιγμὴν, ὅπου ἀνέβαινον εἰς τὸ αὐτοκίνητον ὁ ὀδηγός, δὲν εὗρισκεν ἠσυχίαν. Ὁ Θάνος ἤθελεν ὅλα νὰ τὰ μάθη. Πῶς ἐκκινεῖ τὸ αὐτοκίνητον, πῶς σταματᾷ, πῶς στρέφει δεξιὰ ἢ ἀριστερά, πῶς βάζει μεγαλύτεραν ταχύτητα ἢ πῶς ὀλιγοστεύει, πῶς καὶ ἀπὸ τοῦ ἀνάπτουν καὶ σβήνουν οἱ προβολεῖς του καὶ τὰ μικρὰ φῶτα, ποὺ εὐρίσκονται μέσα εἰς τὸ ἀμάξιον.

Σιγὰ σιγὰ ὁ Θάνος, ποὺ ἦτο ἐν παιδίον ἐννέα ἐτῶν, τὰ ἤξευρεν ὅλα καλύτερα ἀπὸ τὸν πατέρα του καὶ τὴν μητέρα του καὶ τὰ ἀδελφία του, ποὺ ἦσαν μεγάλοι καὶ ἐταξίδευαν ἐπὶ ἔτη μὲ αὐτοκίνητον. Ἦξευρεν ἀκόμη, εἰς τί χρησιμεύουν ὅλα τὰ ὄργανα καὶ τὰ ὥρολόγια, ποὺ εὐρίσκονται ἔμπρὸς εἰς τὸν ὀδηγὸν καὶ ὑπὸ τοὺς πόδας του καὶ πῶς τὰ μεταχειρίζονται. Ὅλα τὰ ἤξευρε!

Ὅταν καμμίαν φοράν ἐπίεζεν ἔξαφνα τὸ κομβίον τῆς σάλπιγγος, τοῦ «κλάξον», ὅπως τὴν ἔλεγεν ὁ ὀδηγός, ποὺ εὐρίσκεται εἰς τὸ κέντρον τοῦ τροχοῦ τοῦ τιμονίου, καὶ τὴν ἔκαμνε νὰ ἐκβάλλῃ ἀγρίας φωνάς, ἢ μῆτηρ του τὸν ἐμάλλωνεν:

—Δὲν μοῦ λέγεις, Θάνο; τοῦ ἐφώναζεν ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὸ αὐτοκίνητον, ὀδηγὸν θὰ σὲ κάμωμεν; Μὴν ἀνακατεύεσαι, σὲ παρακαλῶ, εἰς δουλειές, ποὺ δὲν εἶναι διὰ σένα.

Ὁ πατήρ του ὅμως εἶχεν ἄλλην ιδέαν.

—Ἀφησε τὸ παιδί. . . . τῆς ἔλεγε. Ὅ,τι μαθαίνει καεῖς, δὲν πᾶει χαμένο. Σὲ κάτι χρησιμεύει.

Πόσον δίκαιον εἶχεν ὁ πατήρ του!

2.

Κάποτε, πού εἶχον μεταβῆ εἰς μίαν μακρινήν ἐκδρομήν, ὁ ὀδηγὸς εἰς τὸ μέσον τοῦ δρόμου καὶ ἐνῶ τὸ αὐτοκίνητον ἔτρεχε μὲ ὄλην του τὴν ταχύτητα, ἔπαθε μίαν ἐξαφνικὴν λιποθυμίαν. Ἐφησε τὸ τιμόνιον ἀπὸ τὰς χεῖρας του καὶ ἔκλινεν ἀναίσθητος ἐπάνω εἰς τὸ κάθισμά του.

Τὸ αὐτοκίνητον ἔτρεχεν ἀκυβέρνητον. Ὅλοι οἱ ἐντὸς τοῦ αὐτοκινήτου ἤρχισαν νὰ φωνάζουν. Ὅλιγον ἀκόμη καὶ τὸ αὐτοκίνητον θὰ ἐκρημνίζετο ἀπὸ μίαν γέφυραν, ἣ ὁποία εὐρίσκετο δύο τρία χιλιόμετρα πρὸ αὐτῶν, εἰς μίαν βαθεῖαν χαράδραν. Κανεὶς δὲν θὰ ἔμενε ζωντανός.

—Θεέ μου, βάλε τὸ χέρι σου! . . . ἐφώναζεν ἡ κυρία Φλωριᾶ, τρέμουσα ὀλόκληρος.

Αἰφνης τὸ αὐτοκίνητον ἐσταμάτησε μαλακά, μαλακά, ὥσαν νὰ εἶχεν ἀκούσει ὁ Θεὸς τὴν προσευχὴν τῆς καλῆς γυναικός. Ὁ Θάνατος ἐστράφη καὶ ἐκοίταξεν ὀπίσω μειδιῶν ἀπὸ εὐχαρίστησιν.

—Μὴ φοβεῖσθε! . . . εἶπε. Τώρα πλέον δὲν ὑπάρχει κανένας φόβος.

Τὸ αὐτοκίνητον τὸ εἶχε σταματήσει ὁ Θάνατος, ὁ ὁποῖος ἤξευρε, πῶς τίθεται εἰς κίνησιν καὶ πῶς σταματᾷ ἐν αὐτοκίνητον. Καὶ εἶχε σώσει τὴν ζωὴν τῶν γονέων του καὶ τῶν ἀδελφῶν του καὶ τὴν ἰδικήν του.

—Τὰ βλέπετε; εἶπεν ὁ κύριος Φλωριᾶς εἰς τὴν σύζυγόν του. Ποτὲ δὲν πάει χαμένο, ὅ,τι μάθει κανένας!

«ΠΕΤΑΕΙ, ΠΕΤΑΕΙ Ο . . . . ΤΟΤΟΣ»

1. Ἡ ἀπροσεξία τοῦ Τοτοῦ.

Ἀκόμη ἐνθυμεῖται τὰ κτυπήματα, πού εἶχε λάβει ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του ὁ Τοτός, ὅταν ἦτο μικρότερος. Ἔπαιζε μὲ τὰ ἄλλα παιδιὰ τὸ «πετάει. . . . πετάει. . . .» Ἐκεῖνος, βιαστικός, ὅπως ἦτο πάντοτε νὰ δώσῃ τὴν ἀπάντησιν, ἔχανε τακτικά. Ἔβραζαν τὸν δάκτυλόν των τὰ παιδιὰ ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ ἕνας ἐξ αὐτῶν ἔλεγε:

—Πετάει. . . . πετάει. . . . τὸ. . . . λελέκι!

Οἱ ἄλλοι ἐσήκωναν τὸν δάκτυλόν των.

—Πετάει!. . . .

Τὸ λελέκι, βέβαια, εἶναι πτηνὸν καὶ πετᾷ.

Ἐπειτα ἔλεγε :

—Πετάει. . . . πετάει τὸ. . . . γελέκι!

Ἄν κανεὶς ἔκαμνε λάθος καὶ ὕψωνε τὸν δάκτυλόν του, ἀλλοίμονον εἰς αὐτόν! Ἦμπορεῖ νὰ πετάξῃ τὸ γελέκι; Καὶ δὲν ἤξευρε, ποῦ νὰ κρύψῃ τὴν κεφαλὴν του ἀπὸ τὰ κτυπήματα.

Ὁ Τοτός ἔχανε τὰς περισσοτέρας φορές. Μίαν φοράν ὅμως τὴν ἔπαθε χειρότερα ἀπὸ κάθε ἄλλην φοράν. Ἐν παιδίον, τὸ ὁποῖον ἤθελε νὰ τὸν φέρῃ εἰς σύγχυσιν, εἶπε:

—Πετάει, πετάει ὁ. . . . ἀετός!

Ὅλοι ὕψωνουν τοὺς δακτύλους των. Ἐπειτα πολὺ ταχέως εἶπε πάλιν:

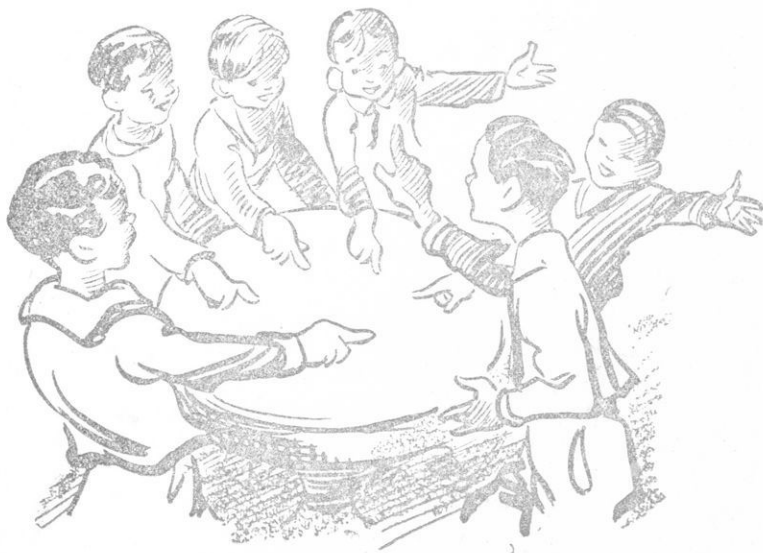
—Πετάει, πετάει ὁ. . . . Τοτός!

Κανὲν παιδίον δὲν ὕψωσε τὸν δάκτυλόν του.

Και ποῖος εὐρέθη νὰ τὸν ὑψώσῃ; Ὁ ἴδιος ὁ Τοτός!
—Πετάει!

Τὸ τί ἔγινε τότε, δὲν περιγράφεται. Δὲν φθάνει ποὺ ὁ δυστυχισμένος ὁ Τοτός ἐδέχθη ἀλλεπάλληλα κτυπήματα, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας βραδύτερον τὸν ἐπείραζαν τὰ ἄλλα παιδιὰ.

—Τοτό, ποῦ εἶναι τὰ πτερά σου;
Καὶ ὁ πατήρ του ἀκόμη, ὁ ὁποῖος ἐπληροφορήθη τὸ πάθημά του, τοῦ ἔκαμε βαρεῖας παρατηρήσεις.

—Αὐτὰ παθαίνει ὁποῖος εἶναι βιαστικός καὶ ἀπρόσεκτος καὶ δὲν σκέπτεται πρὶν ὁμιλήσῃ. . . τοῦ εἶπε.

Καὶ ἡ μάμμη του, ἡ ὁποία ἦτο γραῖα Χιώτισσα καὶ ὠμίλει πάντοτε μὲ παροιμίας, τοῦ εἶπε:

—Ζεύρεις, παιδί μου, τί λέγομεν εἰς τὴν Χίον; «Πρὶν ὁμιλήσης, νὰ βουτᾶς τὴν γλῶσσαν σου εἰς τὸ μυαλό σου». Ὅποιος ἔχει γνῶσιν, τὸ ἐννοεῖ αὐτό. Ἄλλοτε λοιπὸν μὴ ἀφήνης τὴν γλῶσσαν σου νὰ τρέχη.

Ὁ Τοτὸς ἐπὶ πολὺν καιρὸν δὲν ἠδύνατο νὰ λησμονήσῃ τὴν ἐντροπήν, ποῦ εἶχε πάθει. Ἴδου ὁμως, ποῦ ἦλθεν ἡ στιγμή νὰ δικαιωθῇ.

Ὁ Τοτὸς ἐπέταξεν ἀληθινά. Εἰς θεῖος του, ἀεροπόρος εἰς τὴν ἀεροπορικὴν βᾶσιν Φαλήρου, τὸν παρέλαβε μίαν πρωΐαν καὶ τοῦ ἔκαμεν ἓνα γῦρον μὲ τὸ ὑδροπλάνον. Ὁ Τοτὸς δὲν ἦτο πλέον μικρός. Ἦτο παιδίον δώδεκα ἐτῶν. Καὶ ὅταν ἐπέστρεψεν ὑπερήφανος εἰς τὴν οἰκίαν του ἀπὸ τὸ πρῶτον ἀεροπορικὸν του ταξίδιον καὶ τὸν ἐνηγκαλίζοντο καὶ τὸν ἠσπάζοντο ὅλοι, αὐτὸς ἐνεθυμήθη τὴν παλαιὰν ἐντροπήν. Ἐρριψεν ἐν βλέμμα εἰς τὸν πατέρα του καὶ ἐν ἄλλο εἰς τὴν μάμμην του καὶ εἶπε:

—Βλέπετε λοιπὸν, ὅτι πετάει καὶ ὁ Τοτὸς; Πετάει ἀκόμη καὶ τὸ γελέκι, ποῦ φορεῖ ὁ Τοτὸς. Ἀδίκως λοιπὸν ἐλέγετε ἄλλοτε ἐναντίον του.

Ὅλοι ἐγέλασαν μὲ τὸν Τοτόν, ὁ ὁποῖος δὲν εἶχε λησμονήσει τὸ παλαιὸν του πάθημα. Μόνον ὁ πατήρ του τοῦ εἶπε, θωπεύων τὴν πλάτην του:

—Κακὰ εἶναι τὰ ψεύματα, Τοτό! Τώρα βέβαια πετᾷ καὶ ὁ Τοτὸς καὶ τὸ γελέκο του. Ἀλλά, ἐσύ, παιδί μου, ἐπέταξες πρὶν νὰ ἐφευρεθοῦν τὰ ἀεροπλάνα!

2. Πῶς ἐπέταξεν ὁ Τοτός.

Διὰ τὴν πετάξην ὁ Τοτός, ἔγινε μεγάλη ἱστορία. Ὅταν ὁ θεῖος του ὁ ἀεροπόρος, τὸν ὁποῖον εἶχε παρακαλέσει κρυφίως ὁ Τοτός νὰ τὸν πάρῃ καμμίαν ἡμέραν μὲ τὸ ἀεροπλάνον, ἔκαμε λόγον εἰς τὴν οἰκίαν διὰ τὴν ὑπόθεσιν αὐτήν, ἐξηγέρθησαν ὅλοι. Καὶ πρώτη ἐξ ὄλων ἦ μάμμη του.

—Εἶσαι μὲ τὰ συγκαλά σου, χριστιανέ μου; εἶπεν εἰς τὸν ἀνεψιόν της. Παιδί πρᾶγμα θὰ τὸ πάρῃς τώρα νὰ πετάξῃ; Αὐτὸ εἶναι τρέλλα καὶ νὰ μὲ συγχωρῆς. Τὸ παιδί δὲν ἔχει νὰ κινηθῆῖ διόλου ἀπ' ἐδῶ.

Ἡ μήτηρ του ἐπίσης, μὲ κανένα τρόπον δὲν ἤθελε νὰ παραδεχθῆῖ τοιοῦτον πρᾶγμα.

—Σὲ παρακαλῶ πολὺ νὰ μὴ βάζῃς τέτοιες ἰδέες εἰς τὸ μυαλὸ τοῦ παιδιοῦ, εἶπεν εἰς τὸν ἀδελφόν της. Φθάνει, πού ἔκαμες ἐσὺ τοῦ κεφαλιοῦ σου καὶ ἔγινες ἀεροπόρος. Ἄφησε τὸ παιδί ἡσυχο!

Μόνον ὁ πατήρ του δὲν διεμαρτυρήθη. Ἐφαίνετο ὡς νὰ μὴ τὸ ἤθελε καὶ αὐτὸς πολὺ, ἀλλὰ καὶ πάλιν δὲν τὸ εὕρισκε καὶ τόσοσ φοβερόν.

—Νὰ σᾶς εἰπῶ. . . . εἶπε. Δὲν εἶναι καὶ κακὸν νὰ πετάξῃ. Τόσοι νέοι πετοῦν σήμερον. Τόσος κόσμος ταξιδεύει μὲ τὰ ἀεροπλάνα. Καὶ ἔπειτα ἓνας νέος πρέπει νὰ μανθάνῃ ἀπὸ μικρὸς καὶ νὰ μὴ ὑπολογίξῃ τὸν κίνδυνον. Τὸ θάρρος εἰς τὴν ζωὴν εἶναι μέγα πρᾶγμα. Ἐκτὸς ἂν δὲν θέλῃ ὁ Τοτός. Ἐκτὸς ἂν φοβῆται, διότι εἶναι μικρὸς ἀκόμη. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν θὰ τὸν στείλωμεν βέβαια διὰ τῆς βίας.

Ὁ Τοτός, ὁ ὁποῖος μέχρι τοῦδε δὲν ὠμίλει, περιμένων νὰ ἴδῃ, πῶς θὰ ἐκλάβουν τὸ πρᾶγμα οἱ ἰδικοί του, ἔλαβε θάρρος μὲ τοὺς λόγους τοῦ πατρός του. Ἐτινάχθη ἀπὸ τὴν θέσιν του καὶ ἐφώνασε:

—Ἐγὼ θέλω, πατέρα, ἐγὼ δὲν φοβοῦμαι.

Ἡ μάμμη του καὶ ἡ μήτηρ του ἐστράφησαν τώρα κατὰ τοῦ πατρός.

—Εἶδες τώρα, τί κάμνεις! Τοῦ ἐσήκωσες τώρα καὶ σὺ τὰ μυαλὰ τοῦ παιδιοῦ. . . .

Καὶ τοῦ ἔφαλαν καὶ ἄλλα πολλά.

Τότε ὁ θεῖος του, ὁ ἀεροπόρος, ἐπενέβη.

—Ἀφῆστε με νὰ ὁμιλήσω καὶ ἐγὼ — εἶπε — καὶ ὑστερα κάμετε ὅ,τι θέλετε.

Καὶ ἤρχισε νὰ ἐξηγῆ εἰς αὐτοὺς, ὅτι τὰ ἀεροπορικὰ ταξίδια δὲν ἔχουν σήμερον τοὺς κινδύνους, τοὺς ὁποίους εἶχον ἄλλοτε. Ὅτι περισσότερο κινδυνεύει τις σήμερον μὲ τὰ αὐτοκίνητα καὶ μὲ τὰ ἀτμόπλοια, παρά μὲ τὰ ἀεροπλάνα. Ὅτι εἶναι ἀστεῖον νὰ φοβῆται τις νὰ ταξιδεύσῃ μὲ ἀεροπλάνον καὶ νὰ μὴ φοβῆται νὰ ταξιδεύσῃ μὲ ἕν πεπαλαιωμένον ἐτοιμόρροπον αὐτοκίνητον, τὸ ὁποῖον κινδυνεύει νὰ συντριβῆ εἰς ἐκάστην στιγμήν, ὅπως συντρίβονται τόσα καὶ τόσα καθ' ἐκάστην. Ὅτι ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν τὸ ἀεροπλάνον θὰ καταστῆ τὸ ἀσφαλέστερον μέσον συγκοινωνίας. Καὶ ὅτι, ἂν ὑπάρχουν σήμερον ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι φοβοῦνται, τοῦτο συμβαίνει, διότι δὲν ἔτυχε νὰ ταξιδεύσουν ἀκόμη. Ὅσοι ἐταξίδευσαν, δὲν τὸ φοβοῦνται.

Αὔριον, τοὺς εἶπεν, ὅταν ἀρχίσῃ νὰ ταξιδεύῃ περισσότερο κόσμος μὲ τὰ ἀεροπλάνα, θὰ ἐκλείψῃ καὶ αὐ-

—“Αν εἴχε κόμει ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον, διὰ νὰ πετᾷ, θὰ τοῦ εἶχε δώσει πτερὰ.....

τὸς ὁ φόβος. Μήπως δὲν συνέβησαν τὰ αὐτὰ κατ' ἀρχὰς μὲ τὰ ἀτμόπλοια καὶ τοὺς σιδηροδρόμους; Οἱ περισσότεροί ἐτρεμαν νὰ πατήσουν τὸν πόδα των εἰς αὐτά. Σήμερον ταξιδεύει ὅλος ὁ κόσμος, χωρὶς νὰ ὑπολογίῃ τὰ συμβαινόντα τόσον συχνὰ δυστυχήματα.

Καὶ ὑπενθύμισεν εἰς αὐτοὺς ἀκόμη, ὅτι ἓνας ποιητής, ἓνας χθεσινὸς ἄνθρωπος, δὲν εἶχε ταξιδεύσει ποτὲ μὲ τὸν ὑπόγειον σιδηρόδρομον ἀπὸ τὴν Ὀμόνοϊαν ἕως τὸ Θησεῖον. Καὶ ὅταν μετὰ πολλὰς παρακινήσεις, διότι ἦτο ἀσθενής, ἐζήτησαν οἱ οἰκεῖοι του νὰ τὸν μεταφέρουν ἀπὸ τὰς Ἀθήνας εἰς τὴν ἐν Νέῳ Φαλήρῳ οἰκίαν του, ἐδέχθη, ἀφοῦ ἔκαμε συμφωνίαν νὰ πηγαίῃ τὸ αὐτοκίνητον, ὡσάν γαιῖδουράκι!

Καὶ τέλος τοὺς εἶπε:

—Δὲν εἶμαι τρελλὸς νὰ πάρω τὸ παιδί μου νὰ τὸ σκοτώσω. Ἄν ἔβλεπα καὶ τὸν μικρότερον κίνδυνον, καὶ νὰ μὲ παρεκαλοῦσατε ἀκόμη, δὲν θὰ τὸ ἔπαιρνα. Τί ἄλλο θέλετε νὰ σᾶς εἰπῶ ἀκόμη; Παίρνω ἐγὼ ἐπάνω μου ὅλην τὴν εὐθύνην.

—Νὰ τὸν πάρης, εἶπεν ἀποφασιστικὰ ὁ πατήρ.

—Τέλος πάντων ἄς πάη, ἀφοῦ εἶναι ἔτσι. . . . εἶπε μετὰ τινα δισταγμὸν καὶ ἡ μήτηρ, ἡ ὁποία δὲν ἤθελε νὰ κακοκαρδίση τὸν Τοτόν.

Καὶ μόνον ἡ γιαγιά δὲν ἤθελε ν' ἀκούση τίποτε.

—Ἐλωλάθηκε ὁ κόσμος! ἐμουρμούρισε. Ἐγὼ φεύγω, νὰ μὴν ἀκούω.

Ἡ καημένη ἡ γιαγιά. Εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς ὁ κόσμος ἐταξίδευε μὲ ὄνους καὶ ἡμίονους. Πῶς νὰ ἀγαπήσῃ τὸ ἀεροπλάνον;

—'Αν εἶχε κάμει ὁ Θεός τὸν ἄνθρωπον, διὰ νὰ πετᾷ, εἶπε φεύγουσα ἀπὸ τὸ δωμάτιον, θὰ τοῦ εἶχε δώσει πτερὰ.

Καὶ ὁ Τοτὸς μὲ μεγάλην χαρὰν τώρα, διότι θὰ ἐπέτα, ἀπήντησεν :

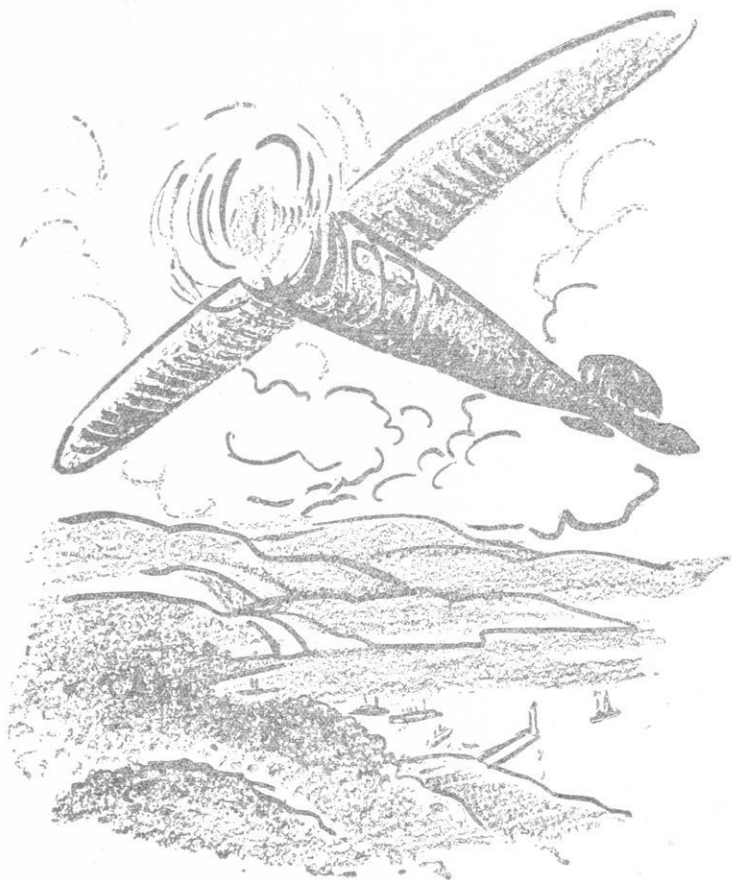
—'Αν εἶχε κάμει ὁ Θεός, γιαγιάκα, τὸν ἄνθρωπον, νὰ ταξιδεύη ἐπάνω εἰς τὰ νερά, θὰ τοῦ ἔδιδε τὰ πόδια τῆς πάπιας. Καὶ ὅμως, γιαγιά μου, καὶ σὺ ἐπέρασες θάλασσαν, διὰ νὰ ἔλθης ἀπὸ τὴν Χίον εἰς τὸν Πειραιᾶ, χωρὶς νὰ εἶσαι πάπια!

Τὴν ἐπομένην πρωΐαν ὁ Τοτὸς ἐπέταξεν.

3. Τί εἶδεν ὁ Τοτὸς κατὰ τὴν πτῆσιν του.

Τὴν αὐτὴν ἑσπέραν εἶχον συγκεντρωθῆ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Τοτοῦ οἱ ἐξάδελφοί του, διὰ νὰ ἴδουν τὸν μικρὸν ἀεροπόρον καὶ διὰ ν' ἀκούσουν ἀπὸ τὸ στόμα του, πῶς τοῦ ἐφάνη τὸ ταξίδιον καὶ τί εἶδεν ἀπὸ τὸ ἀεροπλάνον. Ἦσαν ἐκεῖ καὶ οἱ γονεῖς του, οἱ ὁποῖοι τὸν ἐκαμάρωναν.

—Τίποτε δὲν εἶναι, παιδιά, τίποτε!. . . ἤρχισε νὰ λέγῃ ὁ Τοτὸς, ὁ ὁποῖος ἤθελε νὰ δεῖξῃ εἰς αὐτοὺς, ὅτι δὲν ἐφοβήθη διόλου. Δὲν καταλαβαίνετε, καθὼς ἀναβαίνετε, οὔτε ζαλάδα, πὺ αἰσθάνεσαι, ὅταν σὲ τινάζῃ ὑψηλὰ ἐπάνω ἢ κούνια. Τίποτε, σᾶς λέγω· θαρρεῖς, ὅτι κυλίεσαι εἰς βαμβάκια. Τόσον μαλακὰ ταξιδεύεις. Δὲν τὸ ἐννοεῖς καὶ ὁ ἴδιος, πῶς εἰς μίαν στιγμὴν εὐρέ-

της εκεί επάνω. Και έπειτα έρχεται μία στιγμή, όταν δέν κοιτάζης κάτω τὰ πράγματα, πού περνοῦν γρήγορα καί χάνονται όπίσω σου, έρχεται μία στιγμή, πού νομίζεις, ότι έχεις σταματήσει μεταξύ ούρανοῦ καί γῆς. Καί μόνον από τόν κρότον τῆς μηχανῆς, πού βοίζει εἰς τὰ αὐτιά σου, ξαναθυμᾶσαι, ότι ταξιδεύεις.

Ἐπειτα ὁ Τοτός διηγῆθη εἰς αὐτούς, τί εἶδεν ἀπὸ ἐκεῖ ἐπάνω.

Ἡ ξηρὰ καὶ ἡ θάλασσα ἐφαίνοντο, ὅπως εἰς γεωγραφικὸς ἄτλας ἀπλωμένος κάτω, ὡς τάπητες ποικιλόχρους. Οἱ δρόμοι τῆς πόλεως ὡς στεναὶ ταινίαι. Αἱ οἰκίαι ὡς κουκλόσπιτα, τὰ ὁποῖα κάμνομεν μὲ κύβους. Τὰ αὐτοκίνητα, ὡς κάρθαι, οἱ ὁποῖοι σύρονται ἐπὶ τοῦ χώματος. Οἱ ἄνθρωποι, ὡς μύρμηκες. Τὰ πολεμικὰ πλοῖα εἰς τὴν θάλασσαν τοῦ Φαλήρου, ὡς πλοιάρια τῶν παιδιῶν, τὰ ὁποῖα πλέουν εἰς μίαν λεκάνην μὲ νερόν.

—Τὴν Ἀκρόπολιν τὴν εἶδες; τὸν ἠρώτησεν εἰς ἐξάδελφός του.

—Ἀστεία! εἶπεν ὁ Τοτός. Καθὼς μία τούρτα ζαχαροπλαστείου ἐπάνω εἰς ἓνα δίσκον, μὲ μισοφαγωμένα τὰ ζαχαρωτά της. Ἀφήνω πιά τὸ Ζάππειον καὶ τὸν Βασιλικὸν κῆπον. Τὰ ἀνθοφυτευμένα πεζούλια τοῦ σπιτιοῦ μας εἶναι πολὺ μεγαλύτερα. Καὶ τὸ Στάδιον; Ἐνα τόσο δὲ πραγματάκι. . . .

Τοὺς εἶπε καὶ ἄλλα καὶ ἄλλα. Ἦτο κατενθουσιασμένος. Μακάρι νὰ ἐπετοῦσε καθ' ἑκάστην! Καὶ τὸν ἤκουον ὅλοι μὲ ἀνοικτὸν τὸ στόμα. Ποῖος νὰ τοῦ δώσῃ τώρα κτυπήματα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του;

—Πετάει, πετάει. . . . ὁ Τοτός!

Ἐκεῖνος εἶχε πετάξει.

Μόνον ἡ μάμμη του δὲν ἦτο εἰς τὸ δωμάτιον τῆς συγκεντρώσεως, ὅταν ὁ Τοτός ἤρχισε νὰ διηγῆται τὸ ταξιδιόν του. Ἡ καλὴ γραῖα ἐσηκώθη καὶ ἔφυγε θυμωμένη.

—Ούτε νά τ' άκούω θέλω τέτοια τρελλά πράγματα....
είπε. Φεύγω. . . .

Ή πτωχή γιαγιά! Μήπως δέν είχε δίκαιον; Είς τόν
καιρόν της έταξίδευαν μέ γαιδουράκια.

ΠΑΠΑΡΟΥΝΑ

Μέσ' στους κάμπους βασιλεύεις,
ζῆς χαρούμενη ζωή
καί περήφανη σαλεύεις
στοῦ ζεφύρου τήν πνοή.

Έχεις λουλουδάκια χίλια
ποθητή σου συντροφιά
καί κοιτοῦν τά χαμομήλια
τήν δροσάτη σου όμορφιά.

Στή θωριά σου λαμπυρίζει,
φέγγει ό ἥλιος πιό πολύ,
μέλισσα σέ τριγυρίζει,
πεταλούδα σέ φιλεῖ.

Καί τά χόρτα, πού φυτρώνουν
γύρω γύρω σου άπλωτά,
πράσινο χαλί σοῦ στρώνουν
νά πατῆς καμαρωτά.

Ή. Πολέμης

ΚΥΝΗΓΟΣ ΚΑΙ ΞΥΛΟΚΟΠΟΣ

Δειλός τις κυνηγός, ὁ ὁποῖος ἔκαυχᾶτο διὰ τὴν γενναϊότητά του, ἐζήτηει μίαν ἡμέραν εἰς τὸ δάσος τὰ ἴχνη λέοντος. Ἐκεῖ συνήντησεν ἕνα ξυλοκόπον καὶ τὸν ἠρώτησε:

—«Μήπως εἶδες πουθενὰ ἴχνη λέοντος;»

—«Θά σοῦ δείξω», τοῦ ἀπαντᾷ ὁ ξυλοκόπος, «ὄχι μόνον τὰ ἴχνη, ἀλλὰ καὶ τὸν ἴδιον τὸν λέοντα».

Ὁ κυνηγός ὠχρίασεν ἐκ τοῦ φόβου του, ἤρχισε νὰ τρέμη καὶ νὰ τρίζουν οἱ ὀδόντες του.

—«Ἰχνη μόνον ζητῶ», λέγει, «ὄχι τὸν λέοντα». . . .

ΣΚΥΛΟΣ ΚΑΙ ΛΥΚΟΣ

Δὲν γνωρίζομεν, πῶς συνέβη αὐτὸ τὸ παράδοξον. Ἐγένετο ὅμως. Ἐνας σκύλος καὶ ἕνας λύκος συνῆψαν φιλίαν. Ἐπήγαιναν μαζὶ εἰς τὸ δάσος καὶ συνωμίλουν μεταξύ των φιλικῶς, διότι φαίνεται, ὅτι καὶ οἱ λύκοι ἔχουν ὥρας, κατὰ τὰς ὁποίας εἶναι πολὺ καλοὶ καὶ μειλίχιοι.

Ἀλλὰ κάθε τόσον ἡ συνομιλία διεκόπτετο αἴφνης. Μόλις ἐγένετο ὁ παραμικρὸς θόρυβος, μόλις ἐκινεῖτο κανὲν φύλλον, ἂν ἐπερνοῦσεν ἡ σκιά κανενὸς πτηνοῦ, ὁ λύκος ἐτρόμαζε καὶ ἐτέντωνε τὰ αὐτιά του, διὰ ν' ἀκροασθῇ καλὰ καὶ προσεκτικά. Εἰς κάθε στιγμήν ἐ-

φαίνεταιο ἔτοιμος νὰ πολεμήσῃ κανένα ἐχθρὸν ἢ νὰ φύ-
γη βιαστικά.

—Τί ἀνήσυχος, ποῦ εἶσαι, καημένε! τοῦ εἶπεν ὁ σκύ-
λος. Διαρκῶς κάτι ὑποψιάζειςαι, διαρκῶς νομίζεις, ὅτι
θὰ ὀρμήσῃ κανεὶς ἐναντίον σου. Οὔτε στιγμὴν δὲν
ἤσυχάζεις. Ἄφησε τώρα τὰς ἀνησυχίας καὶ ἔλα νὰ
περιπατήσωμεν ἤσυχα χωρὶς φροντίδας.

—Δὲν ἤμπορῶ! ἀπαντᾷ ὁ λύκος. Ἐχω ἐχθρὸν ὅλον
τὸν κόσμον!

—Ἄ, ἐνόησα! εἶπεν ὁ σκύλος. Δὲν ἔχεις κάμει πο-
τέ σου καλὸν εἰς οὐδένα καὶ μόνον κακὸν κάμνεις εἰς
ὅλους. Δι' αὐτὸ φοβεῖσαι, δυστυχισμένε!».

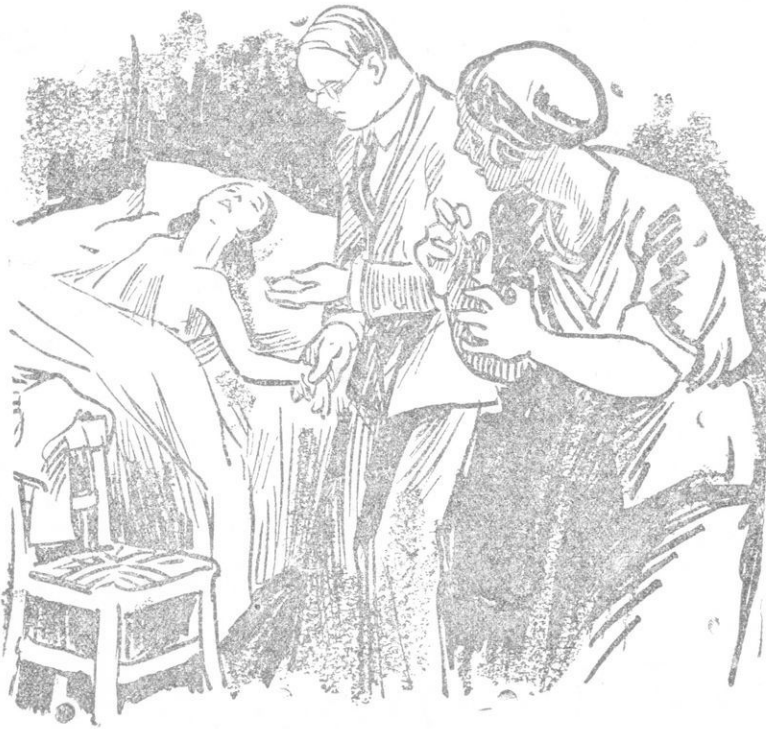
Η ΜΗΤΗΡ ΚΑΙ ΤΟ ἈΡΡΩΣΤΟΝ ΠΑΙΔΙΟΝ ΤΗΣ

Εἰς μίαν ἀπόκεντρον συνοικίαν τῶν Ἀθηνῶν, ἐντὸς
μάνδρας μὲ πολλὰς κατοικίας, κατῳκοῦν πολλὰ πτω-
χαὶ οἰκογένεια. Πέντε ἕξ οἰκογένεια εἰς κάθε οἰκί-
σκον.

Ἐν ἀπόγευμα, εἴκοσι περίπου παιδία, ἀνησύχουν
τὸν κόσμον μὲ τὰ παιγνιδία των, μέσα εἰς τὴν μεγάλην
αὐλήν. Ἄλλα ἔτρεχαν, ἐφώναζαν, ἐτραγουδοῦσαν καὶ
ἀνεβοκατέβαιναν τὰς κλίμακας τῶν οἰκιῶν. Ἄλλα ἐφι-
λονεῖκον καὶ ἄλλα ἔκλαιον. Ποῦ νὰ γνωρίζουν, ὅτι
εἰς τὴν σοφίταν τοῦ σπιτιοῦ ἦτο ἄρρωστον ἓν μικρὸν
κοράσιον. Ἐλησμόνησαν τὴν μικρὰν Κατινούλαν, ἢ
ὁποία κάθε ἡμέραν ἐζωήρευε τὸ παιγνιδιὸν των μὲ τὰ

γέλοια καὶ τὰς φωνάς της. Εἶχαν ὀκτῶ ἡμέρας νὰ τὴν ἰδοῦν καὶ μ' ὄλα ταῦτα δὲν τὴν ἀνεζήτησαν. Ποῦ νὰ τὴν ἐνθυμηθῆ κανεὶς μέσα εἰς τόσα παιδία!

Ἡ δυστυχισμένη μήτηρ της, δὲν ἀπεμακρύνετο οὐ-

δὲ στιγμὴν ἀπὸ τὴν κλίνην τῆς ἀσθενοῦς. Εἶναι κατάκοιτος ἡ Κατινούλα· τὸ κορμάκι της καίεται. Αἱ παρειαὶ της εἶναι φλογισμένα. Ἡ μήτηρ τακτοποιεῖ τὰ προσκεφάλαιά της, διὰ νὰ εἶναι ἀναπαυτικώτερα. Ἐν τῷ μεταξύ τρέχει εἰς τὸ μαγειρεῖον, διὰ νὰ τῆς φέρῃ ὀλίγον γάλα νὰ πῖν. Ἀλλὰ τὸ ἄρρωστον κοράσιον κινεῖ ἄρ-

νητικά τὴν κεφαλὴν του· δὲν θέλει τίποτε. Δὲν θέλει οὔτε γάλα, οὔτε λεμονάδα, οὔτε πορτοκαλάδα. Τίποτε, τίποτε! Μόνον τὴν μητέρα του θέλει πλησίον του, νὰ τῆς κρατῆ τὸ χέρι. Ἡ δυστυχισμένη μήτηρ ἔχει ἀφήσει κάθε ἐργασίαν της. Κρατεῖ τὸ χεράκι τῆς κόρης της, ποὺ καίει ἀπὸ τὸν πυρετόν. Καὶ ὅταν ἡ μικρὰ ἄρρωστη κουράζεται, κλείει ἑλαφρὰ τὰ ματάκια της καὶ ἀναπνέει μὲ μεγάλην δυσκολίαν.

Ἡ δυστυχὴς μήτηρ τρέχει τότε εἰς τὴν γειτόνισσαν καὶ τὴν παρακαλεῖ νὰ σπεύσῃ νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν ἰατρόν, καί, ἂν εἶναι εὐκόλον, νὰ τὸν φέρῃ μαζί της.

Μόλις ἡ μήτηρ ἐπέστρεψεν εἰς τὸ δωμάτιον, ἡ Κατίνα εἶχε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀνοικτούς. «Τὸ κεφάλι μου! τὸ κεφάλι μου!» λέγει σιγὰ.

Ἡ μήτηρ παίρνει ἓν πανίον, τὸ βουτᾶ εἰς τὸ κρῦον νερόν καὶ τὸ βάζει εἰς τὸ μέτωπον τῆς ἀσθενοῦς. Κάθεται ὕστερα πλησίον τῆς κλίνης καὶ τῆς λέγει σιγὰ σιγὰ ἓνα παραμυθάκι. Καὶ ἡ Κατινούλα κλείει τὰ ματάκια της καὶ κοιμᾶται πάλιν.

Ἐλαφρὰ ἑλαφρὰ σηκώνεται ἡ μήτηρ, πηγαίνει εἰς τὸ παράθυρον μὲ βουρκωμένα μάτια καὶ μὲ ἀγωνίαν κοιτάζει, ἂν ἔρχεται ὁ ἰατρός. Ἀκροάζεται μήπως ἀκούσῃ τὰ βήματά του εἰς τὴν κλίμακα.

Ναί, κάποιος ἔρχεται! Ἀκούει μίαν φωνήν:

«Μάνθο, δῶσε μου τὸ τόπι, γιατί θὰ σοῦ κάμω κακό!»
Καὶ ἓνα κατρακύλισμα τῶν παιδιῶν εἰς τὴν κλίμακα ἀναστατώνει τὴν οἰκίαν. Ἦσαν τὰ παιδιά, τὰ ὁποῖα ἔπαιζαν ἀμέριμνα.

Μετ' ὀλίγον ἀκούει ἀπ' ἔξω αὐτοκίνητον. Νὰ καὶ ὁ ἰατρός!

—Πῶς εἶναι σήμερα τὸ κοριτσάκι; ἐρωτᾷ.

—Πνίγεται, γιατρέ μου, λέγει ἡ μήτηρ μὲ λυγμούς καὶ τὸν ὀδηγεῖ εἰς τὴν κλίνην τῆς ἀσθενοῦς. Ὁ ἰατρός πιάνει τὸν σφυγμὸν τοῦ κορασίου καὶ κοιτάζει τὸ ὠρολόγιόν του. Εἶναι σκεπτικός. Μετ' ὀλίγον πάλιν ἡ Κατινούλα βήχει. Τὸ στῆθος της ἀνεβοκατεβαίνει. Δὲν ἠμπορεῖ νὰ πάρῃ ἀναπνοήν. Ὁ ἰατρός γράφει μίαν συνταγὴν καὶ τὴν δίδει εἰς τὴν μητέρα. «Τρέξε, κυρία μου, εἰς τὸ φαρμακεῖον, τῆς λέγει, καὶ πάρε αὐτὸ τὸ φάρμακον. Δίδε του κάθε ὥραν μίαν κουταλιάν. Ἐὰν δὲν καλυτερεύσῃ μ' αὐτό, νὰ μὲ εἰδοποιήσετε τὴν νύκτα νὰ ἔλθω. Ἴσως χρειασθῶ!»

Ἡ μήτηρ τὰ ἔχασε. Κοιτάζει τὸ ὠρολόγιον, ποῦ ἦτο ἐπάνω εἰς τὸ τραπέζιον. Εἶναι ἡ ὥρα ἕξ. Καὶ ὁ σύζυγός της θὰ ἔλθῃ ἀργά, κατὰ τὰς 8. Νὰ περιμένῃ τὸσον πολὺ; Ὅχι, ποῖος γνωρίζει, τί ἠμπορεῖ νὰ συμβῇ μέσα εἰς δύο ὥρας! Ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἔχει πολλὰς ἐργασίας εἰς τὴν οἰκίαν της. Περιμένει τὸν σύζυγόν της, ὁ ὁποῖος θὰ ἔλθῃ ἀπὸ τὴν ἐργασίαν του καὶ θέλει νὰ εὔρῃ ἔτοιμον τὸ φαγητόν. Νὰ φωνάξῃ ἓν παιδίον ἀπὸ τὴν αὐλήν, νὰ τὸ στείλῃ εἰς τὸ φαρμακεῖον; Ἄ μπᾶ! τί ἐμπιστοσύνην νὰ ἔχῃ εἰς ἓνα παιδάκι; Ὅχι, πρέπει νὰ ὑπάγῃ μόνη της! Παρακαλεῖ τὴν γειτόνισσαν νὰ ἔχῃ τὸν νοῦν της εἰς τὴν ἄρρωστον καὶ φεύγει.

Ἐνῶ διήρχετο ἀπὸ τὴν γειτονικὴν ἐκκλησίαν, εἰσέρχεται εἰς αὐτὴν καὶ ἀνάπτει ἓν κηρίον εἰς τὴν Παναγίαν. «Παναγία μου! κάμε τὸ θαῦμα σου!» λέγει μὲ

δακρυσμένα μάτια. Καί τρέχει ὅσον ἤμπορεῖ. "Αχ, νά μή ἦτο τόσον μακράν τὸ φαρμακεῖον! Τρέχει νά προφθάσῃ τὸ τράμ, ἀλλὰ μόλις τὸ ἐπλησίασεν, ἔφυγε. Περιμένει τὸ ἄλλο, ἀλλὰ δὲν σταματᾷ, διότι εἶναι γεμᾶτον ἀπὸ ἐργάτας.

Τρέχει, τρέχει καὶ τέλος ἀσθμαίνουσα φθάνει εἰς τὸ φαρμακεῖον. Ὁ φαρμακοποιὸς λαμβάνει τὴν συνταγὴν καὶ τὴν διαβάζει. «Σὲ 20 λεπτὰ πέρασε νά τὸ πάρῃς!» τῆς λέγει, «ἐκτὸς ἂν θέλῃς νά περιμένῃς».

Ἡ μήτηρ περιμένει ἀναστενάζουσα. Περιμένουν ὁμως καὶ ἄλλοι πολλοί. Κάθηνται πλησίον μιᾶς τραπέζης καὶ διαβάζουν ἐφημερίδας ἢ κοιτάζουν περιοδικὰ μὲ εἰκόνας.

Αὐτὴ ὁμως δὲν ἔχει ἡσυχίαν. Τὰ λεπτὰ τῆς φαίνονται ὦραι. Δὲν ἤμπορεῖ νά καθίσῃ. Πότε κοιτάζει ἔξω, πότε πλησιάζει τὰς προθήκας, ὅπισθεν τῶν ὁποίων ὁ φαρμακοποιὸς ἐτοιμάζει τὰ φάρμακα. Τὸν παρακολουθεῖ λαμβάνοντα ἀπὸ ἓν ἐρμάριον ἐν φιαλίδιον, μὲ λευκὴν σκόνην. Ρίπτει ὀλίγην ἀπ' αὐτὴν εἰς τὸ ὑάλινον ἰγδίον καὶ τὴν τρίβει. Εἶναι διὰ τὴν Κατίναν ἄραγε; "Α μπᾶ! Κάθε τόσον προσκαλεῖ κάποιον ἄλλον, ἀπ' αὐτοὺς ποὺ περιμένουν, καὶ τὸ δίδει. "Άλλοι πηγαίνον ἐρχονται, ζητοῦν τὸ φάρμακόν των καὶ φεύγουν.

«Κυρία Παυλίδου, 24 δραχμές, παρακαλῶ!»

Ἡ μήτηρ ἀνοίγει τὴν σάκκαν τῆς καὶ ἐξάγει ὅσα χρήματα εἶχε μέσα. Μετρεῖ τὰ πεντάδραχμα, τὰ δίδραχμα, τὰ μονόδραχμα καὶ τὰ δεκάλεπτα· 15 καὶ 60 εἶχεν ὅλα ὅλα! «24 δραχμές κοστίζει», ἐπανέλαβε ξηρὰ ὁ φαρμακοποιός. Ἡ μήτηρ κοκκινίζει καὶ λέγει σιγὰ μὲ

τρεμουλιαστήν φωνήν: «Δὲν ἔχω περισσότερα μαζί μου. Δὲν ἠμπορῶ νὰ σοῦ τὰ φέρω τὸ πρωὶ τὰ ὑπόλοιπα;»
 "Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι ἦσαν μέσα, ἤκουσαν τὸν διάλογον καὶ ἐκοίταζαν πρὸς τὰ ἐκεῖ. Ἡ μήτηρ εἶχε ταραχθῆ ἀπὸ τὴν ἐντροπήν της.

—"Ὅχι, κυρία μου, δὲν ἠμπορῶ νὰ σᾶς περιμένω, λέγει ὁ φαρμακοποιός. Δὲν μπορεῖτε νὰ τρέξετε μιὰ στιγμή στὸ σπίτι σας καὶ νὰ φέρετε τὰ ὑπόλοιπα;

Καὶ παίρνει ἀμέσως τὸ φάρμακο ἀπ' ἐμπρός της καὶ τῆς σπρώχνει τὰ χρήματα, ποῦ εἶχεν ἀφήσει ἐπάνω εἰς τὸ μάρμαρον.

—Λυπήσου με! Εἶναι πολὺ μακριὰ τὸ σπίτι μου, κύριε φαρμακοποιέ, λέγει. Τὸ παιδάκι μου πνίγεται! Καὶ ἤρχισε νὰ κλαίῃ. Ἐκεῖ πλησίον ἴστατο ἕνας ἐργάτης. Πλησιάζει τὸν φαρμακοποιόν, τοῦ δίδει 10 δραχμὰς καὶ λέγει: «Δῶστε τὸ φάρμακον στὴ γυναῖκα!» Ἐχω καὶ ἐγὼ παιδιά».

Ἡ κυρία Παυλίδου κοιτάζει μὲ ἐκπληξιν τὸν ἐργάτην. Δὲν τὸν γνωρίζει. Τοῦ σφίγγει τὴν χεῖρα καὶ κλαίονσα τοῦ λέγει: Σ' εὐχαριστῶ, κύριέ μου, νὰ χαρῆς τὰ παιδιά σου!

Τρέχει ἀμέσως εἰς τὴν οἰκίαν της καὶ δίδει τὸ φάρμακον εἰς τὸ κοράσιόν της. Τὴν ἄλλην ἡμέραν ἦλθεν ὁ ἰατρός καὶ τῆς εἶπε: Τὸ παιδί σου πάει καλύτερα. Ὁ πυρετὸς ὑποχωρεῖ. Τὸ παιδί θὰ σωθῆ.

Τί ιδέαν ἔχετε σεῖς; Ποῖος ἐθεράπευσε τὸ μικρὸν κοράσιον;

ΜΑΝΑ

Μάνα! Δὲ βρίσκεται
 λέξι καμμία
 νάχη στὸν ἦχο της
 τόση ἄρμονία.
 Σὰν ποιὸς νὰ σ' ἄκουσε
 μὲ στῆθος κρύο,
 ὄνομα θεῖο;

Παιδὶ ἀπὸ σπάργανα
 ζαρωμένο ἀκόμα,
 μὲ χάρι ἀνοίγοντας
 γλυκὰ τὸ στόμα,
 γυρνάει στὸν ἄγγελο,
 πού τ' ἀγκαλιάζει,
 καὶ «μάννα»! κράζει.

Στὸν κόσμο τρέχοντας
 ὁ νέος διαβάτης
 πέφτει στ' ἀγνώριστα
 βρόχια τσ' ἀπάτης,
 καὶ ἀναστενάζοντας
 «μάννα μου!» λέει
 «μάννα!» καὶ κλαίει. . . .

Τῆς νιότης φεύγουνε
 τ' ἄνθια κι ἡ χάρι.
 Τριγύρω σέρνεται
 μ' ἄργὸ ποδάρι,

ὥσπου στήν κλίνη του,
σὰ βαρεμένος,
πέφτει ὁ καημένος.

Καὶ πρὶν τὴν ὕστερη
πνοή του στείλη,
ἀργὰ ταραζονται
τὰ κρύα του χεῖλη.
Καὶ μὲ τό: «Μάνα μου!»
πρώτη φωνή του
πετᾶ ἡ ψυχὴ του. . . .

Γ. Μαρκορᾶς.

ΕΙΣ ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΒΟΥΝΑ

Ἦλθεν ὁ Μάϊος καὶ δὲν ἠδύναντο νὰ ὑποφέρουν
τὴν μεγάλην ζέστην.

Ὁρεινοὶ ἄνθρωποι!

—Πρέπει νὰ πᾶμε στὰ ψηλὰ βουνά, μᾶς ἐπλάκωσαν
οἱ ζέστες, ἔλεγεν ἡ μάνα. Τὰ καημένα τὰ παιδιὰ δὲν
ἠδύναντο νὰ κοιμηθοῦν τὴν νύκτα ἀπὸ τὴν ζέστην.

—Ναί, μάνα, νὰ πᾶμε, νὰ πᾶμε! ἔλεγεν ἡ Διαμαν-
τούλα.

Καὶ ἀλήθεια, τὴν Κυριακὴν τὸ πρωὶ ἦσαν ἔτοιμοι
διὰ τὸ χωρίον. Ἐφόρτωσαν εἰς τὸ μουλάριον δύο τρεῖς
κάπας, μερικὰ σακκίδια, μίαν βαρέλαν διὰ νερόν καὶ
εἰς τὴν κορυφὴν τὴν σκάφην διὰ τὸ ζύμωμα. Φορτίον
πολύ ἔλαφρον δι' ἓν μουλάριον.

Ἐμπρὸς ἐπήγαινε τὸ μουλάριον, ποὺ ἤξευρε τὸν δρόμον καλύτερα ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους· ἠκολούθει ἡ γίδα μὲ τὰ δύο ἐρίφιά της· ὄπισθεν τῆς γίδας ἡ Διαμαντούλα, ἡ μικρὴ οἰκοκυρούλα τοῦ σπιτιοῦ, δώδεκα ἐτῶν κοράσιον, μὲ ροδοκόκκινα μάγουλα, κρατοῦσα εἰς τὴν ἀγκάλην της μίαν ὄρνιθα. Ὅπισθεν τῆς Διαμαντούλας ὁ ἀδελφός της, μεγαλύτερός της κατὰ δύο ἔτη, κρατῶν καὶ αὐτὸς εἰς τὴν ἀγκάλην του ἕνα πετεινόν· καὶ τελευταία ὄλων ἡ μήτηρ του, διὰ νὰ ἐπιβλέπῃ μήπως μείνη κανεὶς ὀπίσω, μήπως πέσῃ τίποτε ἀπὸ τὸ μουλάριον.

Ὅλοι λοιπὸν σιγὰ σιγὰ, μὲ βῆμα ἀργόν, μὲ εὐθυμον καρδίαν, ἀνέβαιναν τὸν στενὸν ἀνηφορικὸν δρόμον, ὁ ὁποῖος ὠδήγει εἰς τὸ χωρίον, εἰς τὰ χιόνια καὶ εἰς τὰ ἔλατα.

Ὁ πατήρ της μὲ τὰ δύο βόδια καὶ τὸ ἀλέτρι εἶχε προηγηθῆ, διὰ νὰ ὀργώσῃ τὰ χωράφια, ἵνα σπείρουν τὸν ἀραβόσιτον.

Εὐτυχισμένοι ἄνθρωποι! Τὸ βάρος τῆς ζωῆς σας εἶναι ἐλαφρόν, ὅπως εἶναι ἐλαφρὰ καὶ τὰ πράγματά σας! Εἰς ἕν μουλάριον φορτώνετε ὅλα τὰ ἐπιπλά σας καὶ μαζὶ μ' αὐτὰ καὶ τὴν εὐτυχίαν σας καὶ τὴν μεταφέρετε, ὅπου καὶ ἂν μεταβῆτε, τὸν χειμῶνα εἰς τὴν παραλίαν, τὸ θέρος εἰς τὰ ὑψηλὰ βουνά, τὰ ἔλατα καὶ τὰ κρυστάλλινα νερά!

Εἶχα καὶ ἐγὼ ἐργασίαν εἰς ἕν χωρίον γειτονικὸν τοῦ ἰδικοῦ των καὶ εἶχα ἀκολουθήσει καὶ ἐγὼ πεζὸς τὸν αὐτὸν δρόμον. Μετ' ὀλίγον τοὺς ἔφθασα.

— ὦρα καλή!

—Καλῶς τον!

—Γιὰ ποῦ, κυρά μου;

—Γιὰ τὰ ψηλὰ βουνά.

—Κάτι γρήγορα.

—Γρήγορα; Μᾶς ἐπλάκωσαν οἱ ζέστες στὸν κάμπο καὶ πᾶμε στὰ βουνά.

—Ζέστες;

—Μάλιστα, ζέστες. Ἐμεῖς δὲν εἴμεθα συνηθισμένοι νὰ ιδρώνουμε. Ἄμα ιδρώσωμε, ἀρρωσταίνομε.

Καὶ οὕτω συνομιλοῦντες ἀνεβαίναμεν σιγὰ σιγὰ τὸν ἀνήφορον. Ἐκεῖνοι ἐκράτουν τὴν αὐτὴν σειρὰν, πρῶτον τὸ μουλάριον καὶ τελευταία ἡ μήτηρ. Ἐγὼ εὐρι-

σκόμην πότε πλησίον τῆς μητρός, πότε πλησίον τοῦ παιδίου καὶ πότε πλησίον τῆς αἰγός. Ποτὲ ὅμως ὀπισθεν τῆς ἡμιόνου.

Μίαν φοράν εὐρέθην πλησίον τῆς Διαμαντούλας, ἡ ὁποία ἐκράτει τὴν ὄρνιθα εἰς τὴν ἀγκάλην της.

—Τὴν ἀγαπᾶς τὴν κοτούλα, μικρούλα μου;

—Βέβαια τὴν ἀγαπῶ.

—Γιατί;

—Γιατὶ μοῦ κάνει αὐγά, ἡ κοτούλα μου νὰ τὴ χαρῶ!... καὶ τὴν ἐθώπευε μὲ στοργήν.

—Καὶ ἅμα γεράση καὶ δὲν γεννᾷ πιά;

—Τότε θὰ τὴ σφάξῃ ἡ μάνα μου.

—Μὰ δὲν τὴν λυπᾶσαι;

—Ἐγὼ τὴ λυπᾶμαι, ἀλλὰ ἡ μάνα μου δὲν τὴ λυπᾶται.

Μετ' ὀλίγην ὥραν ἡ ὄρνις ἤρχισε νὰ ταραῖζεται, νὰ ἐπαναστατῆ, νὰ θέλῃ νὰ φύγῃ.

—Μάνα, θὰ μοῦ φύγῃ ἡ κότα!

—Θέλει νὰ γεννήσῃ, Διαμάντω μου, κράτει τὸ μουλάρι σου!

Εἰς ἓν πρόσταγμα τῆς Διαμαντούλας τὸ μουλάριον ἐσταμάτησεν. Ἐφορμὴν ἐζήτηε νὰ σταματήσῃ, διὰ ν' ἀναπαυθῆ. Τότε ἡ μήτηρ ἐξεφόρτωσεν ἓν δεμάτιον ξηροῦ χόρτου τριφυλλίου, ποῦ τὸ εἶχε, διὰ νὰ φάγῃ τὸ μουλάριον εἰς τὸν δρόμον, τὸ ἔβαλε κατὰ γῆς καὶ τὸ ἤνοιξεν εἰς τὸ μέσον ὡσάν φωλεάν.

—Κρίμα, δὲν ἔχουμε φόλι· πῶς θὰ γεννήσῃ τώρα ἡ κότα;

—Ἐχω ἐγὼ, κυρά μου, τῆς εἶπα! καὶ ἐξήγαγον ἀπὸ

τὸ θυλάκιόν μου ἔν ἀπὸ τὰ δύο βρασμένα αὐγά, πού εἶχα πάρει μαζί μου, διὰ νὰ φάγω εἰς τὸν δρόμον μὲ μίαν φέταν ψωμίου.

Ἡ μήτηρ τὸ ἐπῆρε, τὸ ἔβαλεν εἰς τὸ βάθος τῆς φωλεᾶς καὶ ἐκάθισε ἐπάνω τὴν ὄρνιθα.

Ἡ Διαμαντούλα ἐκάθισε πλησίον τῆς καὶ τὴν ἐθώπευε τραγουδοῦσα:

Κόκο, κόκο, κόκο, κὸ

Κάνε, κότα μου, τ' αὐγό!

Ἡ κοτούλα ἐκαμάρωνε καὶ ἑμισόκλειε τὰ μάτια τῆς, ὡσὰν νὰ ἐπρόκειτο νὰ γεννήσῃ βασιλόπουλον.

Αἴφνης ἐτινάχθη ἡ κοτούλα καὶ ἐπέταξε μακρὰν μὲ δυνατὰ κακαρίσματα. Ἐγέννησε τὸ αὐγόν. Ἐπῆρε ἡ Διαμαντούλα τὸ ἰδικόν τῆς καὶ ἐγὼ τὸ ἰδικόν μου ζεστὸν ἀπὸ τὴν ὄρνιθα.

—Κάθισε, κάθισε, κοτούλα μου, ἔλεγεν ἡ Διαμαντούλα, κάθισε, κάθισε! Καὶ ἡ κοτούλα ἐκάθησε καὶ τὴν ἐπῆρε πάλιν εἰς τὴν ἀγκάλην τῆς ἡ Διαμαντούλα.

Ὅταν πλέον ὁ ἥλιος ἦτο εἰς τὸ μέσον τοῦ οὐρανοῦ, ἐφθάσαμεν εἰς μίαν βρυσούλαν. Δίπλα τῆς ἕνας πελώριος πλάτανος ἄπλωνε τοὺς κλάδους του, ὡσὰν νὰ ἤθελε νὰ ἐναγκαλισθῇ ὀλόκληρον τὴν φύσιν. Ἐκεῖ ἐστάθημεν.

Ἐξεφόρτωσεν ἡ μήτηρ τὸ μουλάριον, ἡ γίδα ἐκάθισε κατὰ γῆς καὶ ἡμεῖς πλησίον τῆς πηγῆς, διὰ νὰ γευματίσωμεν.

Ἐξήγαγον ἐγὼ ἀπὸ τὸ θυλάκιόν μου τὴν φέταν καὶ τὰ δύο αὐγά, ἐξήγαγον καὶ ἐκεῖνοι ἀπὸ τὸ σακκίδιον ἄρτον ἐξ ἄραβοσίτου καὶ ἔν μέγα κλειδοπίνακον πλή-

ρες φασολίων στεγνῶν ἀπὸ τὰ λεγόμενα τραγάλια.

Ἐκάμαμεν τὸν σταυρόν μας καὶ ἤρχισαμεν νὰ τρώ-
γωμεν. Ἐγὼ ἔφαγα τὴν φέταν μου καὶ τὰ αὐτὰ καὶ
ἀκόμη ἤμην νηστικός. Φαίνεται, ὅτι μ' ἐνόησαν ἀπὸ
τὰ βλέμματα, ποὺ ἔρριπτον εἰς τὸν ἐξ ἀραβοσίτου
ἄρτον καὶ εἰς τὰ φασόλια, καὶ μοῦ προσέφεραν καὶ
ἀπὸ τὰ δύο. Δὲν ἐπερίμενα δευτέραν πρόσκλησιν.
Ἐρρίφθην καὶ εἰς αὐτὰ καὶ σᾶς ὁμολογῶ, ὅτι νοστι-
μώτερα πράγματα δὲν εἶχα φάγει εἰς τὴν ζωὴν μου.

Ἐξηκολουθήσαμεν ἔπειτα τὸν δρόμον μας καὶ τὸ
ἀπόγευμα ἀπεχωρίσθημεν. Αὐτοὶ κατηθύνθησαν πρὸς
τὸ χωρίον των καὶ ἐγὼ εἰς τὰ ἄλλα χωρία.

Ο ΤΣΕΛΙΓΚΑΣ

Ἦθελα νᾶμουν τσέλιγκας,
νάμουν ἓνας γιδάρης,
νὰ πάω νὰ ζήσω στὸ μαντρί,
στὴν ἐρημιά, στὰ δάση.

Νάχω κοπάδι πρόβατα,
νάχω κοπάδια γίδια
κι ἓνα σωρὸ μαντρόσκυλα,
νάχω καὶ βοσκοτόπια.

Τὸ καλοκαίρι στὰ βουνά,
στοὺς κάμπους τὸ χειμῶνα,
νάχω σὲ μιὰ ψηλὴ κορφῇ,
καλύβι ἀπὸ ρουτᾶκια.

Νάχω μέ τὰ βοσκόπουλα
 σέ κάθε σκάρο γλέντι,
 νάχω φλογέρα νά λαλώ,
 ν' ἀντιλαλοῦν οἱ κάμποι.

Κ. Κρυστάλλης

Η ΚΕΡΑΣΕΑ ΤΟΥ ΠΑΠΠΟΥ

Ἐντός τοῦ ἀνθισμένου κήπου ἦτο ἓν λίκνον μικροῦ παιδίου. Καί ἐντός τοῦ λευκοῦ λίκνου ἓν βρέφος ὡς τριαντάφυλλον.

Τὸ μωρόν, τὸ ὁποῖον δέν εἶχεν ἀκόμη οὔτε ὀδόντας οὔτε μαλλιά, τὸ ἐκουνοῦσεν ἕνας γεροντάκος, πού δέν εἶχε καί αὐτός οὔτε μαλλιά οὔτε ὀδόντας.

Ὅταν ἡ μήτηρ τοῦ μικροῦ ἐπήγαινεν εἰς τὴν βρύσιν διὰ νερόν, ὁ παπποῦς ἀπεκοίμιζε τὸ νήπιον. Ἄλλὰ δέν τὸ ἀπεκοίμιζε μέ νανουρίσματα. Δέν τοῦ ἔτραγουδοῦσε:

Ἔλα ὕπνε κ' ἔπαρέ το
 ἔλα κι ἀποκοίμισέ το!

Τὸ ἀπεκοίμιζεν ὁ γέρον μέ τούς ἀναστεναγμούς του. Καί καθὼς ἔτρεμεν ἡ χεῖρ του, πού ἐβαστοῦσε τὸ λίκνον, ἔτρεμε καί τὸ λίκνον μαζί του. Καί καθὼς τὸ μωρόν ἐνανουρίζετο μόνον του, ὅπως νανουρίζονται κάποτε τὰ μωρά, καί ἐχαμογελοῦσεν εἰς τὰ ἀγγελοῦδια τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τὸ κατάλευκον προσκεφάλαιόν του μέ τὰς δαντέλλας, ὁ γέρον ἐκλαίεν ὡσάν μωρόν.

Ἐκλαιεν ὁ γέρων, διότι ἐφοβεῖτο, μήπως ἀποκοιμηθῆ καὶ αὐτός, ὄχι δι' ὀλίγον καιρόν, ὅπως ἐκοιμᾶτο τὸ μωρόν, ἀλλὰ διὰ πάντοτε. Καὶ τότε ποῖος θὰ ἔκαμνε στράτα τὸ μωρόν ἐπάνω εἰς τὴν ἀνθισμένην χλόην; Ποῖος θὰ τοῦ ἀφαιροῦσε τὰ ἀγκάθια ἀπὸ τὰ τριαντάφυλλα, ποῦ θὰ ἤθελε νὰ κόψη; Ποῖος θὰ τοῦ παρεμέριζε τὰ χαλίκια τοῦ δρόμου, ποῦ ἦσαν ἐμπρὸς ἀπὸ τὰ ποδαράκια του; Ποῖος θὰ τὸ ἐφύλαττεν ἀπὸ τὰ αὐτοκίνητα καὶ ἀπὸ τὰ κακὰ ζῶα; Ποῖος θὰ τὸ ἐπήγαιεν ἀργότερα εἰς τὸ σχολεῖον, κάθε πρωί, διὰ νὰ γίνῃ μίαν ἡμέραν ἕνας καλὸς ἄνθρωπος, καὶ θὰ τὸ ἔφερε πάλιν τὴν μεσημβρίαν εἰς τὴν οἰκίαν; Αὐτὰ ἐσυλλογίζετο ὁ παπποῦς καὶ ἔκλαιεν ὡσάν μωρόν.

«Ἄν ἤμποροῦσα νὰ τοῦ ἀφήσω - εἶπε μέσα του μίαν στιγμήν - κάτι τι νὰ μὲ θυμᾶται. . . .»

Αἴφνης κάτι ἐπέρασεν ἀπὸ τὸν νοῦν του καὶ ἐχαμογέλασαν τὰ χεῖλη τοῦ παπποῦ. Μόλις τὸ ἐπῆρεν ὁ ὕπνος τὸ μωρόν καὶ ἔσφιξε τοὺς μικροὺς του γρόνθους δίπλα εἰς τὸ σωματάκι του, ὁ παπποῦς ἠγέρθη σιγὰ σιγὰ, ἐπῆγε κάτω ἀπὸ τὸ παράθυρον τῆς οἰκίας, ἐσκάλισε τὸ χῶμα καὶ ἔχωσε μέσα ἕνα πυρῆνα κερασιοῦ, τὸν ὁποῖον εἶχε φυλαγμένον εἰς τὸ θυλάκιον τοῦ φορέματός του.

Ἔτσι θὰ ἐφύτρωνεν ἐκεῖ μία κερασέα, ποῦ θὰ ἐμεγάλωνε μαζὶ μὲ τὸ παιδάκι. Ὄταν τὸ παιδάκι θὰ ἐγίνετο πλέον παλληκάρι, ἡ κερασέα θὰ εἶχε φθάσει ἕως τὸ παράθυρον τοῦ δωματίου του. Καὶ κάθε ἀνοιξιν, κάθε τῆς κλάδος, ὡσάν χέρι, θὰ τοῦ ἐπρόσφερε ἀπὸ μίαν ἀνθοδέσμην λευκῶν ἀνθέων. Καὶ κάθε καλο-

καίρι θὰ τοῦ ἐπρόσφερε φοῦκτες ὠραῖα κεράσια. Καὶ ἀπλωῶνον τὰς χεῖρας του ἀπὸ τὴν κλίνην του, θὰ ἐμάζευεν ὅσα ἤθελεν. Καὶ τὸ ἐγγονάκι του θὰ ἐνεθυμεῖτο τὸν καλόν του παπποῦ καὶ θὰ ἔλεγεν:

—Ὁ καημένος ὁ παπποῦς! Ὁ καημένος ὁ παπποῦς!

Μὲ τὸν καιρὸν ὁ παπποῦς ἀπέθανε, τὸ μικρὸν ἔγινε παιδάκι καὶ ἡ κερασεὰ ἐμεγάλωσεν. Ὁ Παυλάκης ἦτο τῶρα ἑπτὰ ἐτῶν. Εἶχε μάθει εἰς τὸ σχολεῖον νὰ διαβάζη καὶ νὰ γράφη καὶ εἶχε γίνει ἕνας ἀνθρωπάκος ἔξυπνος καὶ γνωστικός.

Ἡ κερασεὰ ἦτο καὶ αὐτὴ ἑπτὰ ἐτῶν. Μὲ τὸ συχνὸν σκάλισμα καὶ τὸ πότισμα εἶχεν ἀναπτυχθῆ τὸ ὠραῖον δενδρύλλιον, εἶχεν ὑπερβῆ τὸ παραθυράκι τοῦ μαγειρείου καὶ ἐπλησίαζεν ὁλοὲν νὰ φθάσῃ τὸ παράθυρον τοῦ δωματίου τοῦ Παυλάκη, ὅπως τὸ εἶχεν εὐχηθῆ ὁ πτωχὸς παπποῦς, ὅταν τὸ ἐφύτευεν.

Πρώτην φορὰν ἐκεῖνο τὸ ἔτος, ἡ κερασεὰ τοῦ Παυλάκη εἶχε στολισθῆ μὲ λευκὰ ἀνθη. Μετ' ὀλίγον ὁ ἀνεμος ἐμάδησε τὰ λουλούδια, ἀλλ' ὁ ἥλιος ἔθεσεν εἰς τὸν τόπον των ἕν πλῆθος μικρῶν κερασίων, τὰ ὁποῖα ὠμοίαζον μὲ κίτρινα κουδουνάκια εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ ἔπειτα διαρκῶς ἐκοκκίνιζαν, ὡσὰν κόκκιναι ὠραῖαι χάνδραι. Καὶ ὁ Παυλάκης τὰ ἐκοίταζε καὶ ἐκοκκίνιζαν ἀπὸ τὴν χαρὰν του καὶ τὰ ἰδικὰ του μαγουλάκια.

Ἀγαπημένη κερασοῦλα! Δυστυχησμένη κερασοῦλα! Εἶχε στολισθῆ μὲ τόσα θέλγητρα καὶ τόσα κάλλη πρώτην φορὰν καὶ τελευταίαν. . .

Ὁ Παυλάκης εἰς τὸν δρόμον τοῦ σχολείου, εἶχεν ἴδει μίαν ἡμέραν μερικοὺς ἀγυιόπαιδας, οἱ ὁποῖοι ἀ-

πέκοπταν μὲ τὰ μαχαιρίδιά των τὸν φλοιὸν τῶν δένδρων καὶ ἐχάρασσον ἐκεῖ τὰ ὀνόματά των.

Ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ χωρὶς νὰ ἐνοῆ τί ἔκαμνε, ἔλαβε καὶ αὐτὸς ἓν μαχαιρίδιον καὶ ἤρχισε ν' ἀποκόπτῃ τὸν φλοιὸν τῆς ἀγσπημένης του κερασέας, διὰ νὰ χαράξῃ ἐπάνω τὸ ὄνομα τοῦ παπποῦ. Ἀλλὰ τὸν ἐπελέκησε τόσον βαθέως ὀλόγυρα τὸν κορμόν, ὥστε τῆς ἐπέφερεν ἀκουσίως τὸν θάνατον. Τὰ φύλλα της ἤρχισαν νὰ κιτρινίζουν καὶ νὰ πίπτουν εἰς τὸ χῶμα. Τὰ κέρασια της ἤρχισαν νὰ ζαρώνουν καὶ νὰ ξηραίνωνται, πρὶν ὠριμάσουν.

Ἐν κέρασιον μόνον, εἰς ἓν χαμηλὸν κλαδίον, ἠξιώθη νὰ ὠριμάσῃ. Ὁ Παυλάκης ἀνερριχθήτη εἰς τὸ δένδρον, τὸ ἔκοψε μὲ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, καί, ὅταν πλέον ἐξερρίζωσεν τὴν νεκρὰν κερασέα, τὸ ἐφύτευσεν εἰς τὸ ἴδιον μέρος. Μία νέα κερασέα θὰ ἐφύτρωνε τώρα καὶ ἡ ἀνάμνησις τοῦ παπποῦ θὰ ἀνέζη πάλιν.

Αὐτὸ μόνον ἐστάθη παρηγορία εἰς τὸν πόνον τοῦ Παυλάκη, διὰ τὸ κακόν, ποῦ εἶχε κάμει ἀκουσίως του.

ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ

Σ' ἀφήνω γειὰ μανούλα μου,
 σ' ἀφήνω γειὰ, πατέρα!
 Ἐχετε γειὰ, ἀδερφάκια μου,
 καὶ σεῖς, ξαδερφοποῦλες!
 Θὰ φύγω, θὰ ξενιτευθῶ,

θά πάω μακριά στὰ ξένα.
 Θά φύγω, μάννα, καὶ θάρθῶ,
 νὰ μὴν πολυλυπιέσαι.
 Ἄπο τὰ ξένα, ὅπου βρεθῶ,
 μηνύματα σοῦ στέλνω
 μὲ τὴ δροσιὰ τῆς ἀνοιξης,
 τὴν πάχνη τοῦ χειμῶνα
 καὶ μὲ τ' ἀστέρια τ' οὐρανοῦ,
 τὰ ρόδα τοῦ Μαΐου.
 Θενὰ σοῦ στέλνω μάλαμα,
 θενὰ σοῦ στέλνω ἀσῆμι,
 θενὰ σοῦ στέλνω πράματα
 π' οὐδὲ τὰ συλλογιέσαι.

—Παιδί μου, πάαινε στὸ καλὸ
 κι ὅλοι οἱ ἄγιοι κοντά σου,
 καὶ τῆς μανούλας σου ἡ εὐχὴ
 νὰ εἶναι φυλακτό σου,
 νὰ μὴ σὲ πιάνη βάσκαμα
 καὶ τὸ κακὸ τὸ μάτι!

Θυμήσου με, παιδάκι μου,
 κι ἐμὲ καὶ τὰ παιδιὰ σου,
 μὴ σὲ πλανέψη ἢ ξηνητειά
 καὶ μᾶς ἀλησμονήσης!

—Κάλλιο, μανούλα μου γλυκειά,
 κάλλιο νὰ σκάσω πρῶτα,
 παρὰ νὰ μὴ σᾶς θυμηθῶ
 στὰ ἔρημα τὰ ξένα!

Δημοτικό.

Ὁ ΕΥΡΥΤΟΣ ΚΑΙ Ο ΑΡΙΣΤΟΔΗΜΟΣ

Ἐκ τῶν τριακοσίων Σπαρτιατῶν, οἱ ὅποιοι ἔπεσαν εἰς τὰς Θερμοπύλας μετὰ τοῦ βασιλέως των, τοῦ Λεωνίδου, δύο μόνον ἐσώθησαν, ὁ Εὐρυτος καὶ ὁ Ἄριστόδημος. Οἱ στρατιῶται αὐτοὶ δὲν ἐσώθησαν ἀπὸ τὴν δειλίαν των, ἀλλὰ, διότι δὲν ἔτυχε νὰ εὕρισκωνται ἐκεῖ τὴν ὥραν τῆς μάχης. Ὑπέφεραν ἀπὸ ὀφθαλμῶν καὶ εἶχον μεταβῆ εἰς ἓν χωρίον, τὸ ὅποιον ἦτο παρὰ τὰς Θερμοπύλας, διὰ νὰ θεραπευθοῦν.

Ὁ Εὐρυτος, μόλις ἤκουσεν, ὅτι οἱ Πέρσαι εἶχον περικυκλώσει τοὺς Σπαρτιάτας, διέκοψε τὴν θεραπείαν τῶν ὀφθαλμῶν του, ἐζήτησε τὰ ὄπλα του καὶ εἶπεν εἰς τὸν Εἴλωτα, ὁ ὅποιος τὸν συνώδευε, νὰ τὸν ὀδηγήσῃ ἀμέσως εἰς τὸν τόπον τῆς μάχης, διότι δὲν ἔβλεπε καλά. Ἄφοῦ ὁ Εἴλωσ τὸν ὠδήγησεν ἐν μέσῳ τῆς μάχης, τὸν ἄφησεν ἐκεῖ καὶ ἔφυγεν. Ὁ Εὐρυτος ἠγωνίσθη μέσα εἰς τὸ πλῆθος, ὅπως ἠδύνατο, καὶ ἔπεσε μαχόμενος.

Ὁ ἕτερος Σπαρτιάτης ὅμως, ὁ Ἄριστόδημος, ἐπέστρεφεν εἰς τὴν Σπάρτην. Καλύτερα ὅμως νὰ μὴ ἐπέστρεφεν! Οἱ συμπολίται του ἔδειξαν εἰς αὐτὸν ὄλην τὴν περιφρόνησιν. Δὲν τοῦ ὠμίλει κανεὶς, δὲν τὸν ἐχαιρέτιζε κανεὶς, δὲν τοῦ ἔδιδον τίποτε. Ἡ σύζυγός του ἐζήτηε φωτιὰν νὰ τῆς δώσουν καὶ δὲν τῆς ἔδιδον. Ἐπήγαινε εἰς τὴν βρύσιν διὰ νερὸν καὶ δὲν τὴν ἄφηναν ν' ἀντλήσῃ.

Ὁ Ἄριστόδημος συνησθάνθη βαθέως τὴν περιφρόνησιν, τὴν ὁποίαν τοῦ ἔκαμαν οἱ Σπαρτιάται. Τὸ δὲ

ἐπόμενον ἔτος, ὅτε ἔγινεν ἡ μεγάλη μάχη τῶν Πλαταιῶν, ἔσπευσε καὶ αὐτὸς ἐκεῖ διὰ τὴν πολεμῆσιν. Ἐπολέμησε γενναϊότατα καὶ ἐφονεύθη μεταξύ τῶν πρώτων. Οὕτω ἐξέπλυνε τὴν ἐντροπὴν του.

ΕΙΣ ΠΕΡΙΕΡΓΟΣ ΝΟΜΟΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Διήρκουν ἀκόμη οἱ Περσικοὶ πόλεμοι. Ὁ ἔνδοξος στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων Θεμιστοκλῆς ὠδήγει πάντοτε τὸν Ἀθηναϊκὸν στρατὸν ἐναντίον τῶν Περσῶν. Κάποτε, ἐνῶ ἐβάδιζον, συνήντησαν παρὰ τὴν ὁδὸν δύο πετεινοὺς, οἱ ὁποῖοι ἐμονομάχουν μὲ φοβερὸν πείσμα, ὅπως συνήθως κάμνουν οἱ πετεινοί.

Ὁ Θεμιστοκλῆς τότε ἔδωσε διαταγὴν νὰ σταματήσῃ ὁ στρατός. Ἐδειξε τοὺς πετεινοὺς, οἱ ὁποῖοι ἐμονομάχουν, εἰς τοὺς στρατιώτας καὶ τοὺς εἶπε: «Βλέπετε τί φιλότιμα εἶναι αὐτὰ τὰ ζῷα; Ἀγωνίζονται, αἱματώνονται καὶ σκοτώνονται· διατί; Διὰ τὸ φιλότιμον. Δὲν ὑποχωρεῖ ὁ ἓνας εἰς τὸν ἄλλον, μόνον καὶ μόνον, διὰ τὴν μὴ φανῆναι δειλὸς καὶ νικημένος. Φαντασθῆτε τώρα, τί θὰ ἔκαμναν τὰ ζῷα αὐτά, ἂν ἐπρόκειτο ὅπως τυχαίνει εἰς τοὺς ἀνθρώπους - νὰ πολεμήσουν διὰ τὴν Πατρίδα των, διὰ τὴν θρησκείαν των, διὰ τὴν ἐλευθερίαν των, διὰ τὰ τέκνα των.»

Ἀπὸ τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ Θεμιστοκλέους, τόσοσιν ἐφιλοτιμήθησαν οἱ Ἀθηναῖοι στρατιῶται, ὥστε, ὅταν συνήντησαν τοὺς ἐχθρούς, ὤρμησαν ἐναντίον των ἄφοβοι ὡς λέοντες, καὶ τοὺς ἐνίκησαν.

Πρὸς ἀνάμνησιν τοῦ γεγονότος αὐτοῦ ἐψήφισαν

οί Ἀθηναῖοι ἓνα περίεργον νόμον: Νὰ γίνωνται δη-
λαδὴ ἅπαξ τοῦ ἔτους εἰς τὸ θέατρον ἀλεκτορομαχίαι.

Ὁ νόμος αὐτὸς ὅμως εἶχε καὶ ἄλλον σκοπὸν: Νὰ βλέ-
πουν οἱ νέοι Ἀθηναῖοι, ὅτι καὶ τὰ ζῶα ἀκόμη ρίπτονται
εἰς τοὺς μεγαλύτερους κινδύνους, ὅταν πρόκειται νὰ
ὑπερασπίσουν τὴν ζωὴν των, τὴν τιμὴν των, τὴν
Πατρίδα των.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΠΑΤΡΙΔΑ ΜΑΣ

Τί εἶν' ἡ πατρίδα μας; Μὴν εἶν' οἱ κάμπτοι;
 μὴν εἶναι τ' ἄσπαρτα ψηλὰ βουνά;
 μὴν εἶν' ὁ ἥλιος της, ποὺ χρυσολάμπει;
 μὴν εἶναι τ' ἄστρα της τὰ φωτεινά;

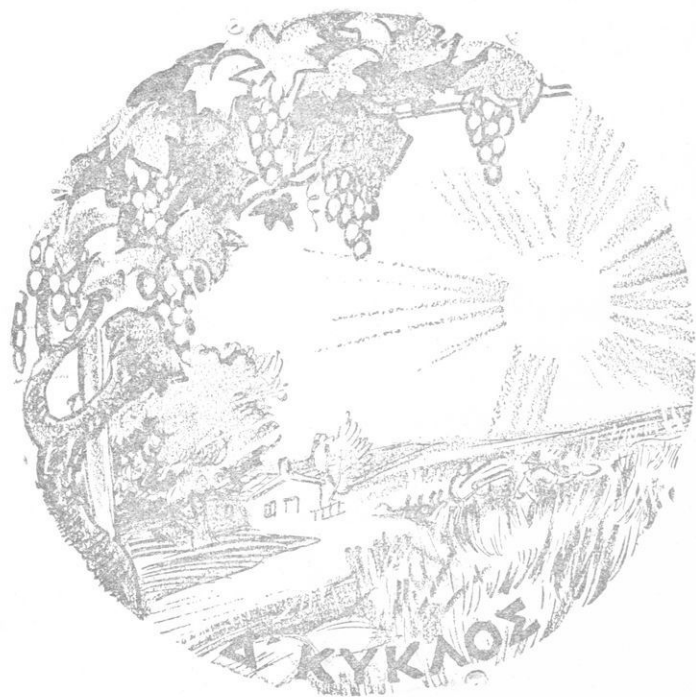
Μὴν εἶναι τ' ἄστρα της ψηλὰ παλάτια
 καὶ τὰ σπιτάκια της τ' ἀραδιαστά;
 μὴν εἶν' οἱ δρόμοι της, τὰ μονοπάτια,
 μὴν εἶναι τ' ἄνθη της τὰ εὐωδιαστά;

Μὴν εἶναι κάθε της ρηχὸ ἀκρογιάλι
 καὶ κάθε χώρα της μὲ τὰ χωριά;
 κάθε νησάκι της, ποὺ ἀχνὰ προβάλλει,
 κάθε της θάλασσα, κάθε στεριά;

Μὴν εἶναι τάχατε τὰ ἐρειπωμένα
 ἀρχαῖα μνημεῖα της, χρυσῆ στολὴ
 ποὺ ἡ τέχνη ἐφόρεσε, καὶ τὸ καθένα
 μιὰ δόξα ἀθάνατη ἀντιλαλεῖ;

Ὅλα πατρίδα μας! Κι αὐτὰ κι ἐκεῖνα,
 καὶ κάτι ποῦχομε μέσ' τὴν καρδιά
 καὶ λάμπει ἀθώρητο σὰν ἡλίου ἀχτίνα
 καὶ κράζει μέσα μας: Ἐμπρὸς παιδιά!

Ἰ. Πολέμης

ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

‘Ο κόσμος λάμπει
σάν ένα άστέρι·
βουνά και κάμποι
δένδρα, νερά,
γιορτάζουν πάλι,
καθώς προβάλλει
τò καλοκαίρι.
Θεοῦ χαρά!

Φωνοῦλες, γέλια
 φέρνει τ' ἀγέρι
 μέσ' ἀπ' τ' ἀμπέλια
 τὰ καρπερά.
 Παιδιά, ἀγγελούδια
 ψαίλνουν τραγούδια
 στὸ καλοκαίρι.
 Θεοῦ χαρά!

Τὴν ὥρα τούτη
 σκορπᾶ ἓνα χέρι
 χάδια καὶ πλούτη,
 κι ἡ γῆ φορᾶ
 σὰν μιὰ πορφύρα.
 Ζωῆς πλημμύρα
 τὸ καλοκαίρι.
 Θεοῦ χαρά!

Ἡ φύσις πέρα,
 ὦ νέοι καὶ γέροι,
 σὰν μιὰ μητέρα
 μᾶς καρτερᾶ.
 Ἡ φύσις ὅλη
 σὰν περιβόλι
 τὸ καλοκαίρι.
 Θεοῦ χαρά!

Κ. Παλαμᾶς

Ο ΕΝΤΡΟΠΑΛΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ

1.

Ὁ Ἀποστόλης δὲν ἐγνώριζε τὴν δύναμίν του. Ἔτσι ἔλεγαν τὰ ἄλλα παιδιὰ εἰς τὸ σχολεῖον.

Ἐνα παιδί ὑγιές, δυνατὸν, εὖρωστον, εἰς τὰ δέκα του χρονάκια, ἦτο ἡσυχον καὶ ἐντροπαλὸν ὡς κοράσιον.

—Ἄν εἶχα τὴν δύναμίν σου, τοῦ εἶπε μίαν φορὰν εἷς συμμαθητῆς του, θὰ μ' ἐφοβοῦντο ὅλα τὰ παιδιὰ τῆς τάξεως. Τί νὰ σοῦ κάμω ὁμως; Ἐσὺ δὲν ξεύρεις τὴν δύναμίν σου.

Ὁ Ἀποστόλης ὁμως δὲν εἶχε καμμίαν ὄρεξιν νὰ πειράζῃ τοὺς ἄλλους, ἐπειδὴ ἦτο δυνατώτερός των. Τὴν δύναμίν του τὴν ἐφύλαττε διὰ καλυτέρας περιστάσεις. Τέτοιοι ἔπαινοι ἄς τοῦ ἔλειπαν. Ἐμπροτίμα νὰ εἶναι πρῶτος εἰς τὰ μαθήματα, παρὰ πρῶτος εἰς τὰ γρονθοκοπήματα. Καὶ διὰ τοὺς καλοὺς του ὁμως βαθμούς, ὅταν τὸν ἐπήνουν, ἐστενοχωρεῖτο καὶ ἐκοκκίνιζεν, ὅπως δὲν ἐκοκκίνιζαν ἄλλα παιδιὰ διὰ τὰ μηδενικά των.

2.

Πῶς τὸ ἔκαμεν ὁμως ὁ ἡσυχος καὶ τακτικὸς Ἀποστόλης ν' ἀργήσῃ ἐκείνην τὴν μεσημβριάν νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν οἰκίαν του; Αὐτὸς δὲν ἤξευρεν ἄλλον δρόμον ἀπὸ τὸ σχολεῖον εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ ἀπὸ τὴν οἰκίαν εἰς τὸ σχολεῖον. Ἐν τούτοις εἶχε παρέλθει ἡμίσεια ὥρα

ἀπὸ τῆς μεσημβρίας καὶ ὁ Ἀποστόλης δὲν εἶχε φανῆ. Χίλια κακὰ ἔβαλεν εἰς τὸν νοῦν του ὁ πατήρ του καὶ ἡ μήτηρ του. Καὶ ἐπειδὴ ἐβράδυνεν ἀκόμη νὰ φανῆ, ὁ πατήρ του ἔλαβε βιαστικὰ τὸν πῖλον του καὶ ἐξῆλθε, διὰ νὰ ὑπάγῃ νὰ ἴδῃ εἰς τὸ σχολεῖον, τί ἔγινεν ὁ Ἀποστόλης.

Ἐπάνω εἰς τὴν ὥραν ἰδοῦ τον, ἐφάνη! Ἐφθανε τρεχάτος. Ἀλλὰ πῶς ἦτο ἔτσι; Μουσκευμένος ἕως τὸν λαιμόν, ὡσάν νὰ εἶχε πέσει εἰς κανένα χάνδακα.

—Εἶδες τὸ παλιόπαιδο; εἶπεν ὁ πατήρ του. Δι' αὐτὸ ἀργοῦσε. Ποῖος ξεύρει τί τρέλλες ἔκαμε καὶ κατήνησε εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν!

—Τώρα θὰ τὸν διορθώσω καὶ ἐγώ, σάν ἔλθῃ! . . . εἶπε καὶ ἡ μήτηρ του.

Τέλος ἔφθασεν εἰς τὴν οἰκίαν ὁ Ἀποστόλης μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς καταβιβασμένους, ὡς νὰ προησθάνετο, τί τὸν ἐπερίμενε.

—Πῶς κατήνητησες εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν, παλιόπαιδο; τὸν ἠρώτησεν ἡ μήτηρ του.

Ἐὁ Ἀποστόλης ἐσήκωσε μίαν στιγμὴν τοὺς μεγάλους γαλανοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τοὺς κατεβίβασε πάλιν, χωρὶς νὰ εἴπῃ τίποτε.

—Τί περιμένεις νὰ σοῦ εἴπῃ; εἶπεν ὁ πατήρ του εἰς τὴν μητέρα του. Δὲν τὸν βλέπεις, ποῦ εἶναι σάν βρεγμένη γάτα; Ἐντρέπεται καὶ μόνος του νὰ μαρτυρήσῃ τίς τρέλλες, ποῦ ἔκαμε. Στὸ ποτάμι θὰ ἦτο χωρὶς ἄλλο καὶ ἔπαιζε μὲ τὰ νερά.

Τὸν ἠρώτησε:

—Στὸ ποτάμι ἦσουν;

Ὁ Ἀποστόλης εἶπε τὴν ἀλήθειαν.

—Στὸ ποτάμι, πατέρα.

Τίποτε ἄλλο. Καὶ ἐχαμήλωσε πάλιν τοὺς ὀφθαλμούς.

Ἡ μήτηρ, ἀφοῦ τοῦ τὰ ἔψαλε καλά, τὸν παρέλαβε καὶ τοῦ ἤλλαξε τὰ ἐνδύματα λέγουσα, ὅτι ἂν γίνῃ ἄλλην φορὰν αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, δὲν ἤξεύρει καὶ ἐκείνη, τί θὰ τὸν κάμη.

Ὁ Ἀποστόλης μὲ τὴν κεφαλὴν σκυμμένην, δὲν εἶπεν οὔτε λέξι.

3.

Εἶχαν παρέλθει τρεῖς ἡμέραι ἔκτοτε, ὅτε αἴφνης μίαν ἡμέραν, εἰς τὸ μέσον τοῦ μαθήματος τῆς Ἰχνογραφίας, εἰσῆλθεν εἰς τὴν τάξιν ὁ Διευθυντῆς τοῦ σχολείου. Τὰ παιδιὰ ἐμούδιασαν.

Ὁ Διευθυντῆς δὲν ἤρχετο διὰ καλὸν εἰς τὴν τάξιν. Ποῖος γνωρίζει, τί ἀταξίαν τῶν παιδιῶν τοῦ εἶχαν ἀναφέρει καὶ τί τιμωρία τοὺς ἐπερίμενεν!

Ὁ Διευθυντῆς ὁμως ἐφαίνετο φαιδρὸς καὶ εὐχαριστημένος. Ἀνέβη εἰς τὴν ἔδραν καὶ εἶπε:

—Ἐνὰς συμμαθητῆς σας προχθὲς ἔκαμε μίαν γενναίαν πρᾶξιν, ἣ ὁποία περιποιεῖ τιμὴν καὶ εἰς τὸν ἴδιον καὶ εἰς τοὺς γονεῖς του καὶ εἰς ἡμᾶς τοὺς διδασκάλους του καὶ εἰς τὸ σχολεῖον μας, ποὺ τὸν ἔχει μαθητὴν. Ἀπὸ τὴν ἐπίσημον αὐτὴν θέσιν θέλω νὰ τὸν ἐπαινέσω καὶ νὰ τὸν συγχαρῶ.

Τὰ παιδιὰ ἐκοιτάχθησαν μεταξύ των. Ποῖος νὰ ἦτο αὐτός; Δὲν ἤξευραν τίποτε.

‘Ο Διευθυντής τότε, ἀφοῦ διέταξε νὰ σηκωθοῦν ὄρθια ὅλα τὰ παιδιά, ἐφώνησεν:

—‘Απόστολε Μανωλόπουλε, πλησίασε ἐδῶ!

‘Ο Ἀποστόλης ἐσηκώθη κατακόκκινος ἀπὸ τὸ θράνιον του καὶ ἐπροχώρησε μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς χαμηλωμένους πρὸς τὸν Διευθυντήν.

‘Ο Διευθυντής τοῦ εἶπε:

—‘Απόστολε, Μανωλόπουλε, προχθὲς ἔπεσες εἰς τὸ ποτάμι καὶ ἔσωσες, μὲ κίνδυνον τῆς ζωῆς σου, ἀπὸ βέβαιον θάνατον ἓν πτωχὸν παιδάκι, ποὺ ἐπνίγετο. Δῶσε μου τὸ χέρι σου!

Τοῦ ἔσφιγγε τὴν χεῖρα καὶ τὸν ἠσπάσθη εἰς τὸ μέτωπον.

Τοιαύτη τελετὴ πρώτην φορὰν εἶχε γίνει εἰς τὸ σχολεῖον.

ΝΥΧΤΑ

‘Απλώθηκε παντοῦ γαλήνη·
 ἡ νύχτα πρόβαλε γοργή·
 στὴν ἀνθισμένη της τὴν κλίνη
 ἀποκοιμήθηκεν ἡ γῆ.
 Κι ἀποκοιμήθη κι ἔχει πάρει
 γιὰ καντηλάκι φωτεινὸ
 τ’ ὠχρὸ κι ἀκοίμητο φεγγάρι,
 ποὺ κρέμεται στὸν οὐρανό.

Ἰ. Πολέμης.

ΟΙ ΕΡΥΘΡΟΣΤΑΥΡΙΤΑΙ

1. Μία ζωνηρά συνεδρίασις

Είναι άπομεσήμερον τοῦ Σαββάτου. Οἱ Ἐρυθροσταυρίται τοῦ σχολείου ἔχουν συνεδρίασιν. Συνεδριάζουν τακτικά κάθε δεκαπενθήμερον, φαίνεται ὅμως ὅτι εἰς τὴν σημερινὴν συνεδρίασιν θὰ ἔχουν νὰ συζητήσουν σπουδαῖον τι ζήτημα, διότι δὲν ἔλειπε κανεὶς. . . .

“Ολοι κάθηνται εἰς τὰ θρανία ἔχοντες εἰς τὸ στῆθος τὸ σῆμα τοῦ «Ἐρυθροῦ Σταυροῦ τῆς Νεότητος» δηλαδὴ ἔν Ε ἔν Σ καὶ ἔν Ν.

Εἰς τὴν ἔδραν τοῦ διδασκάλου κάθηται ὁ Πετράκης. Εἶναι ὁ Πρόεδρος τοῦ συμβουλίου καὶ περὶ αὐτὸν κάθηται, εἰς χωριστὸν θρανίον, τὸ Συμβούλιον.

—Ν’ ἀρχίσωμεν! Ἦλθαν ὅλοι, φωνάζει κάποιος ἀπὸ τοὺς Ἐρυθροσταυρίτας.

Ὁ Πρόεδρος ἀφήνει τὸ γράμμα, τὸ ὁποῖον ἐδιάβαζε, καὶ γυρίζει καὶ βλέπει τὰ ἄλλα παιδιά. Εἶναι ἀρκετά, εἶναι τὰ ἐνεργὰ μέλη, παιδιά ἀπὸ ὅλας τὰς τάξεις.

Ὁ Πρόεδρος κτυπᾷ ἓνα μικρὸν κώδωνα, τὸν προεδρικὸν κώδωνα.

—Ἀρχίζει ἡ συνεδρίασις, λέγει.

Τὰ παιδιά σιωποῦν.

—Πρὶν ἀναγνώσωμεν τὴν ἐπιστολὴν, ποῦ μᾶς ἔστειλεν ἡ Ὀμάς τῶν Ἐρυθροσταυριτῶν ἀπὸ τὸ ἄλλο Δημοτικὸν σχολεῖον, ἃς μᾶς εἶπη ὁ Γραμματεὺς, ποῖον δελτίον τῆς Σταυροφορίας ἔχει τοὺς περισσοτέρους σταυρούς.

—Εἶναι τοῦ Μιχαλάκη Ἀντωνιάδη, ἀπαντᾷ ὁ Γεωργάκης! Νὰ σᾶς τὸ διαβάσω;

—Ναί, ναί, φωνάζουν μερικά παιδιά· ἄλλα χειροκροτοῦν καὶ ὁ Μιχαλάκης προσποιεῖται, ὅτι τοῦ ἔπεσε τὸ μολυβδοκόνδυλον κατὰ γῆς, καὶ κύπτει τάχα νὰ τὸ πάρῃ.

2. Τὰ δελτία τῆς σταυροφορίας.

1) «Σήμερα τὸ πρωὶ ἔπλυνα τὸ πρόσωπον, τὸν λαιμόν, τὰ αὐτιά, τὰς χεῖρας. Ἐκαθάρισα τοὺς ὄνυχας καὶ ἐκτενίσθην». Σταυρὸν εἰς ὅλας τὰς ἡμέρας.

2) «Ἐπλυνα καλὰ τὸ στόμα μου τὴν πρωίαν καὶ τοὺς ὀδόντας μου προσεκτικὰ μὲ τὴν βούρτσαν». Σταυρὸν εἰς ὅλας τὰς ἡμέρας.

3) Ἐπλυνα ὅλον μου τὸ σῶμα μίαν φορὰν τὴν ἑβδομάδα εἰς λουτρόν». Σταυρὸν εἰς κάθε Σάββατον.

4) «Ἐβούρτσισα καὶ ἐκαθάρισα τὰ ροῦχα μου καὶ τὰ ὑποδήματα». Σταυρὸν εἰς κάθε ἡμέραν.

5) «Ἐπλυνα τὰς χεῖρας μου πρὶν φάγω, ὅπως καὶ ἐξερχόμενος ἀπὸ τὸ ἀποχωρητήριο». Σταυρὸν εἰς ὅλας τὰς ἡμέρας.

6) «Ἐφαγα προσεκτικὰ καὶ καθαρὰ καὶ ἐμάσησα καλὰ τὸ φαγητόν μου». Τὸ ἴδιον εἰς ὅλας τὰς ἡμέρας.

7) «Δὲν ἔβαλα εἰς τὸ στόμα μου πράγματα, πού μετεχειρίσθη ἄλλος, οὔτε τὰ δάκτυλά μου ἢ τὰ μολύβια μου ἢ τὴν γομολάστιχά μου». Σταυρὸν εἰς κάθε ἡμέραν.

8) «Δέν ἔπτυσα χάμω». Τὸ ἴδιον.

9) «Δέν ἔβαλα τὰ δάκτυλά μου εἰς τὴν μύτην μου, οὔτε ἔπαιξα μὲ χῶμα ἢ ἀκάθαρτα ἀντικείμενα». Σταυρὸν εἰς ὅλας τὰς ἡμέρας.

Φύσις-Ζωή. Δ' Δημοτ. Νιρβάνα-Ζήση Δαμασκηνοῦ. Ἔκδ. Α'

14

10) «'Επαιρνα βαθειὰ τὴν ἀναπνοήν μου, ἔπαιζα εἰς τὸ ὕπαιθρον, εἶχα πολλὴν ὥραν ἀνοικτὰ τὰ παράθυρά μου». Σταυρὸν κάθε ἡμέραν.

11) «'Εκοιμήθην τουλάχιστον 10 ὥρας». Μόνον μίαν ἡμέραν δὲν ἔχει σταυρὸν.

12) «'Εστάθην ἴσια εἰς τὸ θρανίον μου». Σταυρὸν ὅλας τὰς ἡμέρας.

Καὶ ὁ Γεωργάκης ἔδειξε τὸ δελτίον τῆς Σταυροφορίας εἰς τὰ ἄλλα παιδιά, τὰ ὅποια ἔχειροκρότουν ζωηρά.

—Νὰ διαβάσωμε καὶ ἄλλα δελτία! εἶπε δειλὰ ὁ Νίκος, πού θὰ ἤθελε βέβαια νὰ διοβασθῆ καὶ τὸ ἰδικόν του.

—'Οχι! λέγει ὁ Πρόεδρος. Μὴ λησμονεῖτε, ὅτι σήμερον ἔχομεν νὰ σκεφθῶμεν διὰ τὴν ἐπιστολὴν πού ἐλάβαμε.

Νὰ διαβασθῆ ἡ ἐπιστολή, εἶπεν ἡ Μαρίσ.

3. Ἡ ἐπιστολή.

Ὁ Πρόεδρος δίδει εἰς τὸν γραμματέα τὴν ἐπιστολὴν καὶ ἐκεῖνος τὴν διαβάζει:

Πρὸς τὴν ὁμάδα τῶν Ἐρυθροσταυριτῶν τοῦ Β' δημοτικοῦ σχολείου.

Ἐνταῦθα

Ἄγαπητὲ Πρόεδρε,

Ἐπειδὴ ἔχομεν εἰς τὸ σχολεῖον μας πολλὰ παιδιά πτωχὰ, πού δὲν θὰ ἔχουν οἱ γονεῖς των νὰ τοὺς δώσουν δῶρα τώρα τὰ Χριστοῦγεννα καὶ τὴν Πρωτοχρονιά, ἀπεφασίσαμεν νὰ κάμωμεν μίαν ἀγοράν, ὅπου νὰ πωλήσωμεν τὰ ἐργόχειρα καὶ χειροτεχνήματα, τὰ

ὅποια ἠτοίμασαν δι' αὐτὸν τὸν σκοπὸν τὰ κοράσια τοῦ σχολείου μας. Ἡ ἀγορὰ θὰ γίνη τὴν τρίτην ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τοῦ σχολείου μας. Μὲ τὰς εἰσπράξεις θ' ἀγοράσωμεν χρήσιμα δῶρα διὰ τοὺς πτωχοὺς συμμαθητάς μας.

Σᾶς παρακαλοῦμεν ὅθεν νὰ ἔλθητε καὶ σεῖς εἰς τὴν ἀγοράν μας αὐτὴν καὶ νὰ μᾶς βοηθήσητε, ἂν ἤμπορῆτε εἶτε μὲ χειροτεχνήματα καὶ ἐργόχειρα, εἶτε μὲ συνδρομὴν χρηματικὴν τῆς Ὁμάδος σας.

Μὲ πολλὴν ἀγάπην,

Ἡ Ὁμάς τοῦ Ε.Σ.Ν. τοῦ Α' Δημοτικοῦ σχολείου.

Ὁ Πρόεδρος

Ἡ Γραμματεὺς

Μίμης Νικολόπουλος

Νίνα Κυριακοῦ

Τὸ γράμμα αὐτὸ ἔκαμε μεγάλην ἐντύπωσιν εἰς τὴν συνεδρίασιν. Κάποιοι ἐψιθύρισεν:

—Ἐμεῖς δὲν τὸ εἶχαμε σκεφθῆ αὐτό!

—Ποῖος θέλει νὰ ὀμιλήσῃ; ἐρωτᾷ ὁ Πρόεδρος.

—Ἐγώ, ἀπαντᾷ ὁ Μανόλης. Ἔχω τὴν ιδέαν, ὅτι πρέπει νὰ ὑπάγωμεν εἰς τὴν ἀγοράν των καὶ ν' ἀγοράσῃ, ὅποιος θέλει ἀπὸ ἡμᾶς, κανὲν ἐργόχειρον ἢ χειροτέχνημα.

Ὁ Γραμματεὺς ἔλαβε τὸν λόγον.

—Ἄλλο εἶναι αὐτὸ καὶ ἄλλο μᾶς ζητοῦν. Βέβαια ὁ καθένας μας εἶναι ἐλεύθερος νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν ἀγοράν καὶ ν' ἀγοράσῃ ὅ,τι θέλει. Ἡ Ὁμάς μας ὅμως τί θὰ κάμῃ;

—Ἄν θέλουν τὰ κορίτσια καὶ ἔχουν καιρὸν. . . . .

—Καὶ βέβαια θέλομεν! εἶπεν ἡ Μαρία. Ὅσες ἔχομεν

ἔτοιμα ἐργόχειρα, θὰ τὰ δώσωμεν εἰς τὸν Πρόεδρον νὰ τὰ στείλῃ.

—Καλὴ ἰδέα, εἶπεν ὁ Πρόεδρος. Φθάνει νὰ μᾶς τὰ φέρετε γρήγορα.

—Σὲ τρεῖς τέσσαρες ἡμέρες, ἀπαντᾷ ἡ Ἀθηνᾶ. Μὰ αὐτὸ μόνον δὲν φθάνει. . . . Δὲν πιστεύω νὰ μαζεύσωμεν πολλὰ.

—Καλὰ, ἀπαντᾷ ὁ Μιχαλάκης. Αὐτὸ θὰ τὸ κάμουν τὰ κορίτσια. Ἐμεῖς τὰ ἀγόρια δὲν θὰ κάμωμεν τίποτε;

Τὰ ἀγόρια ἐκοιτάχθησαν ἀναμεταξύ των. Εὐρῆκαν ὀρθὰ τὰ λόγια τοῦ Μιχαλάκη.

—Νὰ κάμωμεν ἔρανον μεταξύ μας! ἀπαντᾷ ὁ Νῆκος. Κάτι θὰ μαζεύσωμεν, διὰ νὰ στείλῃ ἡ Ὀμάς μας.

—Δὲν πιστεύω νὰ μαζεύσωμεν μεγάλα πράγματα, εἶπεν ὁ Μιχαλάκης. Εἴμεθα ὀλίγοι!

—Ἄς δώσωμεν ἀπὸ τὸ Ταμεῖον μας! προτείνει ὁ Πρόεδρος.

Ὁ Ταμίας τῆς ομάδος ἐσκυθρόωπασε καὶ ἐζήτησε τὸν λόγον.

—Δὲν ἔχει τὸ Ταμεῖον μας πολλὰ χρήματα. Μένουν ἀκόμη μόλις 13 δραχμαὶ καὶ 60 λεπτά, λέγει.

Εἶναι ἐντροπὴ νὰ τὰ στείλωμεν.

Ὁ Γραμματεὺς ζητεῖ νὰ ὁμιλήσῃ.

—Νὰ μὴ στείλωμεν τίποτε, δὲν εἶναι σωστόν. Τὸ ταμεῖον μας πάλιν ἔχει ὅσα μᾶς εἶπεν ὁ Περικλῆς. Ἀπὸ τὸν ἔρανον καὶ ἐγὼ δὲν περιμένω πολλὰ. Ἐσυλλογίσθηκα ὅμως κάτι. Ζεύρετε, εἶπε κοκκινίζων ὀλίγον, ὅτι ὁ Μανόλης, ὁ Τάκης καὶ ἐγὼ παίζομεν εἰς τὸ σπῆτι Καραγκιόζη.

Τὰ παιδιά, ὅσα εἶχαν ἰδεῖ τὸν Καραγκιόζη τῷ Γιωργάκη, ἤρχισαν νὰ γελοῦν.

—Θέλω λοιπόν, ἐξηκολούθησεν ὁ Γιωργάκης, νὰ ζητήσωμεν τὴν ἄδειαν ἀπὸ τὸν κύριον Διευθυντὴν νὰ δώσωμεν παράστασιν τοῦ Καραγκιόζη ἐδῶ εἰς τὸ σχολεῖον. Νὰ κάμωμεν μίαν παράστασιν μὲ εἰσιτήριοιον μιᾶς ἢ δύο δραχμῶν.

Τὰ παιδιά χειροκροτοῦν καὶ γελοῦν μὲ τὴν καρδιάν των.

—Εἰς τὴν παράστασιν θὰ ἔλθουν καὶ τὰ ἐπίσημα μέλη, δηλαδὴ οἱ γονεῖς μας καὶ ἄλλοι. Αὐτοὶ θὰ πληρώσουν διπλὸν εἰσιτήριοιον. Θὰ ἔλθουν καὶ τὰ ἄλλα παιδιά τοῦ σχολείου, πού δὲν εἶναι Ἐρυθροσταυρίται, θὰ ἔλθουν καὶ παιδιά ἀπὸ τὸ ἄλλο σχολεῖον. Εἰς τὴν αἴθουσάν μας χωροῦν τουλάχιστον διακόσιοι ἄνθρωποι.

—Πολὺ σωστά! λέγει καὶ ὁ Μᾶρκος! Ἔτσι θὰ μαζεύσωμεν καμμιά τριακοσαριά δραχμὰς τὸ ὀλιγώτερον. Στέλλομεν τὰ μισὰ εἰς τὴν ἄλλην ὀμάδα καὶ κρατοῦμεν τὰ ἄλλα, διὰ νὰ δώσωμεν δῶρα καὶ εἰς τὰ ἰδικὰ μας τὰ πτωχὰ παιδιά.

—Πρέπει ὅμως νὰ σπεύσωμεν, ἅπαντᾶ ὁ Γρηγόρης, πρὸ τῶν Χριστουγέννων, διὰ νὰ προφθάσωμεν νὰ στείλωμεν τὰ χρήματα εἰς τὴν Ὀμάδα τοῦ πρώτου σχολείου.

—Τὴν ἐρχομένην Κυριακὴν, λέγει ὁ Τάκης, ἡμεῖς θὰ εἴμεθα ἔτοιμοι.

Ὁ Πρόεδρος λέγει: Ἄς ἴδωμεν, τί ἀποφασίζει ἡ συνεδρίασις.

4. Ἡ ἀπόφασις.

Δὲν ἦτο εὐκολὸν νὰ φανῆ, τί ἤθελεν ἡ συνεδρίασις, διότι ὅλα τὰ μέλη ἤρχισαν νὰ λέγουν ὅλα μαζί τὴν γνώμην των.

Ὁ Πρόεδρος κτυπᾷ τὸν κώδωνα, διὰ ν' ἀποκατασταθῆ ἡσυχία.

—Σταθῆτε, νὰ καταλάβωμεν τί ἀποφασίζετε! Μίαν μίαν τὰς γνώμας σας θὰ τὰς λέγω καὶ σεῖς νὰ σηκώνετε τὰς χεῖρας σας, διὰ νὰ μετρήσωμεν, πόσοι δέξεσθε κάθε γνώμην καὶ πόσοι ὄχι. Πρῶτα λοιπὸν τὴν γνώμην τῆς Μαρίας, διὰ νὰ στείλωμεν ἐργόχειρα τῶν κοριτσιῶν. Δέχεσθε;

Ὅλαι αἱ μαθήτριά καὶ πολλὰ ἀγόρια δέχονται.

—Ἐγινε παραδεκτὸν ἀπὸ τὰ περισσότερα μέλη, εἶπεν ὁ Πρόεδρος. Τώρα ἄς ἴδωμεν, πόσοι θέλουν νὰ γίνῃ ἔρανος.

Ὁ Νίκος λαμβάνει τὸν λόγον.

—Αὐτὸ δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ τεθῆ εἰς ψηφοφορίαν. Ὅσοι θέλουν, ἄς δώσουν τὸν ἔρανον των εἰς τὸν Ταμίαν καὶ ἄς στείλῃ ἐκεῖνος τὰ χρήματα εἰς τὴν ἄλλην Ὀμάδα.

—Ἄς εἶναι ἔτσι, εἶπεν ὁ Πρόεδρος. Τώρα ψηφοφορίαν διὰ τὸν Καραγκιόζη.

Δὲν ἔμεινε παιδί, ποὺ νὰ μὴ ἐσήκωσε τὴν χεῖρα του.

—Παμφηφία! φωνάζει χαρούμενος καὶ γελαστὸς ὁ Μανόλης.

--Παιδιά! λέγει ὁ Πρόεδρος, ἔτοιμασθῆτε τὴν Κυριακὴν, αὐριον ὀκτώ, διὰ τὸν Καραγκιόζη, ἂν μᾶς δώσῃ τὴν ἄδειαν ὁ κ. Διευθυντής.

5. Ὁ Καραγκιόζης.

Εἶχε διαδοθῆ εἰς τὸ χωρίον, ὅτι τὰ παιδιά τοῦ ἑτέρου Δημοτικοῦ σχολείου ἔδιδαν μίαν παράστασιν Καραγκιόζη, διὰ νὰ βοηθήσουν τὴν Ὀμάδα τοῦ πρώτου σχολείου εἰς τὰ δῶρα τῆς Πρωτοχρονιάς τῶν πτωχῶν.

Τὰ εἰσιτήρια καλογραμμένα ἀπὸ τὸν Γρηγόρη καὶ τὰς μαθητριάς, μὲ ἀριθμὸν ἀπὸ 1—250, εἶχον πωληθῆ ὅλα. Τῆς πρώτης θέσεως ἡ τιμὴ ἦτο δύο δραχμῶν. Αὐτὰ ἦσαν διὰ τὰ πρῶτα καθίσματα. Τῆς δευτέρας θέσεως, τὰ κατόπιν θρανία, ἦσαν μιᾶς δραχμῆς. Τὰ εἰσιτήρια διὰ τὰ ἐπίσημα μέλη καὶ τοὺς ξένους, πεντήκοντα περίπου, ἐκόστιζαν πέντε δραχμάς. Αὐτὰ τὰ ὠνόμασεν ὁ Μανόλης «ἐξαιρετικά» καὶ εἶχον ἰδιαιτέρα καθίσματα.

Ὁ Διευθυντής εἶχε δώσει τὴν ἄδειαν μὲ πολλήν του εὐχαρίστησιν καὶ τὴν Παρασκευὴν δὲν εἶχον πλέον εἰσιτήρια νὰ δώσουν εἰς ὄσους τοὺς ἐζήτουν.

--Νὰ κόψωμεν καὶ ἄλλα! εἶπεν ὁ Γρηγόρης, πού ὡς ταμίας ἐφρόντιζε νὰ εἰσπράξῃ περισσότερα.

--Ὁχι! δὲν γίνεται! Ποῦ νὰ τοὺς βάλωμεν νὰ καθήσουν; ἀπήντησεν ὁ Πετράκης. Δὲν ἤμποροῦμεν νὰ τοὺς ἀφήσωμεν ὀρθίους! Καὶ τόσα πού ἐκόψαμεν, εἶναι πολλὰ καὶ θὰ εἴμεθα στενόχωρα.

Οὕτω τὰ εἰσιτήρια ἔμειναν 250. Καὶ τὴν ὠρισμένην ὥραν τῆς Κυριακῆς ὁ κόσμος ἤρχισε νὰ συγκεντρώνεται. Ὁ Πρόεδρος καὶ τρεῖς Σύμβουλοι ἔδιδον εἰς τὸν καθένα τὴν θέσιν του, συμφώνως μὲ τὸν ἀριθμὸν, ποῦ εἶχε τὸ εἰσιτήριόν του.

Ὁ Μανόλης, ὁ Τάκης καὶ ὁ Γιωργάκης, βλέποντες τόσον κόσμον, τὰ ἔχασαν εἰς τὴν ἀρχὴν, εἶναι ἀλήθεια. Ἄμα ἐπήγαιναν ὅμως ὀπίσω ἀπὸ τὸ πανίον, ὅπου θὰ ἐπιπτον αἱ σκιαὶ τοῦ Καραγκιόζη καὶ τῶν ἀνθρώπων του καὶ δὲν ἔβλεπον κανένα, οὔτε τοὺς ἔβλεπε κανεὶς, ἐλάμβανον θάρρος.

—Ἔννοια σας καὶ θὰ τὰ καταφέρωμεν καλά! εἶπεν ὁ Μανόλης. Κοιτάξετε ὅμως νὰ μὴ ταραχθῆτε καὶ τὰ χάσετε!

—Ὁ Πετράκης ἦλθε καὶ τοὺς εἶπε:

—Τὸ θέατρον ἐγέμισε. Ὅλοι αἱ θέσεις κατειλημμένοι. Εἴσθε ἔτοιμοι; θ' ἀρχίσωμεν.

—Μάλιστα! ἀπαντοῦν καὶ οἱ τρεῖς.

Ὁ Πετράκης ἔκαμε νεῦμα καὶ οἱ Σύμβουλοι ἔκλεισαν ὀλίγον τὰ παραθυρόφυλλα. Ἡπλώθη εἰς τὴν αἴθουσαν ἀρκετὸν σκότος, ὥστε νὰ διακρίνονται ἀμυδρά, ποῖοι ἐκάθηντο εἰς τὰς πλαγινὰς θέσεις.

Τὸ πανίον ἐφωτίσθη ἀπὸ τὰς λυχνίας, ποῦ ἀναφεν ὁ Μανόλης.

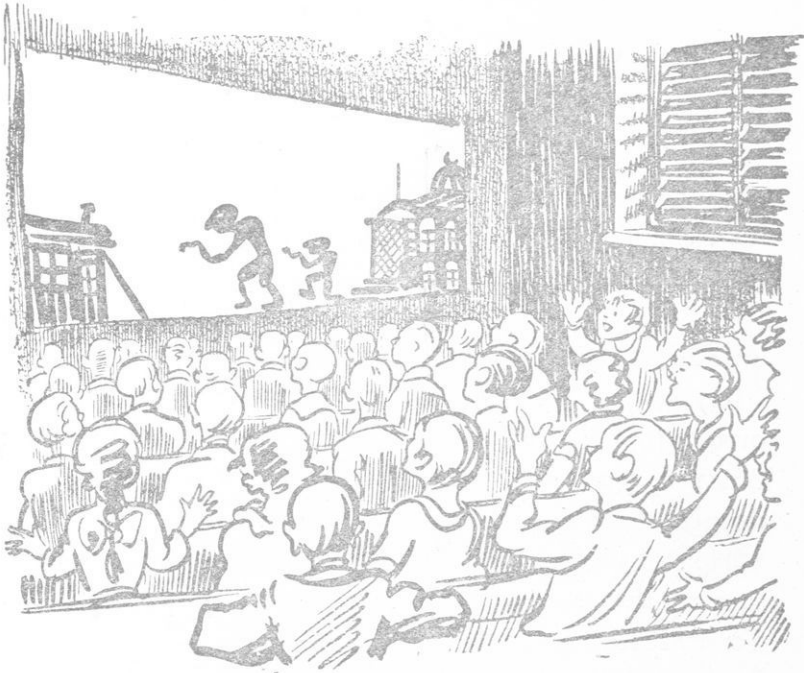
Ὁ Πετράκης κτυπᾷ δυνατὰ τὸν κώδωνα.

Σιωπὴ μεγάλη εἰς ὅλην τὴν αἴθουσαν.

Ἐξαφνα δυνατὰ γέλοια καὶ χειροκροτήματα ἤκούσθησαν.

Εἶχε φανῆ εἰς τὸ πανίον ἐπάνω ὁ Καραγκιόζης φέ-

ρων μαζί του και τὸν μικρὸν του υἱόν, τὸ Κολλητήρι.
 Καὶ τὰ γέλια διήρκεσαν ἀρκετὴν ὥραν.
 Ποῦ νὰ ἐνθυμηθῶμεν, τί ἔπαιξαν τὰ παιδιὰ! Ἐφοῦ

καὶ ὅσοι εὐρέθησαν εἰς τὴν παράστασιν, δὲν ἐνθυμοῦνται παρά μόνον τὰ πολλὰ των γέλοια.

Ὅλοι, μικροὶ καὶ μεγάλοι, ἔφυγον κατευχαριστημένοι ἀπὸ τὴν παράστασιν. Τὰ παιδιὰ, καὶ πρῶτα πρῶτα οἱ Ἐρυθροσταυρίται, ἦσαν περισσότερον εὐχαριστημένα, διότι ὄχι μόνον διεσκέδασαν, ἀλλὰ τώρα εἶχον χρήματα νὰ δώσουν διὰ τὰ πρωτοχρονιάτικα δῶρα τῶν πτωχῶν συμμαθητῶν των.

6. Ἡ ἀγορὰ τοῦ πρώτου δημοτικοῦ σχολε.ου. ❏❏

Εἶναι ἡ τρίτη ἡμέρα τῶν Χρστουγέννων. Εἰς τὸ πρῶτον δημοτικὸν σχολεῖον τὴν ὠρισμένην ὥραν κόσμος πολὺς ἔχει μαζευθῆ. Ἀρχίζει ἡ ὠραία ἑορτή, τὴν ὁποίαν διωργάνωσαν οἱ Ἐρυθροσταυριῖται του.

Ὁ Μανόλης, ὁ Γιωργάκης καὶ ὁ Κωστάκης τοῦ δευτέρου δημοτικοῦ σχολεῖου ἔρχονται καὶ χαιρετοῦν τὸ Συμβούλιον τοῦ Συλλόγου τῶν Ἐρυθροσταυριτῶν. Ὁ Περικλῆς, ὁ ταμίας, δίδει ὅσα χρήματα εἰσέπραξαν ἀπὸ τὴν παράστασιν τοῦ Καραγκιόζη.

—Δὲν εἶναι πολλὰ, λέγει, ἀλλὰ δὲν ἠδυνάμεθα νὰ μὴ σᾶς βοηθήσωμεν εἰς τὸ ὠραῖον σας ἔργον.

Εὐχαριστεῖ ὁ Μίμης, ὁ Πρόεδρος τῶν Ἐρυθροσταυριτῶν τοῦ ἄλλου σχολεῖου. Μὲ συγκίνησιν παραλαμβάνει τὰ χρήματα, τὰ ὁποῖα τοῦ δίδουν, καὶ ἡ ἑορτὴ ἀρχίζει.

Ἦρχισαν ἀπὸ ἀπαγγελίας καὶ ποιήματα. Πολλὰ χαριτωμένα μικρὰ ἔπαιξαν διαλόγους καὶ δραματάκια. Τὰ πλεόν καλλιφωνα παιδιὰ τοῦ Σχολεῖου ἔψαλαν διάφορα τραγουδάκια. Τὰ μικρὰ κοράσια ἐχόρευσαν ἄδοντα τοὺς Ἑλληνικοὺς χορούς. Ἄλλο παιδίον ἀπήγγειλεν ἓν ποίημα διὰ τὴν Σημαίαν μας τόσον καλά, ὥστε συνεκινήθησαν ὅλοι. Ὁ Τάσος ἀπήγγειλεν ἓν ἄλλο ποίημα διὰ τὴν Πατρίδα.

Εἰς ὅλ' αὐτὰ, χορούς, τραγούδια, διαλόγους, δραματάκια, ἀπαγγελίας, τοὺς ἐβοήθησαν οἱ καλοὶ των διδάσκαλοι. Ἐκεῖ ὅπου κανεὶς δὲν ἐβοήθησε τὰ παιδιὰ, ἦσαν τὰ ἐργόχειρα καὶ τὰ χειροτεχνήματα.

Ἐκεῖνα τὰ ἔκαμαν μόνα των τὰ παιδιὰ. Τὰ εἶχαν τὰ-κτοποιημένα ἐπάνω εἰς τραπεζάκια καὶ εἰς θρανία ἢ κρεμασμένα εἰς τοὺς τοίχους, εἰς μίαν ἰδιαιτέραν αἴθουσαν.

Ὅταν ἐτελείωσαν τὰ ποιήματα καὶ τὰ τραγούδια, οἱ χοροὶ καὶ οἱ διάλογοι, ἤνοιξαν τὴν αἴθουσαν αὐτὴν καὶ ὅλοι εἰσῆλθον μέσα.

Τί νὰ πρωτοθαυμάσουν ἐκεῖ! Τὰ ἐργόχειρα καὶ τὰ κεντήματα τῶν κορασίων ἢ τὰ καλαθάκια καὶ τὰ χειροτεχνήματα ἀπὸ χαρτίον, ξύλῶν ἢ πηλῶν τῶν ἀγοριῶν;

Ὅλα μεθοδικὰ τακτοποιημένα καὶ ὅλα τεχνικὰ κατεσκευασμένα. Ὅλοι ἐφιλοτιμήθησαν κάτι ν' ἀγοράσουν. Αἱ τιμαὶ ἦσαν γραμμέναι εἰς μικρὰ χαρτάκια, κολλημένα εἰς κάθε ἐργόχειρον. Εἰς κάθε τραπέζιον ἓν μέλος τοῦ Συλλόγου ἔδιδε τὰ ἐργόχειρα καὶ ἐλάμβανε τὰ χρήματα.

Ἐντὸς ἡμισεΐας ὥρας δὲν ἀπέμεινε τίποτε. Ὅλα ἐπωλήθησαν.

—Θὰ ἐστέλλαμεν περισσότερα, εἶπον ἡ Μαρία καὶ ἡ Νίκη, ποῦ ἦσαν ἀπὸ τὸ ἄλλο σχολεῖον, ἂν ἤξεύραμεν, ὅτι θὰ ἐτελείωναν ὅλα τὰ ἐργόχειρα τόσον γρήγορα!

—Ἄλλην φοράν, εἶπεν ὁ Τάκης, ἔννοια σας! Νὰ ἰδῆτε τί θὰ κάμωμεν! Τώρα θὰ μᾶς φθάσουν οὐτὰ διὰ τὰ πτωχὰ μας ἐφέτος. Καλὴ Πρωτοχρονιά θὰ κάμουν οἱ πτωχοὶ μας συμμαθηταί. Καὶ ἡμεῖς, ποῦ θὰ συλλογίζώμεθα, ὅτι τοὺς ἐκάμαμε νὰ χαροῦν ὀλίγον, θὰ ἔχωμεν διπλῆν χαρὰν ἐφέτος καὶ διπλῆν Πρωτοχρονιάν.

ΑΝΑΤΟΛΗ

Στὴ φωνὴ τοῦ πετεινοῦ
κρύβονται τὰ νυχτοπούλια
καὶ στὰ βάθη τ' οὐρανοῦ
σβήνουν τ' ἄστρα, τρέμ' ἡ Πούλια,

Τὰ γοργόφτερα πουλιὰ
νὰ ξυπνήσουν δὲν ἀργοῦνε.
Μὲ γλυκύτατη λαλιά
τὸ Θεὸ δοξολογοῦνε.

Ἡ δροσιὰ δειλὴ δειλὴ
στ' ἀνθολούλουδα σταλάζει
καὶ γαβγίζει τὸ σκυλί
καὶ τὸ πρόβατο βελάζει.

Ἐκ πέρα ἠχολογεῖ
 ἢ καμπάνα χαρωπὴ
 κι ὁ παπαῶς σιγὰ σιγὰ
 πάει τὸν ὄρθρο του νὰ πῆ.

Καὶ τὸ φῶς παντοῦ γελά
 κι ἀναγάλλετ' ὅλη ἡ γῆ,
 κι ὁ Θεὸς ἀπὸ ψηλὰ
 τοὺς καρπούς της εὐλογεῖ.

Ἰ. Πολέμης.

ΟΙ ΣΕΙΣΜΟΙ ΤΗΣ ΚΟΡΙΝΘΟΥ ΚΑΙ Ο ΠΤΩΧΟΣ ΤΑΣΟΣ

Ὁ διδάσκαλος εἰσῆλθε λυπημένος ἐκείνην τὴν ἡμέραν εἰς τὴν τάξιν. Ἀνέβη εἰς τὴν ἔδραν χωρὶς τὸ συνηθισμένον του γλυκὺ μειδίαμα, ποὺ ἐφώτιζε πάντοτε τὸ πρόσωπόν του, ὅταν εὐρίσκετο μεταξύ τῶν μαθητῶν, καὶ ἔμεινεν ὀλίγα δευτερόλεπτα, χωρὶς νὰ εἶπη λέξιν. Τὰ παιδιὰ ἐνόησαν, ὅτι κάτι κακὸν συνέβαινε, διὰ νὰ φαίνεται τόσον λυπημένος ὁ διδάσκαλός των.

—Τὸ παιδί του θὰ εἶναι ἄρρωστο βαρειά. . . . ἤρχισαν νὰ μουρμουρίζουν μεταξύ των μερικοὶ ἐκ τῶν μαθητῶν.

—Τὸ σπίτι του θὰ ἔπιασε φωτιά. . . . εἶπαν ἄλλοι.

Μετ' ὀλίγον ἤνοιξε τὰ χεῖλη του ὁ καλὸς ἄνθρωπος καὶ ἤρχισε νὰ ὀμιλῇ με μίαν φωνὴν βαρεῖαν καὶ σιγαλὴν, ποὺ ἔτρεμεν ἀπὸ τὴν συγκίνησιν. Οὔτε τὸ

παιδίον του ἦτο ἄρρωστον βαρείά, οὔτε τὸ σπίτι του εἶχε πιάσει φωτιά. Ὁ διδάσκαλος εἶπεν:

—Αὐτὴν τὴν στιγμήν, παιδιά, ἕνα μέγαλον κακὸν ἔγινεν ἐδῶ πλησίον μας, εἰς τὴν Κόρινθον. Ζεύρετε, ποῦ πέφτει ἡ Κόρινθος;

—Ξέρομε, ξέρομε. . . . εἶπαν μὲ μίαν φωνὴν τὰ περισσότερα παιδιά.

—Λοιπὸν ἕνας μέγαλος σεισμὸς ἔγινε χθὲς τὸ ἀπόγευμα ἐκεῖ κάτω. Τὰ περισσότερα σπίτια ἐκρημνίσθησαν. Ἐάν εἶχε συμβῆ νύκτα τὸ κακόν, οἱ περισσότεροι ἄνθρωποι θὰ εἶχαν πλακωθῆ κάτω ἀπὸ τὰ χαλάσματα τῶν οἰκιῶν των. Ἄλλὰ καὶ ἔτσι τὸ κακόν δὲν ἦτο μικρόν. Χιλιάδες ἄνθρωποι τρέχοντες διὰ νὰ σωθοῦν, ὅπως ἠδύναντο, ἔξω ἀπὸ τὰς οἰκίας των εὑρέθησαν εἰς τοὺς δρόμους.

Οἱ νέοι καὶ οἱ δυνατοὶ ἐπροσπάθουν νὰ σώσουν τοὺς γέροντας, τὰς γυναῖκας, τοὺς ἀσθενεῖς, τὰ μικρὰ παιδιά. Καὶ ἔτρεχαν ὅλοι μὲ φωνὰς καὶ μὲ κλάματα, ὡσὰν νὰ τοὺς ἐκυνήγει τὸ μέγαλον κακόν χωρὶς νὰ ξέρουν, ποῦ πηγαίνουν. Ὅσοι ἀπὸ σᾶς, παιδιά μου, εἶδατε εἰς τὸν τόπον σας μέγαλον σεισμόν ξέρετε τὴν τρομάραν του.

Ὅλα τὰ παιδιά εἶχαν ὠχριάσει ἀκούοντα τὰ λόγια τοῦ διδασκάλου των. Μερικὰ παιδιά, τὰ ὁποῖα ἦσαν ἀπὸ μέρη, ὅπου γίνονται συχνὰ σειμοὶ καὶ εἶχον ἀκούσει ἀπὸ τοὺς μεγαλυτέρους των τρομακτικὰς ἱστορίας σεισμῶν, ὠμίλησαν εἰς τοὺς ἄλλους διὰ τὴν μεγάλην συμφορὰν. Μία βοή ἀπὸ λόγια καὶ ξεφωνητὰ τρόμου εἶχε πνίξει τὴν φωνὴν τοῦ διδασκάλου.

Ὁ διδάσκαλος ἐπερίμενε μίαν στιγμήν νὰ γίνη ἡ-
συχία καὶ εἶπεν:

—Αὐτὴν τὴν στιγμήν, λοιπόν, παιδιὰ μου, εἰς τὴν
δυστυχησμένην τὴν Κόρινθον χιλιάδες ἄνθρωποι εὐ-
ρίσκονται εἰς τοὺς δρόμους. Χωρὶς σπίτι, χωρὶς κρεβ-
βάτι, χωρὶς φαγητόν, χωρὶς ἔνδυμα νὰ βάλουν ἐπάνω
των, διότι ἐπετάχθησαν εἰς τοὺς δρόμους μὲ ὅ,τι ἐφο-
ροῦσαν ὁ καθένας ἐπάνω του, μισόγυμνοι καὶ ἐλε-
εινοί. Ὅλα τοὺς τὰ ἐπλάκωσεν ὁ σεισμός. Ὅλοι σεῖς,
ποὺ ἔχετε τὰ σπιτάκια σας καὶ τὰ καλά σας, σκεφθῆτε
μίαν στιγμήν, τί εἶναι ἄνθρωπος χωρὶς σπίτι, ἓνας
ἄνθρωπος, ποὺ εἰς μίαν στιγμήν τὰ ἔχασεν ὅλα καὶ
εὐρέθη ἔρημος εἰς τοὺς δρόμους. Συλλογισθῆτε τοὺς
ἄρρώστους, ποὺ κοίτονται ἐπάνω εἰς τὰ σκληρὰ χώ-
ματα. Τοὺς γέροντας, ποὺ δὲν ἤμποροῦν νὰ περιπατή-
σουν, διὰ ν' ἀκολουθήσουν τοὺς ἄλλους εἰς τὴν τρο-
μερὰν φυγὴν, καὶ ποὺ ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμήν ἡμ-
πορεῖ νὰ πέσῃ κανένας τοῖχος νὰ τοὺς πλακώσῃ. Τὰς
δυστυχησμένας τὰς μητέρας, ποὺ σύρουν ἀπὸ τὸ χέ-
ρι τὰ παιδάκια των, τὰ ἀδελφάκια των νηστικὰ εἰς
τοὺς δρόμους. Τὰ μωρὰ παιδιὰ, ποὺ κλαίουσιν εἰς τὴν
ἀγκάλην τῆς μανούλας των καὶ κλαίει καὶ ἐκεῖνη, διότι
δὲν ἔχει γάλα νὰ τοὺς δώσῃ, σκέπασμα νὰ τὰ σκεπά-
σῃ. Εἶναι νὰ χάνῃ κανεὶς τὸν νοῦν του, παιδιὰ μου,
ἐνώπιον τοιαυτῆς συμφορᾶς.

Πολλὰ παιδιὰ ἤρχισαν νὰ δακρύνουν ἀπὸ τὰ λόγια
αὐτὰ τοῦ διδασκάλου. Καὶ περισσότερον ἀπ' ὅλους
ὁ πτωχὸς Τάσος, τὸ πτωχότερον παιδίον τῆς τάξεως,

πού ήξευρε τί θά εἶπη ξεσπίτωμα καί δυστυχία. Τότε ὁ Ἐ.δάσκαλος τοὺς εἶπε

—Ἡ λύπη μας καί τὰ κλάματά μας δείχνουν, βέβαια, πόσον συμπονοῦμεν τοὺς δυστυχισμένους. Καί δὲν ὑπάρχει εὐγενικώτερον πράγμα εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἀπὸ τὴν συμπάθειαν. Ἄλλὰ τὰ δάκρμά μας, παιδιὰ μου, δὲν ὠφελοῦν τίποτε τοὺς δυστυχισμένους. Πρέπει καί νὰ τοὺς βοηθήσωμεν, ὅσον ἡμπορεῖ ἕκαστος.

Αὐτὴν τὴν στιγμὴν εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα συλλέγουν ἐράνους διὰ τοὺς δυστυχισμένους ἀδελφούς. Πλούσιοι καί πτωχοὶ δίδουν ὅ,τι εὐκολύνονται ἕκαστος. Τὸ σχολεῖον μας δὲν θά ὑστερήσῃ, πιστεύω. Ἄς φέρῃ αὖριον καθένας, ὅ,τι ἡμπορεῖ ἀπὸ τὸν κουμπάρῳ του, ἀπὸ τὰς μικρὰς του οἰκονομίας. Καί ἡ τελευταία δραχμὴ ἀξίζει.

Ἄς μὴ ἐντραπηῇ κανεὶς νὰ φέρῃ καί τὴν δραχμὴν του ἀκόμη. Διότι δὲν εἶναι ἡ δραχμὴ, πού ἔχει τὴν ἀξίαν. Εἶναι ἡ διάθεσις ἐκείνου, πού τὴν δίδει. Καί εἶναι κάτι τι νὰ γνωρίζῃ κανεὶς, ὅτι μὲ τὴν δραχμούλαν του ἢ τὸ πενηνταράκι του, ἔβαλεν ἕνα μικρὸν λίθον, διὰ ν' ἀνοικοδομηθῇ ἡ οἰκία τοῦ ξεσπιτωμένου, ἔδωκεν ἕνα τεμάχιον ἄρτου εἰς τὸν πεινασμένον, ὀλίγον γάλα εἰς τὸ παιδί καί εἰς τὸν ἄρρωστον, πού τὰ ἔχασαν ὅλα. Αὐτὴν τὴν ὠραίαν εὐχαρίστησιν, παιδιὰ, περιμένω νὰ δώσῃ καθένας ἀπὸ σᾶς εἰς τὸν ἑαυτὸν του.

Καί τώρα πηγαίνετε. Αὖριον σᾶς περιμένω πάλιν, διὰ νὰ στείλωμεν ὅ,τι συλλέξωμεν εἰς τοὺς δυστυχισμένους ἀδελφούς μας.

Καί ὁ διδάσκαλος ἔρριψε πρῶτος εἰς τὸν κουμπαρᾶν, πού εἶχε φέρει μαζί του, τὸν ἰδικόν του «ὀβολόν!»

Β΄.

Τὴν ἐπομένην πρῶταν τὰ παιδιὰ ἦλθον εἰς τὸ σχολεῖον μὲ τὰς μικράς των εἰσφοράς διὰ τοὺς δυστυχησμένους τοῦ σεισμοῦ. Ἐνας ἕνας ἐσηκῶνετο ἀπὸ τὸ θρανίον, ἐπροχώρει πρὸς τὸ τραπέζιον τοῦ διδασκάλου καὶ ἔρριπτε μέσα εἰς τὸν κουμπαρᾶν, πού εἶχεν ἀκουμβήσει ἐμπρὸς του ὁ διδάσκαλος, ὅ,τι εἶχε φέρει μαζί του ἀπὸ τὸ σπίτι του.

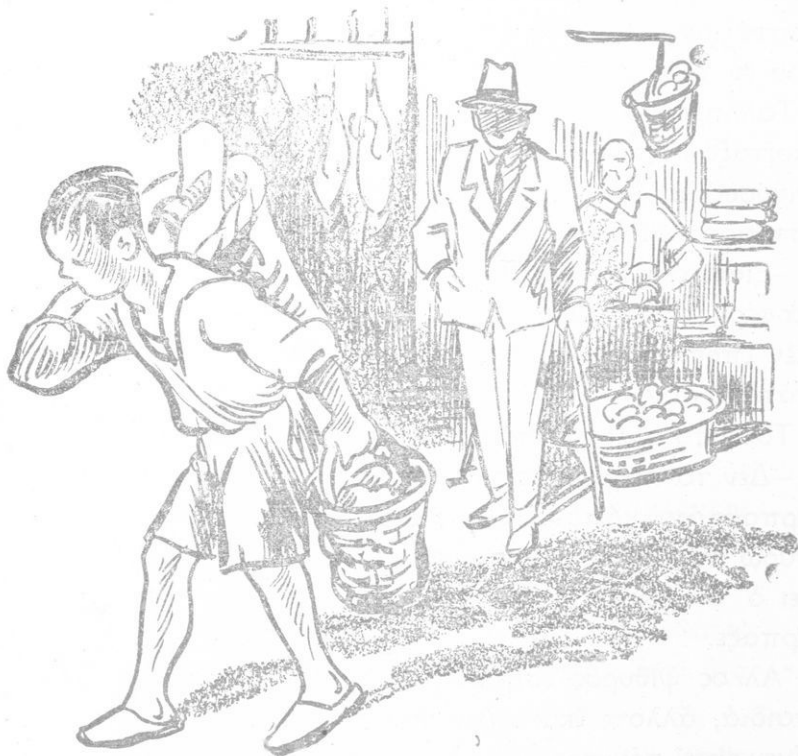
Ὁ διδάσκαλος ἐσημείωνε μόνον τὰ ὀνόματα, χωρὶς νὰ προσέχη, τί ἔρριπτεν ἕκαστος. Ἐτσι, διὰ νὰ μὴ ἐντρέπωνται τὰ παιδιὰ, πού εἶχαν φέρει ὀλίγα, οὔτε νὰ ὑπερηφανεύονται, ὅσα εἶχαν φέρει πολλά. Μόνον πότε πότε τοὺς ἔλεγεν:

—Ὁ,τι δίδει, παιδιὰ μου, κανεὶς διὰ τοὺς πτωχοὺς ἔχει τὴν ἀξίαν του. Καὶ τὰ πολλά καὶ τὰ ὀλίγα. Ἀπὸ τὸ Εὐαγγέλιον ἐνθυμεῖσθε τὴν παραβολὴν τοῦ «ὀβολοῦ τῆς χήρας». Νὰ μὴ ἐντρέπεσθε λοιπὸν καὶ σεῖς διὰ τὸν ὀβολόν σας. Καὶ ἡ τελευταία πεντάρρα θὰ πιάσῃ τὴν θέσιν της.

Ἄλλα τὰ παιδιὰ εἶχαν περάσει ἀπὸ τὸν κουμπαρᾶν καὶ εἶχαν ρίψει ἄλλος τὴν δραχμούλαν του, ἄλλος τὸ δίδραχμόν του, ἄλλος τὸ πενηνταράκι του. Μόνον ὁ Τάσος δὲν εἶχε φανῆ.

—Τί ἔγινεν ὁ Τάσος ὁ Προκοπίου σήμερα; ἠρώτησεν ὁ διδάσκαλος. Ἴσως νὰ ἐντράπηκε νὰ ἔλθῃ, διότι δὲν

θὰ εἶχεν ὁ πτωχὸς νὰ φέρῃ τίποτε. Δὲν ἔκαμε καλὰ ὄμως. Ἐντροπή δὲν εἶναι νὰ μὴ δίδῃ κανεὶς ὅ,τι δὲν ἔχει. Ἐντροπή εἶναι νὰ ἔχη καὶ νὰ μὴ δίδῃ. Ἐκτὸς ἂν ἀρώστησε τὸ καημένο τὸ παιδί.

—Δὲν εἶναι ἄρρωστος. . . . ἐπετάχθη καὶ εἶπε ἓνα πλουσιόπαιδο τῆς τάξεως, ἓνα κακὸ παιδί, πού ἐπεριφρόνει τοὺς πτωχοὺς. Τὸν εἶδα τὸ πρῶτὶ καὶ ἐτριγύριζεν εἰς τὴν Λαϊκὴν ἀγορὰν ἐδῶ παρακάτω.

Ἐπάνω εἰς τὴν ὀμίλιαν ἐφάνη καὶ ὁ Τάσος.

—Διατὶ ἄργησες, Προκοπίου; τοῦ εἶπεν ὁ Διδάσκαλος.

Ὁ Τάσος ἔγινε κατακόκκινος. Δὲν ἤξευρε, πῶς νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἀργοπορίαν του.

Καὶ ὁ Τάσος δὲν ἤξευρε νὰ λέγῃ ψεύματα. Ἐπροχώρησε μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς χαμηλωμένους πρὸς τὸ τραπέζιον, ὅπου ἦτο ὁ κουμπαραῶς, καὶ ἔρριψεν εἰς αὐτὸν ἓν τάλληρον.

Τάλληρον ὁ πτωχὸς ὁ Τάσος; Ὅλα τὰ παιδιὰ τὸν ἐκοίταξαν καὶ δὲν ἐπίστευαν εἰς τὰ μάτια των. Ἕνας ψίθυρος διεδόθη μέσα εἰς τὴν τάξιν. Τότε ὁ Διδάσκαλος ἐστράφη καὶ τοῦ εἶπεν:

—Εἶσαι ἀξιέπαινος, Προκοπίου. Δὲν ἔκαμες ὅμως καλὰ νὰ φέρῃς τόσα πολλά. Ἡ οἰκογένειά σου ἔχει ἀνάγκην. Δὲν ἔπρεπε νὰ πάρῃς ἓν τάλληρον ἀπὸ τὸν πτωχὸν πατέρα σου.

Τότε τὸ πλουσιόπαιδον ἐπετάχθη πάλιν καὶ εἶπε:

—Δὲν τὸ ἐπῆρε, κύριε, ἀπὸ τὴν πατέρα του; Θὰ τὸ ἄρπαξε ἀπὸ κάπου. Τὸν εἶδα τὸ πρῶί, πού ἐτριγύριζε γύρω ἀπὸ τὸν μπάγκον ἐνὸς μανάβη, ὅπου εἶχε βάλει ὁ ἄνθρωπος τὰ λεπτὰ του. Ἀπ' ἐκεῖ ἴσως τὸ ἄρπαξε.

Ἄλλος ψίθυρος ἐσηκώθη πάλιν εἰς τὴν τάξιν. Τὰ παιδιὰ, ἄλλοτε ἐκοίταζαν τὸν συμμαθητὴν των, πού εἶχεν εἶπει τὸν τρομερὸν λόγον διὰ τὸν Τάσον καὶ ἄλλοτε τὸν διδάσκαλον, πού εἶχε σαστίσει καὶ ἐκεῖνος.

Αἴφνης ὁ Τάσος, πού εἶχε καταβιβασμένους ἕως τότε τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἐσήκωσε τὴν κεφαλὴν του καὶ ἀτενίζων τὸν διδάσκαλον εἰς τὸ πρόσωπον, εἶπε μὲ πνιγμένην φωνήν:

—Δὲν εἶμαι κλέπτῃς, κύριε! Στὴ Λαϊκὴ ἀγορά, πού

ἤμουν, δὲν ἐπῆγα διὰ νὰ κλέψω. Ἐπῆγα διὰ νὰ ἐργασθῶ. Ἐκαμα δύο θελήματα εἰς δύο κυρίου, πού εἶχαν ψωνίσει καὶ μοῦ ἔδωσαν ἀπὸ δύο δραχμὰς ὁ καθένας. Ἐβαλα καὶ τὴν δραχμὴν, πού μοῦ εἶχεν δώσει ἡ μητέρα μου ν' ἀγοράσω κουλούρι, καὶ ἔκαμα τὸ τάλληρον. Ἐδωκα λεπτά, πού τὰ ἐκέρδισα μὲ τὴν ἐργασίαν μου.

Καὶ μὲ τὰ τελευταῖα αὐτὰ λόγια ὁ Τάσος ἐξέσπασεν εἰς λυγμούς. Τὸ ἄδικον τοῦ εἶχε πληγώσει τὴν καρδίαν του.

—Ἐλα ἐδῶ, παιδί μου! . . . τοῦ εἶπεν ὁ διδάσκαλος. Μὴν κλαίης! Ἦσο πάντοτε πτωχὸς καὶ τίμιος. Τιμὴ σου! Τώρα ἔδειξες, πὼς ἔχεις καὶ μεγάλην καρδίαν. Εὗγε σου!

Καὶ τὸν ἔσφιγξεν εἰς τὴν ἀγκάλην του καὶ τὸν ἠσπάσθη ὡσὰν τέκνον του.

Τὸ κακὸν πλουσιόπαιδον εἶχε γίνει κατάχλωμον ἀπὸ τὸ κακόν του. Τότε ὁ διδάσκαλος ἐστράφη καὶ τοῦ εἶπε:

—Ἐσένα δὲν σὲ τιμωρῶ διὰ τὴν κακίαν, πού ἔδειξες πρὸς τὸν συμμαθητὴν σου. Ἀρκετὴ τιμωρία εἶναι διὰ σὲ αὐτό, πού βλέπεις αὐτὴν τὴν στιγμήν.

Καὶ τοῦ ἔδειξε τὰ ἄλλα παιδιὰ, πού εἶχαν περικυκλώσει τὸν Τάσον καὶ τὸν ἐθώπευαν καὶ τὸν ἠοπάζοντο.

ΜΙΑ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΠΑΡΕΛΑΣΙΣ

:(Ἀπὸ ἓν μαθητικὸν ἡμερολόγιον).

Χθὲς τὸ ἀπόγευμα, μόλις ἐσχολάσαμεν, εἶδομεν νὰ διέρχεται ἀπὸ τὸ σχολεῖον μας ἓν τάγμα στρατοῦ. Προηγεῖτο ἡ στρατιωτικὴ μουσικὴ καὶ ἠκολούθουν οἱ στρατιῶται μὲ κανονικὸν βῆμα καὶ μὲ τὰ ὄπλα των ἐπ' ὤμου.

Πεντήκοντα περίπου παιδιά, μικρὰ καὶ μεγάλα, ἤρχισαν νὰ χοροπηδοῦν γύρω ἀπὸ τὴν μουσικὴν, νὰ τραγουδοῦν καὶ νὰ βαδίζουν μὲ βῆμα, κτυπῶντα τὸν χάρακα ἐπάνω εἰς τὴν σάκκαν των.

Ἡμεῖς ἐστεκόμεθα εἰς τὸ πεζοδρόμιον καὶ ἐκοιτάζαμεν. Ἐν παιδίον ἐγέλασε μ' ἓνα στρατιώτην, ὁ ὁποῖος ἐχώλαινεν ὀλίγον. Θὰ τὸν εἶχε πληγώσει τὸ ὑπόδημα ἀπὸ τὴν μακρινὴν καὶ κουραστικὴν πορείαν.

Ἀμέσως ὅμως τὸ κακὸν αὐτὸ παιδίον ἠσθάνθη μίαν βαρεῖαν ἀνδρικήν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ὤμου του. Ἐστράφη νὰ ἴδῃ, ποῖος ἦτο. Ἦτο ὁ διδάσκαλός του.

—Πρόσεχε καλά! τοῦ εἶπεν ὁ διδάσκαλος. Τὸ νὰ περιγελαῖς ἓνα στρατιώτην, ὁ ὁποῖος εἶναι εἰς τὴν γραμμὴν καὶ δὲν ἠμπορεῖ νὰ ὑπερασπισθῆ, οὔτε ν' ἀπαντήσῃ, εἶναι τὸ αὐτό, ὡς νὰ προσβάλλῃς ἓνα ἄνθρωπον δεμένον. Εἶναι μία πρᾶξις πολὺ κακὴ.

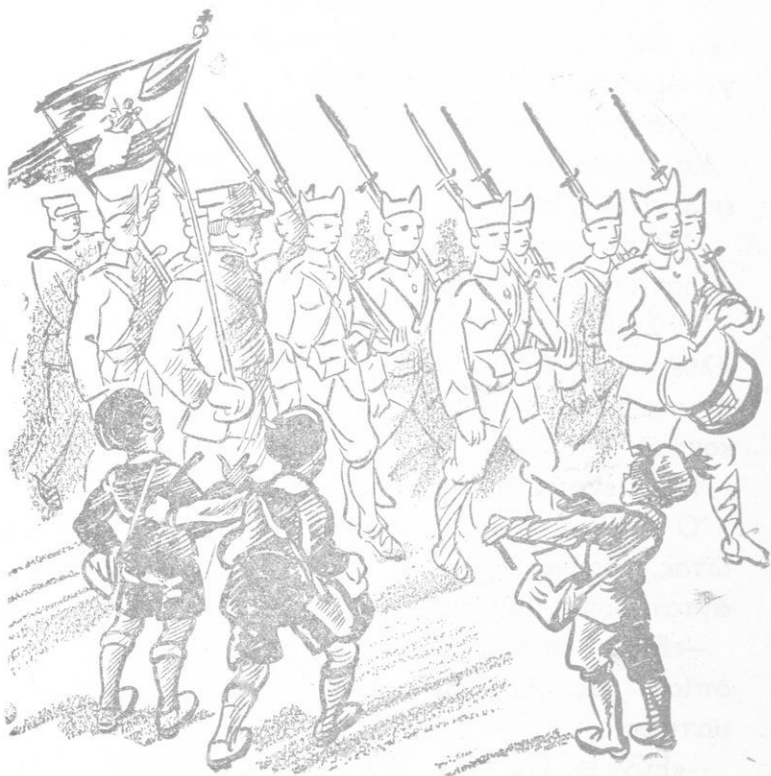
Τὸ κακὸν παιδίον ἐτράπη εἰς φυγὴν.

Οἱ στρατιῶται ἐβάδιζαν ἀνὰ τρεῖς, ἰδρωμένοι, κατασκονισμένοι, ἐνῶ τὰ ὄπλα των ἐλαμπόκοπουν εἰς τὸν ἥλιον.

Ὁ διδάσκαλος μᾶς εἶπεν:

—'Εσείς, παιδιά μου, πρέπει ν' αγαπάτε τούς στρατιώτας. Είναι οί ύπερασπισταί μας. Είναι πάντοτε έτοιμοι νά σκοτωθοῦν δι' ἡμᾶς, ὅταν ξένος στρατός ἀπειλήσῃ τήν Πατρίδα μας.

Είναι καί αὐτοί παιδιά, ὀλίγον μεγαλύτερα ἀπό σᾶς. Καί αὐτοί ἔχουν τὸ σχολεῖον των. Διότι καί ὁ στρατός εἶναι ἓν σχολεῖον, ὅπου τὰ παιδιά μαθαίνουν χίλια πράγματα. Μεταξὺ τῶν παιδιῶν αὐτῶν ὑπάρχουν πλούσιοι καί πτωχοί, ὅπως ὑπάρχουν καί με-

ταξύ σας, καί ἔρχονται ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος. Αὐτὸ τὸ σύνταγμα, ποὺ διέρχεται, εἶναι παλαιόν, ἀπὸ ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἐπολέμησαν εἰς τοὺς περασμένους ἐνδόξους πολέμους. Οἱ στρατιῶται δὲν εἶναι οἱ ἴδιοι, ἀλλ' ἡ Σημαία μένει πάντοτε ἡ ἰδία. Αὐτὴ ἡ Σημαία ἔχει ἰδεῖ πολλὰς μάχας καὶ πολλὰ παλληκάρια νὰ ἐγωνίζονται ὑπὲρ αὐτῆς.

—Νά την! εἶπεν εἷς μαθητής.

Καὶ πράγματι, ὀλίγον παρεκεῖ ἐφαίνετο ἡ Σημαία· ἐκυμάτιζεν ὑπεράνω τῶν κεφαλῶν τῶν στρατιωτῶν.

—Ὅταν διέλθη ἡ κυανόλευκος, νὰ χαιρετήσετε στρατιωτικῶς μὲ τὴν χεῖρα εἰς τὸ μέτωπον!

Ἡ Σημαία, τὴν ὁποίαν ἐκράτει εἷς ἀξιωματικός, διήλθεν ἔμπροσθέν του, ἐσχισμένη καὶ ξεθωριασμένη, μὲ τὰ παράσημα κρεμασμένα εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ κοντοῦ.

Ἡμεῖς ἐχαιρετήσαμεν ὅλοι ὁμοῦ στρατιωτικῶς.

Ὁ ἀξιωματικός, ὁ ὁποῖος διηύθυνε τοὺς στρατιώτας, ἔρριψε βλέμματα πρὸς ἡμᾶς μειδιῶν καὶ μᾶς ἀνταπέδωκε τὸν χαιρετισμόν.

—«Εὔγε, παιδιά!» εἶπε κάποιος, ὁ ὁποῖος ἴστατο ὀπίσω μας. Ἐστράφημεν. Ἦτο εἷς ἀνάπηρος ἀξιωματικός.

—«Εὔγε!», μᾶς εἶπε. «Ἐκάματε πολὺ ὠραῖα!»

Ἐν τῷ μεταξύ ἡ μουσικὴ ἔκαμψεν εἰς τὴν γωνίαν τοῦ μεγάλου δρόμου, περιστοιχισμένη ἀπὸ παιδία, τὰ ὁποῖα τὴν παρηκολούθουν μὲ ἄσματα καὶ φαιδράς φωνάς.

—«Εὔγε!» ἐπανέλαβεν ὁ ἀξιωματικός, ἐνῶ μᾶς παρε-

τήρει. «Όποιος σέβεται τήν Σημαίαν του από μικρός,
 όταν μεγαλώση, τήν υπερασπίζεται καλά!»

Η ΣΗΜΑΙΑ

Πάντα κι όπου σ' αντικρύζω,
 μέ λαχτάρα σταματώ
 και περήφανα δακρύζω,
 ταπεινά σέ χαιρετώ.

Δόξα άθάνατη στολίζει
 κάθε θεία σου πτυχή
 και μαζί σου φτερουγίζει
 τής Πατρίδας ή ψυχή.

Όταν ξάφνου σέ χαηδεύει
 τ' άγεράκι τ' άλαφρό,
 μοιάζει κύμα, πού σαλεύει
 μέ χιονόλευκον άφρό.

Κι ό Σταυρός, πού λαμπυρίζει
 στην ψηλή σου κορυφή,
 είν' ό φάρος, πού φωτίζει
 μιάν έλπίδα μας κρυφή.

Σέ θωρώ κι άναθαρρεύω
 και τά χέρια μου χτυπώ·
 σαν άγία σέ λατρεύω,
 σαν μητέρα σ' άγαπώ.

Κι ἀπ' τὰ στήθη μου ἀνεβαίνει
 μιὰ χαρούμενη φωνή:
 νᾶσαι πάντα δοξασμένη,
 ᾧ Σημαία γαλανή!

Ἰ. Πολέμης

Ο ΝΕΚΡΟΣ ΚΑΙ Η ΣΗΜΑΙΑ

Γέρων τις Κρητικὸς ἴστατο πρὸ τῶν ἐπάλξεων τοῦ Φιρκᾶ καὶ ἐκοίταζεν, ἐκοίταζε τὴν Σημαίαν.

Εἶχεν ἀφαιρέσει τὸ μανδῆλιον τῆς κεφαλῆς του. Ὁ ἥλιος τὸν ἔψηνε. Καὶ αὐτὸς ἀκουμβημένος εἰς τὰ προπετάσματα τοῦ μῶλου ἐκοίταζεν, ἐκοίταζε τὴν Σημαίαν. . . .

Ἦτο ἡ δευτέρα ἡμέρα, ἀφ' ὅτου ὑψώθη ἡ Ἑλληνικὴ Σημαία, μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν ξένων, οἱ ὅποιοι εἶχον κάμει κατοχὴν τῆς Κρήτης.

—Τί τὴν θωρεῖς, καπετάνιε, τὴ Σημαία; Δὲν τὴν ἐχόρτασες νὰ τὴν θωρῆς; Δὲν τὴν εἶδες χθές;

—Τὴν εἶδα, παιδί μου. Τὴν εἶδα χθές διὰ τὸν ἑαυτὸν μου. Σήμερα. . . σήμερα τὴν θωρῶ δι' ἄλλον, δι' ἕναν πατριώτη μου, ποῦ ἐλαβώθη στὰ 1897 καὶ ἀπέθανε ἀπὸ τὴν πληγὴ. Πρὶν νὰ ξεψυχήσῃ ὁμως, ἀπλώνοντας τὸ χέρι του κατὰ τὰ Χανιά, ἐπρόφθασε καὶ μοῦ εἶπε:

«Ἄν ἐσὺ ζήσης, πατριώτη μου, καὶ ἀξιωθῆς νὰ ἰ-

δῆς τὴν Σημαίαν μας, νὰ σταθῆς ἔτσι στὸ φρούριο,
νὰ πᾶς νὰ τὴν ἰδῆς, νὰ τὴν κολοῖδῆς κοί νὰ ἔλθῃς εἰς
τὸ μνήμα μου νὰ φωνάξῃς δυνατά:

—Τὴν εἶδα, πατριώτη μου, τὴ Σημαία μας! Καὶ ἐγώ,
ἔννοια σου, θὰ σ' ἀκούσω. . . .»

Ἐσιώπησεν ὁ γέρων Κρητικός, ἀτενίζων διαρκῶς
εἰς τὴν Σημαίαν. Καὶ ὅσοι τὸν ἤκουσαν ἐδάκρυσαν.

Ἐφυγαν οἱ ἄλλοι—καὶ ὁ γέρων ἐκοίταζεν, ἐκοί-
ταζεν. . . .

Η ΠΑΤΡΙΔΑ ΜΑΣ

—Ξένε, ποῦ μόνος κι ἔρημος
σὲ ξένους τόπους τρέχεις,
πές μου, ποιὸς εἶν' ὁ τόπος σου
καὶ ποιά Πατρίδα ἔχεις;

—Τὴ μακρινὴ Πατρίδα μου
πάντα ποθῶ στὰ ξένα.
Ἐκεῖ τὰ χρόνια τῆς ζωῆς
περνοῦν εὐλογημένα.

Ἐκεῖ κι ὁ θάνατος γλυκός,
κι ἀφοῦ κανεὶς πεθάνη,
ἔχει στὸ μνήμα του Σταυρό,
καντήλι καὶ λιβάνι.

Στ' ἀγαπημένο μου χωριὸ
χαρὲς πάντα καὶ γέλια
στ' ἀλώνια τραγουδιῶν φωνές,
ξεφάντωμα στ' ἀμπέλια.

Κι ὅταν χορεύη ἡ λεβεντιά
 στῆς Πασχαλιάς τῆ μέρα,
 βροντοκοπᾶ τὸ τύμπανο
 καὶ κελαηδεῖ ἡ φλογέρα.

Στῆ μακρινὴ Πατρίδα μου
 ἔχει εὐωδιά καὶ χάρι
 τὸ ταπεινότερο δεντρί,
 τὸ πιὸ φτωχὸ χορτάρι.

Στοὺς κλώνους τῆς ἀμυγδαλιάς
 σμίγουν ἀνθοὶ καὶ χιόνια
 καὶ φέρνουνε τὴν ἀνοιξι
 γοργὰ τὰ χελιδόνια.

Στῶν μαγεμένων της βουνῶν
 τὰ μαρμαρένια πλάγια
 γλυκολαλοῦν οἱ πέρδικες
 καὶ κλαίει ἡ κουκουβάγια.

Ἡ ἀσημένια θάλασσα
 μ' ἀφροὺς τὴν περιζώνει
 κι ὁ οὐρανὸς μὲ τ' ἄστρα του
 τῆ χρυσοστεφανώνει.

Τῆ μακρινὴ Πατρίδα μου,
 πρὶν ἢ σκλαβιά πλακώση,
 τῆ δόξαζ' ἡ παλληκαριά,
 τῆ φώτιζεν ἡ γυνῶσι.

Καὶ τώρ' ἀπὸ τῆ μαύρη γῆ,
 τῆ γῆ τῆ ματωμένη,
 πρόβαλε πάλ' ἡ λευθεριά
 σὰν πρῶτ' ἀντρειωμένη.

—Φτάνει! τῆ χώρα, πού μοῦ λές,
 τῆ γνώρισα, τὴν εἶδα·
 τὴν μακρινὴ Πατρίδα σου
 ἔχω κι ἐγὼ Πατρίδα.

Γ. Δροσίνης.

Η ΕΥΧΑΡΙΣ ΚΑΙ Ο ΝΕΙΛΟΣ

1. Ξανθή, εἶπεν ἡ Δημῶ, ἡ τροφός του, θέλεις νὰ σοῦ διηγηθῶ τὴν ἱστορίαν τῆς νυφίτσας, πού ἐμβῆκε εἰς μίαν σιταποθήκην;

—᾽Οχι! εἶπεν ἡ Ξανθή.

—Μήπως θέλεις νὰ σοῦ διηγηθῶ διὰ τὸν ᾽Οδυσσεά, πού ἐπῆγεν εἰς τὸ σπήλαιον τοῦ Κύκλωπος;

—᾽Οχι! ὄχι! ἀπήντησε καὶ πάλιν ἡ Ξανθή.

—᾽Αλήθεια, δὲν θέλεις νὰ μάθης, πῶς ὁ φοβερός Πολύφημος, μὲ τὸ ἕνα μεγάλο μάτι εἰς τὸ μέτωπον, ἐκράτησε κλεισμένον μέσα εἰς τὸ σπήλαιόν του τὸν πολυμήχανον ᾽Οδυσσεά; Δὲν θέλεις νὰ μάθης, πῶς ὁ πονηρὸς ᾽Οδυσσεὺς κατάρθωσε νὰ τοῦ ἐξορύξη τὸν ὀφθαλμὸν καὶ ὕστερα νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τὸ σπήλαιον, κρυμμένος ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὴν κοιλίαν τοῦ κριοῦ;

—᾽Οχι! ὄχι! ὄχι! ἀπήντησε μὲ πείσμα ἡ Ξανθή.

—Ξανθή! ἤκουσθη μία βαρεῖα, γυναικεία φωνή, ἂν δὲν θέλῃς νὰ καθίσῃς φρόνιμα καὶ δὲν ἀκούῃς τὴν Δημῶ, θὰ φωνάξω νὰ ἔλθῃ ἀμέσως νὰ σὲ πάρῃ ἡ Μορμολύκη, ποὺ παίρνει ἐκεῖνα τὰ παιδιὰ, ποὺ δὲν ἀκοῦν!

Μόλις ἤκουσε «Μορμολύκη» ἡ Ξανθή, ἔμαζεύθη, ἐσιώπησε καὶ ἐκρύφθη εἰς τὸ εὐρύχωρον ἱμάτιον τῆς

τροφοῦ τῆς, ἐνῶ ἡ Λευκίππη, ἡ μήτηρ τῆς, ἐστόλιζε τὴν ἄλλην θυγατέρα τῆς, τὴν Εὐχαριν.

Ἦτο ἡ ἡμέρα, κατὰ τὴν ὁποῖαν ἐτελοῦντο αἱ μεγάλαι ἑορταὶ τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων, κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ μεγάλου Περικλέους. Ἀπὸ ὅλην τὴν Ἀττικὴν καὶ ἀπὸ πολλὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος γέροντες καὶ νέοι, ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ παιδιὰ εἶχον συρρεύσει, διὰ νὰ ἴδουν τὴν μεγαλυτέραν καὶ λαμπροτέραν ἑορτὴν τῶν Ἀθηναίων, τὰ μεγάλα Παναθήνια. Ἡ ἑορτὴ αὐτὴ

ἐγίνετο χάριν τῆς Παλλάδος Ἀθηνᾶς, ἣ ὁποία ἐπροστάτευε τὴν πόλιν.

Ἡ Εὐχαρις, ἡ θυγάτηρ τοῦ Δημοχάρους, ἐνὸς ἀπὸ τοὺς προκρίτους τῶν Ἀθηνῶν, εἶχε λάβει μέρος εἰς τὸ κέντημα τοῦ πέπλου τῆς Ἀθηνᾶς. Ἐκείνην ἀκριβῶς τὴν πρωΐαν θὰ τὸν μετέφερον μὲ μεγάλην πομπὴν καὶ λιτανεΐαν, διὰ νὰ τὸν παραδώσουν εἰς τὸν ναὸν τῆς θεᾶς, ὁ ὁποῖος ἦτο κτισμένος ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ βράχου τῆς Ἀκροπόλεως.

Αἱ δοῦλαι ἐνέδυσαν τὴν Εὐχαριν μὲ ἕν λευκόν, ὅπως ἡ χιών, λινοῦν φόρεμα, τὸν χιτῶνα. Ἡ μήτηρ τῆς τῆς ἔκαμε πλεξίδας τὴν ὠραΐαν κόμην, τὰς ἐσήκωσεν ἐπάνω εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ ὕστερα ἐπέθεσεν εἰς τὴν κόμην τῆς ἕνα χρυσοῦν στέφανον.

Ἀφοῦ τὴν ἠτοίμασε καλά, τῆς ἔδωκε μειδιῶσα ἕνα πολύτιμον καθρέπτῆν ἀπὸ στίλβοντα χαλκόν, διὰ νὰ καθρεπτισθῆ. Ἡ Εὐχαρις ἐνεθουσιάσθη.

Ὡμοιάζε μὲ τὰς Καρυάτιδας τοῦ Ἐρεχθίου.

Καὶ ἡ Λευκίππη τῶρα ἐνεδύθη τὰ καλύτερά τῆς φορέματα καὶ κοσμήματα. Ἐπάνω εἰς τὸ μακρὸν φόρεμά τῆς, τὸ ὁποῖον συνεκράτει εἰς τὰ πλάγια μία χρυσὴ πόρπη, ἔρριψεν ἕν πολύτιμον ἱμάτιον κεντημένον μὲ πορφύραν. Εἰς τὴν χεῖρα τῆς ἔβαλεν ἕν χρυσοῦν βραχιόλιον, μὲ δύο Σφίγγας χαραγμένας ἐπάνω, καὶ ἀνάμεσα εἰς τοὺς βοστρύχους τῆς κόμης τῆς ἐκρέμαντο ἀπὸ τὰ ὦτα τῆς πολύτιμα ἐνώτια μὲ δύο κρίκους ἀπὸ λευκὸν σμάλτον.

—Μοῦ φαίνεται, πὼς ἀργήσαμε, μητέρα, εἶπε μὲ ἀνησυχίαν ἡ Εὐχαρις.

—Μιά στιγμή ακόμη, ἔχε ὑπομονήν! εἶπεν ἡ μήτηρ της. Περιμένομεν τὸν Νεῖλον νὰ μᾶς φέρῃ τὰ τριαντάφυλλα, ποῦ θὰ στολίσουν τὸ κάνιστρόν σου. Μόλις ἔλθῃ, θὰ φύγωμεν. Ὅπου καὶ ἂν εἶναι, ἔφθασεν. Ὁ ἥλιος ἐψήλωσεν. Ἐχομεν βλέπεις καὶ τὴν ἀσχολίαν τῶν ἀδελφῶν σου· ἡ Ζανθὴ δὲν κρατεῖται καὶ βασανίζει τὴν Δημῶ· τὸν ἀδελφόν σου τὸν Λύσιν ἠναγκάσθην νὰ τὸν στείλω περίπατον μὲ τὸν Σίκκινον, τὸν παιδαγωγόν του. ὦ! αὐτὸ τὸ παιδί εἶναι ἀνυπόφορον μὲ τὰς ἀταξίας του. Τώρα μοῦ ζητεῖ ἓν ἀλογάκι! Θέλει, λέγει, νὰ ὑπάγῃ καὶ αὐτὸς ἔφιππος μαζί μὲ τοὺς ἄλλους νέους εἰς τὴν Πομπήν! Ἄκοῦς;

2.

Μόλις εἶχε τελειώσει αὐτὰ τὰ λόγια ἡ Λευκίππη, ὅτε ἠκούσθησαν φωναὶ ἀπὸ μίαν μεγάλην γειτονικὴν αὐλήν, ἡ ὁποία εἶχε γύρωθεν μαρμάρινον περιστύλιον μὲ στοάν. Ἐκεῖ ἐγένετο ἀπὸ τοὺς πλουσίους Ἀθηναίους ἡ ὑποδοχὴ τῶν ξένων ἐπισκεπτῶν. Ἡ Λευκίππη ἔσπευσε νὰ ἐξέλθῃ, διὰ νὰ ἴδῃ. Ἄλλ' ἐνῶ διήρχετο ἀπὸ τὸ δωμάτιον τῆς οἰκονόμου καὶ τῶν ὑπηρετριῶν, εὐρέθη πρὸ ἑνὸς γέρωντος μὲ λευκὴν γενειάδα καὶ πρὸ ἑνὸς παιδίου. Ὁ γέρων ἐφόρει μακρὸν καὶ πλατὺ ἱμάτιον, ὑψηλὰ ὑποδήματα καὶ ἐκράτει λεπτὴν βέργαν· ἐμάλλωνεν αὐστηρὰ τὸ παιδάκι, τὸ ὁποῖον ἦτο ἕως ὀκτῶ ἐτῶν! Αὐτὸ τὸ πρᾶγμα δὲν ἐφάνη πολὺ παραξενον εἰς τὴν Λευκίππην.

—Τί ἔκαμες πάλιν, Λύσι; ἠρώτησε.

Φύσις-Ζωή. Δ' Δημοτ. Νιρβάνα Ζήση-Δαμασκηνῶ. *Ἐκδ. Α'

—Δέν τόν θέλω πιά τόν παιδαγωγό, δέν τόν θέλω! ἔλεγε τὸ παιδίον μὲ μίαν φωνήν, ποὺ τὴν διέκοπτον οἱ λυγμοί.

—Διατί, παιδί μου;

—Διότι ὁ Σίκκινος δέν μ' ἀφήνει νὰ κάμω τίποτε, οὔτε κἄν νὰ κινηθῶ. Λύσι, δέν σταυρώνουν τὰ πόδια, ὅταν κάθηνται! Λύσι, μὴ ἀκουμβῆς εἰς τὸ χέρι σου τὸ σιαγόνη! Λύσι, εἰς τὸν δρόμον νὰ πηγαίνης μὲ κατεβασμένα τὰ μάτια! Λύσι, πρέπει νὰ ξεύρης, ὅτι, ὅταν τρώγουν, παίρνουν τὴν σάλτσαν μὲ τὸν ἕνα δάκτυλον, τὸ ψάρι καὶ τὸ κρέας μὲ τὰ δύο! Λύσι, ὅταν κανένας ξύνεται, πρέπει νὰ τὸ κάμνη μὲ διάκρισιν! Λύσι, ἀπ' ἐδῶ, Λύσι, ἀπ' ἐκεῖ, μ' ἐτρέλλανε! "Ὀχι! "Ὀχι! δέν τόν θέλω πλέον τὸν παιδαγωγόν! Περισσότερον ἐπροτιμοῦσα τὴν Μορμολύκην, ὅταν ἤμην μικρὴς!

—Πολὺ καλὰ! εἶπεν ἡ Λευκίππη. Σίκκινε, ἀφοῦ ὁ Λύσις δέν σέ θέλει, θὰ ὑπάγης μόνος σου νὰ ἴδῃς τὴν Πομπήν καὶ αὐτὸν θὰ τὸν ἀφήσωμεν εἰς τὸν Τύχωνα, νὰ τὸν φυλάττη κατὰ τὴν ὥραν τῆς Πομπῆς.

Ἦτο Σίκκινος, ὁ ὁποῖος ἐγνώριζε καλὰ, ὅτι δέν ἦτο αὐστηρὰ ἡ Λευκίππη, ἐμειδίασε μέσα εἰς τὰ λευκὰ γένεα του καὶ ὁ Λύσις συνεσταλμένος ἐκαθάριζε τοὺς δακρυσμένους ὀφθαλμούς του μὲ τοὺς γρόνθους του.

3.

Ἐν κτύπημα ἠκούσθη ἀπὸ τὸ κλείσιμον τῆς αὐλοθύρας, συνοδευόμενον μὲ ὑλακὴν κυνός, ὅστις ἐφύλαττε τὴν εἴσοδον. Ἡ μήτηρ προσέχουσα εἰς τὸ κτύ-

πημα αυτό, ἔλησμόνησε τὸν Λύσιν. Ἦρχετο ὁ Νεῖλος μ' ἐν κάνιστρον εἰς τὰς χεῖρας, περιέχον φρεσκοκομμένα, δροσοστάλακτα τριαντάφυλλα.

—Ἄ! σ' εὐχαριστῶ, Νεῖλο! Τί ὥραϊα λουλούδια! εἶπεν ἡ Εὐχαρίς, ἡ ὁποία ἐπαρουσιάσθη μὲ τὸ κτύπημα τῆς θύρας καὶ παρέλαβε τὰ τριαντάφυλλα ἀπὸ τὰς χεῖρας του.

Εἰς τὰ ἀπλᾶ αὐτὰ λόγια ὁ δοῦλος ἐκοκκίνισεν ὀλίγον. Ἦτο εὐχαριστημένος, πού τῆς ἤρresαν. Διότι αὐτὰ τὰ ἄνθη τὰ εἶχε φυλαγμένα ἀπὸ καιρὸν δι' αὐ-

τήν εἰς κάτι ἀπόμερες τριανταφυλλιές, ποὺ εὐρίσκοντο εἰς μίαν γωνίαν τοῦ κήπου τοῦ Δημοχάρους. Τὰ εἶχε μόνος του καλλιεργημένα καὶ φροντισμένα. Ἄλλ' εἶχε δίκαιον νὰ περιποιῆται τὴν Εὐχαριν. Εἰς αὐτὴν δὲν ἐχρεώσται τὸ ὅτι ἦτο ὁ πλεόν εὐτυχισμένος δοῦλος τῶν Ἀθηνῶν;

Δύο ἔτη πρωτύτερα ἢ ἐσοδεῖα τῆς Ἀττικῆς ἦτο πεινιχρά. Ὁ Δημοχάρης, ὅστις εἶχε περισσότερα τῶν δέκα ἰστιοφόρων, δεμένα εἰς τὸν λιμένα τοῦ Πειραιῶς, ἀπεφάσισε καὶ ἐταξίδευσε μόνος του εἰς τὰ παράλια τοῦ Βοσπόρου, διὰ ν' ἀγοράσῃ σιτηρά.

Ἐμεινεν ἐκεῖ πέντε μῆνας.

Μίαν ἡμέραν ἐπληροφόρηθη ἡ Λευκίππη, ὅτι ἐφάνη εἰς τὴν θάλασσαν ὁ στολίσκος μὲ τὸν σύζυγόν της. Κατέβη λοιπὸν εἰς τὸν Πειραιᾶ μὲ τὴν Εὐχαριν, τὸν Λύσιν καὶ τὴν Ζανθὴν, διὰ νὰ ὑποδεχθῆ πρώτη πρῶτη τὸν ἄνδρα της.

Ὅταν ἐφθασαν εἰς τὸν λιμένα τὰ παιδιὰ, ἔμειναν μὲ ἀνοικτὸν τὸ στόμα. Ἡ κίνησις τοῦ λιμένος, τὰ ἰστιοφόρα, τὰ ὁποῖα ἔπλεον εἰς τὸ ἀνοικτὸν πέλαγος, κλίνοντα ἐλαφρῶς μὲ τὸ γλυκοφύσημα τοῦ ἀέρος· αἱ τριῆρεις, δηλ. τὰ πλοῖα μὲ τὰς τρεῖς σειρὰς κωπῶν, τὴν μίαν ἐπὶ τῆς ἄλλης· τὸ κτύπημα τῶν κωπῶν, τὸ ὁποῖον ἐγίνετο μὲ ρυθμόν· ἡ ἐκφόρτωσις τῶν πλοίων, τὰ ὁποῖα μετέφερον εἰς τὸν Πειραιᾶ τοὺς τάπητας τῆς Μιλήτου, τὴν ξυλείαν τοῦ Εὐξείνου Πόντου, τὰ ὀπωρικὰ τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου... ὅλα τοὺς ἔκαμμον μεγάλην ἐντύπωσιν! Αἴφνης ὁμως ἡ Εὐχαρίς ἐξέβαλε μίαν φωνήν. Τί τρέχει;

Εἰς ἓν πλοῖον, τὸ ὁποῖον ἦλθεν ἀπὸ τὴν Θράκην καὶ εἰς τὸ ὁποῖον οἱ δοῦλοι ἐξεφόρτωνον τοὺς οἴνους, εἶδε τὸν ἐπιστάτην νὰ δέρῃ ἀνηλεῶς ἓνα δοῦλον, διότι ὑπέπεσεν εἰς κάποιαν ἀπροσεξίαν. Τὰ κτυπήματα τῆς μάστιγος ἐπιπτον ὡς βροχὴ ἐπὶ τοῦ γυμνοῦ σώματος τοῦ δούλου καὶ τὸ αἷμα ἔρρεε τόσον ἄφθονον, ὥστε καὶ ὁ πλέον ἄκαρδος θὰ ἐλυγίζετο.

Τὸ κοράσιον ὠχρίασε καὶ ὀλίγον ἔλειψε νὰ λιποθυμήσῃ. Ὅτε δὲ μετ' ὀλίγον ἀπεβιβάσθη ὁ πατὴρ Δημοχάρης ἀπὸ τὴν ὄλκᾶδα του, ἐπήδησεν εἰς τὸν λαιμόν του, τρέμουσα καὶ μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς πλήρεις δακρύων τοῦ ἐπιθύρῃσεν εἰς τὸ αὐτίον:

— Πατέρα μου, θέλεις νὰ καλοκαρδίσης τὴν κόρην σου;

— Θέλω βέβαια, εἶπε γελῶν ὁ Δημοχάρης. Πές μου, τί θέλεις ἀπὸ ἐμένα, παιδί μου;

— Ἀγόρασέ μου, παρακαλῶ, αὐτὸν τὸν δοῦλον!

Δι' ὀλίγων διηγήθη τότε εἰς τὸν σύζυγόν της ἡ Λευκίππη τὸ ἐπεισόδιον τοῦ δούλου. Δὲν χάνει καιρὸν ὁ πλούσιος Ἀθηναῖος, δίδει 400 δραχμάς, ἀγοράζει τὸν δυστυχισμένον δοῦλον καὶ τὸν φέρουν μαζί των εἰς τὰς Ἀθήνας.

Ὁ Νεῖλος, οὕτω τὸν ἔλεγαν, ἦτο ἀπὸ τὴν Συρίαν. Ἐνας ἄνθρωπος ἕως ἐκεῖ ἐπάνω, μεγαλόσωμος καὶ δυνατός. Εἶχεν ὅμως καὶ ἄλλα προτερήματα. Ἦτο πολὺ εὐφυῆς καὶ ἀφωσιωμένος εἰς τὸν κύριόν του. Δι' αὐτὸ ὁ Δημοχάρης τοῦ εἶχεν ἐμπιστευθῆ τὴν ἐπίβλεψιν τοῦ κτήματός του.

— Ὁ κύριος εἶναι ἐδῶ; ἠρώτησεν ὁ Νεῖλος, ἀφοῦ πα-

ρέδωκεν εἰς τὸν μάγειρον τὰ λαχανικὰ καὶ τὰς ὀπώ-
ρας. Θέλω νὰ τοῦ ὀμιλήσω διὰ τὰ ἀμπέλια του.

—Ὅχι, εἶπεν ἡ Λευκίππη. Ἐπῆγεν εἰς τοὺς ἀγῶνας,
ποὺ γίνονται εἰς τὸ Στάδιον, παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Ἰ-
λισσοῦ. Μεῖνε ἐδῶ σήμερον νὰ ἴδῃς τὴν ἑορτὴν καὶ βλέ-
πεις τὸ βράδυ τὸν πατέρα μου.

Ἦλθε τέλος ἡ ὥρα νὰ φύγουν διὰ τὴν Πομπήν.

Ἡ Λευκίππη, τὰ τέκνα της καὶ οἱ δοῦλοι της ἐξῆλ-
θον τῆς οἰκίας καὶ διηυθύνθησαν πρὸς τὴν Ἀκρόπολιν.

4.

Ἡ Πομπὴ τῶν Παναθηναίων ἐξεκίνηει ἀπὸ τὸν «Ἐξω
Κεραμεικόν», ὁ ὁποῖος ἦτο παρὰ τὸ Νεκροταφεῖον τῶν

ἀρχαίων Ἀθηναίων. Ἐκεῖ συνηθοῦζοντο ὅλοι, ὅσοι θὰ
ἐλάμβανον μέρος εἰς τὴν παρέλασιν. Διήρχοντο ἀπὸ
τὸ Δίτυλον, μὲ τὰς δύο μεγάλας πύλας, καὶ ἀκολου-

θοῦντες ὕστερα τὸν πλατὺν «δρόμον», οὕτω τὸν ἔλε-
γαν, ἐβάδιζον πρὸς τὴν Ἀκρόπολιν.

Προηγοῦντο οἱ ἱερεῖς, αἱ ἰέρειαι, οἱ μάντις, οἱ κή-

ρυκες καὶ οἱ γέροντες, μὲ βάδισμα μεγαλοπρεπές, βαρὺ
καὶ ἐπιβλητικόν, κρατοῦντες κλάδους ἐλαίας.

Ἐπειτα ἠκολούθουν οἱ ὀπλίται, οἱ ὅποιοι ἐλαμπο-
κόπουν μὲ τὰς στιλβούσας ἀσπίδας των καὶ τὰς λόγ-
χας των. Κατόπιν ἐβάδιζον ὑπερήφανοι οἱ νεανῖαι, οἱ
ὅποιοι εἶχον νικήσει εἰς τοὺς ἀγῶνας, εἰς τὸν δρόμον,

εἰς τὸ πῆδημα, εἰς τὸν δίσκον, τὸ ἀκόντιον καὶ τὰ ἄλλα ἀγωνίσματα. Οἱ περισσότεροι ἐξ αὐτῶν, ἐπήγαιναν ἔφιπποι, καμαρωτοὶ ἐπάνω εἰς τοὺς ὑπερφάνους ἵππους των. Ἄλλοι πάλιν ἐπήγαιναν μὲ τὰ «πομπικὰ ἄρματα», τὰ ὅποια εἶχον νικήσει εἰς τοὺς ἀγῶνας.

ἽΩραῖα παιδιά λευκοενδεδυμένα ἐξεφύλλιζον ρόδα καὶ τὰ ἔρριπτον εἰς τὸν «Ἱερὰν ὁδόν». Ἦκολούθουν ἔπειτα κομπαὶ παρθένοι τῶν εὐγενῶν, μὲ κἀνιστρα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς στολισμένα μὲ γιρλάνδας ἀπὸ ἄνθη. Μέσα εἰς τὰ κἀνιστρα εἶχον σκεύη, τὰ ὅποια ἐχρειάζοντο διὰ τὰς θυσίας. Αὐταὶ ἦσαν αἱ κἀνηφόροι. Ἐνάμεσα εἰς τὰ κοράσια διεκρίνετο καὶ ἡ Εὐχάρης. Ἐβάδιζε σοβαρὰ καὶ ὑπερήφανα.

Ἡ χαριτωμένη ὁμάς τῶν κορασιῶν διήρχετο καὶ αἱ ἐπευφημίαι τῶν θεατῶν ἔφθανον ἕως τὸν οὐρανόν. Οἱ θεαταὶ εἶχον ἀναβῆ εἰς τὰς στέγας τῶν οἰκιῶν ἢ εἶχον ἀναρριχηθῆ εἰς τὰς ἐξέδρας, αἱ ὅποια εἶχον στηθῆ διὰ τὴν ἑορτήν. Ἄλλοι εἶχον συγκεντρωθῆ εἰς τὰ σταυροδρόμια καὶ ὅλοι προσεπάθουν νὰ διασπάσουν τὴν ζώνην, ἐνῶ τοὺς συνεκράτουν μὲ δυσκολίαν μισθοφόροι Σκύθαι.

Μετ' ὀλίγον ἐν ὥραϊον ἱστιοφόρον μὲ τρεῖς σειρὰς κωπῶν, κυλιόμενον ἐπάνω εἰς τροχοὺς, μὲ τὸν ἱερὸν Πέπλον τῆς θεᾶς κρεμασμένον εἰς τὸν ἱστόν του, ἤρχισε νὰ προχωρῆ. Ἐμπρὸς ἐπήγαινον μουσικοὶ μὲ αὐλοὺς καὶ μὲ λύρας καὶ ἠκολούθουν χορευτριά.

Τέλος ἐπροχώρει μία γραμμὴ μικρὰ ἀπὸ ζῶα, βοῦς καὶ πρόβατα, τὰ ὅποια θὰ ἐθυσιάζοντο εἰς τὸν βωμὸν

τῆς Παλλάδος, ἐνῶ οἱ προσκυνηταί, μὲ ἑορτάσιμον στολήν, φαιδροὶ καὶ ἐνθουσιασμένοι, ἔφερον τὸν οἶνον, τὸν ὅποιον θὰ ἔπινον ἀπὸ τὰ μεγάλα «Παναθηναϊκὰ ποτήρια» καὶ οἱ ὅποιοι διεσκέδαζον μέχρι τῆς ἑσπέρας.

Ἡ Πομπὴ ἔστρεψε εἰς τὸ διπλοῦν τεῖχος τῆς Ἀκροπόλεως, πρῶτον ἀνατολικῶς καὶ ὕστερον νοτίως, διὰ νὰ ἔλθῃ νὰ σταματήσῃ πρὸ τοῦ λόφου τοῦ Ἀρείου Πάγου. Ὁ λαός, ὁ ὅποιος ἐστέκετο εἰς τοὺς πέριξ λόφους, ἠτένιζε τοὺς μαρμαρίνους ναοὺς, οἱ ὅποιοι ἐξεχώριζον κάτωθεν τοῦ λαμπροῦ οὐρανοῦ. Ἴδου τὸ Ἐρέχθειον μὲ τοὺς λεπτοὺς καὶ ὑψηλοὺς ἰωνικοὺς κίονάς του! Ἴδου καὶ ὁ Παρθενῶν, μὲ τοὺς δωρικοὺς κίονάς του καὶ τὰ γιγάντεια ἀγάλματα τοῦ Φειδίου καὶ μὲ τὴν Ζωφόρον γύρωθεν, ἥτις παρίστανε αὐτὴν τὴν παρέλασιν. Παρίστανε καὶ τοὺς θεοὺς ἀκόμη, οἱ ὅποιοι κατέβαινον, διὰ νὰ ἴδουν τὴν Πομπήν. Ἐκεῖ μέσα εἰς τὸν Παρθενῶνα ἦτο τὸ χρυσελεφάντινον ἄγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς. Ἴδου καὶ τὰ μεγαλοπρεπῆ Προπύλαια τῆς Ἀκροπόλεως, ποὺ ἔλαμπον ἀπὸ πὸ μάρμαρον καὶ πρὸ αὐτῶν ὁ μικρὸς ναὸς τῆς Ἀθηνᾶς Νίκης.

5.

Ἡ Λευκίππη μὲ τὴν Ξανθὴν καὶ τὸν Λύσιν καὶ μὲ τὴν Δημῶ καὶ τὸν Σίκκινον, συνηντήθησαν μετὰ τοῦ σύζυγου τῆς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ τραπεζίτου Πασίωνος.

Ὁ Πασίων κατῶκει εἰς μίαν οἰκίαν, ἥτις εὕρισκετο εἰς τὸ πέρασμα τῆς Πομπῆς, μεταξύ τοῦ Ἀρείου Πά-

γου και τῆς συνοικίας τῆς Ἀκροπόλεως. Καὶ ἀπὸ τὸν ἐξώστην, πρᾶγμα σπάνιον εἰς τὰς ἀρχαίας πόλεις, ὅστις ἦτο εἰς τὸ πρῶτον πάτωμα, παρηκολούθουν τὴν Πομπήν, ἣτις ἀνέβαινεν ἤδη, ἀργὰ ἀργὰ, πρὸς τὰ Προπύλαια. Διήρχοντο ἱερεῖς, ἀθληταί, μουσικοί, παιδία, κοράσια, ὅτε αἴφνης εἰς τὸ μέσον τοῦ δρόμου ἠκούσθησαν ἄγριαι φωναί. Εἶδον ἀνθρώπους, πού ἔτρεχον ὡς τρελλοί, καὶ κατόπιν ἓνα ταῦρον. Εἶχεν ἀφηνιάσει, ἐκτύπα τὰ πλευρά του μετὰ τὴν οὐράν του καὶ τρέχων μετὰ τὴν κεφαλὴν καταβιβασμένην ἀνέτρεπεν ὅ,τι εὕρισκεν ἐμπρὸς του. . . . Εἰσῆλθεν ἐξηγριωμένος εἰς τὴν Πομπήν. Εἶχεν ἐκφύγει ἀπὸ τὴν γραμμὴν του, ἐκμανεῖς ἀπὸ μίαν ἀλογόμυϊαν, ἣ ὁποία τὸν ἐκέντησε. Φόβος καὶ τρόμος κατέλαβε τὸ πλῆθος!

Ἡ Λευκίππη ἔκυψε, διὰ νὰ ἴδῃ καὶ τί βλέπει!

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὁ ἀφηνιάσας ταῦρος εἰσδύει ἀνάμεσα εἰς τὰ κανηφόρα κοράσια. Τρέχουν ἐκεῖνα περίτρομα καὶ ἡ Εὐχαρις στέκεται ἐξαφνισμένη. Ὁ ταῦρος ὀρμᾷ μετὰ μίαν ἀγρίαν κίνησιν νὰ τὴν κτυπήσῃ μετὰ τὰ κέρατά του.

Ἡ Δημοχάρης ἐπετάχθη ἔξω ὡς τρελλός.

Πρὸ αὐτοῦ ὅμως ἀπὸ μίαν ἀπόδοτον τοῦ δρόμου, σπεύδει εἰς ἀνθρώπος. Ἦτο ὁ Νεῖλος, ὁ δοῦλος, ὁ ὁποῖος ἔτυχε νὰ εἶναι ἐμπρὸς εἰς αὐτὴν τὴν σκηνήν. Μετὰ μίαν ἀπότομον χειρονομίαν ἀναποδογουρίζει τὸν Σκύθην, ὅστις ἐφύλαττε τὴν γραμμὴν, καὶ τρέχει ἐναντίον τοῦ ταύρου, τὴν στιγμὴν ἀκριβῶς, πού ἔκυπτε τὴν κεφαλὴν του, διὰ νὰ κτυπήσῃ τὴν Εὐχαριν. Τὸ πλῆθος ἔτρεχε περίτρομον.

Ὁ Νεῖλος συλλαμβάνει τὸν ταῦρον ἀπὸ τὰ κέρατα καὶ μὲ τὰς χαλυβδίνους χεῖρας του, στρέφει ἀποτόμως τὴν κεφαλὴν του πρὸς τὰ δεξιὰ. Οὕτως ἡ Εὐχαρίς ἀπέφυγε τὸ κτύπημα, ἀλλ' ἔπεσε λιπόθυμος.

Ἡ Εὐχαρίς μετ' ὀλίγον συνῆλθε. Ἄνεστéναςεν, ἐνώ

εἰς τὰς χλωμάς ἀπὸ τὴν φρίκην παρειάς της ἐκυλίοντο μεγάλα δάκρυα. Σιγὰ σιγὰ ὁ Δημοχάρης, ὅστις ἔφθασεν ἐκείνην τὴν στιγμήν, ἐσήκωσε εἰς τὰς χεῖρας τὴν θυγατέρα του, οἱ βοηλάται ἔδесαν πάλιν τὸ ἀφηνιάσαν ζῶον καὶ ἡ λιτανεία ἐπανέλαβε τὴν πορείαν πρὸς τὸ Ἐρέχθειον. Ἐξήπλωσαν τὴν Εὐχαρίν

ἐπὶ μιᾷς κλίνης, εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Πασίωνος. Δὲν ἤτο σοβαρὰ κτυπημένη, ἀλλ' ἡ ἀπότομος πτώσις τὴν ἐζάλισε, καὶ ἐνῶ ἡ μήτηρ τῆς ἔκλαιε καὶ ἑστερνοκοπεῖτο, αὐτὴ ἐκοιμᾶτο ἤσυχος.

Φωναὶ χαρᾶς, ἄσμάτων, γλυκεῖα μουσική, ἡ ὁποία ἤρχετο ἀπὸ τὴν Ἀκρόπολιν, ἐγλύκαιναν ὡς νανουρίσματα τὸν ὕπνον τῆς. Ὁ λαός, μόλις ἔφθασεν εἰς τὴν κορυφὴν τῆς Ἀκροπόλεως, ἔψαλλεν ὕμνους εἰς τὴν θεάν. . . . .

6.

Κατὰ τὴν ἐσπέραν ἡ Εὐχαρις ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς τῆς. Γύρω τῆς εἶδε τὴν Λευκίπτην καὶ τὸν Δημοχάρην, ἔπειτα τὸν Πασίωνα καὶ τὴν σύζυγόν του τὴν Ἐπίχαριν, καὶ ἐντὸς τῆς σκιάς, πλησίον τῆς Ξανθῆς καὶ τοῦ Λύσιδος, τὴν Δημῶ, τὸν Σίκκινον καὶ τὸν Νεῖλον.

—Πατέρα! εἶπε μὲ σιγανὴν καὶ πονεμένην φωνὴν δὲν θέλω νὰ εἶναι πλέον δοῦλος ὁ Νεῖλος!

—Νεῖλε! εἶπεν ὁ Δημοχάρης, ἀτενίζων τὸν Σύριον, ἀπ' αὐτὴν τὴν στιγμήν σε ἀπελευθερώνω καὶ ἀπὸ αὔριον θὰ εἶσαι διευθυντῆς εἰς τὸ κτῆμα μου!

Καὶ ὁ Νεῖλος, ὁ ὁποῖος δὲν ἠδύνατο νὰ κρατήσῃ τὴν συγκίνησίν του, ἀπεκρίθη:

—Ὁ αὐθέντης μου, ὁ Ζεὺς, ἐλπίζω νὰ μοῦ δώσῃ μίαν ἡμέραν τὴν εὐκαιρίαν νὰ σοῦ χάρισω τὴν ζωὴν μου.

ΤΟ ΝΗΣΑΚΙ

Νησάκι μου ὄμορφο,
καμαρωμένο,
στὰ ξένα κι ἂν μένω,
δὲν σὲ ξεχνῶ.

Τὴν νύχτα βρίσκομαι
ξάφνω σιμά σου,
στὴν ἄμμουδιά σου,
ποὺ ἀγαπῶ.

Τρέχω, ξαπλώνομαι,
κάθομαι χάμω,
πάνω στὸν ἄμμο
παιζογελῶ.

Νὰ κι οἱ βαρκοῦλες σου
γοργοκυλᾶνε·
θαρρεῖς, πετᾶνε
μέσ στὸ γιαλό.

Καλὴ βαρκοῦλα μου,
ἔλα στὰ ξένα!
"Αχ, πάρε καὶ μένα,
σὲ καρτερῶ.

Νησάκι μου ὄμορφο,
καμαρωμένο,
στὰ ξένα κι ἂν μένω
δὲν σὲ ξεχνῶ.

Μ. Δαμιράλης

ΤΟ ΜΕΛΤΕΜΙ

Ἐρθες νὰ δροσίσης
 τὴ φρυγμένη γῆ
 καὶ ζωὴ νὰ χύσης
 στὴ νεκρὴ σιγῇ,
 π' ὅλα τὰ βαραίνει,
 ὅλα τὰ μαραίνει.

Πνέεις, λούεις, ραίνεις
 τὰ χρυσᾶ νησιά,
 κι ὅλα τ' ἀνασταίνεις
 μέσα στὴ δροσιά.
 Σὺ τὴ φλόγα παίρνεις,
 τὴ χαρὰ σὺ φέρνεις. . . .

Μελτεμάκι, τρέχε
 πέλαγα, νησιά,
 τὸ φτερό σου βρέχε
 μέσα στὴ δροσιά,
 χύνε φύκιου ἀρμύρα
 καὶ βουνήσια μῦρα.

Τὸ μουρμούρισμά σου
 μέσ' στὴ σιγαλιὰ
 καὶ τὸ φλόγισμά σου
 στὴν ἀκρογιαλιὰ
 εἶν' ὅλο ὑγεία
 δρόσος κι εὐλογία.

Ἄρ. Προβελέγγιος

ΟΙ ΨΑΡΑΔΕΣ

Κώρα, πού φυσοῦν βοριάδες,
καί τὸ κῦμα εἶναι ψηλό.
ἄχ! ἄς ἤμαστε ψαράδες
μέρα νύχτα στὸ γιαλό!

Τ' ἄσπρο κῦμα νὰ μᾶς λούζη
σκάζοντας στήν κουπαστή,
τ' ἀγριοβόρι νὰ μᾶς τσούζη,
κι ὅμως νάμαστε ζεστοί.

Νὰ μᾶς χαιρετοῦν οἱ γλάροι
μὲ ζηλιάρικη κρασιά,
νὰ μὴ φεύγη οὔτ' ἓνα ψάρι
ἀπ' τὴν κάθε μας ριξιά.

Ὅταν ράβωμε τὰ δίχτυα
σ' ἀκρογιάλι ἀμμουδερό,,
νὰ περνοῦν τὰ μερονύχτια
μὲ τραγούδια καί χορό.

Κι ὅταν μᾶς κρατοῦν οἱ μπόρες
μέσ' τὶς λιμανοφωλιές,
νὰ περνοῦμε λίγες ὥρες
στὶς φτωχές μας φαμελιές.

Γ. Ἀθήνας

ΜΙΑ ΕΚΔΡΟΜΗ ΕΙΣ ΤΟ ΣΟΥΝΙΟΝ

Κατὰ τὸ παρελθὸν θέρος ἡ οἰκογένεια τοῦ κυρίου Παυλίδου δὲν εἶχε κάμει τὸ συνηθισμένον ταξίδιον τῶν παρελθόντων ἐτῶν.

—Δὲν πειράζει. . . . εἶπεν εἰς τὰ παιδιὰ του ὁ κύριος Παυλίδης. Ἀντὶ ἑνὸς μεγάλου ταξιδίου, θὰ κάμωμεν ἐφέτος πολλὰ μικρά, χωρὶς ν' ἀπομακρυνθῶμεν ἐξ Ἀθηνῶν. Διότι εἶναι ἐντροπὴ νὰ ἔχωμεν ἰδεῖ τόσα ἄλλα μέρη καὶ νὰ μὴ γνωρίζωμεν, τί ὑπάρχει περίξ τῶν Ἀθηνῶν μας. Εἶναι ὡς νὰ κάθηταί τις διαρκῶς μέσα εἰς τὴν σάλαν του καὶ νὰ μὴ γνωρίζῃ τὰ ἄλλα δωμάτια τῆς οἰκίας του. Νὰ μὴ ἔχη καταβῆ εἰς τὸν κήπον του, νὰ μὴ ἔχη ἀναβῆ εἰς τὴν ταράτσαν του. Ἐφέτος λοιπὸν κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας θὰ γνωρίσωμεν τὴν ὠραίαν μὰς Ἀττικὴν.

Οὕτω ἐκάστην Κυριακὴν ἡ οἰκογένεια τοῦ Κυρίου Παυλίδου ἔκαμνε μίαν ἐκδρομὴν, Πότε μὲ αὐτοκίνητον κοί πότε μὲ λέμβον ἢ μικρὸν τι ἀτμόπλοιον.

—Αὔριον - εἶπεν ἐν Σαββατόβραδον, ἐνῶ ἔτρωγον, ὁ κύριος Παυλίδης - θὰ ὑπάγωμεν εἰς τὸ Σούνιον.

—Τί εἶναι τὸ Σούνιον, πατέρα; ἠρώτησαν τὰ παιδιὰ, τὰ ὁποῖα δὲν τὸ ἐνεθυμοῦντο καλῶς ἀπὸ τὴν Γεωγραφίαν.

Ὁ κύριος Παυλίδης πρὸ ἐκάστης ἐκδρομῆς, ἐξήγει εἰς τὰ τέκνα του, τί εἶναι περίπου τὸ μέρος, ὅπου θὰ ἐπήγαιναν, καὶ τί εἶχαν νὰ ἴδουν.

—Τὸ Σούνιον, παιδιὰ - τοὺς εἶπεν - εἶναι ἐν ἀκρωτήριον, ἓνας κάβος, ὅπως λέγουσιν οἱ σημερινοὶ ναυτικοί.

Δηλαδή ἐν τεμάχιον, μιὰ γλῶσσα ξηραῖς, ἡ ὁποία εἰσ-
 δύνει εἰς τὴν θάλασσαν. Ἡ πατρίς μας ἔχει πολλὰ ἀ-
 κρωτήρια. Ἐν ἅπ' αὐτὰ εἶναι τὸ Σούνιον. Καὶ εἶναι
 τὸ πλησιέστερον ὄλων εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἐντὸς μιᾶς
 καὶ ἡμισείας ὥρας, ἢ καὶ ὀλιγώτερον, θὰ εἴμεθα ἐκεῖ
 μὲ τὸ αὐτοκίνητον. Καὶ θὰ εὔρεθῶμεν εἰς τὸ ἄκρον τῆς
 Ἀττικῆς καὶ τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, πρὸς τὸ μέρος
 αὐτό.

Καὶ ἔδειξε μὲ τὴν χεῖρα του πρὸς τὸ μέρος τοῦ Νότου.
 Ἐπειτα δὲ ἤνοιξε ἓνα μικρὸν χάρτην καὶ τοὺς ἔδειξε
 τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ἀττικὴν.

—Ἴδου καὶ τὸ Σούνιον! Ἐδῶ τελειώνει ἡ Ἀττικὴ.
 Ἀπ' ἐδῶ ἀρχίζει ὁ Σαρωνικὸς κόλπος. Εἶναι ἡ θάλασ-
 σα, ποὺ τὴν ἔχετε γνωρίσει καὶ ἐκ τοῦ πλησίον εἰς τὸ
 Φάληρον, ὅπου κάμνετε τὰ λουτρά τας.

Τὰ παιδιά ἔσκυψαν καὶ παρετήρησαν τὸν χάρτην.
 Ἐγνώριζον τώρα, ποῦ θὰ εὔρεθοῦν τὴν πρωτῆν καὶ
 ἔκαμναν ἀπὸ τώρα τὸ ταξιδιὸν των μὲ τοὺς μικροὺς
 δακτύλους των ἐπὶ τῶν γραμμῶν τοῦ χάρτου.

—Αὐτὸ τὸ ἀκρωτήριο λοιπὸν - τοὺς εἶπεν ὁ πατήρ
 των, ὅταν ἔφθασαν τὰ δάκτυλά των εἰς αὐτὸ - εἶναι
 τὸ Σούνιον. Οἱ ναυτικοὶ μας τὸ ὀνομάζουν Κάβο-Κο-
 λῶνες, διότι ἐπ' αὐτοῦ ὑπάρχει εἰς ἀρχαῖος ναὸς μὲ
 καταλεύκουσ κίονας. Οἱ ναυτικοὶ μας λοιπὸν, ἀτενί-
 ζοντες τοὺς κίονας ἀπὸ τὸ πέλαγος, τοῦ ἔδωκαν αὐτὸ
 τὸ ὄνομα. Δηλαδή ἀκρωτήριο μὲ τὶς κολῶνες. Αὐτὰ
 ὅμως θὰ τὰ ἴδωμεν καλύτερον ἐκ τοῦ πλησίον, ὅταν
 ἀναβῶμεν ἐπάνω εἰς τὸν ναόν.

Τὰ παιδιά ἤξευραν τώρα, τί ἔχουν περίπου νὰ ἴδουν
 Φύσις-Ζωή. Δ' Δημοτ. Νιρβάνα-Ζήση-Δαμάσκηνου. Ἔκδ. Α' 17

καὶ δὲν ἔβλεπαν τὴν ὥραν νὰ ἐξημερώσῃ, διὰ νὰ εὐ-
 ρεθοῦν εἰς τὸ ὠραῖον αὐτὸ μέρος.

2.

Τὴν πρωΐαν ἦλθε τὸ αὐτοκίνητον καὶ τοὺς παρέ-
 λαβεν. Ἐπῆραν μαζί καὶ τὰ δύο μικρὰ παιδιὰ, τὸν
 Μάριον καὶ τὴν Μαρίαν, διὰ ν' ἀλλάξουν ἄερα.

—Νὰ πάρωμε καὶ τὸ Μοῦργο μαζί; . . . ἠρώτησεν
 ὁ Παῦλος, ὁ ὁποῖος δὲν ἀπεχωρίζετο ποτὲ ἀπὸ τὸ
 πιστόν του κυνάριον.

—Ὁ πατήρ του δὲν τοῦ ἠρνήθη αὐτὴν τὴν χάριν.

—Ἄς ἔλθῃ τέλος πάντων καὶ ὁ Μοῦργος, εἶπε μειδιῶν.
 Κάτι θὰ καταλάβῃ καὶ αὐτός.

Ὁ Μοῦργος, ὁ ὁποῖος ἐτρελλαίνετο διὰ τὰς ἐκδρο-
 μάς, ἐπήδησε πρῶτος εἰς τὸ αὐτοκίνητον. Ἔθεσαν ἐντὸς
 αὐτοῦ καὶ τὸ μικρὸν καλάθιον μὲ διάφορα κρύα φαγη-
 τὰ, τὰ ὁποῖα εἶχεν ἐτοιμάσει ἡ μήτηρ των, καὶ ἐξεκί-
 νησαν.

Τὶ ὠραῖον ταξίδιον! Ἦκολούθησαν τὴν ὁδὸν Μεσο-
 γείων, ἡ ὁποία διέρχεται ἀπὸ τὰ διάφορα χωρία
 τῆς Ἀττικῆς. Κάθε τόσον διήρχοντο καὶ διὰ τινος
 ὠραίου χωρίου. Καὶ ἐπειδὴ ἦτο Κυριακὴ, οἱ χω-
 ρικοὶ ἦσαν συγκεντρωμένοι εἰς τὰ μικρὰ καταστήματα
 τοῦ χωρίου καὶ ἐκοίταζον τὸ διερχόμενον αὐτοκίνητον
 καὶ ἐκαλημέριζον τοὺς ἐπ' αὐτοῦ μὲ καλωσύνην. Τὰ
 παιδάκια τῶν χωρίων ἔτρεχον ὀπίσω των μὲ πηδή-
 ματα καὶ φωνάς, ἕως ὅτου ἐκουράζοντο καὶ ἐσταμα-

τούσαν. Ὁ Μοῦργος, ὑπερήφανος, διότι εὕρισκετο ἐντὸς τοῦ αὐτοκινήτου, ἐγαύγιζε τὰ μεγάλα μανδρόσφυλα, τὰ ὅποια βεβαίως, ἂν εὕρισκετο κάτω, θὰ τὸν ἐξέσχιζαν. Τώρα ὅμως τοὺς ἔκαμνε ἐπίδειξιν, ὅτι εἶναι γενναῖος. . . . γάβ! . . . γάβ! . . .

Καὶ τὸ αὐτοκίνητον ἔτρεχε μὲ ὄλην του τὴν ταχύτητα ἐπὶ τοῦ ὠραίου, ἀσφαλτοστρωμένου δρόμου, διερχόμενον διὰ μέσου τῶν καταπρασίνων πεδιάδων - ἦτο ἀκόμη ἀρχὴ τοῦ θέρους - καὶ τῶν δασωμένων τοπίων. Κάθε ὀλίγον ἐπρόβαλλε πρὸ αὐτῶν ἐν κωδωνοστάσιον χωρίου τινὸς καὶ διεκρίνοντο αἱ κατάλευκοι οἰκίαι του, τὰς ὁποίας ἄφηνον πάλιν ὀπίσω των. Ὁ κύριος Παυλίδης ἔλεγε τὰ ὀνόματά των:

— Ἐδῶ εἶναι τὸ Λιόπεσι, ἐδῶ τὸ Κορωπί, ἐδῶ τὸ Μαρκόπουλον, ἐδῶ ἡ Κερατέα. Νά καὶ τὸ Λαύρειον!

Διῆλθον καὶ ἀπὸ τὸ Λαύρειον μὲ τὰς ὑψηλὰς καπνοδόχους τῶν καμινευτηρίων τοῦ μετάλλου καὶ τοὺς σωροὺς τῶν μεταλλευμάτων καὶ τῶν «ἐκβολάδων», ποὺ σχηματίζουν πέριξ μεγάλους λόφους. Ὁ κύριος Παυλίδης τοὺς ὠμίλησε μὲ ὀλίγα λόγια, διὰ τὰ ἀρχαῖα μεταλλεῖα τοῦ μολύβδου καὶ τοῦ ἀργύρου, ποὺ ἔδωκαν τόσον πλοῦτον εἰς τὰς παλαιὰς Ἀθήνας καὶ διὰ τὴν νέαν ἐκμετάλλευσιν τοῦ Λαυρείου, ἡ ὁποία γίνεται ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας.

Ἀπὸ τὰ πλούτη τοῦ Λαυρείου, μὴ λησμονεῖτε, ὅτι ὁ Θεμιστοκλῆς κατεσκεύασε τὸν στόλον τῶν Ἀθηναίων, ὁ ὁποῖος ἐνίκησε εἰς τὴν Σαλαμίνα τοὺς Πέρσας καὶ ὁ Περικλῆς ἔκτισε τὸν Παρθενῶνα. . . . τοὺς εἶπε. Τώρα ὅμως ἡ πλουσία αὐτὴ γῆ ὁμοιάζει πρὸς ἓνα

ἀγρόν, πού τόν ἐθέρισαν καί δέν ἔμεινε τίποτε πλέον ἐπ' αὐτοῦ. Ὅ,τι εἶχε νὰ δώσῃ, τὸ ἔδωσεν. Τὸ Λαύρειον ἐπτώχυνεν! Αἱ καπνοδόχοι του, ἐκτὸς μιᾶς ἢ δύο δέν ἀναδίδουν πλέον καπνόν. Καί αἱ ὁδοί του, αἱ ὁποῖαι πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἦσαν πλήρεις χιλιάδων ἐργατῶν κερδιζόντων τὸν ἄρτον των μὲ τὴν ἐργασίαν των, ἡρημώθησαν. Τὰ καταστήματά του ἔκλεισαν. Τὸ Λαύρειον, τὸ ὁποῖον ἐγνώρισε πλούτη καὶ μεγαλεῖα, ὁμοιάζει μ' ἓνα πλούσιον ἄνθρωπον, πού ἐνθυμεῖται τὴν παλαιάν του εὐτυχίαν καὶ κλαίει. . . .

Εἶναι ἄξιον λύπης! Ἄλλ' ἴσως ἴδη καὶ πάλιν καλὰς ἡμέρας διὰ τῶν ναυπηγείων, τὰ ὁποῖα τώρα μελετοῦν νὰ ἐγκαταστήσουν. Ἀπ' ἐδῶ, ὅπου ἤρχοντο ἀδιακόπως τὰ ξένα ἀτμόπλοια νὰ φορτώνουν τὰ πλούσια μεταλλεύματα, θὰ ὀλισθαίνουν αὔριον εἰς τὴν θάλασσαν καινουργῆ πλοῖα ἀπὸ τὰ ναυπηγεῖα, διὰ νὰ ἐπιναφέρουν τὸν πλοῦτον εἰς τὸν ἐκπεσμένον αὐτὸν τόπον καὶ εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα.

5.

Τὸ αὐτοκίνητον διήλθε διὰ τῶν ἐρήμων ὁδῶν τοῦ Λαυρείου καὶ μετ' ὀλίγον ἀνῆρχετο τὸν ἀνήφορον τοῦ Σουνίου. Διήρχετο τώρα διὰ μικρῶν, κομφῶν ἐπαύλεων, τὰς ὁποίας ἔχουν κτίσει ἐκεῖ πλούσιοι κυνηγοί, ἐρχόμενοι ἐδῶ κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας πρὸς θήραν τῶν τρυγόνων καὶ τῶν ὀρτύγων. Διότι κατὰ τὸν Αὐγουστον γίνεται τακτικὸν πέρασμα τῶν ἀποδημητικῶν αὐτῶν πτηνῶν ἀπὸ τὸ Σούνιον. Καὶ φονεύονται χιλιάδες.

Μετ' ὀλίγα λεπτά τὸ αὐτοκίνητον ἐσταμάτησε κάτωθεν τοῦ ναοῦ, παρὰ τὸ ὠραῖον περίπτερον, τὸ ὁποῖον ἔχει κτίσει ἐκεῖ ἡ ὑπηρεσία τοῦ Τουρισμοῦ διὰ ν' ἀναπαύωνται οἱ ἐπισκεπτόμενοι τὸν ναόν.

Τί πανόραμα ἦτο ἐκεῖνο, ποῦ ἠπλώθη αἴφνης ἔμπροσθέν των! Τὰ παιδιά ἐφώναζαν ἐκ χαρᾶς, ὅπως οἱ μύριοι τοῦ Ξενοφῶντος, ὅταν ἀντίκρυσαν τὴν θάλασσαν!

—Θάλασσα! Θάλασσα!

Μέσα εἰς τὸ πλούσιον φῶς τῆς ὠραίας θερινῆς ἡμέρας, ἡ θάλασσα ἠπλώνετο κάτωθεν τῶν ποδῶν των χρυσοκύανος, εἰς ὅσην ἕκτασιν ἔφθανε τὸ βλέμμα των. Εἰς τὸ βάθος αἱ νῆσοι τοῦ Σαρωνικοῦ ὠμοίαζον μὲ μενεξεδένια συννεφάκια, τὰ ὁποῖα εἶχον κατέλθει ἐκ τοῦ

οὐρανοῦ καὶ εἶχον ἀκουμβήσει ἐλαφρὰ ἐλαφρὰ ἐπάνω εἰς τὰ διαφανῆ νερά!

Ἄπ' ἐπάνω των, κατάλευκοι ὡς χιών, οἱ κίονες τοῦ ναοῦ. Τὰ παιδιὰ δὲν εἶχον ἰδεῖ ποτὲ τόσον λευκὸν μάρμαρον. Θὰ ἐνόμιζέ τις, ὅτι εἶχον πλυθῆ καὶ σπογγισθῆ ἐκείνην τὴν πρωΐαν, διὰ νὰ δείξουν εἰς τὸν ἥλιον ὅλα των τὰ κάλλη.

Ὁ κύριος Παυλίδης παρέλαβε τὰ μεγάλα παιδιὰ καὶ ἀνέβησαν ἐπάνω εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ λόφου, ὅπου ἦτο ὁ ναός. Τὰ μικρὰ τὰ ἄφησαν κάτω εἰς τὸ περίπτερον μετὰ τῆς μητρός των. Περιῆλθον ὅλα τὰ μέρη τοῦ ναοῦ ἀναβαίνοντες καὶ καταβαίνοντες τὰς μεγάλας μαρμαρίνας βαθμίδας καὶ πηδῶντες ἐπὶ σπασμένων μαρμάρων. Τί ὠραῖος ναός! Καὶ πῶς θὰ ἦτο ἀκόμη ὅταν, ἀκέραιος, μὲ ὅλα του τὰ μάρμαρα ὄρθια εἰς τὴν θέσιν των, ὑπεδέχετο τὰ πλήθη τῶν προσκνητῶν, ὅπως τοὺς εἶχεν ἐξηγήσει ὁ πατήρ των, ὅταν ἐκάθισαν ν' ἀναπαυθοῦν ἐκ τοῦ κόπου ἐπὶ τινος σπασμένου μαρμάρου.

Ἐν δροσερώτατον γλυκόπνοον ἀεράκι ἀπὸ τὸ πέλαγος, ἔπνεεν ἐπὶ τῶν ἰδρωμένων μετώπων των, ὡς νὰ τὰ ἐθώπευε. Θὰ ἠδύναντο νὰ μείνουν ἐκεῖ ἐπάνω ἐπὶ ὥρας, ὀλοκλήρους ὥρας, χωρὶς νὰ βαρυνθοῦν.

—Ἐδῶ λοιπὸν - τοὺς εἶπεν ὁ πατήρ των - ἦτο ὁ ναός τοῦ Ποσειδῶνος, τοῦ θεοῦ τῶν ναυτικῶν. Ὅπως ἡμεῖς ἔχομεν τὸν Ἅγιον Νικόλαον, ὁ ὁποῖος προστατεύει τοὺς ναυτικούς εἰς τὰ ταξιδιά των, εἶχον ἐκεῖνοι τὸν Ποσειδῶνα. Καὶ τοῦ εἶχον στήσει τὸν ναόν του ἐδῶ, ἄνωθεν τοῦ πελάγους, διὰ νὰ παρίσταται βοη-

θός κατά τὰς τρικυμίας. Διότι γίνονται εἰς τὸ ἀκρωτήριον τοῦτο τοιαῦται τρικυμίας, ὥστε τρέμουν αἱ ταξιδιῶται, ἐφ' ὅσον τὸ περιπλέουν.

—Καὶ πῶς τὸ γνωρίζομεν - ἠρώτησε πάλιν ὁ Παῦλος, ὅστις ἦτο περισσότερον περιέργος ἀπὸ τὰ ἄλλα παιδιὰ, ὅτι ὁ ναὸς αὐτὸς ἦτο τοῦ Ποσειδῶνος;

—Τὸ ἐμάθομεν ἀπὸ μίαν ἐπιγραφὴν, ἡ ὁποία εὐρέθη ἐδῶ εἰς τὰς ἀνασκαφάς. . . . ἀπήντησεν ὁ πατήρ του. Μᾶς τὸ εἶπε, βλέπετε, ἐν μάρμαρον μὲ ὀλίγα γράμματα ἐπάνω. Πολλὰ μᾶς ἔχουν εἰπεῖ μέχρι τοῦδε τὰ μάρμαρα. Πρὶν εὐρεθῆ αὐτὴ ἡ ἐπιγραφὴ, ὅλοι οἱ σοφοὶ ἐνόμιζον, ὅτι ἐδῶ ἦτο ὁ ναὸς τῆς Ἀθηνᾶς. Διότι τὰ ἀρχαῖα βιβλία ὁμιλοῦν περὶ ἐνὸς τοιούτου ναοῦ εἰς τὸ Σούνιον. Ἀλλ' ὁ ναὸς τῆς Ἀθηνᾶς ἦτο ὀλίγον παρακάτω, νά! ἐκεῖ ποὺ βλέπετε τὰ ἐρείπια! Ἐδῶ ἦτο ὁ ναὸς τοῦ Ποσειδῶνος. Καὶ ἐδῶ βεβαίως ἔπρεπε νὰ εἶναι ὁ ναὸς τοῦ θεοῦ, ὅστις ἐκυβέρνηα τὰς θαλάσσας.

Τὰ παιδιὰ δὲν ἐχόρταιναν νὰ κοιτάζω. Τὰ κατὰ λευκα σκαλισμένα μάρμαρα, τὸ πανόραμα τῆς θαλάσσης καὶ τῶν μακρινῶν νήσων, τοὺς ὑψηλοὺς βράχους, εἰς τοὺς πόδας τῶν ὁποίων ἔσβηναν οἱ λευκοὶ ἀφροὶ τοῦ πελάγους.

Ἐνῶ κατέβαινον, ὁ πατήρ των τοὺς ἔδειξε χαρᾶγμένον ἐπὶ ἐνὸς κίονος τὸ ὄνομα τοῦ λόρδου Βύρωνος.

—Ἦτο ἓνας ὠραῖος Ἀγγλος ποιητῆς - τοὺς εἶπεν - ὁ ὁποῖος ἠγάπησε τὴν Ἑλλάδα καὶ ἦλθε ν' ἀποθάνῃ διὰ τὴν ἐλευθερίαν της εἰς τὸ ἠρωϊκὸν Μεσολόγγι. Ἐχάραξε τὸ ὄνομά του μὲ τὰς χεῖρας του ἐπὶ τοῦ κίονος αὐτοῦ, διὰ νὰ μείνῃ καὶ νεκρὸς ἀκόμη πλησίον

τῆς ἀγαπητῆς του Ἑλλάδος. Ἄλλὰ τὸ ὄνομά του εἶναι βαθύτερα ἀκόμη χαραγμένον εἰς τὰς καρδίας τῶν Ἑλλήνων. Ἄτι' ἐκεῖ δὲν θὰ σβῆσῃ ποτέ!

4.

Ὅταν κατέβησαν εἰς τὸ περίπτερον διὰ νὰ προγευματίσουν, τὰ δύο μικρὰ παιδιὰ, ὁ Μάριος καὶ ἡ Μαρία, ἔτρεξαν χαρούμενα νὰ τοὺς προϋπαντήσουν.

— Αἴ, παιδιά! τοὺς εἶπεν ὁ πατήρ των. Ἔσεῖς πῶς τὰ ἐπεράσατε ἐδῶ;

— Ὠραῖα, πατέρα. . . . εἶπαν μ' ἓν στόμα. Νὰ ἰδῆς δύο γαῖδουράκια, πού ἐκνηγοῦσαν τὸ ἓν τὸ ἄλλο. Ἐκόντευσαν νὰ μᾶς ρίψουν κάτω μὲ τὰ παιγνιδιά των. Ἦθελαν νὰ παίξουν μαζί μας, τὰ γαῖδουράκια.

Ὁ κύριος Παυλίδης ἐμειδίασεν.

— Νὰ λοιπόν, πού εὐχαριστήθητε ὅλοι. Θὰ ἐνθυμῆσθε καὶ σεῖς τὸ Σούνιον μὲ τὰ γαῖδουράκια του.

Ὁ Μοῦργος ἐγαύγιζε φαιδρὰ κινῶν τὴν οὐρὰν του. Καὶ αὐτὸς ἀκόμη ἦτο ἐνθουσιασμένος ἀπὸ τὴν ἐκδρομὴν.

ΤΑ ΡΟΔΑΚΙΝΑ ΤΟΥ ΠΕΤΡΑΚΗ

— Τί ὠραῖα ροδάκινα! εἶπεν ὁ Νίκος βλέπων τὰ δύο ροδάκινα, πού ἐκράτει ὁ Πετράκης εἰς τὰς χεῖρας του καὶ ἔτρωγεν εἰς τὸ διάλειμμα. Ἀπὸ ποῦ τὰ ἠγοράσατε;

— Δὲν τὰ ἠγοράσαμεν! ἀπαντᾷ ὁ Πετράκης· εἶναι ἀπὸ

τὸν κήπον μας. Καὶ μάλιστα ἀπὸ τὴν ροδακινιάν πού ἐφύτευσα μόνος μου!

—Μπα! Πότε τὴν ἐφύτευες καὶ πότε ἐπρόφθασε νὰ κάμη ροδάκινα; ἠρώτησεν ὁ Γιώργος.

—Ἐπέρασαν ἀπὸ τότε τέσσαρα χρόνια! Ἦμουν μικρὸς ἀκόμη. Ἡ μητέρα μου ἔδωσε νὰ φάγω ἐν ὠραίῳ ροδάκινον, χνουδάτον, χρυσοκίτρινον καὶ κοκκινωπὸν εἰς τὰ πλάγια. Νά, ἀπαράλλακτον, ὅπως αὐτὸ ἔδω. Ἐγὼ τότε, ἀφοῦ τὸ ἔφαγα, ἠρώτησα τὴν μητέρα, ἀπὸ ποῦ γίνονται τὰ ροδάκινα καὶ πῶς ἡμποροῦμεν νὰ ἔχωμεν καὶ τὰ τρώγωμεν συχνὰ ἀπ' αὐτά.

—Ἄν σοῦ ἀρέσουν τὰ ροδάκινα, μοῦ ἀπήντησεν ἡ μητέρα, δὲν ἔχεις παρὰ νὰ φυτεύσης τὸ κουκούτσι τοῦ ροδάκινου, πού ἔφαγες. Ἀπ' αὐτὸ θὰ φυτρώσῃ μία ροδακινιά, πού θὰ μᾶς δίδῃ ροδάκινα, τόσον ὠραῖα, ὅσον ἦτο καὶ αὐτὸ πού ἔφαγες.

—Καὶ ἅμα τὸ φυτεύσω, θὰ φυτρώσῃ ἡ ροδακινιά γρήγορα;

—Ὁχι καὶ τόσον γρήγορα. Ἐπειτα, μόλις φυτρώσῃ, θὰ γίνῃ ἀνάγκη νὰ τὴν περιποιῆσαι δύο τρία χρόνια. Πρέπει νὰ κοπιᾷσῃς ὀλίγον καὶ νὰ ἔχῃς ὑπομονήν.

Εἰς τρία τέσσαρα χρόνια θὰ φάγῃς ροδάκινα ἀπὸ τὴν ροδακινιάν σου.

Δὲν ἔχασα καιρόν· ἐπῆγα ἀμέσως καὶ ἐφύτευσα τὸ κουκούτσι εἰς μία ἄκραν τοῦ κήπου μας, κοντὰ εἰς τὴν φραγὴν, ὅπου δὲν ἐφυσοῦσε πολὺ ὁ ἄνεμος καὶ ἦτο ἡ

πιό θερμή γωνία τοῦ κήπου μας. Τὸ ἄφησα κοί τὸ ἔλησμόνησα.

Δὲν ἐπέρασε πολὺς καιρὸς καὶ μίαν ἡμέραν τῆς ἀνοιξεως ὁ πατέρας περνῶν ἀπὸ τὸν κῆπον μᾶς εἶπε:

—Ζεύρετε; εὐρῆκα μίαν μικρὰν ροδακινιὰν εἰς τὸν κῆπον μας, εἰς τὴν γωνίαν, ποὺ εἶναι τὰ λαχανικά. Πῶς εὐρέθη ἐκεῖ, δὲν ξεύρω, φαίνεται ὅμως γερὴ καὶ θὰ προκόψη.

—Εἶναι ἡ ἰδική μου ροδακινιά! Ἐγὼ τὴν ἐφύτευσα! εἶπα, καὶ διηγῆθηκα εἰς τὸν πατέρα ὅλην τὴν ἱστορίαν, ποὺ εἶχα ξεχάσει καὶ τὴν ἐθυμήθηκα τότε.

—Πρέπει λοιπὸν νὰ τὴν περιποιῆσαι, νὰ τὴν ποτίζης καὶ νὰ τῆς βάλῃς λίπασμα, μόνος σου, ἀφοῦ εἶναι ἰδική σου ἡ ροδακινιά· νὰ τὴν ἀσβεστῶνῃς κάποτε, διὰ νὰ μὴ τὴν τρώγουν τὰ ζωῦφια καὶ τὰ μυρμηγκία καὶ νὰ τὴν ραντίζης, διὰ νὰ μὴ τὴν προσβάλλῃ ἡ μελίγκρα καὶ διὰ νὰ μὴ κατσαρώσουν τὰ φύλλα της. Θὰ σοῦ εἰπῶ, πότε θὰ κάμῃς αὐτὰς τὰς ἐργασίας καὶ μὲ τί θὰ τὴν ραντίζης καὶ πῶς. Δὲν θὰ βαρύνεσαι. Ἐντὸς τριῶν τεσσάρων ἐτῶν θὰ φάγῃς ροδάκινα ἀπὸ τὴν ροδακινιὰν σου.

Τὸ ὑπεσχέθην εἰς τὸν πατέρα μου καὶ ἐκράτησα τὸν λόγον μου. Καὶ νὰ σᾶς εἰπῶ, κατὰ τὸ τρίτον ἔτος μὲ τὰς ὁδηγίας τοῦ πατέρα μου καὶ μὲ τὴν περιποίησίν μου ἡ ροδακινιά μου μοῦ ἔδωσε τέσσαρα ροδάκινα. Ἐφέτος μοῦ ἔδωσε δέκα. Τὰ δύο τὸ ἔκοψα σήμερα. Δὲν εἶναι ὠρσία; εἶπε μὲ καμάρι ὁ Πετράκης.

—Κάπου ἐδιάβασα μίαν παρομοίαν ἱστορίαν, εἶπε καὶ ὁ Γιάννης, ποὺ ἤκουσε τὴν διήγησιν τοῦ Πετράκη.

“Α! ναί. Εἰς ἓνα βιβλίον τῆς σχολικῆς μας βιβλιοθήκης, πού γράφει τί τρώγει ὁ ἄνθρωπος..

—Ἐνθυμῆσαι τὴν ἱστορίαν καὶ νὰ μᾶς τὴν εἰπῆς; ἠρώτησεν ὁ Νίκος.

—Βέβαια τὴν ἐνθυμοῦμαι. Νὰ σᾶς τὴν εἰπῶ μὲ ὀλίγα λόγια:

«Εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς εἶναι πολλές ροδακινιές. Ἐνα παιδί μικρό, ὡσάν καλὴ ὥρα τὸν Πετράκη, ἀνεκάλυψεν, ὅτι οἱ ροδακινιές ἤμποροῦν νὰ προκόψουν εὐκόλα εἰς πολλές πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς, πού εὑρίσκονται πρὸς Νότον. Ἦτο μαθητὴς τοῦ δημοτικοῦ σχολείου τῆς πατρίδος του καὶ ἐπειδὴ εἶχε χάσει τὸν πατέρα του καὶ ἔμεινεν ὄρφανός, ἠναγκάζετο κατὰ τὰς διακοπὰς, διὰ νὰ βοηθῆ τὴν μητέρα του καὶ νὰ πληρώνουν ἓνα χρέος πού εἶχαν, νὰ θερίζη σιτάρι εἰς τὰ ξένα χωράφια.» Ἐτσι ἐκέρδιζε μερικὰ χρήματα.

Μίαν ἡμέραν παρετήρησεν εἰς ἓν χωράφιον μίαν ροδακινιάν, πού ἐλύγιζεν ἀπὸ τὰ πολλὰ ροδάκινισ, πού εἶχε. Ἐπλησίασεν, ἐκάθησε ν’ ἀναπαυθῆ εἰς τὴν σκιάν της καὶ ἤρχισε νὰ τρώγῃ ἀπὸ τὰ ροδάκινά της. Ἄν εἶχα ἓνα κῆπον ἀπὸ ροδακινιές, ἔλεγε μὲ τὸν νοῦν του, θὰ ἐκέρδιζα πολλὰ χρήματα ἀπὸ τὰ ὠραῖα αὐτὰ φρούτα. Καὶ τὸ ἔλαβεν ἀπόφασιν. Ἀπὸ τότε ὅσα χρήματα κατώρθωνε νὰ ἐξοικονομῆ ἀπὸ τὴν ἐργασίαν του, τὰ ἔδιδε, διὰ ν’ ἀγοράζῃ καὶ νὰ φυτεύῃ ροδακινιές εἰς τὸν κῆπον τοῦ πατέρα του.

Τὸ ἐπόμενον ἔτος ἔφυγεν ἀπὸ τὸ σχολεῖον, δὲν ἐγκατέλειπεν ὅμως τὸ σχέδιόν του. Ἐφύτευε λίγο λίγο

ροδακινιές και τὰς ἐπεριποιεῖτο καλά. Διὰ νὰ ἡμπορῆ νὰ κερδίζη τὸ ψωμί του, ἀνάμεσα στὶς ροδακινιές ἐφύτευε φράουλες, καὶ ἄλλα φυτὰ, ποὺ φέρουν καρπὸν μονοχρονίς, ἕως ὅτου εἰς τρία ἢ τέσσαρα χρόνια μεγαλώσουν οἱ ροδακινιές του καὶ δώσουν ροδάκινα. Ἐν τῷ μεταξύ ἐφρόντιζε νὰ μάθῃ, ποῦ προκόπτουν καλύτερα οἱ ροδακινιές, τί χῶμα θέλουν καὶ πῶς ἡμποροῦν νὰ τοῦ δώσουν καλύτερα ροδάκινα. Ἔτσι ἔμαθεν, ὅτι ἡ ροδακινιά, ἄγρια ἀκόμη, εὐρίσκεται εἰς τὴν Κίναν, ἀπὸ ὅπου τὴν ἔφεραν εἰς τὴν Περσίαν καὶ τὴν Εὐρώπην. Εἶναι ἀλήθεια, ὅτι εἰς τὴν Κίναν οἱ ροδακινιές ἔμειναν ἀπεριποίητοι καὶ δὲν δίδουν καλὰ ροδάκινα. Εἰς τὴν Περσίαν πάλιν τώρα εἶναι πολὺ ὀλίγοι, ἐνῶ εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν ἐπρόκοψαν πολὺ καὶ δίδουν μεγάλα χυμῶδη καὶ πολὺ μυρωδᾶτα ροδάκινα.

Εἰς τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τὴν πολλὴν περιποίησιν οἱ ροδακινιές δίδουν ὠραιότατα ροδάκινα. Εἰς τὴν Ἀμερικὴν ὅμως ἕως ἐκείνην τὴν ἐποχὴν δὲν εἶχαν καλὰ ροδακινιές. Ὁ μικρὸς ἐκεῖνος ἐμέτρησε μὲ τὸ θερμόμετρον εἰς τὸ χέρι τὴν θερμοκρασίαν, ποὺ ἐπικρατεῖ τὸν χειμῶνα καὶ τὸ καλοκαίρι, τὰς ἡμέρας ὅπου φυτρώνουν οἱ καλύτερες ροδακινιές. Παρατήρησεν, ὅτι τὰ καλύτερα δένδρα εὐρίσκονται εἰς τὰς κλιτῦς καὶ τὰς κορυφὰς τῶν λόφων καὶ τέτοια μέρη ἐδιάλεξε, διὰ νὰ φυτεῖ τὶς ροδακινιές του.

Ὅλοι ἐγελοῦσαν μὲ τὰ μετρήματα καὶ μὲ τὰ περιβολάκια του, ποὺ ἐξέλεξε, διὰ νὰ φυτεῖ τὰ δένδρα του.

Οἱ δανεισταὶ ἐζήτουν νὰ τοὺς πληρώσῃ καὶ τὸν ἡπί-

λουν, ὅτι θὰ πωλήσουν τὸ σπίτι του, διὰ νὰ πληρωθοῦν. Αὐτὸς ὅμως ἐπέμενε. Καὶ ἔτσι ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν ὄχι μόνον ἐξηπλήρωσε τὰ χρέη του καὶ ἠγόρασεν ἰδικὰ του περιβόλια, ἀλλὰ καὶ ἔγινεν ἕνας ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους καλλιεργητὰς καὶ παραγωγοὺς εἰς ὅλην τὴν Ἀμερικὴν καὶ εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Μὲ τὰ ὠραῖα ροδάκινα, ποὺ τοῦ ἔδιδαν τὰ καλοπεριποιημένα δένδρα του, ἔγινε πλουσιώτερος ἀπὸ ὅ,τι καὶ ὁ ἴδιος ἐπερίμενε.

—Καὶ πῶς ἐλέγετο τὸ παιδί αὐτό; ἠρώτησεν ὁ Νίκος.

—Δὲν τὸν ἀναφέρει τὸ βιβλίον, ποὺ ἐδιάβασα, ἀλλὰ τί σημασίαν ἔχει τὸ ὄνομα; ἀπήντησεν ὁ Γιάννης.

—Αὐτὸ πλέον θὰ φροντίσω νὰ τὸ μάθω ἐγώ, ἀφοῦ ἡ ἱστορία του ὁμοιάζει κάπως μὲ τὴν ἰδικήν μου ἱστορίαν, εἶπεν ὁ Πετράκης. Θὰ ἐρωτήσω ἢ θὰ ἐρευνήσω εἰς τὰ βιβλία νὰ τὸ εὔρω. Καὶ θὰ σᾶς τὸ εἶπω μόλις τὸ μάθω. Θὰ σᾶς δώσω μάλιστα καὶ ἕν ἀπὸ τὰ ροδάκινα τῆς ροδακινιάς μας.

ΔΥΟ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Καθήμενος ὀκλαδὸν ἐπὶ τῆς στενῆς στρατιωτικῆς κλίνης του, ἐντὸς τοῦ θαλάμου τοῦ στρατῶνος, ὁ δεκανεὺς, ὁ Σταῦρος, ἀναγινώσκει ἐπανειλημμένως μίαν ἐπιστολὴν γραμμένην μὲ χονδρά, πατημένα γράμματα ἐπὶ φύλλου χάρτου, τὸ ὁποῖον ἔχει ἀποκοπῆ ἀπὸ σχολικὸν τετράδιον.

Ἡ ἐπιστολή αὕτη εἶναι ἀπὸ τὸν πατέρα του, σταλμένη ἀπὸ τὸ χωρίον. Ὁ γέρον Μανέτας δὲν ἔχει ἐξοδεύσει πολλήν μελάνην καὶ πολὺν ἐπιστολικὸν χάρτην καθ' ὅλην τὴν ζωὴν του. Ἐνίστε ὁμως, ὅπως σήμερον, ἐπειδὴ δὲν θέλει νὰ ἀναμειγνύωνται ἄλλοι εἰς τὰς ὑποθέσεις του, παίρνει τὴν πένναν, τὸ χαρτίον καὶ τὸ μελανοδοχεῖον καί, ὅπως ἤμπορεῖ, γράφει μόνος του τὰς ἐπιστολάς του.

Καὶ ἀλήθεια, αὐτὴν τὴν φορὰν, εἶχε σπουδαῖα πράγματα νὰ γράψῃ εἰς τὸν υἱὸν του. Μετὰ τὰ συνηθισμένα «πρῶτον ἐρωτῶ διὰ τὴν καλὴν σας ὑγείαν» καὶ μερικὰ νέα τοῦ χωρίου, τοῦ γράφει:

«Θὰ τὸ πιστεύσης; Ὁ γείτων μας, ὁ μπάρμπα Σάββας, ἔβαλε στὸ μάτι τὸ κτῆμα μας. Χθὲς ἦλθε κατὰ τὸ βραδάκι καὶ μοῦ εἶπε:

—Μοῦ φαίνεται, ὅτι ὁ Σταμάτης σου δὲν ἔχει σκοπόν, ὅταν ἀπολυθῆ ἀπὸ τὸν στρατόν, νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ χωρίον καὶ νὰ σὲ ἀντικαταστήσῃ μίαν ἡμέραν εἰς τὴν καλλιέργειαν. Ἄν γίνῃ αὐτό, ἀργὰ ἢ γρήγορα θ' ἀναγκασθῆς νὰ πωλήσῃς τὸ κτῆμα σου. Ἐπειδὴ λοιπὸν καὶ ἐγὼ κάτι θέλω νὰ δώσω εἰς τὸν υἱὸν μου, τὸν Χρῆστον, ὁ ὁποῖος νυμφεύεται μετ' ὀλίγον, ἔχω νὰ σοῦ δώσω μίαν συμφέρουσαν πρότασιν. Τὸ κτῆμα σου δὲν ἔχει μεγαλυτέραν ἀξίαν ἀπὸ ἐξήκοντα χιλιάδας δραχμὰς. Ἐὰν τὸ πωλήσῃς κατὰ τμήματα, ἤμπορεῖς νὰ λάβῃς κάτι περισσότερον. Λοιπόν: Ἐγὼ σοῦ δίδω ὀγδοήκοντα χιλιάδας, καί, ἐπειδὴ ἔχω ἰδικὴν μου οἰκίαν, σοῦ ἀφήνω τὴν ἰδικὴν σου νὰ τὴν ἔχῃς. Εἶναι δη-

λαδή ώσαν νά σοῦ χαρίζω δέκα χιλιάδραχμα ἀκόμη. Νά τὸ εἰξεύρης ὅμως: Ἐάν δέν κλείσωμεν τώρα συμφωνίαν, θά κοιτάξω νά στραφῶ ἄλλοῦ καί μὴ περιμένῃς νά σοῦ κάμω ἄλλην φορὰν πρότασιν δι' αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν.

»Ἦκουσες λοιπὸν λόγια, ποῦ μοῦ εἶπε; Δέν γνωρίζω καί ἐγώ, πῶς μοῦ ἦλθεν, ὅταν τὸν ἤκουσα. Τὸν σκοπὸν του νά ἐπιτύχη ὁ μπάρμπα Σάββας, τὰ ὑποστατικά του νά μεγαλώσῃ καί ἀδιαφορεῖ διὰ τοὺς ἄλλους! Δέν τοῦ ἔδωσα καμμίαν ἀπάντησιν. Ὑστερα ὅμως ἐσυλλογίσθηκα: Ἐάν δέν τὸ ἔχῃς ἀπόφασιν, παιδί μου, νά καλλιεργήσῃς ἐσὺ τὸ κτῆμα τοῦ πατρός σου, ὅπως ἔκαμα ἐγώ τόσα χρόνια, πρέπει νά σκεφθῶμεν καλὰ τὴν πρότασιν τοῦ γείτονός μας. Δι' αὐτό, σέ παρακαλῶ νά μοῦ γράψῃς καθαρά, τί ἔχεις εἰς τὸν νοῦν σου νά κάμῃς, ὅταν μὲ τὸ καλὸ λάβῃς τὴν ἀπόλυσίν σου.

»Δέν ἤξεύρω, τί λέγεις ἐσὺ. Ἐάν ἔχῃς σκοπὸν νά ζητήσῃς καμμίαν θέσιν ἢ νά εὕρῃς καμμίαν ἐργασίαν εἰς τὴν πόλιν, ἐγώ δέν σέ βιάζω νά ἔλθῃς νά μὲ διαδεχθῇς εἰς τὸ κτῆμα. Ἡ μητέρα σου λέγει, ὅτι μία δημοσία θέσις εἶναι ὠραῖον πρᾶγμα. Τρέχει ὁ μισθὸς κοί ζῆ καὶ νεῖς ἡσυχὰ καὶ ἀναπαυτικά. Ἐγώ ὅμως, Σταῦρο μου, ἂν θέλῃς νά μ' ἀκούσῃς, δέν σέ βιάζω, ἀλλὰ προτιμῶ νά σέ ἴδω εἰς αὐτὰ τὰ χωράφια μας, εἰς τὰ ὁποῖα ἐργάσῃ καὶ ἐγώ εἰς ὅλην μου τὴν ζωὴν.

»Συλλογίσου το καλὰ. Ἐάν δέν σοῦ τὸ λέγῃ ἡ καρδιά σου, παιδί μου, νά ἐπιστρέψῃς ἐδῶ, κάμε ὅπως νομίζεις. Πρόσεξε μόνον νά μὴ ἀλλάξῃς γνώμην ὕστερα. Διότι,

ἂν ἀποφασίσωμεν νὰ δώσωμεν τὸ κτῆμα, αὐτοὶ οἱ συμβολαιογράφοι ὅ,τι γράφουν εἰς τὰ χαρτιά τους δὲν τὸ ξεγράφουν. . . .»

Αὐτὰ καὶ ἄλλα τοῦ γράφει ὁ πατήρ του. Καὶ διαρκῶς ἐπαναλαμβάνει: «Κάμε πάλιν, ὅπως νομίζεις». Καὶ πάντοτε προσπαθεῖ μὲ τρόπον νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ ἐννοήσῃ, ὅτι ἡ ἐπιθυμία του εἶναι ν' ἀκολουθήσῃ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ πατρὸς του.

Ὁ δεκανεὺς δὲν ἐβράδυνε νὰ λάβῃ τὴν ἀπόφασίν του. Παίρνει καὶ αὐτὸς χαρτίον καὶ μελάνην καὶ γράφει εἰς τὸν πατέρα του:

«Ἄστειά μοῦ λέγεις, ἀγαπητέ μου πατέρα; Μ' ἐρωτᾷς, ἂν πρέπει νὰ πωλήσωμεν τὸ κτῆμα μας! Ἄλλὰ εἶπέ μου: "Ὅσα χρήματα καὶ ἂν λάβῃς ἀπὸ τὴν πώλησιν, ἀντέχει ἡ καρδιά σου νὰ ἴδῃς ἓνα ξένον εἰς τὰ χωράφια μας, τὰ λιβάδια μας, τὰς βοσκὰς μας; Ἄχ, πατέρα μου! Ἡξεύρω καλὰ τὴν καλωσύνην σου. Διὰ νὰ μ' εὐχαριστήσῃς, θὰ τὸ ἔκαμνες καὶ αὐτό. Καὶ ἔπειτα μόνος σου μὲ τὴν μητέρα σου, ἔρημοι καὶ οἱ δύο σας, μέσα εἰς τὸ ἔρημον σπίτι, μὲ κλειστὰς τὰς θύρας του καὶ τὰ παράθυρά του, θὰ ἐκλείετε μίαν ἡμέραν τοὺς ὀφθαλμούς σας, ἐντροπισσμένοι διὰ τὸν ἐκτοπισμόν σας, μὲ τὴν καρδίαν πικραμένην, χωρὶς μίαν ὑστερινὴν χαρὰν κατὰ τὰ γηρατεῖα σας!

»Ἐτσι λοιπόν; Ἄφοῦ ἀνεστήσατε μὲ τὸ αἷμα τῆς καρδιᾶς σας τρία κοράσια καὶ ἓνα υἱόν, ὅταν ἐπέλθῃ τὸ γῆρας, νὰ μὴ εὐρεθῇ οὐδὲ ἓν τέκνον σας νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ἐργασίαν σας; Εἶναι ὀρθόν, ἐκεῖνος, ποὺ ἔ-

δωκεν ὅλα, νὰ μὴ περιμένη τίποτε ἀπὸ ἐκείνους, ποῦ τὰ ἐπῆραν ὅλα; Ὅχι, καλέ μου πατέρα καὶ καλή μου μητέρα! Αὐτὰ τὰ πράγματα δὲν γίνονται. Ἐχετε μεγάλην καρδιὰν καὶ οἱ δύο σας καὶ δὲν ἀρμόζει ὁ υἱὸς σας νὰ μὴ ἔχη διόλου καρδιάν.

»Καὶ σύ, καλή μου μητέρα, ποῦ νομίζεις, ὅτι μία θέσις καὶ ἓνας μισθὸς ἀξίζει περισσότερον ἀπὸ τὴν τιμίαν ἐργασίαν, ἢ ὁποία εὐρέθη ἀπὸ τοὺς γονεῖς μας, ἄκουσέ με: Ἄς ἀφήσωμεν εἰς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι δὲν ἠγάπησαν τὸν τόπον ποῦ ἐγεννήθησαν, τὰ ἐργοστάσια, τὰ γραφεῖα καὶ ὅλας τὰς δημοσίας θέσεις. Ἡ ἰδική μου θέσις εἶναι πλησίον σας. Ἐτσι μοῦ τὸ λέγει ἡ καρδιά μου καὶ μοῦ ἀρᾶσει.

»Ναί, πστέρα μου! Ὅταν αἱ χεῖρες σου δὲν θ' ἀντέχουν πλέον, θὰ ἐργάζωνται αἱ ἰδικαί μου. Ἐφ' ὅσον σοῦ δώση ζωὴν ὁ Θεός, θὰ καμαρώνης τὰ εὐλογημένα μας χωράφια, τὸ ἄροτρον θ' ἀνοίγη τὸ χῶμα τῶν καρπερῶν ἀγρῶν καὶ τὰ στάχυα θὰ μεστῶνουν, ὅπως καὶ πρῶτα. Αἱ γεροντικαί σου χεῖρες θὰ θωπεύουν τὰ καλοθρεμμένα ζωντανά μας μὲ τὸ μεταξωτὸν μαλλίον, ποῦ ἦσαν πάντοτε τὸ καμάρι τοῦ κόσμου.

»Εἰς τὴν παλαιάν μας οἰκίαν δὲν θὰ φωλιάσουν αἱ σαῦραι. Καινούργια πάλιν θ' ἀνοίξη τὴν θύραν τῆς διὰ τοὺς καλοὺς ἀνθρώπους, θὰ κτίσωμεν καὶ νέα, ὠραῖα δωμάτια, διὰ νὰ ἔρχωνται αἱ καλαί μου ἀδελφαὶ νὰ διέρχωνται μαζί μας τὰς ἑορτάς.

»Κατὰ τὰς ἑσπέρας τοῦ χειμῶνος, καλή μου μητερούλα, θὰ μοῦ διηγῆσαι ὅσας καὶ πρῶτα, πλησίον τῆς θερμῆς ἑστίας, ἱστορίας καὶ παραμῦθια, θὰ μοῦ λέγης, Φύσις-Ζωή. Δ' Δημοτ. Νιρβάνα-Ζήση-Δαμασκηνοῦ. Ἔκδ. Α' 18

πῶς ἐπέρασεν ἡ τιμημένη ζωὴ σας μὲ τὴν ἐργασίαν καὶ τὴν περιποίησιν τῆς πατρικῆς οἰκίας. Καί, διὰ νὰ γίνω ἀξιὸς σας, θ' ἀκούω τὰς καλὰς σου συμβουλὰς, πῆρσις ἄφ' ὅσον τὰς ἤκουα, ὅταν ἦμην μικρός. Θὰ σᾶς καταστήσω τὴν ζωὴν σας γλυκεῖαν, ὡραίαν, ἡσυχὸν καὶ - πρῶτα ὁ Θεὸς - θὰ ἔχετε ὅλα τὰ καλὰ σας καὶ τίποτε δὲν θὰ σᾶς λείψῃ. Καὶ θὰ ὁμοιάσωμεν μὲ τὰ μεγάλα πλατάνια, τὰ ὁποῖα πρὶν μαρανθοῦν καλὰ καλὰ καὶ πέσουν ξηρὰ εἰς τὸ χῶμα τὰ παλαιὰ τῶν φύλλα, σκεπάζονται ἀπὸ τὴν ἀνοιξιν μὲ νέαν δροσίαν καὶ πρασινάδα».

Καὶ τελειῶνων τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ὁ δεκανεὺς Σταῦρος, ἠσθάνετο νὰ πετᾷ ἡ ψυχὴ του εἰς τὸ δροσόλουστον χωρίον του, πού ἐπὶ δύο ἔτη τώρα τὸ ἐπόθει θερμὰ ἡ ψυχὴ του.

ΔΥΣΚΟΛΟΣ ΘΕΣΙΣ ΕΝΟΣ ΧΩΡΙΚΟΥ

Πρὸ πολλῶν ἐτῶν, γεωργός τις μεταφέρων ἐν πρόβατον, ἓνα λύκον καὶ ἐν δεμάτιον χόρτου, ἐπρόκειτο νὰ διαπεραιωθῆ εἰς τὴν ἄλλην ὄχθην ἑνὸς ποταμοῦ διὰ μιᾶς λέμβου.

Ἡ λέμβος ὅμως ἦτο τόσον πολὺ μικρά, ὥστε δὲν ἠδύνατο νὰ περιλάβῃ μετὰ τοῦ γεωργοῦ καὶ ὅλα ὅσα ἠθελε νὰ διαπεραιώσῃ εἰς τὴν ἀντίπεραν ὄχθην, παρὰ μόνον τὸν γεωργὸν καὶ ἐν ἑκ τῶν ζώων ἣ τὸ δεμάτιον τοῦ χόρτου.

Ὁ γεωργὸς λοιπὸν ἔλαβε κατὰ πρῶτον τὸν λύ-

κον καὶ τὸν ἐπεβίβασεν τῆς λέμβου. Μόλις ὅμως ἐπροχώρησεν ὀλίγον ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ, παρετήρησεν ὅσι τὸ πρόβατον, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἀφήσει εἰς τὴν ὄχθην, ἤρχισε νὰ τρώγῃ τὸ δεμάτιον τοῦ χόρτου.

Ἐπιστρέφει τότε ἀμέσως ὁ γεωργός, ἀφήνει εἰς τὴν ὄχθην τὸν λύκον καὶ μεταφέρει τὸ χόρτον εἰς τὴν λέμβον.

Ἄλλὰ τί βλέπει! Ὁ λύκος ὤρμησε νὰ κατασπαράξῃ τὸ πρόβατον. Τρέχει πάλιν ἐσπευσμένως εἰς τὴν ὄχθην, λαμβάνει τὸ πρόβατον καὶ ἀφήνει ἐπὶ τῆς ὄχθης τὸν λύκον καὶ τὸ δεμάτιον τοῦ χόρτου. Ὁ λύκος τώρα, φυσικά, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ φάγῃ τὸ χόρτον, διότι δὲν εἶναι ζῶον χορτοφάγον.

Ὁ γεωργός ὅμως εὐρέθη εἰς δύσκολον θέσιν, διότι δὲν εὐρίσκει τρόπον νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν μεταφορὰν. Ἄν μεταφέρῃ τώρα καὶ τὸν λύκον εἰς τὴν ἀπέναντι ὄχθην καὶ τὸν ἀφήσῃ ἐκεῖ, διὰ νὰ ὑπάγῃ πρὸς μεταφορὰν τοῦ χόρτου, ἐν τῷ μεταξύ ὁ λύκος θὰ φάγῃ τὸ πρόβατον. Ἄν πάλιν μεταφέρῃ τὸ χόρτον καὶ τὸ ἀφήσῃ πλησίον τοῦ προβάτου, τὸ χόρτον θὰ φαγωθῇ ὑπὸ τοῦ προβάτου, καθ' ὃν χρόνον ὁ γεωργός θ' ἀπουσιάζῃ πρὸς μεταφορὰν καὶ τοῦ λύκου.

Τί πρέπει νὰ κάμῃ λοιπόν;

Τ Ε Λ Ο Σ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

(δι' άστερίσκου σημειοῦνται τὰ ποιήματα)

Α'. ΚΥΚΛΟΣ

α) Ἀπὸ τὴν θρησκευτικὴν ζωὴν	Σελίς
1. Ἡ δύναμις τῆς προσευχῆς (διασκ. Δ. Ζ.)	3
2. Τὸ ναυτόπουλον (Γ. Βιζυηνός)*	7
β) Ἀπὸ τὴν οἰκογενειακὴν ζωὴν	
3. Ὁ Γιάννης ὁ Ἀνοιχτόκαρδος (Π. Νιρβάνας)	8
4. Τὸ ἀλέτρι (Ἰ. Πολέμης)*	15
5. Μία μικρὰ τραγωδία (Π. Νιρβάνας).....	16
6. Ἡ βροχὴ (Ἰ. Πολέμης)*.....	20
γ) Ἀπὸ τὴν σχολικὴν ζωὴν	
7. Μία φιλονεικία (Ντέ Ἀμίτσις, διασκ. Δ. Ζ.).....	22
8. Πῶς ἐσώθη τὸ χωρίον (Π. Νιρβάνας)	25
δ) Δρᾶσις παιδίων ἐκτὸς τοῦ σχολείου	
9. Εἷς μικρὸς βιοπαλαιστής (Π. Νιρβάνας).....	31
10. Τὸ τραγούδι τῆς ἐργασίας (Γ. Μαρκοῤῥας)*.....	34
11. Ὁ Σύλλογος τῶν μικρῶν ὁδοιπόρων (Π. Παναγόπ.)..	35
ε) Ἀπὸ τὴν πολιτιστικὴν δρασίαν τοῦ ἀνθρώπου	
12. Ἀπὸ τὸ λυχνάριον εἰς τὸ ἠλεκτρικόν (Π. Νιρβάνας)..	41
στ) Ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν Μυθολογίαν	
13. Τὸ εὐλογημένο καράβι (Ζ. Παπαντωνίου)*.....	45
14. Οἱ Διόσκουροι (Δ. Δ.).....	47
15. Στὴ φουρτούνα (Γ. Βιζυηνός)*.....	53
ζ) Ἀπὸ τὴν ζωὴν τῶν ζώων	
16. Ἀνέλπιστος σωτηρία (Π. Νιρβάνας).....	54
17. Ὁ τεμπέλης (Π. Νιρβάνας)	56

18. 'Ο τρυποφράκτης (Σ. Γρανίτσας)	59
19. 'Ο παπαγάλος (Ζ. Παπαντωνίου)*.....	62
η) 'Από τήν 'Ελληνικήν ἱστορίαν	
20. Αἱ γυναῖκες τῶν Σπαρτιατῶν (Δ. Ζ.).....	63
21. "Ορκος 'Αθηναίων ἐφήβων (Κ. Παλαμᾶς)*.....	64

Β'. ΚΥΚΛΟΣ

α) 'Από τήν θρησκευτικὴν ζωὴν

1. 'Η νύχτα τῶν Χριστουγέννων (Κ. Παλαμᾶς)*.....	65
2. 'Η 'Αγία νύξ (Σέλιμα Λάγκερλοφ, διασκ. Δ. Ζ.).....	66
3. 'Ο Γεροβοσκός (Ζ. Παπαντωνίου)*.....	72
4. Τὰ δῶρα τῆς Πρωτοχρονιάς (Κ. Παλαμᾶς)*.....	75

β) 'Από τήν οἰκογενειακὴν ζωὴν

5. Αἱ θυγατέρες τοῦ 'Ηλίου (διασκ. Δ. Ζ.).....	75
6. Τὸ τραγούδι τοῦ "Ηλιου (Ζ. Παπαντωνίου)*.....	80
7. 'Η ὠραιότερα ἐνδυμασία ('Α. Κουρτίδης).....	81
8. 'Η βαρκούλα ('Ι. Πολέμης)*.....	89
9. Τί λέγει ἡ θάλασσα (Δ. Βικέλας)*.....	89
10. 'Ο Μανωλάκης δὲν εἶπε πλέον ψεύματα (Π. Νιρβάνας)	90

γ) 'Από τήν κοινωνικὴν ζωὴν

11. Τὸ κανδήλι καὶ τὸ παιδάκι (Π. Νιρβάνας).....	96
12. 'Από στόματος εἰς στόμα (Δ. Ζ.).....	101
13. Τὸ χωριό μας (Γ. Δροσίνης)*.....	104

δ) 'Από τήν ἀρχαίαν 'Ελλην. τέχνην

14. 'Επὶ τοῦ Παρθενῶνος 438 π.Χ. (Π. Νιρβάνας).....	105
---	-----

ε) 'Από τήν 'Ελλην. Φύσιν καὶ ζωὴν

15. 'Η πόλις τῶν νερῶν (Δ. Δ.)	114
--------------------------------------	-----

στ) 'Από τήν ζωὴν τῶν ζώων

16. 'Ο 'Αλεπουδέλης καὶ ὁ 'Αλεπουδάκης (διασκευή Π. Νιρβάνας)	119
---	-----

γ) Ἀπὸ τὴν ζωὴν τῶν φυτῶν	Σελίς
17. Τί διηγεῖται ἐν ἔλατον (Π. Παναγόπουλος)	125
18. Τὸ καλύβι (Γ. Δροσίνης)*	000
19. Οἱ προσκεκλημένοι τῆς Πασχαλιᾶς (Π. Νιρβάνας)	000
η) Ἀπὸ τὴν ἀρχαίαν Ἑλλην. Ἱστορίαν	
20. Ὁ μάντις Μεγιστίας (Π. Νιρβάνας)	138
21. Ὕμνος στὴν Ἑλλάδα (Κ. Παλαμᾶς)*	140

Γ'. ΚΥΚΛΟΣ

α) Ἀπὸ τὴν ἀρχαίαν Μυθολογίαν.	
1. Ἡ Ἔνοιξι*	141
2. Μίδας καὶ Πακτωλὸς (Δ. Δ.)	142
β) Ἀπὸ τὴν θρησκευτικὴν ζωὴν	
3. Προσευχὴ (Σ. Μαρτζώκης)*	147
4. Ἡ Λαμπρὴ (Ἀδὰμ)	149
5. Πρωτομαγιά (Ἰ. Πολέμης)*	153
γ) Ἀπὸ τὴν δρᾶσιν τῶν παιδιῶν.	
6. Ὁ μικρὸς εὐγενὴς (Π. Νιρβάνας)	154
7. Μάθημα ἀσυρμάτου (Π. Νιρβάνας)	157
8. Τὰ χελιδόνια (Ἰ. Πολέμης)*	162
9. Τὸ αὐτοκίνητον (Π. Νιρβάνας)	163
10. Πετᾶει, πετᾶει. . . ὁ Τοτὸς (Π. Νιρβάνας)	166
δ) Ἀπὸ τὴν κοινωνικὴν ζωὴν	
11. Ἡ παπαρούνα (Ἰ. Πολέμης)*	176
12. Κυνηγὸς καὶ ξυλοκόπτες (Δ. Ζ.)	177
13. Σκύλες καὶ λύκας (Δ. Ζ.)	177
14. Ἡ μήτηρ καὶ τὸ ἄρρωστον παιδίον (διασκ. Δ. Ζ.)	178
15. Μάνα (Γ. Μαρκοῦς)*	184
ε) Ἀπὸ τὰς ἀσχολίας τῶν κατοίκων	
16. Εἰς τὰ ὑψηλά βουνὰ (Π. Παναγόπουλος)	185
17. Ὁ τσέλιγκας (Κ. Κρυστάλλης)*	190

στ) Ἀπὸ τὴν γεωργικὴν ζωὴν	Σελίς
18. Ἡ κερασέα τοῦ παπποῦ (Π. Νιρβάνας, διασκ.).....	191
19. Ἀποχαιρετισμοὶ (δημοτικόν)*	195
γ) Ἀπὸ τὴν ἀρχαίαν Ἑλλην. Ἱστορίαν	
20. Ὁ Εὐρυτος καὶ ὁ Ἀριστόδημος (Δ. Ζ.).....	197
21. Εἷς περίεργος νόμος τῶν Ἀθηναίων (Δ. Ζ.).....	198
22. Τί εἶναι ἡ Πατρίδα μας (Ἱ. Πολέμης)*	200

Δ'. ΚΥΚΛΟΣ

α) Ἀπὸ τὴν σχολικὴν ζωὴν	
1. Καλοκαίρι (Κ. Παλαμαῆς)*.....	201
2. Ὁ ἐντροπαλὸς Ἀποστόλης (διασκ. Π. Νιρβάνας)	203
3. Νύχτα (Ἱ. Πολέμης)*.....	206
4. Οἱ Ἐρυθροσταυρίται (Δ. Δ.)	307
5. Ἀνατολή (Ἱ. Πολέμης)*	220
6. Οἱ σεισοὶ τῆς Κορίνθου καὶ ὁ πτωχὸς Τάσος. (Π. Νιρβάνας)	221
β) Διὰ τὴν Πατρίδα	
7. Μία στρατιωτικὴ παρέλασις (διασκ. Δ. Ζ.).....	230
8. Ἡ Σημαία (Ἱ. Πολέμης)*.....	233
9. Ὁ νεκρὸς καὶ ἡ Σημαία (Ν. Ποριώτης).....	234
10. Ἡ Πατρίδα μας (Γ. Δροσίνης)*	236
γ) Ἀπὸ τὸν ἀρχαῖον Ἑλληνικὸν πολι- τισμὸν	
11. Ἡ Εὐχαρις καὶ ὁ Νεῖλος (Δ. Ζ.)	238
δ) Ἀπὸ τὴν θαλασσινὴν ζωὴν καὶ φύσιν	
12. Νησάκι (Μ. Δαμιράλης)*.....	253
13. Τὸ μελτέμι (Ἄρ. Προβελέγγιος)*.....	254
14. Ψαράδες (Γ. Ἀθάνας)*.....	255
ε) Ἀπὸ τὴν Ἑλλην. ζωὴν καὶ τέχνην	
15. Μία ἐκδρομὴ εἰς τὸ Σούνιον (Π. Νιρβάνας).....	256

στ) Ἀπὸ τὴν γεωργικὴν ζωὴν	Σελίς
16. Τὰ ροδάκινα τοῦ Πετράκη (Δ. Δ.)	264
17. Δύο ἐπιστολαὶ (Π. Νιρβάνας).....	269
ζ) Ἀπὸ τὴν εὐθυμον ζωὴν	
18. Δύσκολος θέσις ἐνὸς χωρικοῦ (Δ. Ζ.)	274

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Ι Σ

Τὸ βιβλίον εἶναι διηρημένον εἰς 4 κύκλους, ὅπως φαίνεται σαφῶς εἰς τὸν πίνακα τῶν περιεχομένων. Ἐκαστος κύκλος περιέχει κεφάλαια ποικίλης ὕλης. Ὁ διδάσκαλος ὁμως δύναται φυσικὰ νὰ μὴ ἀκολουθῇ τὴν σειρὰν τοῦ βιβλίου, ἀλλὰ νὰ διδάσκη ἐκάστοτε τὸ κεφάλαιον, τὸ ὁποῖον ἔχει σχέσιν πρὸς τὴν ὕλην ποὺ ἐδίδαξεν ἢ θὰ διδάξῃ ἐκ τῶν ἄλλων μαθημάτων, ἢ νὰ διδάσκη ἕκαστον κεφάλαιον εἰς τὴν κατάλληλον εὐκαιρίαν ἢ ἐποχὴν (τὸ κεφάλαιον «Ἡ Λ α μ π ρ ῆ» π.χ. μετὰ τὸ Πάσχα, τὸ κεφάλαιον «π ε τ ἄ ε ι, π ε τ ἄ ε ι..... ὁ Τ ο τ ὅ ς», ὅταν τύχη νὰ ἴδουν τὰ παιδιὰ νὰ διέρχεται κανὲν ἀεροπλάνον κλπ.).

Τὰ ποιήματα δὲν ἦτο δυνατόν νὰ προσαρμοσθοῦν πάντοτε πρὸς τὸ περιεχόμενον τῶν πεζῶν τεμαχίων καὶ δι' αὐτὸ ἐνίστε δὲν ἔχουν σχέσιν πρὸς τὰ πεζά, ἀλλὰ πρὸς τὴν ἐποχὴν τοῦ ἔτους, καθ' ἣν γίνεται ἡ διδασκαλία.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Υπουργείον τῆς Παιδείας
καὶ τῶν Θρησκευμάτων
Ταῦτα εἰσακτικῶν βιβλίων

Ἀριθ. { Πρωτ. 57398
Διεκτ. ....

Ἐν Ἀθήναις τῆ 3 Αὐγούστου 1937

Ἐπί ἀποδείξει

Πρὸς

τὸν Ἐκδοτικὸν Οἶκον Δ. Δημητράκου Α.Ε.

Ἐνταῦθα

Ἀνακοινοῦμεν ὑμῖν ὅτι διὰ ταῦταριθμοῦ ὑπουργικῆς ἀποφάσεως, στηριζομένης εἰς τὸν Νόμον 5911 καὶ τὸ ἄρθρ. 5 τοῦ ἀναγκαστικοῦ Νόμου ὑπ' ἀριθ. 2)2 Νοεμβρίου 1935 «Περὶ τροποποιήσεως Ἐκπαιδευτικῶν νόμων» καὶ τὴν ἀπόφασιν τῆς οἰκείας κριτικῆς ἐπιτροπῆς, τὴν περιλαμβανομένην εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 10 πράξιν αὐτῆς, ἐνεκρίθη ὡς διδακτικὸν βιβλίον πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς Δ' τάξεως τῶν δημοτικῶν σχολείων τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον «ΦΥΣΙΣ ΚΑΙ ΖΩΗ» μεταγλωττισθέν βιβλίον τῶν συγγραφέων Νιρβάνα-Ζήση-Δαμασκηνῶ, δι' ἓν ἔτος ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς 15ης Σεπτεμβρίου 1937 ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ συμμορφωθῆτε ἐπακριβῶς πρὸς τὰς ὑποδείξεις τῆς ἀρμοδίας κριτικῆς ἐπιτροπῆς.

Ὁ Ὑπουργὸς

Κ. ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΙΜΗ ΑΔΕΤΟΥ ΔΡ. 27 (ΔΕΔΕΜΕΝΟΝ ΔΡ. 3 ΕΠΙ ΠΛΕΟΝ)

Ἀριθ. ἀδείας κυκλοφορίας: 69.898 6-9-37

Τὰ πλεονεκτήματα βιβλία τὰ πωλούμενα μακρὰν τοῦ τόπου τῆς ἐκδόσεως τῶν ἐπιτρέπεται νὰ πωλῶνται ἐπὶ τιμῇ ἀνωτέρᾳ κατὰ δέκα πέντε τοῖς ἑκατὸν τῆς κανονισθείσης πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς δαπάνης συσσευῆς καὶ τῶν ταχυδρομικῶν τελῶν. (Ἄρθρον 6 Διατάγματος «περὶ τοῦ τρόπου τῆς διατιμῆσεως διδακτικῶν βιβλίων καὶ χορηγίας ἀδείας κυκλοφορίας αὐτῶν» 24-1-34).

Άπολογόφωρ ζωφάτωρ ηε ρινη obligate. Τορω έψηει θιαρι αι ρεζερβατι

Oh. mull alle tu luf. I mur ei
 ele. foyen lo di. mullom
 wat
 mar
 fuy' eull de a dicitu f' l'acau of sa

Tullu's gubi is fuythun will
 de wuf' l'ur di. l'oro e
~~fuy' fuythun tu luf di~~
 fuy' fuythun tu luf di
 fuy' fuythun tu luf di

ah all tu jufte m' l'om f' l'om
 de l'acau of di. fuythun fuythun
 tu luf fuythun fuythun tu luf
 de fuythun fuythun tu luf

de fuythun fuythun tu luf
 fuythun fuythun tu luf
 fuythun fuythun tu luf
 fuythun fuythun tu luf